મંપરછરી પ્રતિક્રમણાની સરળ વિદ્ય આનેક ચિત્રે આથે

··· સંચોજક અને સપાદ© ··· પૂજ્ય મુનિશ્રી યશોવિજયજી

ain Education Internationa

For Private & Personal Use Only

www.jainelibrary.org

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ _{તની} સરળ, સળંગ વિધિ–૪૦ ચિત્રા સાથે

વાંચતા જાવ અને પ્રતિક્રમણ થતું જાય એ રીતે સૂત્રા વગેરે આપ્યું છે. જરૂરી સૂત્રાની સમજણ પણ આપી છે

સ'પાદક અને સ'કલન કાર :--પરમપૂજ્ય સુનિપ્રવર શ્રીમદ્દ યશાવિજયજી મહારાજ

પ્રકાશક :-

શ્રી જીવન – મણુ સદ્વાચનમાળા દ્રસ્ટ લાલભાઈ મણીલાલ શાહ અમદાવાદ.

Education International

For Private & Personal Use Only

www.jainelibrary.org

મકારાક :

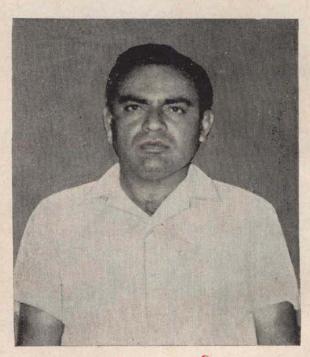
શ્રી જીવન-મધ્યિ સદ્વાચનમાળા દ્રસ્ટ લાલભાઈ મધ્યીલાલ શાહ નવા વિકાસ ગૃહ ઓપેરા સાસામટી પાસે ક્તેહનગર, અમદાવાદ-૭

માસિસ્યાન : જેન પ્રકાશન સ'દિર જશવ'તલાલ ગિરધરલાલ શાહ દાશીવાડાની પાળ અમદાવાદ

પુન : મુદ્રણુ વિ. સં. ૨૦૨૯ પાકા બાઈન્ડીંગ સાથે કિંમત રૂા. ૩–૨૫

સુદ્રક: દીલા પ્રીન્ટર્સ દીપક લાલભાઈની કંપની દરીયાપુર દરવાન બહાર અમદાવાદ-૧૬

www.jainelibrary.org

******

સ્વ. જીતેન્દ્રકુમાર રતીલાલ

જીતેન્દ્રભાઈ બુધાલાલ

રહેઠાણ :-સહકાર નિકેતન સાસાયટી, સરદાર સ્ટેડીયમ પાસે, નવરંગપુરા, અમદાવાદ

રંગવાલા મારકીટ, भर्स्डती मारडीट, અમદાવાદ

Jain Education International For Private & Personal Use Only

****

***** સ્વજનની યાદમાં 教教教教教教教教教教

મારા એક અતિ નિકટના સ્વજન! જેવા નિકટના એવા જ અભિન્નહેદય!

મારા કાર્યોના સદાના સાથી અને મારી ભાવનાએાના સહ્રદય જાણુકાર.

એ સ્વનામ ધન્ય સ્વજન તે શ્રી જિતેન્દ્રકુમાર રતિલાલ શાહ એ હતા તો મારા જમાઈ, પણ અમારા બે વચ્ચે પિતા પુત્ર જેવા હેત-આદરભર્ચા નાતા હતા. એમનું શાણપણ, ગંભીરપણું અને કાર્ય શીલપણું એવું હતું કે અનેક પ્રસંગોએ એ મારા માટે ઠરેલ મિત્રનું કામ આપતા. મારા પડવો બાલ ઝીલવા એ એક આગ્રાંકિત પુત્રની જેમ, સદા તૈયાર રહેતા. અને એમની શાણી અને સાચી સલાહના હું હંમેશાં આદર કરતા. નાની ઉમરથી જ એમની કાર્યશક્તિ અને કાર્ય સૂઝ સારી રીતે ખાલી ઊઠી હતી. લીધેલું કાર્ય ગમે તે બોગે પૂર્; કરવાના એમના સ્વભાવ હતા.

આશરે દાઢ વર્ષ પહેલાં, કુક્ત ૪૩ વર્ષ જેવી નાની ઉંમરે જ, એમને કાળનાં તેડાં આવ્યાં અને જાણે મારી એક શક્તિશાળી બાંય સદાને માટે કપાઈ ગઈ ! મારા ચિત્તમાં આવા, જીવનના જ એક અંગરૂપ બની ગયેલ, સાથીના કાયમી વિયોગથી જાણે સનકાર વ્યાપી ગયેા.

જ્યારે જ્યારે શ્રી જિતેન્દ્રકુમારનું સ્મરણ થઈ આવે છે ત્યારે ત્યારે ચિત્ત વિચલિત અને ખિન્ન થઈ જાય છે. પણ વળી પાછી જીવનમા ધર્મની અલ્પ-સ્વલ્પ સમજણ કેળવી છે, એથી મનમાં ઊગી આવે છે કે, જ્યાં કાળબળ આગળ આપણે લાચાર હાેઇએ ત્યાં, સ્વજન-સ્તેહીને માટે શાંક કે વિષાદ કરીને મનને આર્ત-રૌદ્ર ધ્યાનથી કલુષિત કરવાને બદલે, એમની યાદમાં કંઈક પણ શુભ કાર્ય કરીને એમને આપણી ભાવાંજલિ અર્પણ કરવી ઘટે.

કંઈક આવી ધર્મ ભાવનાથી પ્રેરાઈને શ્રી જિતેન્દ્રકુમારની યાદમાં સંવત્સરી પ્રતિક્રમણુનું આ વિધિસહિત, સચિત્ર અને સુંદર પુસ્તક પ્રગટ કરવામાં આવ્યું છે.

આ પુસ્તક પ્રગટ કરવાથી મારા ચિત્તનું ચાેડુંક સમાધાન થશે એ એક લાભ છે; અને ખરા લાભ તા સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ કરવા ઈચ્છનારાં ભાવિક ભાઈઓ-બહેનાની અનુકૂળતા સચવાશે એ છે. ધર્મકરણીમાં બીજાને ચાેડુંક પણ સહાયભૂત થવું એવી દષ્ટીથી આ પ્રકાશન કર્યું છે.

પ્રતિક્રમણ કરવાની જરૂર સમજાવતાં આપણા "વંદિતુસૂત્ર" માં કહેવામાં આવ્યું છે કેન્ન કરવા જેવાં કામા કરીએ, કરવા જેવાં કામા ન કરીએ, ભગવાનની ધર્મવાણીમાં અશ્રહ્યા કરીએ અને ખાેટી–અધર્મપોષક વાતાના પ્રચાર કરીએ તા આત્માને દાષ લાગે છે; અને એ દાષથી સુક્ત થવા માટે પ્રતિક્રમણ કરવાની જરૂર છે.

આટલા માટે જ જૈન ધર્મની ધર્મ ક્રિયાઓમાં જીવનશુદ્ધિના પ્રેરક પ્રતિક્રમણને ખૂબ મહત્ત્વનું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. અને તેથી જ પ્રતિક્રમણસૂત્રાનાં પુસ્તકા જૈન સ^{*}ધની રાેજની જરૂરિયાતરૂપ બની ગયાં છે. અને દર વર્ષે એની હજારા નકલાે વેચાય છે તેમ જ વહે ચાય છે.

Jain Education International

સ'વત્સરી પ્રતિક્રમણની આ આવૃત્તિ બીજી આવૃત્તિએ કરતાં બે રીતે જુદી પડે છે : એક તાે એમાં પ્રતિક્રમણની વિધિના ક્રમ પ્રમાણે સુત્રા આપવામાં આવ્યાં છે; અને બીજી, પ્રતિક્રમણ વખતે કરવી પડતી જુદી જુદી મુદ્રાઓનાં સુંદર ચિત્રો આપવામાં આવેલ છે. વિધિ પ્રમાણે સુત્રા તા બીજી આવૃત્તિએામાં પણ મળે છે, પણ જુદી જુદી મુદ્રાઓનાં ચિત્રા એ આ આવૃત્તિની અનાખી વિશેષતા છે. અને એના યશ પૂજ્ય મુનિવર્ય બ્રી યશાવિજ્યજી મહારાજની કલાર્ ચ અને ચિત્રકલા અંગેની સુઝને ઘટે છે.

આ પુરતક વડેાદરાની શ્રી મુક્તિ-કમળ-જૈન-મેાહનમાળા તરફથી પ્રગટ થયું છે. તેને શ્રી જિતેન્દ્રકુમારની સ્મૃતિમાં અમારા ટ્રસ્ટ તરફથી પ્રગટ કરવાની અનુમતિ આપવા બદલ હું પૂજ્ય મુનિરાજશ્રી યશાવિજયજી મહારાજના તથા શ્રી મુક્તિ-કમળ-જૈન-માહનમાળાના સંચાલકાના હાર્દિક આસાર માનું છું.

લાલભાઈ મ. શાહ

40,

DELISADE

ઉપરના અ'કા સંખ્યાની ધારણા માટે આપ્યા છે.

250-252

११०, १२०, १३०, १४०, १५०,

50, 190, 20, 60, 200,

30, 80,

5

-BREAK BIRT

20, 20,

નમાે અરિહ તાણું, નમા સિદ્ધાણું, નમાે આયરિયાણું, નમાે ઉવજ્ઝાયાણું, નમાે લાએ સવ્વસાહૂણું. એસા પંચ નસુક્રારા, સવ્વપાવપ્પણાસણા, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઈ મંગલું.

5

૧૬૧ નવકાર ગણવા માટે નવકાર મંત્રનાે પાઠ

•સંપચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

આ પુસ્તકની જન્મકથા અને ક'ઇકે કથયિતવ્ય

છેલ્લા બાર વર્ષથી દરવર્ષે ચાેમાસું બેસે અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણની વિધિની પ્રેસંકાપી મુદ્રણ્યોગ્ય બનાવવાની ઇચ્છા વેગ પકડે પણ વિશેષ પુરુષાર્થ થાય નહીં અને સંવત્સરી વીતી જાય અને હવે આવતા વર્ષે ઝડપથી તૈયાર કરી લેશું એમ મનાેમન નક્કી કરૂં. પણ મારી શિથિલતાના કારણે વર્ષોનાં વર્ષો વીતી ગયાં. કાઈ કાઈ આત્માઓ આ માટે પ્રેરણા કરતાં, છતાં કાંઈ ફળ ન આવ્યું.

વિ. સ. ૨૦૦૭ માં પરમપૂજ્ય પરમાપકારી ગુરૂદેવ ચ્યાચાર્યશ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ સાથે મુંબઈ ગાંડીજ જૈન ઉપાશ્રયમાં ચાતુર્માસ કરવાનાે પ્રસંગ ખન્યાે ત્યારે (૨૨ વર્ષ ઉપર) ભીંડી બજારના નાંકે આવેલા શ્રી નેમિનાથ જૈન ઉપાશ્રયમાં પર્યુ ષણાપર્વની આરાધના કરવા માટે મને આત્રા થઈ, હું મુનિવરશ્રી જયાન દવિજયજી સાથે આરાધના કરવા ગયા. પર્યુ લણામાં ચૌદસનું પાખી પ્રતિક્રમણુ હતું, ઉપાશ્રય ચિક્કાર હતા. સામાયિક લઈ લીધા બાદ પ્રતિક્રમણ એટલે શું? એ કેવી રીતે કરવું જોઈએ, વિધિ અને ભાવની શુદ્ધિ કેવી જાળવવી જોઈએ અને શાંતિ અને શિસ્તને કેવું માન આપવું જોઈએ ? એ ઉપર બે શબ્દા કહ્યા, મુંબઇવાસીઓને થયું કે 'પ્રતિક્રમણની બાબતમાં આ રીતે આજ સુધી કાઈએ અમને હિતશિક્ષા આપી નથી. કયારેય અમને પાતાના ગણીને અમારા ઉપર ભાવદયા કરી પાંખમાં લીધા નથી.' મેં જોયું કે મારી વાત એમને ગમી છે. એટલે મેં કહ્યું કે આજનું પ્રતિક્રમણુ બે કલાક ચાલે તેટલું છે. જો તમા અડધા કલાકના સમય વધુ આપવા તૈયાર હેા તાે હું તમને પ્રતિક્રમણના સૂત્રોનાે અતિ ટું કા ભાવ સૂત્રો શરૂ

10) Kathan Kathan Cala Alba

થતાં પહેલાં કહું, જેથી તમને થાડા સંતાષ અને આનંદ આવશે. પણ અમુક હા પાડે ને અમુકને ના ગમે તેમ હાય તા તમારા વધુ સમય લેવાની મારી ઈચ્છા નથી. સહુને વિશ્વાસમાં લેવા મેં આમ કહ્યું. એટલે ચારે બાજાએથી 'અમારી હા છે, અમારી હા છે' એમ પ્રત્યત્તર મળ્યો. નાના માટા સહુએ રાજીખુશીથી કહ્યું એટલે મને ખળ મળ્યું. અને પછી મે' છ આવશ્યક શુ'? તે કહીને પ્રથમ આવશ્યક 'સામાયિક' કર્યું', ત્યાંથી સમજણ આપવાનું શરૂ કર્યું ' અને પ્રતિક્રમણુનાં તમામ સૂત્રા અને મુદ્રાઓના પરિચય આપ્યા. અન્તમાં 'સ'તિકર'' પુરું થયું ત્યારે ખાસા ત્રણુ કલાક થવા પાગ્યા પણ મારે કહેવું જોઈએ કે કાઈએ કશી ગરબડ કરી નહીં. અવાજ કર્યો નહીં, કાઈએ અરૂચી દાખવી નહીં. પ્રતિક્રમણ પૂરં થતાં સહુએ કહ્યું કે છંદગીમાં પ્રતિક્રમણ શું છે તે આજે જ જાણવા મળ્યું, ખરેખર આજે અપૂર્વ આનંદ થયેા. અમને એમ થતું કે મુનિરાજ અમને મુહપત્તી કપડાને ઉઘાડ-બંધ કેમ કરાવે છે? વાંદણા વખતે કપાળ કેમ કટાવે છે! અને તમા બાલે જાવ અને જ્યારે અમે કશું જ સમજીએ નહિ ત્યારે સાવ વેડીયાવેઠ કરી લાગે, ક'ટાળા આવે, પછી ઉ'ઘીએ, વાતા કરીએ કે એક બીજાના માઢાં જોતા બેસી રહીએ. અને જેલની સજાની જેમ સમય પૂરા કરીએ.

આપે જે પ્રથા શરૂ કરી તે બધા મુનિરાજો અપનાવે તા અમારા જેવા અત્રાન જીવાને આનંદ મળે ને ભાવ જાગે. તે જ વખતે લાેકાએ માગણી કરી કે 'સ'વચ્છરીએ પણુ આ જ રીતે સમજ આપશા ' મે' કહ્યુું 'કે સહુના મત થશે તા મને વાંધા જ નથી. આ વાતની અગાઉથી લાેકાને જાણ થઈ ગઈ હતી. ચૌદશના પ્રતિક્રમણની હવા પણુ લાેકાએ ખૂબ ફેલાવી હતી. એટલે સ'વચ્છરીએ માણુસાના કદી ન થયા હાેય તેવા ધસારા થયા. સાંકડે માંકડે પણ સહુ બેઠા અને મે' તે દિવસે સ'વચ્છરી પ્રતિક્રમણની આરાધનાની

******

મહત્તા કહેવા સાથે ચૌદશની જેમ સમજાવ્યું. જનતાએ ખૂબખુબ રસપૂર્વંક સાંભળ્યું અને પ્રતિક્રમણુ ઉઠયા પછી જનતાના આન'દા-ક્ષાસની સીમા ન હતી. ખાસા ચારેક કલ્લાકે ક્રિયા પૂરી થઈ.

આ પદ્ધતિ દાખલ કર્યા પછી પ્રાર'લમાં તા આ પદ્ધતિ અમારા સ'ધાડાના સાધુઓએ અપનાવી લીધી અને ધીમે ધીમે અન્ય સ'ધાડાના સાધુઓએ પણુ સારા પ્રમાણુમાં અપનાવી છે. ૬ું જોઉં છું કે આથી જનતાના ભાવાલ્લાસ ખૂબ જ વધે છે. અને ક'ઈક સમજીને કર્યાના આનંદ મેળવે છે.

આટલી પૌરાણિક ઘટના કહીને મૂલ વાત પર આવું. હવે બધે સ્થળે સાધુ મહારાજ પ્રતિક્રમણુ કરાવે એ શક્ય નથી હેાતું એટલે મને એમ થયું કે હું પ્રતિક્રમણુમાં જે કહું છું તે વાત થાડી વિસ્તારીને તેને સંવચ્છરીવિધિના પુસ્તક રૂપે જો છપાવવામાં આવે તા શહેરા માટે ખરેખર આશીર્વાદ રૂપ થઈ પડે. આ વિચારમાંથી આ પુસ્તકનું સર્જન થયું અને તેનું પ્રકાશન થયું. આ પુસ્તક જનતાને કેવું ગમ્યું તે વિગતા પ્રકાશકાય નિવેદનમાં જણાવી છે. એટલે મારે તે અ'ગે કશા નિર્દેશ કરવાની આવશ્યકતા નથી.

આ બીજ આવૃત્તિમાં આપેલાં ચિત્રો ૧૨/૧ક ની સાઈઝમાં ગાડીજી વિજય દેવસૂર જૈન સ'ધ તરક્ષ્યી ચીતરાવવામાં આવ્યા છે. જેનુ પ્રદર્શન મુંબઈ ગાડીજી ઉપાશ્રયમાં રાખવામાં આવ્યુ હતું. આ એક અભૂતપૂર્વ પ્રદર્શનના લાભ હજારામાણુસાએ લીધા અને સહુને તે ઘણુંજ ગમ્યું હતું.

પછી આ ચિત્રોનું પ્રદર્શન ધર્મસ્નેહી ભાઈ શ્રી મુક્તિલાલ વીરવાડીઆ હસ્તક રાધનપુરમાં યાેજાયું, પછી ભાભર યાેજાયું અને તે જનતાને સાચી સમજ–બાેધ ગ્રાન આપી ગયું.

MARCELLE CALCELLE CALCELLE CALCELLE

TR MANANA . Call attact

આ વખતનાં ચિત્રા પ્રદર્શન માટે બનાવેલાં માટા ચિત્રા ૬પરથી બનેલા બ્લોકાનાં આપ્યા છે જેથી જીના ચિત્રાથી આ જીદા છે તેમ લાગશે જ અને આ વખતે તેને કલરમાં છપાવ્યા છે. એથી વધુ આકર્ષક લાગશે.

ભગવાન શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુની સત્કૃપા અને પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવાના આશીર્વાદ અને શિષ્યા–પ્રશિષ્યા તથા આત્મસ્નેહી જના, દીલા પ્રીન્ટર્સવાળા શ્રી લાલભાઈ વગેરેના સહકારથી નાનકકું પણ આ પ્રકાશન બધી રીતે સુંદર થવા પાસ્યું તે માટે પ્રસન્નતા અનુભવું છું અને ધર્મસ્નેહી શ્રી લાલભાઈને ધન્યવાદ આપું છું.

સહુ કાઈ આ પુસ્તિકાના લાભ ઉઠાવે એ જ મ'ગલ કામના !

મુનિ યશાવિજય

તા. ૧૫–૭–૭૩ ૪૧, રીજરાેડ, વાલકેશ્વર, **સંભઇ**

For Private & Personal Use Only

સંવરછરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

પ્રતિક્રમણુ એટલે શું અને તેની સમજ

स्वस्थानात्परस्थानं प्रमादस्यवशाद् गतः । तत्रैव क्रमणं भूयः प्रतिक्रमणमुच्यते ॥

અર્થ-આત્મા પ્રમાદનાવશથી પાતાના (ક્ષમાદિરૂપ) સ્થાનમાંથી (કષાયાદિ ભાવ રૂપ) પરસ્થાનમાં ગયા હાય, તા તેવા આત્માને પાછા પાતાના સ્થાનમાં (ક્ષમાદિ ભાવમાં) લાવવા તેનું નામ 'પ્રતિક્રમણુ' છે. प्रति=એટલે પાછું, क्रमण=એટલે હઠવું. એના સ્પૂલ અર્થ એ કે પાપથી પાછા હઠવાની ક્રિયા તેનું નામ પ્રતિક્રમણુ. આ અર્થ પ્રતિ-ક્રમણ શબ્દના થયા. હવે પાછા હઠવું કહ્યું તા શેનાથી પાછા હઠવું? તેના જ્વાબ હપરના શ્લોક આપે છે, તેને આપણે સ્પષ્ટતાથી સમજીએ.

स्वस्थान-એટલે આત્મા પાતાના સમ્યગ્, બ્રહા, ગ્રાન, ચારિત્ર અને અપ્રમત્તાદિ આત્મિક ભાવમાં ત્રિવિધ રીતે ત્રિકરણુ ભાવે રમણુકરે, શુભયાગમાં રહે. સ્વ-ભાવ દશામાં રહે તે. આ આત્માનું સ્વસ્થાન કહેવાય.

परस्थान-સ્વસ્થાનમાં જણાવેલી બાબતાથી પ્રતિપક્ષા ગણાતા ભાવામાં અથવા પરભાવ દશામાં અર્થાત્ વિરાધક ભાવમાં રમણ કરવું તે. આર'ભ-સમાર'ભ અને પાપની સ'સારીક પ્રવૃત્તિઓમાં ત્રિવિધ યાગને જોડવા, અશુભયોગમાં રહેવું એ બધી પરભાવ દશા છે.

ભગવાન શ્રી મહાવીરના સાધુઓ વક અને જડ સ્વભાવના હાવાથી તેમને અતિચારા–દાષાના પૂરા સંભવ હાવાથી સપ્રતિક્રમણ ધર્મ હાય છે. એટલે એમને પાપ દાષાની આલાચના–પ્રાયશ્વિત્ત નિમિત્તે

 આ શબ્દનાં પડિક્રમણું, પડકમણું એવાં અપબ્રષ્ટ નામાન્ત-રાપણ પણ થયાં છે.

CAREER CAREER

W MRANNE Gale & Gale

હ મેશાં અને નિયત કાલે પ્રતિક્રમણ કરવું જ જોઈએ. આવાં પ્રતિક્રમણે વર્ષ દરમિયાન પાંચ પ્રકારે કરવાનાં હાય છે. ૧. દૈવસિક, ૨. રાત્રિક, ૩. પાક્ષિક, ૪. ચાલુર્માસિક અને ૫. સ'વચ્છરિક. એમાં અહીં સ'વચ્છરિ પ્રતિક્રમણના વિધિ આપવામાં આવ્યા છે.

બાર બાર મહિના દરમિયાન આત્મા પ્રમાદ એટલે વિરાધકભાવને વશવતી થતાં સ્વભાવ દશાની આરાધક ભાવની પ્રવૃત્તિ છાડીને પર-ભાવદશાના પ શે દૂર સુદૂર સુધી ચાલી ગયા હાય છે. દૂરસુદુર ગએલા તે આત્માને, જેમાં દેવ, ગુરુ, અને બ્રુતગ્રાનની ઉપાસના મહત્ત્વનું સ્થાન ધરાવે છે તેવી, હિંસા, અસત્ય આદિ અનેકવિધ પાપા–દાષાનું શમન કરનારી અને ક્ષમા માગવા દ્વારા આત્માના ક્રોધાદિ કથાયાનું ઉપશમન કરનારી અને વિષયને વાસનાઓની પ્રશાન્ત કરનારી, આત્માને પુષ્ટ કરનારી એવી (પ્રતિક્રમણુની) ક્રિયા દ્વારા પાછા તેના સૂલ સ્થાનમાં લાવવા તેને 'પ્રતિક્રમણુ' કહે છે.

આ ક્રિયાને અન્તે કષાય અને વાસનાના ભારથી ભારે એવું મન હળવાશ અનુભવે, મન શાન્ત–પ્રશાન્ત થાય, ચિત્ત અંતર્મુખ ખને, સર્વ જીવા પ્રત્યે મૈત્રી ભાવ પ્રગટે તાે સમજવું કે પ્રસ્તુત ક્રિયા ફડી રીતે થઈ છે અને તેનું શ્રેષ્ઠ કળ મળ્યું છે.

વળી આનું બીજાું નામ 'આવશ્યક' છે. એટલે કે અવશ્ય ચાક્કસ કરવા જેવી બાબત અને તે રાજેરાજ. આના તાત્પર્યાર્થ એ કે આ ક્રિયા જૈન માત્રે રાજે રાજ કરવી જોઇએ. રાજેરાજ બધાતા પાપાનું રાજેરાજ પ્રાયશ્ચિત્ત કરવું જોઇએ અને આધ્યાત્મિક ગુણાના ઉત્તરાત્તર વિકાસ સાધવા જોઇએ, જેથી આ જન્મના સુસ સ્કારોના સરવાળા વધતા વધતા દાઇ જન્મને અંતે સકલ કર્મના ક્ષય કરાવી સુક્તિ સ્થાને પહેાંચાડે.

સંવર્ચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 👘

ક્રિયાની આવશ્યકતા

ત્રાન અને ક્રિયા એક જ રથના બે પૈડાં છે. બેમાંથી એક પણ્ પૈડુ' નબળું હેાય તા આત્મારૂપી રથ મુક્તિના પંચે સરખા ગતિ કરી ન શદે, માટે જ આપણે ત્યાં ત્રાન અને ક્રિયા બંનેને સમાન મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યું છે. એથી જ 'ત્રાનથી જાણા અને ક્રિયાથી આદરો' આ ઉક્તિ પ્રસિદ્ધિમાં આવી છે. વળી અપેક્ષાએ ગ્રાન ભલે સ્વલ્પ હશે તા તે ચાલશે પણ ક્રિયાવાદના અમલ ખરાખર નહિ હાય તા તે નહીં ચાલે. ત્રાન તા બીજાનું પણ આપણને (ક્રિયા વગેરેમાં) કામ લાગશે પણ ક્રિયા બીજાની કરેલી બીજાને ઉપયોગી કદિ થતી નથી. ક્રિયા તા પોતાની જ પાતાને ક્રળ આપે છે. સહુની જાણીતી વાત છે કે કાઈ પણ વિદ્યા– કલા વગેરેના જાણપણાનું ક્રળ પોતાના જાણપણાને અનુકૂલ પ્રવૃત્તિ કર-વામાં રહેલું છે. આ એક જગજાહેર નિર્વિવાદ સત્ય છે. કાઈ પણ બાળતનું ત્રાન મેળવી લીધા બાદ તે ત્રાનને વાગોજ્યા કરવાથી, તે ત્રાનની ડાહી ડાહી વાતા કરવાથી કે તેના મનારથા કરવા માત્રથી માનવી કશા જ લાભ મેળવી શકતા નથી. એ સહુ કાઈનું અનુભવ સિદ્ધ, કાઈ પણ દલીલથી ઈ-કાર ન કરી શકાય તેવું આ સત્ય છે.

આપહું આ શરીર પણુ એ સત્યને ટેકા આપે છે અને કહે છે કે આંખથી જુઓ અને પછી પગથી ચાલા તા ৮ષ્ટ સ્થાને પહાંચશા. આંખ ન્રાનના સ્થાને છે અને પગ ક્રિયાના સ્થાને છે.

અરે! તરવાની ક્રિયાનાે શ્રેષ્ઠ જાણુકાર તરવૈયાે પણુ પાણીમાં પડયા પછી તરવા માટે હાથ પગ ચલાવાની ક્રિયા જો ન કરે તા તે પાણીમાં ડૂખી જાય. આ દષ્ટાંત સૂચિત કરે છે કે એકલું જાણુપણું કાફી નથી અર્થાત્ તેથી પૂરી સફળતા મળતી નથી.

અરે ! શાસ્ત્રમાં તા સાપેક્ષ દ્રષ્ટિએ એમ પણુ કહ્યું છે કે કદાચ સૂત્ર–ક્રિયાના અર્થ ન જાણુતા હાય પણુ મહામ ત્રાક્ષર જેવા મહર્ષિઓ-પરમર્ષિઓ પ્રણીત એવા સુત્રાનું શ્રહ્યા રાખાને ભાવપૂર્વક શ્રવણુ કરે

ાક ગાય માર્ગ પ્રાથમિક માર્ગ મારાગ મા

તાય તેનું પાપ-કર્મ રૂપી ઝેર ઉતરી જાય છે. અને એમાં તેઓ એક દ્રષ્ટાંત પણ ટાંકે છે કે-જેને સર્પનું ઝેર ચઢવું હાય તે જીવ બેશુદ્ધ બને છે. તેની આગળ કાઇ વિષ ઉતારનારા ગારડી, ગારડી મંત્રથી ઓળખાતા મંત્રાને મનમાંજ જપતા હાય ત્યારે પેલા બેલાની આત્મા કશું સાંભળતા નથી અને કદાચ ગારડી મુખથી ઉચ્ચારીને બાલે તાય તે સાંભળવાના નથી, એમ છતાં તેનું ઝેર પેલા મંત્રના પ્રભાવે ઉતરી જાય છે. અને તે નિર્વિષ બની જાય છે. એવા જ પ્રભાવ આ સૂત્રમંત્રના છે.

ટૂં કમાં જણાવવાનું એ કે આ ક્રિયા કરવા લાયક છે. અર્થની સાચી સમજ મેળવીને થાય તાે સર્વોત્તમ છે કદાચ તેવી સમજ મેળવી ન હાેય તાે શ્રદ્ધા અને ભાવપૂર્વ ક વિધિ મુજબ થાય તાે પણ કર્મ નાે બાજ હળવાે કરવા, મનને નિર્મળ બનાવવા આ ક્રિયા કરવા જરૂરી છે. અસ્તુ!

પણ આવી ઉત્તમ ક્રિયાઓ ઉત્તમ કળ કયારે આપે ? તા દરેક ક્રિયા વિધિની શુદ્ધિ અને ભાવની શુદ્ધિ આ બ'નેતી શુદ્ધિ જળવીને થાય તા. વિધિની શુદ્ધિ એટલે કટાસણું, ચરવળા, મુહપત્તી આદિ ઉપકરણા-સાધના સ્વચ્છ, અખ'ડ-સારાં વાપરવાં, શુદ્ધસત્રોચ્ચાર, તેમજ કાયાથી થતી મુદ્રા, આસના વગેરે જે રીતે કરવાનું હાેય તે રીતે કરવાં તે. આ વિધિ કે બાહ્ય શુદ્ધિ કહેવાય છે અને ઉપયોગ લક્ષ્યના જાગૃતિ પૂર્વ'ક, મનને સત્રાર્થાદિકના ભાવ ઉપર ત્રિકરણ્યોગે સાવધાન રહેવું તેને ભાવશુદ્ધિ 'કે આબ્ય'તરશુદ્ધિ કહેવાય છે. આ રીતે ક્રિયા કરવાની છે. ગ્રામાફાનની રેકર્ડ'ની જેમ સાંભળવાથી 'કે પાપટ પ'ખાની જેમ બાલી જવાથી વિશેષ લાભ થતા નથા. એટલે આ ક્રિયામાં તલીન બની પરમશાંતિ જાળવી વાતચિત કર્યા વિના, આડુ'અવળું જોયા વિના, કાયાને વાર'વાર હલાવ્યા વિના, મડદાલ જેવા નર્હિ પશુ સ્વસ્થ રહીને, ટટાર બની બે હાથ જોડી સાંભળા અને પ્રમાદ છાડીને ચરવળા રાખી મુખ્ય વિધિએ ઊભા ઊભા જ કરાે. સ'વચ્છરીના દિવસે

•સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 🚟

વિશાળ સમુદાયમાં સભાની શાંતિ જ્વળવવા તે શકય ન હેાય તાે ફક્ત મુખ્ય મુખ્ય વિધિ (ગુરુ આદેશ મેળવીને) ઊભા ઊભા કરાે.

એક દરે પ્રતિક્રમણના પ્રકારા જો કે પાંચ છે પણ અહીંયા પાંચમાં છેલ્લા સ વચ્છરી પ્રતિક્રમણ અ ગે ક ંઇક કહેવાનું છે.

મૂલ વાત :

ભારતના મહાતિમહાનગર મુંબઇમાં સે કડાે સ્થળે સ વચ્છરી પ્રતિ ક્રમણની આરાધના થાય છે. સમાજનાે પ દરેક આની વર્ગ વરસમાં આ એક જ પ્રતિક્રમણ કરતાે હશે એવું મારૂં અનુમાન અતિશયાેક્તિ દાષ રહિત હશે એમ કહું તાે ખાડું નહિં હાેય.

કાઇ પણ આત્મા બાર મહિનામાં માત્ર એકજ દિવસ અને તેમાંય માત્ર ત્રણ કલાકની, પાપથી પાછા હઢવાની, પાપનું પ્રાયશ્વિત કરનારી એવી મહાન અને પવિત્ર ક્રિયા કરે અને સાથે સાથે વિધિની અને ભાવ-ની વિશુદ્ધિ બરાબર જાળવે તાે ક્રિયા કરવા પાછળનાે–બાર મહિનાના પાપ-દાષોની આલાેચનાના–જે ઉદ્દેશ તે જરૂર સફળ કરી શકે, ક્રિયા કરીને જે લાભ મેળવવાે છે તે મેળવી શકે.

આ ત્યારે શકય બને કે જ્યારે સત્ર અર્થ નું બરાબર ગ્રાન હેાય પણ આ ગ્રાન (અને તે પાછું આ શહેરમાં) મેળવવું એ તા તમને ભારે અશકય જેવું લાગે, એટલે આરાધકા યથાશક્તિ સાચી સમજણ પૂર્વ કે ક્રિયા કરી શકે, આત્મા બાર મહિનાનાં પાપના ભારથી હળવા થાય, ક્ષમાયાચના દ્વારા કર્ષાયોનું ઉપશમન થતાં આત્મા સમતાભાવ વાળા બને, અખિલવિશ્વના જીવ માત્ર પ્રત્યે મૈત્રીનું સગપણ બાંધી શકે અને પરિણામે પુરાણાં કર્માની નિર્જરા અને નવા કર્મોના સંવર-અટકાવ થાય, આ કારણે જરૂરી સૂત્રાની ટૂં કી સમજણ આપી શકે તેવી સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણની સળંગ વિધિની સચિત્ર પુસ્તિકાની જરૂરીયાત આજથી

ાર પ્રાક્તિયાર સાથવાય સાથવા

બાર વર્ષ ઉપર મને જણાઇ હતી અને તે વખતે આ વિધિ છાપવાની તૈયારી પણ કરી હતી, પણ એક યા બીજા કારણે તે બન્યું નહિ. આજે તે મુક્રિત થઇને બહાર પડી રહી છે ત્યારે તેના આનંદ અને સંતાષ થાય તે સ્વાભાવિક છે. જોકે સળ ગ અને સરળ પ્રતિક્રમણ વિધિની થુકા બીજી સંસ્થાએા તરફથી પણ પ્રગટ છે. એમ છતાં આમાં સંખ્યાબંધ ચિત્રાની ઉપસ્થિતિ વગેરેથી આ પુસ્તિકા અનેરી ભાત પાડશે એમ માનું છું. આમાં કેટલીક નીચે મુજબની નવીનતાઓ છે.

મહત્વના સ્ત્રોને જરૂરી ભાવાર્થ અને તેની વિશેષ સમજ
તે તે સ્ત્રો વગેરેની પહેલાં જ આપી છે.

ર. તે તે સ્થળે તે તે ક્રિયા કેવાં આસને કે મુક્રાથી કરવી તે માટેનાં ચિત્રો આપ્યાં છે.

૩. મુહપત્તીનાં પચાસ ખાલનાં (ચિ. ૧૦ થી ૨૨) ચિત્રો આપ્યાં છે.

સમાજના ચૌદ પંદર આની વર્ગ પજુસણુમાં, અને પંદરઆનીથી વધુ વર્ગ સંવચ્છરીના દિવસે પ્રતિક્રમણ કરવા આવતા હેાય છે.

સમાજના એકાદ આની વર્ગ વ્યાખ્યાન શ્રવણ કરતા હશે બહુ બહુ તા ચાર આની વર્ગ પ્રતિક્રમણના સૂત્રોને જાણતા હશે. એમાંય અર્થ નું જાણપણું એકાદ આની વર્ગને હશે. એ એક આનીની પણ જો પુરુષ-સ્ત્રી વચ્ચે વહે ચણી કરીએ તા બે ભાગમાં સ્ત્રીએા અને એક ભાગમાં પુરુષો આવે. આ પરિસ્થિતિમાં પ્રતિક્રમણના સૂત્ર અને તેના અર્થત્રાનની સ્થિતિ શું હાેઈ શકે તે, એમાંય વળી પ્રતિક્રમણના સૂત્રોની **મુદ્રાઓ** કે આસનોનું જાણપણું કેટલું હશે ? તે સમજી શકાય તેવું છે.

બતાવેલાં આસના–મુદ્રાઓ અપ્રમત્તભાવ ટકાવી રાખવા, વિધ્નાે દૂર કરવા શારીરિક સ્વાસ્થ્ય જાળવવા માટે છે અને એનું એજ ફળ છે.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ સ્ટ્રે સ્ટ્રેસ્ટ્રેસ્ટ્રિસ્ટ્

આજે સમય એવા પ્રવર્તી રહ્યો છે કે લોકોની અનેક કારણે!સર ધર્મ કિયાઓ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા, રૂચિ નળળી પડી છે. વળી ઉપાશ્રયમાં આવ-નારા, રાજ વ્યાખ્યાન સાંભળનારા વર્ગની પણ તે તરફથી ઉપેક્ષા વધી છે. આજે મોટા ભાગ સ સારિક ગડમથલમાં ગળાબ્રુડ ડુબી ગયો છે. આ સ જોગામાં સૂત્રો શીખવાના ભાવ કયાંથી જાગે? ભાવ જાગે તા સમય કયાંથી કાઢે, અરે! મૂલ શીખવાનું ન બને તા પણ સૂત્રોના અર્થ લક્ષ પૂર્વ ક વ ચાય તા ય તેની શ્રદ્ધા રૂચિમાં વધારા થાય, પ્રવૃત્તિ તરફ પગલાં માંડવાનું મન થાય. સમજણપૂર્વ કે ક્રિયા થાય તા એથી એના આનંદ અનેરા આવે. ક્રિયાના શ્રેષ્ઠ લાભા મેળવી શકે, એથી આધ્યાત્મિક ચેતના વધુ ને વધુ સતેજ થતી જાય. હવે એ તા બને સારે ખરૂં! પણ અમોએ અહીંઆ અમુક સૂત્રોના જે ટૂં કેા પરિચય સૂત્રોની આગળ આપ્યા છે તે સહુએ અગાઉથી વાંચી લેવા જ જોઈએ અને પછી જ પ્રતિક્રમણ કરવું.

ચિત્રા જે આપ્યાં છે તે સમજાય તેવાં છે. વાંદણાના ચિત્રો અને મુહપત્તીના પચાસ બાેલનાં ચિત્રો બહુ ઉપયાેગી થાય તેવાં છે. તે સિવાય બીજા કેટલાંક ઉપયાેગી ચિત્રો છે જે પહેલ વહેલાં જ પ્રકાશિત થાય છે.

મનિયશાવિજય

શ્રા. સુદિ અષ્ટમી વિ. સં. ૨૦૨૯ ગેાડીજી જૈન ઉપશ્રય, સુંબઈ.

For Private & Personal Use Only

ારા માહેલી પ્રાથમિક મુખ્યત્વે છે. આ દિવ

પ્રતિક્રમણુમાં અનિવાર્ય ઉપયાેગી સાધના અને સૂચનાે

[સૂચના—પ્રતિક્રમણમાં વાપરવાનાં જરૂરી વસ્ત્રા તથા જરૂરી ધર્મસાધનાની વ્યવસ્થા પર્વનું આગમન થતાં પહેલાં જ કરી લેવી જોઇએ, ચિત્તની પ્રસન્નતા અને ભાવાલાસમાં, સાધનાની શુદ્ધિ પણ એક કારણ છે, માટે સાધના–ઉપકરણા ગંદા, મેલાં ન હોવાં જોઈએ. કટાસાણું, મુહપત્તી, ચરવલાે વગેરે થથાશક્તિ સારાં, અખંડ અને સ્વચ્છ હાેવાં જોઈએ.]

ધર્મ ભાવનાની વૃદ્ધિ કરે તેવાં સાધનાેને ઉપકરણ કહેવાય છે. આ ઉપકરણાે ધર્મ ભાવનાના પ્રતીકરપ ગણાય છે. સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણમાં શ્રાવકને ચાર પ્રક્રારનાં ઉપકરણાેની અનિવાર્ય જરૂર પડે છે.

૧. સ્થાપનાજી કે સ્થાપનાચાર્યજી, કટાસશું, મુહપત્તી, અને ચરવલેા, આ ચાર વસ્તુઓની પ્રતિક્રમણમાં અવશ્ય જરૂર પડે છે. પુરુષોને ચરવલાે ગાલદાંડીવાળા વાપરવાનાે અને સ્ત્રીઓ માટે ચારસ દાંડીનાે વાપરવાનાે છે.

—સ્થાપના-નવકાર પંચેન્દિય સૂત્ર જેમાં હાેય તે, તે ન હાેય તાે જૈન ધર્મને લગતા સૂત્રાે હાેય તેવી અથવા સ્તવનાદિકની ચાેપડીની પણ કરી શકાય છે. આ સ્થાપના બાજોઠી ઉપર સાપડાે મૂક્યોને કરવી, તેમ ન બને તાે ઉ⁻ચા રહે તે રીતે વ્યવસ્થા કરવી.

—કટાસાચુ'-કાંણા (વેન્ટીલેશન) વિનાનું, કાટેલું ન હાેય તેવું, સુતરાઉ નહીં પણ ઉનનું હાેવું જોઇએ અને સારી રીતે બેસી શકાય તેવા માપનું રાખધું.

•સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

— મુહપત્તી સામાન્ય રીતે એક વે'ત અને ચાર આંગળાની રાખવાની છે. અથવા મુખ આડે રાખી શકાય તેવી ઉચિત માપની રાખવી, મુહપત્તી સુતરાઉ કાપડની હેાવી જોઈએ. સુહપત્તી મેલી, ગ'દી ન હેાવી જોઇએ. સ્વચ્છ હેાવી જોઈએ. આથી ચારસ કે લ'બચારસ ચાલી શકે છે.

—ચરવલાે એ સાધુ મહારાજના આઘાની જ નાની આવૃત્તિ છે. આનું બીજીં નામ રજોહરહ્યુ છે. આ ચરવલાે ઉનની દશાનાે હાેવાે જોઈએ ચરવલાે સામાન્ય રીતે ૩૨ અ ગ્રુલનાે હાેવાે જોઈએ. એમાં ૮ આંગળ દશાનાે ગુચ્છાે અને ૨૪ અ ગ્રુલનાે દાંડી એ રીતે ૩૨ અ ગ્રુલ સમજવા.

આનાે ઉપયાગ શા માટે અને કેમ કરવા ?

(૧) ગુરુદેવની ગેરહાજરીમાં સ્થાપનાચાર્યજીને જ ગુરુ તુલ્ય કલ્પી ક્રિયાના આદેશા કે જે જે આત્રાઓ લેવાની છે તે તેની પાસેથી જ લેવામાં આવે છે. સ્થાપનાજીની ચાપડી કાટેલી, બગડેલી ન હાેવી જોઈએ. ગુરુદેવની હાજરીમાં ક્રિયા કરવાની હાેય તાે શ્રાવદ્વાને આ સ્થાપના કરવાની હાેતી નથી. બાજોઠ, સાપડાે એ સ્વચ્છ અને અખંડ હાેવા જોઈએ. બહુમાનપૂર્વક એનાે ઉપયોગ કરવા.

(૨) સહ્મ જીવાની રક્ષા થઈ શકેમાટે કેામળ ઉનનું કટાસણું રાખવું જરૂરી છે. પાતે ધર્મારાધન માટે વતમાં મેઠા છે એવા ખ્યાલ મન ઉપર ટકી રહે અને શારિરીક આદિ સ્વચ્છતા જળવાય એ માટે કટાસણું જરૂરી છે.

(૩) મુહપત્તી ઉડતા સૂક્ષ્મજીવાે સૂત્ર બાેલતા હાેય ત્યારે કે બગાસું ખાતા હાેય ત્યારે મુખમાં ચાલ્યા ન જાય અને સૂક્ષ્મ જીવાેની રક્ષા થાય એ માટે, તેમજ રજ–ધૂળની પ્રમાર્જના કરી શકાય એ માટે રાખવાની છે.

CARACTER CONTRACTOR CONT

શિય સાહિત

આ મુહપત્તીનું પચાસ બાેલ બાેલવા પૂર્વક પડિલેહણ થાય તાે મુહપત્તીના ઉદ્દેશ યથાર્થ રીતે જળવાય. આ માટે મુહપત્તીનાં ચિત્રો અને બાેલ પણ આપ્યાં છે તે બધું જાણી લેવું અને શાખા લેવું. ખરી રીતે તાે જાણકાર પાસેથા મુહપત્તીનું પડિલેહણ શાખા લેવું જોઈએ.

(૪) ચરવલાનાે ઉપયાગ કટાસણું પાથરતા પહેલાં ભૂમિની પ્રમાર્જના માટે તેમજ ક્રિયામાં ઊભા થતાં કે બેસતાં શરીર ઉપર આવી પડતા સંપાતિમ સૂક્ષ્મજીવાની જીવદયા પાળવા સારું ધીમેથી શરીરની પ્રમાર્જના કરવા માટે છે. આ ચરવલા વિના ક્રિયામાં ઊભા થવાતું નથી. સામાયિક લીધા પછી થાપા ઉંચા કરી શકાતા નથી. ચરવલાે લીધા વિના માઝુ-પેસાબ આદિ કરવા જઇ શકાતું નથી.

આ ચરવલાના ઉપયાગ કેટલાક મહાતુભાવા પાતાના શરીરની સગવડતા કે સંભાળ માટે કરે છે. મચ્છર ઉડાડવા, ભીંતને ટેકા દેવા શરીરને ઉંચુ નીચું કરવા, અશિસ્તપણે બેસવા માટે કરે છે પણ તે યાગ્ય નથી. ચરવલાની વાસ્તવિક સફલતા ઊભા ઊભા અપ્રમત્ત ભાવે ક્રિયા કરવામાં છે.

ઊભા રહીને કાઉસ્સગ્ગ કરાે ત્યારે ચરવલાે ડાબા હાથમાં અને મુહપત્તી જમણા હાથમાં રાખવાનાં છે. ચરવલાે અધવચ્ચેથી પકડવાનાે હાેય છે અને બ'ને હાથાે પગની નજીક રાખવાના હાેય છે.

*

તે ઉપરાંત જેને બલગમ કે શ્લેષ્મ કાઢવાની જરૂર પડે તેલુ હાય તાે તેને જાડા કપડાનું ખેડીયું (નાનાે ટ્રકડાે) રૂમાલ લગેરે લાવવું. તેના વધુ ઉપદ્રવવાળાએ રાખની નાનકડી કુંડી રાખવી પણ તે પુંઠાથી ઢાં કેલી હાેવી જોઈએ.

and the second second

ા સંઘરકારી પ્રતિક્રમાય 👯 🥵 🥵 🖓 🖓 🖓 🖓 🖓

—આરાધકાંએ તા પશું પણાપર્વ પહેલાં જ તમામ ઉપકરણોની બરાબર વ્યવસ્થા કરી લેવી જોઈએ. મુહપતિ કેવી રીતે પડિલેહવી, કાઉસ્સઝ્ગ કેમ કરવા તે શાખા લેવું જોઈએ. પજુસણ પહેલાંના બે ત્રણ દિવસામાં મુનિરાજોએ પ્રતિક્રમણ કેમ કરવું, શા માટે કરવું ? તેની પૂરી સમજણ આપતાં સવારના વ્યાખ્યાના રાખવા જોઈએ અને મુનિરાજોએ પુરુષોના અને સાધ્વીજીઓએ બ્હેનાના રાતના વર્ગા પણ ચલાવવા જોઈએ. જેથા આરાધના વિધિથા શુદ્ધ અને ભાવથી શુદ્ધ કરી શકે.

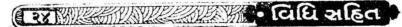
ઉપકરણા કેવાં ન હાેવાં જોઇએ ?

૧. પુસ્તકાદિકના સ્થાપનાચાર્યજી જે બાજોઠ કે સાપડા ઉપર પધરાવે તે ગંદી, મેલી, અશુદ્ધ ન હેાવી જોઈએ, તૂટલી ન હેાવી જોઈએ. આ માટે અગાઉથી ધ્યાન આપવું.

્ર. કટાસહ્યું એ સાવ નાનું કે ઘહ્યું ગ્હેાટું હેાવું ન જોઈએ અનેક કાર્ણાઓ (વેન્ટીલેશનેા)વાળું, અત્ય ત મેલું, ગંદુ, કાટેલું ન હેાવું જોઈએ.

3. મૃહપત્તી કે ગ્હોંપત્તી વરસમાં એક જ દિવસ વાપરવાની હેાય, અગાઉથી ધ્યાન ન આપ્યું હાેય એટલે ગમે તેવા કટકાની લઈ આવે છે. ઘણી ગ્હોટી મુહપત્તી રાખવી યાગ્ય નથી. મુહપત્તી કેવી વાળેલી હાેવી જોઈએ તે પણ ખબર ન હેાવાથી ચાર પડાે રમાલની જેમ વાળીને રાખે છે. તૈયાર રમાલાને વાળી તેનાથી ચલાવી લેવામાં આવે છે પણ તે બરાબર નથી. કેટલાક મહાતુ-ભાવા મુહપત્તી મહાગંદી દુર્ગ ધ મારતી લઇને આવે છે. બાર મહિને પણ એની ખબર લેવાતી નથી, ગંદી મેલી મુહપત્તી કદિ

Jain Education International For Private & Personal Use Only

વાપરવી ન જોઈએ. મુહપત્તી સુતરાઉ કપડાની હેાવી જોઈએ. ઉપકરણા બધાં સ્વચ્છ અને સારાં હેાવાં જોઇએ.

—-મુહયત્તી કે કટાસણાં ઉપર ભરતકામ કરવાની કાેઈ આવશ્યકતા નથી.

૪. ચરવલા ઘણાના ઘણાજ કાળાડુમ થઇ ગએલા, દેખવા ન ગમે એવા અને ગધાતા હેાય છે. દર્શાઓ મેલી થઈ હેાય તા તેને નિર્મલ કરવા ઉપયાગ રાખવા જોઈએ. સાવ ઘસાએલા, તૂટલી દર્શાઓ–ગુચ્છાવાળા ચરવલા ન હાેવા જોઈએ.

સૂત્રો કેવી રીતે બાેલવાં જોઈએ ?

બે હાથ જોડી, મુહપત્તી મુખ આગળ રાખી, ચ'ચળતા છેાડી, સ્થાપનાજી સન્મુખ નજર રાખી, સ્થિર ભાવે, શુદ્ધ ઉચ્ચારપૂર્વક, મધુર સ્વરથી, ધીમે ધીમે, ભાવપૂર્વક, અર્થ ચિન્તન સહ, ગાથાએ ગાથાએ જરાક અટકી અટકીને પ્રતિક્રમણુનાં સૂત્રો બાલવાં જોઈએ.

આકું અવળું જોઈને ખાલવું, ફ્રન્ટીયર મેલની માક્રક સુત્રાની ગાડી ગબડાવી દેવી, લપલપ કરી પૂરા કરવા, ઉપયાગ વિના મુખપાકીની જેમ પાઠ ખાલી જવા, એ ક્રિયા પ્રત્યેના અનાદર ભાવ છે, વેઠ ઉતારવા જેવું છે. એથી તાે આ ક્રિયા ગદ્ધામજૂરી જેવી બની જાય છે. વિશેષ કાઈ લાભ થતા નથી. માટે બહુમાનપૂર્વક, શ્રદ્ધા-ભાવપૂર્વક અંતરના સાચા જોડાણપૂર્વક સૂત્રોચ્ચાર-વિધિ-ક્રિયા કરવાં જોઈએ.

ખમાસમણુ કેવું દેવું જેઈએ ?

ખમાસમણ અડધું ન દેવું પણ પ'ચાગ પ્રણિપાત કરવાના હાેવાથી શરીરના પાંચે અ'ગાે જમીન સુધી અડવાં જોઈએ, માટે માથું ઠેઠ

•સંવચ્છરી પ્રલિકમણ સાનુ હિંદુ નિયત્ર ના છે.

સુધી નમાવવું જોઈએ. ચરવલાવાળાઓએ દરેક ખમાસમણ પ્રૂરેપૂરા ઉભા થઈને દેવાનું છે જેથી ક્રિયાના આદર બહુમાન અને વિધિ જળવાશે અને ક્રિયાનું ફળ પ્રાપ્ત થશે. બેઠેલા લાંકોએ માથું જમીન સુધી અડાડવું જોઈએ. માટાભાગના લાંકા માથું નમાવતા જ નથી, કેટલાક ડાેકી નમાવશે, કેટલાક અડધું શરીર નમાવશે પણ તેમ ન કરતાં વિધિ પૂરા જાળવવા.

કાઉસ્સગ્ગ (કાયાત્સગ) અ ગેની સૂચનાઓ

કાયાની ઉપરની મમતા, મૂર્છા ઉતારવા માટે, અને આભ્યન્તર તપની સાધના તથા ધ્યાન વગેરે કરવા માટે કાઉસ્સગ્ગ કરવામાં આવે છે. આ ધ્યેય સહ્ કાઈએ પ્રથમ ધ્યાનમાં લેવું ઘટે.

કાઉસ્સગ્ગમાં સ્થાપનાચાર્ય જી જો નજરે પડતા હેાય ત્યારે તા તેની સામે નજર રાખીને કાઉસ્સગ્ગ કરવેા, પણ સ્થાપનાજી બધાયને દેખાય જ એવું નથી બનતું, માટે બીજાઓએ નાસિકાના અગ્રભાગમાં નજર રાખી કાઉસ્સગ્ગ કરવા.

ચરવલાે હાેય અને ઊભા ઊભા જો કાઉસ્સગ્ગ થાય તાે તેનું ફળ ઘણું શ્રેષ્ઠ મલે છે. ઊમા ઊભા કરનારે ચરવલાે ડાબા હાથમાં અને મુહપત્તી જમણા હાથમાં હાેય એ રીંતે હાથ ઢીંચણ સુધી લંબાવીને પગની નજીકમાં રાખવાના હાેય છે. નીચે પગની પાનીઓ વચ્ચે આગળના ભાગે ચાર આંગળ અંતર રહે અને પાછળ ચાર આંગળથી કંઈક ન્યૂન રહે એ રીંતે પગ રાખવાના છે.

કાઉસ્સગ્ગમાં દાખલ થયા પછી સ્થિર ચિત્તે, સ્થિર કાયા રાખી કાઉસ્સગ્ગ કરવાનાે હાેવાથી હાલવા ચાલવાનું કે ઊંચા નીચા થવાનું હાેતું નથી. સુત્ર બાેલતાં હાેઠ પણુ ક્ષકડાવાના નથી. હાથ ઊંચા

• વિધિ સહિત

નીચા કરવાના નથી. ભીંત કે થાંભલાના ટેકા લેવાના નથા અને દષ્ટિ આડી અવળી કરવાની નથી તે ધ્યાનમાં રાખવું. એ વખતે બીજાની સાથે વાત કરવાની હાેતી નથી. પગ ઊંચા નીચા કરવાની મનાઇ છે. પર્વતની માફક સ્થિર બની કાઉસ્સગ્ગ કરવાના છે. મુખ્ય ગ્રરુ-મહારાજ કાઉસ્સગ્ગ પારી લે પછી જ ધીરેથી 'નમા અરિહ તાણ'' બાલવા પૂર્વ ક કાઉસ્સગ્ગ પાળવાના હાેય છે. તે પહેલાં પાળવાના હાેતા નથી. માટે પાળવામાં ઉતાવળા ન થવું. કાઉસ્સગ્ગમાં સંખ્યાની ધારણા માટે આંગળીના વેઢા ગણવાના નથી હાેતા. આ માટે હદયમાં નવ ખાનાનાં અષ્ટદલ કમલની કલ્પના કરી તે ઉપર સંખ્યાની ધારણા કરવી. વધુ સમજણ માટે ચિત્રા અને તેની સાથેની સમજ વાંચાે.

મચ્છર આદિનાે ઉપદ્રવ થાય તાે પણ સહન કરવાનાે છે કારણ કે કાયાની મમતા મૂર્છા ઉતારવા માટે તાે આ મહાન ક્રિયા કરવાની છે. વળી સંવચ્છરીના ૪૦ લાેગરસના કાઉસ્સગ્ગમાં છીંક ન ખવાઈ જાય તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવાનું છે.

કાઉસ્સગ્ગ પાર્યા પછી બીજાએા હજુ કાઉસ્સગ્ગ કરતા હોય ત્યારે પારનારાઓએ મૌનપૂર્વ'ક ખૂબ જ શાંતિ જાળવવાની છે. ચરવલાે હાેય શક્તિ હાેય તાે પ્રતિક્રમણુ ઊભા ઊભા કરવું યાેગ્ય છે. છેવટે જેમ ગુરુ આદેશ કરે તેમ કરવું.

કાઉસ્સગ્ગ ઊભા કે બેઠા કેવી રીતે કરવા તે માટે જીઓ ચિત્ર. ૩

સુહપત્તી પડિલેહણુ કેમ કરવું

જ્યારે 'અહેા-કાય કાય' રૂપ સુગ્રુરુ વાંદણા લેવાના આવે ત્યારે વાંદણા પહેલાં મુહપત્તી અવશ્ય પડિલેહવાની આવવાની જ. કારણ કે ગુરુવ દન વખતે શરીરના જે જે અવયવા કામમાં લેવાનાં

ાંવચછરી પ્રતિક્રમણ

છે તે તે અવયવાને જીવ જ તથી રહિત કરવા તે તે અ ગાની પ્રમાર્જના કરવાની છે. આ પડિલેહણા ૫૦, બાેલ બાેલીને કરવાની હાેય છે. એમાં પ્રથમ મહપત્તીની પડિલેહણા અને પછી તે મુહપત્તીથી શરીરની પડિલેહણા કરવાની છે. મને લાગે છે કે આ ખાલ સે કડે પાંચ ટકાનેય આવડતા નહિં હાેય, આવડતા હશે તાે તેઓ પૂરા ભાલતાએ નહીં હેાય. પણ ૫૦ બાેલ ન આવડતા હાેય તાે પણ વગર બાેલે પણ માટા ભાગના વર્ગને મુહપત્તીનું પડિલેહણ કેમ કરવું તે પણ શહ આવડતું નથી એ હકીકત છે. કારણ કે માટા ભાગે મૂહપત્તીને વાપરવાના વખત બાર મહિને એકજ વાર આવતાે હાેય છે. પછી ભાઈસાહેબ કાેઈની પાસે પહેલેથી શીખ્યા તેા હેાય જ શાના ? એવા પણ ભાવિકા આવે છે કે જેએા મહપત્તીનું પડિલેહણ જ કરતા નથી, તા કેટલાક કર્યું ન કર્યા જેવું કરે છે. કેટલાક અડધી ખાલીને વાળી દે છે. આમ મુહપત્તીની પડિલેહણા જાત જાત અને ભાત ભાતની રીતે થતી જોવા મળે છે. પણ તેથી અવિધિ થાય છે, દેાય લાગે છે અને ેતેનાે મૂલ ઉદ્દેશ જળવાતાે નથી. આ બાબત માટે સાચી બાબત એ છે કે પ્રત્યેક જૈને પડિલેહણા અગાઉથી જાણકાર પાસેથી શીખી લેવી જોઈએ અને એ જ સવેત્તિમ માર્ગ છે.

આ માટે ચિત્રો તં. ૧૦ થી ૨૨ જુઓ અને તે ઉપરથી શાખા લેા.

'સુગુરુ વાંદણાં' કેમ કરવાં ? તે અ'ગે નીચેની ટૂંકી હકીકત ધ્યાનમાં બરાબર લાે.

ચિત્રો (નં. ૨૩ થી ૩૦ જુઓ) જુઓ

સૂચના:-ચરવલાવાળા હાેય અને ઊભા ઊભા ક્રિયા કરતા હાેય તેને ઉભડક બેસી કરવું અને બેઠા બેઠા જે કરતા હાેય તેને જે અન્ય કે અન્ય કે અન્ય કે અન્ય સ્ટે અન્ય

બેઠા બેઠા કરવું, પણ બ'ને જણાંઓને નીચેનેા વિધિ સરખી રીતે કરવાના છે. સુગુરુ વાંદણાં–એટલે 'અહેા–કાય'–કાય' વાળા (બાર આવર્તાની) ક્રિયા.

આ સૂત્ર ગુરુવ દનનું છે. પૃ. ગુરુદેવેા પ્રત્યે પુજ્ય અને આદરભાવ વ્યક્ત કરવા અને ક્રોધ કે કષાય ભાવેાથી જે કંઈ અપરાધો– આશાતનાઓ અતિચારા લાગ્યા હેાય તેની ઊંડા અંતઃકરણના ભાવથી ત્રિકરણુ યોગે માફી માગવા માટેનું આ ખાસ સૂત્ર છે. આ સૂત્રમાં–

અહાં, કાય, કાય, જત્તા ભે, જવ ણિ, જૂજ' ચભે,

આ ક્રિયા કેવી વિધિથી કરવી ? તેનાથી સમાજના માટા ભાગ અગ્રાત છે, તેથી જેને જેમ કાવે તેવી ચેષ્ટા કરી એક કામ પતાવ્યાના સંતાષ લે છે, પણ એ અવિધિ દાષ છે. તેથી પ્રતિક્રમણ અશુદ્ધ થાય છે. સમજવા માટે બહુ નાની એવી બાબત એકવાર જો ધ્યાનમાં લઈ લેશા તા તેના કાયમ લાભ ઉઠાવી શકશા. ૧૨, આવર્તા ભાદ થતા નમસ્કાર સાથેની ક્રિયાને 'યથાજાત મુદ્રા'થી ઓળખાવી છે. જાત એટલે જન્મ સમયની મુદ્રા. યથાજાત મુદ્રાના અર્થ કરતાં જન્મ થનારના જન્મ વખતે બે હાથ કપાળે લાગેલા હાેય છે. એમ શિષ્યે ગુરુને વદન કરતી વખતે રજોહરણ, મુહપત્તી અને ચાલપટી ત્રણ જ ઉપકરણ સાથે બે હાથ કપાળે અડાડીને વદન કરવું જોઈએ.

૧. બધા સૂત્રોના અર્થ એકવાર પજીસણમાં કે તે પહેલાં જો વાંચી જવાય તા પ્રતિક્રમણમાં જે ક'ટાળા, ઊ'ઘ, આળસ આવે છે તે નહિ આવે અને ક્રિયા કરવામાં અનેરાે આન'દ આવશે.

•સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 🖉 🖉

યથાજાત મુદ્રાના યથાર્થ ભાવ ? संफासं खमणिज्जो (જુઓ ચિત્ર નં.) વખતે ખરાબર થાય છે. આ મુદ્રા વડે વંદન વિધિ કરીને પ્રત્યેક વ્યક્તિ પાતાની જાતને એમ જણાવે છે કે-તું ગમે એટલાે ડાહ્યો. હુંશિયાર કે વિદ્વાન હેા, પણ તારા ગુરુદેવ આગળ તારે તા-તાજા જન્મેલ ખાળક જેવ અન્નાત હાેય છે તેવા ભાવે જ તારે જીવનપર્યંત રહેવાનું છે એ ભાવ સદાય તારા હૈયામાં ટકાવી રાખવાના છે, જેથી તને અહંભાવ આવી ન જાય અને શિષ્યભાવ ભ્રલી ન જવાય અને એમાંથી ગુરુ આશાતનાના પાપ પ્રસંગ ઊભા ન થઈ જાય. વળી સાથે સાથે વડીલાેએ પણ પાતાના શિષ્યામાં ઉલટા ભાવ ન જન્મે એની જરૂરી ખેવના રાખવી એ એટલું જ અગત્યનું છે.

ત્યારે જુઓ 'અહેા કાય'' આવે ત્યારે પ્રથમ મુહપત્તીને તમારે ચરવલા ઉપર મૂકવી. આ મુહપત્તીને તમારે ગુરુ ચરણકમલ રૂપે કલ્પવી. અદ્દો શબ્દના 'અ' ખાલતાં જોડેલા હાથના બંને પંજાને ઊંધા કરી મુહપત્તીને અડાડવા, મુહપત્તી ચરણને સ્પર્શીને તેની રજ શિરે ચઢાવતા હેાય તેવા ભાવ ધારણ કરવા 'हો' ખાલાય ત્યારે હાથના ખ'ને પ'જાઓને,-હથેળીને સવળા કરી લલાટે અડાડવા. એ જ रीते कायं काय शબ्द બાલતी वणते समजवु.

जत्ता मे માં ज વખતે મુહપત્તી ઉપર હાથના બંને પંજાઓ ઉંધા મુહયત્તી ઉપર રાખવાના, ત્તા ખાલવાની વખતે ખંને પંજાઓને સવળા કરી છાતી પાસે રાખવા, તે જ સવળા હાથ મે બાલવાની

ર. યથાજાત મુદ્રા પ્રાર ભમાં ઊભા ઊભા થતા શીર્ષ નમન વખતની સમજવી, બાર આવર્તના વંદન વખતની સમજવી કે 'સંક્રાસં' વખતના શિરાનમનની લેવી કે ત્રણેય વખતની ગણવી ? આ બાબતની સ્પષ્ટતા મને જાણવા નથી મલી. એટલે મેં ઉપરાક્ત વિધાન કર્યું છે. and the second second

સાથે જ લલાટે અડાડવા પછી એજ પ્રમાણે जवणિ, ज्जंच मे ના વિધિ કરવાના છે. તે ક્રિયા પછી ચરવલા સુધી માથું નમાવવાતું છે. ગુરુ પ્રત્યેનું સ્થાન જૈન સંધમાં કેટલું આદર પાત્ર છે તેના વાંચદાને આ 'સુગુરુ વાંદણા' નામના સૂત્ર અર્થના મનનથી સમજ્યશે.

-વાંદણા કેમ કરવા આ માટે 'વાંદણા'ના ચિત્રા ખાસ જુઓ.

ધ્યાનમાં લેવા જેવી કેટલીક સૂચનાએા

ઉપાશ્રયો કે પ્રતિક્રમણ કરવાનાં ધાર્મિક સ્થાના એ શાંતિના ધામા છે. પવિત્રતા પ્રાપ્ત કરવાનાં સ્થાના છે. એટલે એ સ્થળામાં પ્રવેશ કર્યા બાદ વિનય-શિસ્ત અને શાંતિના નિયમાને ખૂબ જ માન આપવ' જોઇએ. બાળકા હાેય, સુવાના હાેય કે વૃદ્ધો હાેય, સહએ ખુબ ખુબ શાંતિ જાળવવી જોઈએ. ઘેાંઘાટ કે કાલાહલ કરવા ન જોઇએ. સાંસારિક કે કાંઈ પણ જાતની પાપની, વેપાર ધંધા કે આરંભ સમારંભને લગતી વાતાે જરા પણ કરવી ન જોઇએ. ક્રિયા ન ચાલતી હેાય ત્યારે, અતિ જરૂર પૂરતી માત્ર ધાર્મિક બાબતની વાત કરવી પડે તેટલી જ છૂટ ભલે રાખે, તે સિવાય કાઈની નિંદા, ટીકા, કે ટ'ટા-ઝઘડા ક'ઇ ન કરવું જોઈએ, કાઈ તમારી જગ્યા ઝુંટવી લે, દબાવી દે કે કાઈ અપમાન કરે તાે પણ સહન કરવું જોઈએ, અને પરસ્પર સમજીતીથી કામ લેવું જોઈએ. પાપા છેાડવાની જગ્યા રખે! પાપ બાંધવાની ન બની જાય એની કાળજી મન પર સતત રહેવી જોઈએ, જ્યારે સમભાવ કેળવવા આવ્યા હેાય અને એ વખતે તમારી કસાેટી ઉભી થાય, ત્યારે તાે તમારે પરીક્ષામાં ખાસ પાસ થવું જ જોઈએ.

A CARACTERISTIC AND A CARACTERISTICS AND A CARACTER

. સંવરછરી પ્રતિક્રમણ

મુંબઇ જેવા મેાટા શહેરામાં જગ્યા નાની અને આવનારા વર્ગ ઘણા વિશાળ એટલે જગ્યા અંગે રગડા, ઝઘડા, ટ'ટા કે ક્રરિયાદા થવાના પ્રસંગા ઊભા થઈ જ્વય છે. પવિત્ર સ્થળમાં જ જગ્યાની ગાલમાલા પણ થાય છે, તાક્ષાના થાય છે, અને મામલા કયારેક તા મારામારી સુધી પહેાંચા પણ જ્વય છે. પણ આવુ મુંબઈ અમદાવાદ જેવા મેાટા શહેરામાં બને છે એ વખતે આ દિવસ કેવા મહાન અને પવિત્ર છે તેનુ ભાન ક્રાધાન્ધ બનતાં ભૂલી જવાય છે, કાઈની નક્કી કરેલી જગ્યાને કાઇએ પડાવી લેવાની અનીતિ કદિ ન કરવી જોઈએ. પણ અજ્ઞાનથી કાઈએ કદાચ તેમ કર્યું હોય તા તે પ્રશ્નના શાંતિથી નીવેડા લાવવા, પણ ગમે તેમ ઝઘડા કરી કર્મ ન બાંધવા અને ખીજને બાંધવામાં નિમિત્ત ન બનવું, આરાધનાના ઉદ્દેશ જો માર્યા જતા હાય તા પછી આરાધના કરવાના કે ઉપાશ્રયમાં આવવાનો અર્થ પણ શા રહેવાનો !

— ઉપાશ્રયમાં આવ્યા બાદ કટાસહ્યુ વગેરેને, જમીનને આંખથી જોઈ, પૂંછ, પ્રમાર્જને પાથરવુ – મૂકવુ જોઈએ જેથી જીવદયા પળાય.

—બને ત્યાં સુધી આવનારે ચરવલાે લઈને આવવું એ બધી રીતે શ્રેયસ્કર છે. ન હાેય તાે તે વસાવી લેવાે જોઈએ.

—-પ્રતિક્રમણમાં પહેરવાનું ધાતીસું વગેરે વસ્ત્રો જંગલ પેશાળ ગયા વિનાના અને સાદા વાપરવાના હેાય છે જે વાત લગભગ સહુની જાણીતી છે.

—સામાન્ય રીતે પ્રતિક્રમણુમાં ધાેતીયા સિવાય બીજી વસ્ત્ર વાપરવું ન જોઈએ. પણ જેમણે શરદી આદિ વ્યાધિના કારણે છાતીએ ખેસ નાંખવા પડતાે હાેય તાે પ્રતિક્રમણ પૂરું થતાં તેની આત્મ સાક્ષીએ ક્ષમાં માગી લેવી જોઈએ.

CALLER STATUTED CONTRACTOR CONTRACTOR

કર જાટી ન વિધિ સહિત

—ધાતીયાં બંગાળી ઢબે ન પહેરવાં જેથી પગમાં ભરાઇ જાય અને ગળડી પડાય, ધાતીશું ટૂંકુ જ (અસલ રિવાજ મુજબ નાભિથી નીચે અને ગુઠણુથી જરા ઉંચું) પહેરવું જોઈએ. વસ્ત્રના પણ માહ ઉતારવા જોઈએ.

—ખમીસ, ગંજીફ્રાક, કુડતું, વાંડી વગેરે કાંઈ પણ પહેરીને પ્રતિક્રમણ કરી શકાતું નથી. રાેગાદિકનું કારણ હેાય તાે ખેસ એાઢી શકે છે. સીવેલું વસ્ત્ર પહેરવાની સખ્ત મનાઈ છે.

---ચાેડાક કલાક માટે પણ મમતા અને માેહના ત્યાગ કરવાની ક્રિયા કરવા જ્યારે આવ્યા હાેઈએ ત્યારે ઝવેરાતના કે માેતીના અલંકારા, સાચા કે બનાવટી કાંઇ પણ પહેરવા ન જોઈએ. શારિરીક વિભૂષાથી દૂર રહેવું જોઈએ. કાંડા ઘડિયાળના પણ માહ તે દિવસે ઉતારવા જોઈએ. અર્થાત્ તે પણ ન પહેરવી જોઈએ. ઘડીઆળથી ચિત્તમાં ચંચળતા ઉભી થાય છે.

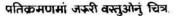
પેસાબ-માત્રા માટે સમુદાય ગ્હાેટો હાેય ત્યારે કૂંડીઓ વધારે રાખવી જોઈએ અને ચૂનાવાળા પાણીની ઠીક વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ. એ પાણી એવા જગ્યાએ રાખવું જોઇએ કે વરસાદ પડે તાે પણ વરસાદતું પાણી ચુનાવાળા પાણીને ન બગાડે એવી પાકી વ્યવસ્થા કરવી ઘટે. ઘણા સ્થળે માથે કંતાન નાંખે છે તેમને ખ્યાલ નથી રહેતા કે કંતાનમાંથી પાણી ગળીને ચૂનાવાળા ભાજન ઉપર બધું પડે છે અને એથી અચિત્ત પાણીને સચિત્ત બનવાના પ્રસંગ ઊભા થઈ જવાના અને ધાનાર બધાયને એના દાષ લાગવાના. માટે કાર્યકર્તાઓએ અગાઉથી આવી બધી બાબતા પ્રત્યે દીઈ દષ્ટિથી ધ્યાન રાખવું.

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉 🖉

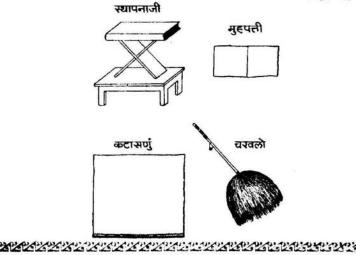
વધારાનું કંઈ કટાસણું પણ માથે નાંખીને જ જવું જોઈએ. પણ ઉદ્યાડા માથે ખુલ્લા આકાશમાં જવાનું હેાતું નથી. જાય તાે દાષ લાગે છે.

ઘણીવાર નાના છેાકરાઓની સેના હજુ ૧૫/૨૦ મીનીટ પ્રતિક્રમણ ન ચાલ્યું હેાય સાં બધા વચ્ચે આડા ઉતરી પેસાબ કરવા દોડી જાય છે પણુ માટાઓએ અગાઉથી જ સૂચના આપી દેવી જોઈએ કે પહેલેથી એ ક્રિયા પતાવી આવે. ઘણીવાર ગમ્મત ખાતર, ટીખલ ખાતર, દેખાદેખી, વગર શ'કાએ પણ બાળકા અત્રાન ભાવે એવું કરતા હેાય છે. પણુ તેમના માબાપાએ તેમને ઘરેથી જ પ્રતિક્રમણ અ'ગે સૂચના શિક્ષણ આપી દેવું જોઈએ જેથી પ્રતિક્રમણમાં ડાળાણ ઊભું થાય નહિ, તેમજ બધાયને આડ પડે નહિ. —બાળકાને જૂથમાં ન બેસાડવા અને વાતા કે ગરબડ ન કરે માટે અવસરે તેના ઉપર કાઈએ નજર રાખ્યા કરવી.

—ભીંતને ટેકા કે ઓર્ઠિંગણ લઈને પ્રમાદી કે મડદાલ જેવા થઇને ન બેસવું.

ચિત્ર સં. ૧

ાજી આ ગામ આ

ન કરવાનાં કાર્યો

- પ્રતિક્રમણમાં આવનારે દૈનિક, સાપ્તાહિક, પાક્ષિક કે માસિક કાઈ પણ પ્રકારનું છાપું લઈને ન આવવું.
- નવલકથાએા, કે વાંચવા માટેના કાેઇ પણ પ્રકારનાં પુસ્તકા ન લાવવાં.
- ૩. પ્રતિક્રમણુ ડાળાવવા માટે કાગળના ડુચા કે કાંકરા ન લાવવા.
- ૪. આ ક્રિયા એ મહાન પવિત્ર અને ગંભીર ક્રિયા છે માટે તેની અદબ અને બહુમાન જાળવવું.
- પ. વાતાે કરવા નહિ, ગપ્પાં મારવા નહિ, હસવું નહિ, મશ્કરીઓ ંક છેડતી કરવી નહિ, મજાક ન ઉડાવવી પણ ઠાવકાઈ અને ગંભીરતા જાળવવી.
- ક. પ્રતિક્રમણ ભણાવવાના અવાજ સંભળાતા હાય તા તે તરફ કાન રાખી ઊભા રહીને, (ઊભા ન થવું હાય તા) પલાંડી વાળીને અથવા બે હાથ જોડી સ્તંત્રાને સાંભળવાં, ન સંભળાય તેવું હાય તા પણ બે હાથ જોડી શાંતિ જાળવવી, હાથ જોડયા વિના બેસી રહેવું એ અનાદર છે. અવિધિ છે. માટે ઉપયાગ રાખવા જેથી વિરાધનાનું પાપ ન લાગે અને પાતાનું કે બીજાનું પ્રતિક્રમણ ડાળાય નહિ.

For Private & Personal Use Only

Sale and a start

www.jainelibrary.org

•સંવચ્છરી પ્રતિક્રમામ્

સામાયિક લીધા બાદ્ર સભાજનાને ઉદ્દેશીને પૂ. મુનિરાજોએ સભાને આપવા માટેના ખાસ બાધ

> अन्यदिने ऋतं पापं पर्वदिने व्रजिष्यति । पर्वदिने कृतं पापं वज्रलेपो भविष्यति ।।

અર્થાત–આ શ્લોક એમ કહે છે કે બીજા દિવસે કરેલાં પાપાને ધાવા માટે જ્ઞાનીઓએ પર્વના દિવસા નિર્માણ કર્યા છે. જે એ દિવસે પણ એનાં એ પાપા (કાપ મૂકયા વિના) ચાલુ રાખ્યાં તા યાદ રાખજો કે તે પાપા આત્મપ્રદેશા સાથે વજ્બલેપ જેવા એવા અભેદ્ય રીતે બંધાશે કે જે ભાગવે જ છૂટકારા કરશે, ચાધાર આંસુએ રાતા પણ નહીં છૂટી શકાય.

મહાનુભાવા ! આજે સંવચ્છરીના મહામ ગલકારી, પવિત્ર અને મહાન દિવસ છે. બાર બાર મહિનાનાં પાપાનાં ખાતાં ચૂકતે કરવાના ઉપકારક પર્વ દિવસ છે. એથી આજના આપણા સહુના ઉત્સાહ, ઉલ્લાસ, આનંદ પણ અનેરે છે. આ પર્વના તા દાઢ દાઢ મહિના અગાઉથી જાહેરાતા કરવામાં આવે છે એવા તા રેગેના મહિમા છે. તમે જાણા છા કે દરેક સ્થળે લાખા જેના પાતપાતાના સ્થાનમાં આજે ઉત્સાહપૂર્વક પાપના ભારથી હળવા થવા બેગા થયા હશે.

આ બાર મહિનાના પાપ ત્યારે જ ધોવાય કે જ્યારે સાધુ– મહારાજ જે જે સૂત્રાને ખાેલે તેને તમા કાનથી બરાબર સાંભળા, કદાચ ન સ ભળાય તા હાથ જોડી શાંતિ જાળવા. ચરવલા- હાેય અને શક્તિ હાેય તા ઊભા ઊભા ક્રિયા કરા, નહીં તર એઠા બેઠા કરા. પણ સહુ બે હાથ જોડી, મનને ધર્મ ધ્યાનમાં રાકાને આરા-ધના કરા તા બાર મહિના દરમિયાન હિંસા, જુઠ, ચારી, મૈથુન,

BI MICHAILLEABAR - Call Alea

પરિગ્રહ, ક્રાધ, માન, માયા, લાેભ, રાગ, દેષ, કલહ, દાેષારાપણ, ચાડીચુગલી, હર્ષ, શાક, પરનિંદા, માયા, મૃષાવાદ અને મિથ્યાત્વ-શલ્ય આ ૧૮ જાતનાં પાપા. જે રાજે રાજ તમારા ઘરમાં, ધ ધામાં કે દુનીયાદારીની પ્રવૃત્તિઓમાં ચાલુ જ છે તે પાપા, સાથે સાથે ચૌદ રાજ્લાેકવતી જીવાની ત્રિકરણ યોગે હિંસા વગેરે કર-વાની પણ તમે છૂટ રાખી છે તે, તેમજ જાતજાતનાં અન્ય જે ક ઈ પાપ દોષો સેવ્યા કે સેવરાવ્યાં હોય તે, ગુરૂ શિષ્ય વચ્ચે, ગુરણી શિષ્યા વચ્ચે, શ્રાવક-શ્રાવક વચ્ચે, શ્રાવિકા-શ્રાવિકા વચ્ચે, વળી પતિ-પત્ની વચ્ચે, પિતા-પુત્ર વચ્ચે, નણ'દ-ભાેજાઇ વચ્ચે, દેરાણી-જેઠાણી વચ્ચે, સાસુ વહુ સાથે, શેઠ-નેાકર વચ્ચે, માલીક કે ગ્રાહક વચ્ચે બાર બાર મહિના દરમિયાન જે કંઈ વૈર વિરોધ કે વૈમનસ્યના પ્રસ ગા બન્યા હોય તેમજ તેઓ સાથે કુડ, કપટ, છેતરપીંડી થઈ હાેય, કડુવચના બાલ્યાં હાેય તે, તેમજ અન્ય જે ક'ઈ અપરાધા થયાં હાય તે, તમામની તમારે આજે પરસ્પર, માત્ર શબ્દાંથી જ નહિં પણ હૃદયના સાચા અને ઉંડા ભાવથી, નમ્રતાપર્વંક સરલતાથી, બે હાથ જોડી 'મિચ્છા મિ દુક્કડ'' બોલીને ક્ષમા માગવાની છે. જો કે ખરું તે એએ કે સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ પહેલાં જ, જેની જેની સાથે ખાસ બાલચાલ થઈ હાેય તેની ક્ષમા માગી લેવી એ જ વધુ યેાગ્ય છે. એમ ન કરી શકયા હાેય તાે સંવચ્છરીના પ્રતિક્રમણમાં સહુને યાદ કરી મનમાં સાચા ભાવથી બે હાથ જોડી, મન દુઃખના પ્રસંગાેની ક્ષમા માગી લેવાની છે. આથી આપણાં હુદયા નિઃશલ્ય બનશે અને ભાર વિનાનાં હળવાં ફૂલ ખની જરો. કારણ કે જ્યાં સુધી ક્રોધ, માન આદિ કથાય ભાવા હૃદયમાં સળગતા બેઠા છે ત્યાં સુધી પાપનાં કર્મ ખંધન ચાલુ જ રહેવાના, સંસાર પરિભ્રમણની વૃદ્ધિ થતી રહેવાની માક્ષ માર્ગ દૂર ને દૂર થતા જવાના અને શાંતિ સા ગાઉ દૂર રહેવાની, માટે સહુએ ક્રોધાદિ કષાયાને ઉપશાંત કરવા અહંભાવ

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 👯

તજી, વિનમ્ર બની, ક્ષમા માગવી જ જોઇએ ખરો રીતે તા સાચા વેરી સાથે માકી માગતાં આનંદના અશ્રુ આવવા જોઈએ, એવું નામ જ ખરા અ'તરની ક્ષમાપના. એટલું ધ્યાન રાખવું કે આ માફી માગવી અને માકી આપવી 'શેા' કરવા કે દેખાવ કરવા પૂરતી માગવાની નથી. વળી સવાર પડે પાછો એનાે એ જ વિરોધ જો સળગતાે રહે તા માકી માગ્યાની ક્રિંમતે નથી. એથી તા ખાટા દેખાવ કરીને જાતને ડગ્યાનું પાપ ખાંધવાનું એ વધારામાં. આ તા પેલા ક્ષટલક સાધુ ગુનાે કરતા જાય અને પાછી વાર વાર કું ભારની માફી માગતા જાય. આ પણ એના જેવું જ કૃત્ય ગણાય. માફી માગ્યા પછી તેા મૈત્રી ભાવ થવા જ જોઈએ. હૃદય હળવું કુલ અને કુર્ણું બનવું જ જોઈએ. પણ એ ત્યારે જ શક્ય બને કે માન દશાના ઉપશમ થાય. એટલા માટે તાે શાસ્ત્રકારોએ તમને તૈયાર કરવા. નમ્ર વ્યના-વવા સાત દિવસ અગાઉથી પર્વારાધના શરૂ કરવા જણાવ્યું છે. શરૂઆતના ત્રણ દિવસના વ્યાખ્યાનમાં વ્યાખ્યાનકાર,-વ્યાખ્યાન શ્રવણ, તપશ્રયાં, કલ્પસૂત્ર જેવા મહાસૂત્રનું શ્રવણ, પૂજા, દાન, પુણ્ય. પરાપકાર વગેરે ધર્મકૃત્યા કરવા કરમાવે છે. જેથી તમારા મનમાંથી માનવજાતના મહા દશ્મન ગણાતા અહંભાવ કે અભિ-માનનાે બરક એાગળા જાય. પુનઃ જણાવું કે જેની સાથે ખરેખર બાેલચાલ થઈ હાેય તે વ્યક્તિ જોડે તેા ઘરે જઈને ક્ષમાપના કરી લેજો. સામા આત્મા ક્ષમા આપે કે ન આપે તે તમે ન જોજો. કલ્પ-सूत्रन,' पथन छे हे-जो उवसमइ तस्स अरिथ आराहणा, जो न उवसमइ तस्त नत्थि आराहणा, જે ઉપશમે છે તેને આ પર્વની આરાધના છે. જે નથી ખમતાે તેને આ પર્વની આરાધના નથી. માટે દરેક વ્યક્તિએ જિનેશ્વર દેવની આગ્રા શિરોધાર્ય કરીને સ્વકર્તવ્ય બજાવવું.

વળી આ પર્વ તેા આત્માની દિવાળીનું પર્વ છે. તમારા વહેવારની દિવાળીમાં જેમ ચાપડા ચાેક્ષ્ખા કરાે છેા, નક્ષા–તાેટાની

તારવણી કરાે છા, તેમ આપણી આ આત્માની દિવાળીના દિવસે આત્મ સાધનાના નકા-તાેટા તારવવાના છે. બાર બાર મહિના દરમિયાન અઢાર પાપસ્થાનકા કેવા અને કેટલા પ્રમાણમાં સેવ્યાં અને ન સેવ્યાં તાે કેટલા પ્રમાણમાં નથી સેવ્યાં ! વિવિધ પ્રકારના જવાની હિંસાઓ કેટલી કરી અને ખચાવ્યા કેટલાને? દેવદર્શન. ગુરુવ'દન, વ્યાખ્યાન શ્રવણ, સામાયિક, દાન,' પુણ્ય. પરાપકાર. ક્ષમા. નમ્રતા. નિર્દ ભવૃત્તિ અને સંતાષ વગેરેને, તથા વિષય કષાયેાને કેટલા પ્રમાણમાં સેવ્યા ? અથવા તાે કેટલા ન સેવ્યા ? એનું સરવૈયું કાઢવાના આ દિવસ છે. નફા કર્યો છે, નુકશાન થયું છે કે ખાતુ સરભર કર્યુ છે? તેનુ આત્મ નિરીક્ષણ કરીને પછી આત્મ પરીક્ષણ કરવાનું છે, પાસ નાપાસનાે નિર્ણય કરવાનાે છે. નફાે થયા હાેય તા આનંદ અને અનુમાદનાની વાત, નુકશાન થયું હાેય તાે તે ખેદ અને ચિંતાની વાત બનવી જોઈએ. ખાત સરભર થયું હેાય તા એમ કેમ બન્યું ? તે શાધાને આધ્યાત્મિક આચરણ તરક વિશેષ પુરુષાર્થ કરવા કટિબહ બનવાના નિર્ણય સહુએ લેવા જોઈએ.

તમાે સ'સારનાે માહ છાેડીને ત્રણ ત્રણ કલાક સુધી પાપ-દાેષોથી હળવા થવા તમે અહીં આવ્યા છાે, જે ઉદ્દેશથી અહીં આવ્યા છા તે ઉદ્દેશ તમારે સફળ કરીને જ જો ઘરે જવું હાેય અને ત્રણ ત્રણ કલાકની મહેનતને લેખે લગાડવી હાેય તાે અહીંયાં જે જે સૂત્રા સુનિરાજ બાેલે, તેના ઉપર બરાેબર ધ્યાન રાખા, દૂરના કારણે ન સ'ભળાય તાે બે હાથ જોડી શાંતિ જાળવા અને તમારં મન બહારનાં વિષયામાં દાેડાદાેડ કરતું હાેય તેને પકડીને ધર્મક્રિયામાં સ્થિર બને તે પ્રમાણે અપ્રમત્ત ભાવે જાગૃત રાખતા રહેા.

આજની ક્રિયા પાપથી પાછા હઠવાની અથવા તેા પાપનુ પ્રાયશ્ચિત્ત કરવાની મહાન ક્રિયા છે. આત્મા પોતાની સ્વભાવદશાને અન્યત્વર વ્યવસાય વ્યવસાય

છાેડીને પ્રમાદભાવથી વિભાવ દશામાં દાેડી ગયાે છે. તેને પાછાે સ્વભાવ દશામાં લાવવા માટેની આ ક્રિયા છે, માટે તેની મહાનતા, ગંભીરતા સમજીને આ ક્રિયા પ્રત્યે આદરભાવ રાખી તેની પૂરેપૂરી અદબ જાળવજો.

પલાંકીવાળી, એ હાથ જોડી, આડા-અવળાં, આજુબાજુ ડાફેાલીયા કે નજરા નાંખ્યા વિના, આજે તાે મન વચન કાયાને એકાગ્ર બનાવી, આજની ક્રિયામાં ઝુકાવી દેજો. તમારા મનને શારીરિક ચેષ્ટાઓના ત્યાગ કરજો. શરીર ઉપરની માહ-મમતા આજે ન રાખજો અને હદયના શુદ્ધ ભાવની ચીનગારી એવી પ્રગટાવજો કે બાર બાર મહિનાના લાગેલા પાપના ઢગલાને ખાખ કરીને તમા ઘરે જઈ શકા. આથી તમારા આત્માના ચાપડા ચાફખા થઈ જશે. પણ સાથે સાથે એકસૂચના કરૂં છું કે પાછા અહીં થી ઊભા થતાંની સાથે ચાપડાનું ઊધાર ખાતુ લખવું શરૂ ન થઈ જાય તેના પણ તીવ્ર ઉપયોગ રાખજો.

વાતા ન કરજો, કાંઈ કરે તાે હળવાશથી, પ્રેમાળભાવે અટ-કાવજો. મસ્તી, તાેકાના, હાંસી, ઠઠ્ઠા, ઉચ્ચ સ્વરે બાેલવું વગેરે કશું નકરજો. તમા તમારૂં પ્રતિક્રમણ ડાેળશા નહિં, બીજાનું ડાેળાવશા નહિં, નહીંતર શરૂઆતમાં કહ્યું તેમ પાપ છાેડવાની જગ્યાએ પાપ બાંધી જશા તા વજ લેપ જેવા બધાશ. જે રાતાંએ નહીં છૂટે, એટલું આત્મીય ભાવે સૂચન કર્યું છે તે લક્ષમાં રાખજો.

અન્તમાં એક બીજી સૂચના ખાસ ધ્યાનમાં રાખા કે આજની છીંક ઘણી જ જોખમવાળી ગણાય છે માટે છીંક ખવાઈન જવાય તેના પણ પૂરે પૂરા ઉપયોગ – ખ્યાલ રાખજો.

ચાલાે ત્યારે હવે સહુ ટટાર બેસી સજ્જ બની જાવ ઉત્સાહમાં આવી જાવ, કરેલી સૂચનાઓને અમલમાં મૂક્ષી, સતત ઉપયોગવ ત બની પાપનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરવામાં લાગી જાવ.

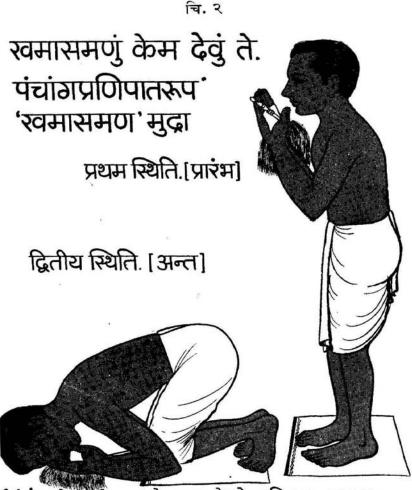
–યશાવિજય

Contraction of the contraction of the

Contraction of the second s

पंचांग= बेहाय बे पग अने मस्तक-ते वडे प्रणिपात= नमस्कार

ખમાસમર્શ કેમ દેવું તે

આપણી તમામ ક્રિયાઓમાં ખમાસમહું આવવાનું જ. ખીજી ચિત્ર ખરાખર જુઓ, અને તમે જે રીતે ખમાસમાર દા છેા તેની સાથે સરખાવા અને ખામી હાેય તાે દૂર કરાે. વધુ સમજણ મેળવવા પ્રાર'ભમાં છાપેલું ' ખમાસમણુ' કેમ દેવું ' તે લખાણુ વાંચા. lucation International For Private & Personal Use Only www.jainelib

www.jainelibrary.org

Jain Education International

—કાઉસગ કેમ કરવાે તેની મુદ્રા—

બેઠા કાઉસગ કરનારે હાથ ક્રેમ રાખવા, ચરવલાે કેમ રાખવાે તે, ઊભા કાઉસગ કરનારે ખે પગનાં આગલા ભાગ વચ્ચે કેટલું અંતર રાખવું તે, મુહપત્તી ચરવલેા કયા હાથમાં રાખવા, હાથ જ ઘાની પાસે કેમ રાખવા અને ધ્યાનને લગતી મુખમુડા કેમ રાખવી તે આ ચિત્રથી સમજાશે. Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibra Jain Education International

www.jainelibrary.org

' પ્રથમ આવશ્યક ' રૂપ

સામાયિક લેવાનાે વિધિ

સૂચના:-શ્રાવક તથા શ્રાવિકાએ સામાયિક લેતા પહેલાં થાડીક શારીરિક-બાહ્યશુદ્ધિ કરવાની હેાય છે. સૌથી પ્રથમ હાથ-પગ ધાઈ અને જંગલ કે પેશાબ ન કર્યા હેાય એવા શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરીને સામાયિક કે પ્રતિક્રમણ કરવાનું હેાય છે. વળી જે જગ્યાએ પ્રતિક્રમણ કરવાનું હેાય તે જગ્યાને પ્:જીને પછી ગરમ કપડાનું કટાસણું-આસન પાથરીને સામાયિકના વિધિ કરવાના હેાય છે. આ બાબત સૌએ પ્રથમ ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ. સામાયિકમાં જોઇતાં ઉપકરણોની યાદી જુદી છાપી છે તે જોઈ લેવી.

KANKANALI KANALINA KA

ા રા આ જ રા ગાય છે. આ ગાય ગાય છે. આ ગાય ગાય છે. આ ગાય છે

છ આવશ્યકરૂપ પ્રતિક્રમણ :

પ્રતિક્રમણ--પડિક્રમણું કે આવશ્યક ક્રિયા એ ત્રણે ય એક જ અર્થના વાચક શબ્દા છે. આ પ્રતિક્રમણમાં મુખ્યત્વે છ 'આવશ્યક' ની આરાધના કરવાની હાેય છે. અવશ્ય કરવા લાયક કત્તવ્યને 'આવશ્યક' કહેવાય છે. એટલે પ્રત્યેક જૈને આ ધર્માનુષ્ઠાન અવશ્ય કરવું જોઈએ.

આવશ્યક છ પ્રકારનાઃ— ૧ સામાયિક, ૨ ચઉવીસત્યા (લાેગસ્સ), ૩ વ'દ્રણ્ક (સુગુરુવાંદણા), ૪ પડિક્રમણું (વ'દિતુ), ૫ કાઉસ્સગ્ગ અને ૬ પચ્ચખખાણુ (આહારપાણી અ'ગેના યથાચિત ત્યાગ). એટલે કાેઈપણ પ્રતિક્રમણની ક્રિયા કરતાં પહેલાં 'સામાયિક' નામનું પહેલું આવશ્યક અવશ્ય કરવું પડે છે. ત્યાર– પછી જ અન્ય આવશ્યકાની આરાધના કરવાની હાેય છે.

જો સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજની હાજરી હાેય તાે, આ સામાયિક તેમની પાસેના સ્થાપનાચાર્ય સમક્ષ કરવાનું હાેય છે. પણુ સાધુ-સાધ્વીના યાેગ ન હાેય, તાે ઉ ચા બાજોઠ ઉપર કે કાઈ ઉચ્ચાસન ઉપર પુસ્તકાદિ મૂકીને અથવા સાપડા ઉપર પુસ્તક મૂકીને એક હાથની સ્થાપન મુદ્રાર્થી એટલે જમણા હાથ ઉ ધા રાખીને ડાબા હાથ મુહપત્તી સહિત મુખ આડાે રાખીને એક નવકાર, પ ચિદિય ગણીને પ્રસ્તુત ચીજની સ્થાપના કરી લેવાની હાેય છે. અને તે સ્થાપના સમક્ષ તમામ આવશ્યકા કે પ્રતિક્રમણની કિયા કરવાની હાેય છે.

ઉપર જહ્યાવ્યું તે પ્રમાણે પુસ્તકની સ્થાપના કરીને જમણેા હાથ સ્થાપનાની સામે ઉંધા રાખી ડાળા હાથમાં મુહપત્તી મુખ પાસે રાખી, નીચે મુજબ નવકાર પંચિંદિય સૂત્ર બાેલવાં.

—નવકાર (મંત્ર) સૂત્ર.

•સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

નમુક્રારા, સવ્વપાવપ્પણાસણા, મ'ગલાણુ' ચ સબ્વેસિં, પઢમ' હવઇ મ'ગલ'.

—૫ ચિંદિય સત્ર

પંચિંદિઅસ'વરહ્યુા, તહ નવવિહબ'ભચેરગુત્તિધરેા; ચઉવિહકસાયમુક્રી, ઇઅ અદ્વારસગુહ્યુહિંસ'જીત્તો; ૧. પ'ચ-મહવ્વયજીત્તો, પ'ચવિહાયારપાલહ્યુસમત્થા; પ'ચસમિઓ તિગુત્તો, છત્તીસગુહ્યુા ગુરૂ મજ્ઝ. ૨.

(આટલું બોલ્યા પછી નીચે મુજબ ખમાસમણ બાલવું)

—ખમાક્ષમણ સૂત્ર

^{કચ્}છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ, નિસી-હિચ્પાએ, મત્થએણ વ'દામિ.

(પછી નીચેનાં સૂત્રા બાલવાં)

-ઈરિયાવહિય સૂત્ર

ઇગ્છાકારેષ્ સંદિસહ ભગવન ! ઇરિયાવહિય પડિ-#મામિ ? ઇગ્છ', ઇગ્છામિ પડિ#મિઉં. ૧. ઇરિયાવહિયાએ, વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૪. પાછ્મ#મણે, બીય#મણે, હરિય#મણે, ઓસા-ઉત્તિંગ-પણગદગ-મટી-મ#ડાસંતાણા-સંક્રમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, મંઇદિયા, તેઈ દિયા, ચઉરિંદિયા પંચિદિયા. ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંદ્યાઈયા, સંદ્યદિયા. પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણ્ટાઓ ઠાણ સંકામિયા, જીવિયાઓ વવેરોવિયા, તસ્સ મિચ્છા મિ દુ#ડ. છ.

—તસ્સ ઉત્તરી સૂત્ર

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું, પાયચ્છિત્તકરણેણું, વિસાહી-

CARACTER CARACTER CONTRACTOR CONTRACTOR

ા ગાય રાજ્ય સાથવા સાથ

કર**હેલ્યું**, વિસક્ષીકરહે્લું, પાવાછું કગ્માછું નિગ્લાયછુદ્દાએ, ઠામિ કાઉરસગ્ગ. ૧.

અન્નત્ય ઊસસિએણ, નીસસિએણ, ખાસિએણું, છીએણ, જંભાઇએણું, ઉર્ડુએણું, વાયનિસગ્ગણું, ભમલીએ, પિત્તસુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અ'ગસ'ચાલેહિં, સુહુમહિં ખેલ-સ'ચાલેહિં, સુહુમહિં દિક્સિ'ચાલેહિં. ૨. એવમાઇએહિં, આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિએા હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા. ૩. જાવ અસિહ'તાણું, ભગવ'તાણું, નમુક્રારેણું ન પારેમિ, ૪. તાવ કાયં ઠાણું મોણું, ઝાણું આ પ્પાણું વાસિરામિ. ૫.

અહિં એક લાેગસ્સનાે કાઉસ્સગ્ગ 'ચ'દેસુ નિમ્મલયરા ' સુધા નીચે મુજબ કરવા.

-લાગસ્સ સૂત્ર

લાગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધર્મતિત્થયરે જિણે; અરિહતે કિત્તઘર્સ્સ, ચઉવીસ પિ કેવલી. ૧. ઉસભમજિઅ ચ વ'દ, સંભવમભિષ્ણુંદર્ણ ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહ સુપાસ, જિણ ચ ચંકપ્પહ વ'દે. ર. સુવિહિંચ પુપ્ફકાત, સીઅલ સિજ્જ સ વાસુપુજ્જ ચ; વિમલમણાંત ચ જિણ, ધર્મ સંતિ ચ વંકામિ. ૩. કુંશું અર ચ મશિ, વ'દે સુણિસુવ્વય નમિ-જિણું ચ; વંકામિ રિટ્રેનેમિં, પાસ તહ વદ્ધમાણું ચ. ૪. એવ મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા, પહીણજરમરણા; ચઉવીસ પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫. કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાભ, સમાહિવરસુત્તમ દિતુ. ૬. ચંદેસુ નિમ્મલયરા,

ANARANA MARANA MARAN

• સંવર્ચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

પછી 'નમાે અરિહ'તાણુ" બાેલીને પારીને નીચે મુજબ પ્રગટ લાેગસ્સ સૂત્ર બાેલવું.

લાેગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધર્મ્મતિત્થયરે જિણે; અસ્હિ'ત કિત્તઘરસ', ચઉવીસ'પિ કેવલી. ૧. ઉસભમજિઅ' ચ વ'દે, સ'ભવમભિણુંદણું ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહું સુપાસ' જિણું, ચ ચ'દપ્પહું વ'દે. ર. સુવિદ્ધિ ચ પુપ્કદ'ત', સીઅલ સિજ્જ' સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણું ત' ચ જિણું, ધર્મ્મ' સ'તિં ચ વ'દામિ. ૩. કુંશું અર' ચ મક્ષિ, વ'દે સુણિસુવ્વય' નમિ-જિણું ચ; વ'દામિ સ્ટ્રિનેમિં, પાસ' તહ વદ્ધમાણું ચ. ૪. એવ' મએ અભિથુઆ, વિદ્યુયરયમલા પદીણુજરમરણા; ચઉવીસ' પિ જિણુવરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. ૫. કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' દિંતુ. ૬. ચ'દેસુ નિગ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ'તુ. ૭.

ઇચ્છામિ ખમાસમહ્યા ! વ'દિઉ' જાવણ્ડિજ્જાએ, નિસી-હિચ્માએ, મત્થએણુ વ'દામિ.

^{ઇચ્}છાકારેષ્ટ્ર સ'દિસહ ભગવન્ ! સામાયિક મુહપત્તી પડિલેહું ? ઇચ્છ'.

કહી, ૫૦ બાેલ આવડતા હેાય તેણે બાેલ બાેલવા સાથે મુહપત્તી પડિલેહવી. મુહપત્તી પડિલેહ્યા પછી નીચે મુજબ ખમાસ-મણ્યુ દેવું.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! વ'ક્રિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વ'કામિ.

^{ઇચ્}છાકારે**થ્**ર સંદિસહ ભગવન્ ! સામાયિક સંદિસાહું ? ઇચ્છ'.

For Private & Personal Use Only

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્પાએ, મત્થએણ્ વ'દામિ

ઇચ્છાકા**રેણ સ'ક્સિંહ ભગવન! સામાયિક ઠાઉ**? ઇચ્છ**ે** બાેલી**ને** એ હાથ જોડી નીચે મુજબ નવકાર ગણવા.

નમા અરિહ'તાણુ', નમા સિદ્ધાણુ', નમા આયરિયાણુ', નમા ઉવજ્ઝાયાણુ', નમા લાેએ સવ્વસાહૂણુ', એસા પ'ચ− નમુક્રારા, સવ્વપાવપ્પણુાસણુા, મ'ગલાણુ' ચ સવ્વેસિં, પઢમ' હવઇ મ'ગલ'.

ઇચ્છકારી ભગવન્ ! પસાય કરી સામાયિક દ'ડક ઉચ્ચરાવેાછ∿

(ગુરુ, વ્રતધારી પુરુષ અથવા તાે કાઈ વડીલ પુરુષ હેાયતાે તે નીચેના પાઠ સંભળાવે–®ચ્ચરાવે, નહિંતર જાતે 'કરૈમિ ભ'તે' ના પાઠ નીચે મુજબ બાેલે.)

-કરેમિલ તે સૂત્ર

કરેમિ ભ'તે સામાઈય', સાવજ્જ' જોગ' પચ્ચક્પામિ, જાવ નિયમ' પજ્જીવાસામિ, દુવિહ' તિવિહેણુ', મણેણુ' વાયાએ કાએણુ', ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભ'તે પડિ-ક્રમામિ, નિંદ્રામિ, ગરિહામિ, અપ્પાછુ' વાસિરામિ.

ુચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વ'કામિ

(હવે નીચે બેસવા માટે ગુરુની પાસે આજ્ઞા માગે)

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન ! બેસણે સંદિસાહું ? ઇચ્છ'.

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'કિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વ'કામિ

ઇચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન ! બેસણે ઠાઉ' ? ઇચ્છ'. ઇચ્છામિ ખમાસમણા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વ'દામિ.

(સ્વાધ્યાય માટે ગુરુ આજ્ઞા માગે)

^{ઇચ્છા}કારેષ્ણ સંક્રિસહ ભગવન ! સજ્ઝાય સંક્રિસાહું ? ઇચ્છ`.

^{ઇચ્}છામિ ખમાસમણેા! વ'ક્રિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્યાએ મત્થએણ વ'કામિ.

ઇચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન! સજઝાય કરૂ'? ઇચ્છ'.

(અહિંબે હાથ જોડીને નીચેનાે નવકારમંત્રનાે પાઢ ત્રણ વખત બાેલવાે.)

નમાે અરિહ'તાછું, નમાે સિદ્ધાછું, નમાે આયરિયાછું, નમાે ઉવજ્ઝાયાર્ણ, નમાે લાેએ સવ્વસાહૂછું, એસાે પ'ચ-નમુક્રારાે, સવ્વપાવપ્પણાસણાે, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઇ મંગલ.

પછી પાણી વાપશું હાય તાે મુહપત્તી પડિલેહવી અને આહાર વાપર્યો હાેય, તાે વાંદણાં બે વખત દેવાં, તે નીચે પ્રમાણે–

સુગુરુવ દનસૂત્ર

(પહેલી વાર)

^{ઇચ્છા}મિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્યાએ. ૧. અહુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ. અહેા-કાય' કાય–સ'ફાસ' ખમણિજ્જો લે ! કિલામા, અપ્પક્લિ'તાણું બહુસુલેણુ લે દિવસાે વઇક્રતા ? ૩. જત્તા લે ૪. જવણિજ્જ'

ચ લે પ. ખામેમિ ખમાસમણે ! દેવસિઅ' વઇક્રમ્મ' કે. આવ-સ્તિઆએ પડિક્રમામિ ખમાસમણાણું દેવસિઆએ આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જ કિચિ મિચ્છાએ, મણુદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાેહાએ, માણાએ, માયાએ, લાભાએ, સબ્વકાલિઆએ, સબ્વમિચ્છાવયારાએ, સબ્વ-ધમ્માઇક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઇઆરો, કએા, તસ્સ ખમાસમણા ! પડિક્રમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ અપ્પાણું વાેસિરામિ છ.

સુગુરુવદન

(ખીજી વાર)

ાગ્ર કચ્છામિ ખમાસમણા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિ**આ**એ. ૧. અાથુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ, અહાે-કાયં કાય-સંફાસં ખમણિજ્જો લે ! કિલામા અપ્પકિલ'તાણું બહુસુલેષ્ટ્ર લે ? દિવસાે વઇક્રંતા ? ૩. જત્તા લે ? ૪. જવણિજ્જ' ચ લે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! દ્વેવસિઅ વઇક્રમ્મ'. ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણં દેવસિઆએ આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ, કાહાએ, માણાએ, માયાએ, લેાભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છાવયારાએ, સવ્વ-ધમ્માઇક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઇચારા કએા તસ્સ ખમાસમણો ! પડિક્રમામિ નિ'દામિ ગરિહામિ અપ્પાણ' વાસિરામિ. ૭.

ઇચ્છકારી ભગવન્ ! પસાય કરી પચ્ચક્ખાછુના આદેશ દેશાજી.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ જીટી શાળા છે.

પ્રતિક્રમણ શરૂ કરતાં પહેલાં રાતના પચ્ચફખાણ કરવાનાં હાેય છે. એથી કરીને અહીં 'પચ્ચફખાણ આવશ્યક' કરી લેવામાં આવે છે. પચ્ચફખાણા નીચે મુજબ છે.

સૂર્યાસ્ત પછી કરવાનાં પચ્ચકુઆણેા

સામાન્ય સૂચના:-ન્હાની કે ગ્હેાટી-એટલે બેસહું, એકા-સહું, આયંબિલ, ઉપવાસ, છઠ્ઠ, અઠ્ઠમ વગેરે ક્રાઈ પણ પ્રકારની તપસ્યા કરનારાઓ માટે, નીચેનાં બે પચ્ચફખાણા બે હાથ જોડી કરવાનાં હાેય છે. ગુરુદેવ હાેય તાે તેમની પાસે જ કરે; નહીંતર વડીલ પાસે કરવું, છેવટે પાતે કરી લેવું.

અનાજ અને પાણી વગેરેના સ'પૂર્ણુ ત્યાગવાળા 'ચઉવિહાર ઉપવાસ ' કર્યો હાય તા 'સૂરે ઉઝ્ગએ ચઉવિહાર 'થી એાળખાતું નીચેનું પચ્ચક્ષ્ખાણુ કરવું.

સૂરે ઉગ્ગએ 'ચઉવિહાર–ઉપવાસના પચ્ચકૃખાણના પાઠ

સૂરે ઉગ્ગએ અખ્ભત્તદ્રં પચ્ચક્રખાઇ,— ચઉવ્વિહ પિ આહારં, અસણું પાણું ખાઇમં સાઈમં

 'ચ@વિહાર' આ પ્રાકૃત શબ્દનું સંસ્કૃત 'ચતુર્વિધ આહાર' થાય અને તેનું ગુજરાતી રૂપ ' ચાર પ્રકારના આંહાર ' થાય. એ ચાર પ્રકારના આહારના જેમાં ત્યાગ સૂચિત થતા હાય તે પાઠને, કે તે વતને ચ@વિહાર ઉપવાસ કહેવાય છે. ચાર પ્રકારના આહાર કયા ? ૧. અશન=તમામ પ્રકારના ભાજનના પદાર્થા, ૨. પાણી= પાણીથી તમામ પ્રકારના પેય-પ્રવાહીદ્રબ્યા, ૩. ખાદિમ-તમામ પ્રકારના બદામ વગેરૈ સુકા મેવાઓ, ૪. સ્વાદિમ=એટલે એલાયચી, લવીંગ આદિ મુખવાસની ચીજો. પ્રાયઃ વિશ્વના ખાદ્ય-પેયાદિતમામ પદાર્થીના ઉક્ત ચારે જાતામાં સમાવેશ થઈ જાય છે.

અન્નત્થણાલાેગેણું, સહસાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સબ્વ-સમાતિવત્તિયાગારેણું, વાેસિરઇ (–વાેસિરે)

સૂચના:-પાણી પીવાની છૂટ રાખીને ઉપવાસ કર્યો હોય. તેમજ આયંબિલ, નીવિ, એકાસહ્યું, બેસહ્યું વગેરે તપશ્ચર્યા કરી હાેય, તે સહુએ પાણી પીવાની રાખેલી છૂટ સૂર્યાસ્ત^ર થયા બાદ બંધ કરવાની હાેવાથી 'પાણહાર' શબ્દથી એાળખાતું નીચેનું પચ્ચફખાણ કરવાનું હાેય છે.

પાણુહાર પચ્ચકૃખાણુના પાઠ

**`પાણુહાર,** દિવસચરિમ` પચ્ચક્ષાઇ,— અન્નત્થણુભાગેણું, સહસાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સ૦વ-સમાહિવત્તિયાગારેણું, વાસિરઇ.

સામાન્ય સૂચના:-કાેઇપણ પ્રકારની³ તપશ્ચર્યા કરી ન હાેય, છૂટું જ માેઢું રાખ્યું હાેય તાે તેને પ્રતિક્રમણ ક્રિયાના નિયમ મુજબ કંઈ ને કંઇ 'પચ્ચકપ્પાણ '-નિયમ કરવાે પડે છે; તાે તેને ત્રણ પ્રકારના પચ્ચકપ્પાણામાંથી અનુકૂળતા પ્રમાણે કાેઈ પણ એક પચ્ચકપ્પાણ કરવાનું હાેય છે. ૧. ચઉવિહાર, ૨. તિવિહાર કે ૩. દુવિહાર.

પેટા સૂચના:-જે લોકા છૂટે માઢે (તપસ્યા વિનાના) છે,

ર. ઉત્કૃષ્ટ વિધિએ તેા તપસ્યા કરનારા આત્માઓએ સૂર્યાસ્ત અગાઉ બે ઘડી (૪૮ મીનીટ) બાકી હેાય ત્યારે પાણી વાપરી (પી) લેવું જોઈએ.

૩. બેસણાંથી ઓછા તપને 'તપ'ના વિશિષ્ટ અર્થમાં 'તપ' નથી કહ્યો. તેથી નવકારસી પાેરસી આદિ કરનારા અથવા નહીં કરનારા માટે ઉપરનું કથન છે.

EXALEXCERCISE AND THE SECOND SECOND

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

તેમણે દિવસ દરમિયાન આહાર-પાણી વગેરેની જે છૂટ રાખી હતી તે સૂર્યાસ્ત પછીથી લઈને સવારના સૂર્યોદય થતા સુધીના સમય માટે બંધ કરવાની હાેય છે. તે માટે 'ચ®વિહાર 'થી ઓળખાતા નીચેના પાઠ હાથ જોડી બાલવાના કે સાંભળવાના હાેય છે.

ચઉવિહાર પચ્ચક્ખાણુના પાઠ

દિવસચરિમં પચ્ચક્રખાઈ,—

ચઉવ્વિહ પિ આહાર –અસણું પાણું ખાઈમાં સાઇમ અન્નત્થણાલાેગેણું સહસાગારેણું મહત્તરાગારેણું સવ્વસમા-હિવત્તિયાગારેણું વાસિર્સ્ટ.

સૂચના:-અશન, પાન, ખાદિમ, સ્વાદિમ આ ચાસ જાતના બોજ્ય અને પેય પદાર્થીમાં વિશ્વના (પ્રાય:) તમામ બોજ્ય-પેય પદાર્થી આવી જાય છે. અહીંઆ ક્રાઈ વ્યક્તિને રાતે પાણી પીવાની છૂટ રાખવી છે, કારણ કે એના વિના તે રહી શકે તેમ નથી. એટલે તે બાક્યના અશન, ખાદિમ, સ્વાદિમ આ ત્રણ જ પદાર્થીના ત્યાગ રાજીખુશીથી કરવા ઈચ્છે છે, એટલે તેને માત્ર પાણીની છૂટવાળું નીચેનું 'તિવિહાર' (ત્રણ આહારના ત્યાગવાળું)થી આંળખાતું પચ્ચક્ષ્પાણ કરવાનું હોય છે.

તિવિહાર પચ્ચક્આણુના પાઠ

દિવસચરિમ' પચ્ચક્ર્ખાઇ,—

તિવિહ પિ આહાર –અસર્ણ ખાઇમ સાઇમ અન્ન_{ત્}થણુા-**લે**ાગેથું, સહસાગારેથું, મહત્તરાગારેથું, સબ્વસમાહિ-વત્તિયાગારેથું, વાસિરઇ.

ાર પ્રાપ્ટલ્કાય શાહેતા છે. આ ગામના આ

સૂચના:-કાઇને ^૪શારીરિક કે માનસિક બિમારીના કારણે નિર્દોષ દવા કે મુખવાસ લેવું પડે તેમ હાેય તાે, તેવાઓએ બે (અશન અને ખાદિમ) પ્રકારના આહારના ત્યાગ કરીને પાણી અને સ્વાદિમ એટલે કે મુખવાસ વગેરેની છૂટ રાખીને 'દુવિહાર'થી ઓળખાતું પચ્ચક્ષ્પાણ કરવાનું હાેય છે, જેના પાઠ નીચે મુજબ છે:---

દુવિહાર પચ્ચક્ખાણુના પાઠ

દિવસચરિમં પચ્ચક્ષ્ખાઈ,— **દુવિહ પિ આહાર'–**અસર્ણ ખાઇમં અન્નત્થણાલાેગેણું સહસાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સબ્વસમાહિવત્તિયાગારેણું, વાસિરઇ.

અહીંઆ પહેલું 'સામાયિક' આવશ્યક અને છર્દુ 'પચ્ચફખાણુ' આવશ્યક આ બંન્નેતી આરાધના થઈ ગઈ.

卐

સામાયિક લીધા બાદ હવે પ્રતિક્રમણની ક્રિયા શરૂ થાય છે. જો કે એના ખરા પ્રાર ભ તાે ચાર થાય પૂરી થયા બાદ ઠાવવાના વિધિ થશે ત્યારથી થવાના છે.

આ શ્રેષ્ઠ અને કલ્યાણુકારી ક્રિયા કરવા અગાઉ મગલ નિમિત્તે 'ચૈત્યવ'દન 'થી એાળખાતી ક્રિયા કરવાની હેાય છે. એ માટે ચૈત્યવ'દનાદિ કરવામાં આવે છે. બીજા શબ્દામાં તેને 'દેવવ'દન' પણ કહી શકાય.

૪. તથાપ્રકારના રાગાદિકના કારણે જ આ છૂટ છે. સશક્ત અને નીરાગી માણુસાએ છૂટ લેવી યાગ્ય નથી. બાકી વિશેષ ગુરુગમથી જાણી લેવું.

જેની અંદર ૨૪ તીર્થ કરદેવ વગેરેની સ્તુતિ રહેલી છે. તે 'સકલાડર્હ'ત્ર 'નેા સ્તુતિ પાઠ અહીં પ્રારંભમાં બાલવાના છે.

અહીંઆ ચરવલાવાળાઓએ ઊભા થઈ શરીર આસન વગેરેને પુંજીને પછી (અને ચરવલા વગરના ભાઈ-બ્હેનાએ પ્બેઠા બેઠા જ) એક ખમાસમણ દેવું. એ દઈને ડાબા પગ ઊભા કરી, યાગમુદ્રાની જેમ (જીઓ ચિત્ર પૃ. ૧૬) પેટ ઉપર બે કાિણીઓ રાખી, હાથમાં મુહપત્તી રાખી, જોડેલા બન્ને હાથા મુખ આગળ રાખી, એકાશ્ર-ચિત્તથી 'સકલાર્હત્ 'થી ઓળખાવું ચૈત્યવંદન કરવાનું છે. તે પહેલાં દરેક ચૈત્યવંદન ભાલવા અગાઉ વિશિષ્ટ મંગલાચરણ તરીક બાલાતી 'સકલક્રશલવલી' આ પંક્તિથી શરૂ થતી શ્રી શાંતિનાથ અને શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની સ્તુતિ બાલવી. દષ્ટિ સ્થાપનાચાર્યજી ઉપર અથવા દ્વરાળાએ સ્થાપનાજીની દિશા તરક અથવા નાસિકાના

પ. ખાર મહિને એકાદ દિવસ પ્રતિક્રમણ કરવા આવનારા મહાનુભાવા આ ક્રિયાનાં રહસ્ય કે રીતભાતથી અણુજાણ હાેય છે, તેથી આ ક્રિયા દરમિયાન કેમ બેસવું, ઉભા રહેવું કે વર્તવું, કઈ મુદ્રાથી કઈ ક્રિયા કરવી એના લગભગ કશા ખ્યાલ નથી હાેતા, એટલે ચરવલાવાળા ભાઈઓને જોઈને તેઓ પણ ઊભા થઈ ઊંચા થઈ ખમાસમણ કે અન્ય ક્રિયાઓ કરવા મંડી જાય છે. કટાસણા દ્વપર ઉભડક થઈ પુંઠેથી–કુલાથી ઉંચા થઈ જાય છે. પણ નિયમ એવા છે કે ચરવલા જેમની પાસે ન હાેય તેનાથી પાછળના થાપાથી ઉંચા થવાય નહીં પગ ઊંચો નીચા કરી શકાય નહીં. સર્વથા જમીનથી ઊંચા ન જ થવાય. તા પછી ઊભા થવાની કે ચાલવાની વાત જ કયાંથી હાેય. માટે ચરવળા વગરના ભાઈઓએ આ વાત બૂલવી ઘટે નહીં. અન્યથા વતભંગ થવા પામે છે ને તેથી દાેષ લાગે છે.

અગ્રભાગે રાખવી. એકાગ્રતા ટઢાવવા માટે દષ્ટિને આડી અવળી જ્યાં ત્યાં ચ ચળપણે ભમાવવી નહીં.

ખમાસમણુ સૂત્ર (થેાલવદન)

^{કચ્}છામિ ખમાસમણેા ! વ'કિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્માએ મત્થએણ વ'કામિ.

આ બાેલીને, જૈનધર્મમાં આજ્ઞા વિના ક'ઈ પણ કરવું ન કલ્પે માટે ^૬આદેશ–અનુજ્ઞા માગવા નીચે મુજબ પાઠ બાેલવાના છે.

ઇચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન ! ચૈત્યવ'દન કરું ?

' ઇચ્છ', ' કહી નીચે મુજબ ચૈત્યવ દન કરે.

૬. આ પુસ્તિકામાં આપેલાે વિધિ મુખ્યત્વે શ્રાવક-શ્રાવિકાના માટેના છે. એથી અહીં એ બાબતને લક્ષ્યમાં રાખાને વિધિ બતાવ્યા છે. અહીં એક વાત ધ્યાનમાં રાખવી ઘટે કે એકલા સાધુ-સાધ્વીજીઓ પ્રતિક્રમણ કરતા હાેય (અથવા તા તેમની સાથે શ્રાવક-શ્રાવિકા જોડાએલા હાેય) ત્યારે 'આદેશા ' માગવાના પ્રસ'ગે બે વાર આદેશ માગવામાં આવે છે. પ્રથમ આદેશ સ્થાપનાચાર્યજી સમક્ષ ગુરુ-વડીલ માગે અને પછી એ જ આદેશ શિષ્ય માગે તે પછી જ સ્તર બાલાય, પણ માત્ર શ્રાવક કે શ્રાવિકાઓ પ્રતિક્રમણ કરતા હાય તે તેમની સાથે શ્રાવક-શ્રાવિકા જોડાએલા હાય બાગવામાં આવે છે. પ્રથમ આદેશ સ્થાપનાચાર્યજી સમક્ષ ગુરુ-વડીલ માગે અને પછી એ જ આદેશ શિષ્ય માગે તે પછી જ સરત્ર બાલાય, પણ માત્ર શ્રાવક કે શ્રાવિકાઓ પ્રતિક્રમણ કરતા હાય ત્યારે ગુરુ-શિષ્યની જેમ બે વાર આદેશ માગવાના નથી હોતો, એમ વદ્યો પાસેથી જાણવા મત્યું છે એટલે અહીં એક જ વારના આદેશ નોંધ્યો છે. જો કે આ વિધિમાં કચાંક સાધુ-સાધ્વીજી માટેના વિધિ બતાવ્યો છે ખરા, પણ તે શ્રાવકાને સાધુઓના વિધિની સમજણ મળે તે ખાતર આપ્યા છે.

CARLES CARACTER CONTRACTOR CONTRACT

શ્રીશાંતિનાથ તથા શ્રીપાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

(ચૈત્યવ દન સમુદાયમાંની યાગ્ય વડીલ વ્યક્તિએ ખાલવું)

સકલકુશલવલ્લી—-પુષ્કરાવત^જમેઘા,-દુસ્તિતિમિરભાવુ: કલ્પષ્ટક્ષેાપમાન:; ભવજલનિધિપાત: સવ^{જ્}સ'પત્તિહેતુ:, સભવતુ સતતં વ: શ્રેયસે શાન્તિનાથ:. શ્રેયસે પાર્શ્વનાથ: ા

> સકલાઽહઉત્–ચૈત્યવ'દન (૨૪ તીર્થ કરાદિની સ્તુતિ)

સકલાઽહ ^૬ તપ્રતિષ્ઠાન–મધિષ્ઠાન' શિવશ્રિય:; ભૂભુ ^{દ્} વ: સ્વ: ત્રચીશાન–માહ ^૬ ન્ત્ય' પ્રણિકધ્મહે. નામાકૃતિક્વ્યભાવૈ:, પુનત: ત્રિજગજ્જનમ ; ક્ષેત્રે કાલે ચ સર્વ્વસ્મિન ,–નર્હત: સમુપાસ્મહે.	٩
	ર
આદિમ પૃથિવીનાથ–માકિમ નિષ્પરિગ્રહમ; આદિમ તીર્થનાથ ચ,ઝડષભસ્વામિન સ્તુમ:.	3
મ્મહ [િ] 'તમજિત' વિ ^{ક્} ય—કમલાકરભાસ્કરમ્ ; અમ્લાનકેવલાદર્શ © —સ'ક્રાન્તજગત' સ્તુવે.	४
વિશ્વભવ્યજનારામ–કુલ્યાતુલ્યા જય'તિ તા:; દેશના સમયે વાચ:, શ્રીસ'ભવજગત્પતે:.	પ
અનેકાન્તમતાંભાેબિ—સમુક્ષાસનચ'ર્રમા:; કઘાકમ'કમાન'ક', ભગવાનભિન'કન:.	ę

૭. પ્રાચીન સમાચારીમાં આ બાલાતું ન હતું.

CARE CARE CARE CARE CONTRACT CONTRACT CONTRACT OF CONTRACT CONTRACT

BRACKERSCHER STATES S

ઘુસહિરીટશાષ્ટ્રાત્રે – ત્તેજિતાંધિનખાવલિ:;	
ભગવાન સુમતિસ્વામી, તનાત્વભિમતાનિ વ:.	9
પદ્મપ્રભપ્રભાે દે હ-ભાસ: પુષ્ણું તુ વ: શ્રિયમ;	
અ'તર'ગારિમથને, કાેપાટાપાઢિવારુણા:.	۲
શ્રીસુપાર્શ્વજિને દાય, મહે દમહિતાંઘયે;	
નમશ્વતુર્વ'છુ ° સ'ઘ—ગગનાભાગભાસ્વતે.	E
ચ'ક્પ્રભપ્રભાશ્ચ'ક—મરીચિનિચચાજ્જવલા;	
મૂર્ત્તિમૂર્જાસિતધ્યાન–નિર્મિતેવ શ્રિયેડસ્તુ વ:.	20
કરામલકવદ્ધિધં, કલયન કેવલશ્રિયા;	
અચિંત્યમાહાત્મ્યનિધિ:, સુવિધિબેધિયેઽસ્તુ વ:.	65
સત્ત્વાનાં પરમાન'ક—ક'દાદ્ભેદનવાંયુકા;	
સ્યાદ્રાદ્વામૃતનિસ્ય દી, શીતલ: પાતુ વા જિન:.	૧૨
ભવરોગાત્ત જ તૂના-મગદ કારદર્શન:;	
નિ:શ્રેયસશ્રીરમણુ:, શ્રેયાંસ:, શ્રેયસેઽસ્તુ વ:.	૧૩
વિશ્વોપકાર્ કીભૂત—તી થ ^હ કૃત્કમ ⁶ નિર્મિતિ:;	11020-001-012
સુરાસુરનરે: પૂજ્યા, વાસુપૂજ્ય: પુનાતુ વ:,	૧૪
વિમલસ્વામિના વાચ:, કતકક્ષાદ્રસાદરા:;	
જય'તિ ત્રિજગચ્ચેતા–જલનેમ ^c લ્યહેતવ:.	૧૫
સ્વય ભૂરમણસ્પર્ડિ—કરુણારસવારિણા;	
અન'તજિકન'તાં વ:, પ્રયચ્છતુ સુખશ્ચિયમ.	૧૬
કલ્પકુમસધર્મ્માણ–મિષ્ટપ્રાપ્તી શરીરિણામ;	
ચતુર્જ્સ ધમ્મ દેષ્ટારં, ધમ્મ નાથમુપાસ્મહે.	9.9
સુધાસાદરવાજ્યાત્સ્ના,-નિમધ્લીકૃતદિહ્મુખ:;	•
મુગલક્ષ્મા તમ:શાંત્યે,શાંતિનાથજિનાડસ્તુ વ:.	92

🌃 • વિધિ સહિત

जयवीयराय वरवतनी मुदा

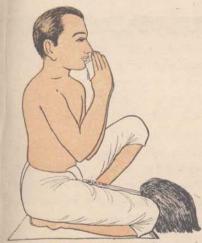
उभा रहीने प्रतिक्रमण करनारे चित्र मुजब मुद्राने जाळवी ऊभा रहेवुं

પ્રતિક્રમણમાં ઊભા રહી હાસ ? ?

चैत्यवंदनना प्रारंभथी 'उवसम्महरं' सुधीनी- जयवीयराय ! थी आभवम-सुधी, 'मुक्ता भुक्तिमुद्रा' 'योगमुद्रा'

वारिज्जइ - थी' जैनं जयति शासनमं। सुधी.

अर्धाजयवीयराय बोल्या पछीनी हाथनी मुद्रा.

.च. ४-५-६-७

चि. ९

प्रतिक्रमणमां काळवरवते माथे कामळी ओढीने जजो.

काळवरचते लघुनीति - पेसाब वगेरे कारणे खुष्ठा आकाश्वम जवुं पडे त्योर चित्रमां बताव्या मुजब माथे कामकी ओढीने जवु

માતરૂં -પેશાબ-લધુ શંકાદિ કરવા જવું પડે આ અને તે વખતે કામલીના કાલ થઇ ગયા હાેચ (મુંબઇમાં હાે અને ૪ાાા વાગી ગયા હાેચ) ત્યારે, અથવા વરસાદની કર કર હાેચ ત્યારે, કામલી આહીને જ માતરૂં જવું જોઇએ. કામલી ભૂલી ગયા હાેચ તાે કાઇની પાસેથી માંગી લેવી અથવા શ્રી સંધે આહવાની ધાબળી રાખવી, મુહપત્તી કેડે ખાસવી, ચરવલાે બગલમાં રાખવા, માતરૂં કર્યા પછી અચિત્ત પાણીથી હાથ ધાેઇ નાંખવા.

प्रतिक्रमणमां बेठा हो त्यारे.

चि. ८

बे हाथ जोडी, एकाग्र चित्त राखी प्रतिक्रमण करवुं.

વારિપ્લવા ઈવ નમે:, પાંત પાકનખાંશવ:, 23 કમ કક્ષહુતાશન:; યદુવ શસસુદ્રેન્દુ:, અશ્ટિનેમિલ ગવાન , ભૂયાદ્ વાેડસ્ટિનાશન:. 28 કમઠે ધરણેન્દ્રે ચ, સ્વાચિત' કર્મ કુવઉતિ; પ્રભુસ્તુલ્યમનાવૃત્તિ:, પાર્શ્વ નાથ:શ્રિયેડસ્તુ વ:, રપ શ્રીમતે વીરનાથાય, સનાથાયાદ્રભુતશ્રિયા; મહાન કસરોરાજ — મરાલાયાહ લે નમ:. 24 કુતાપરાધેઽપિ જને, કૃપામ'થરતારયા:; પ્રષદભાષ્યાદ્ર યાભ દ. શ્રીવીરજિનનેત્રયા:. 219 જયતિ વિજિતાન્યતેજા:, સુરાડસુરાધીશસેવિત: શ્રીમાન્; વિમલસાસવિરહિત-સિભુવનચૂડામણિભ[િ]ગવાન, ૨૮ વીર: સર્વપ્સુરાસુરે'દ્રમહિતા વીર' હુધા: સ'શ્રિતા:, વીરેષ્ટાભિહત: સ્વકમ[િ]નિચયાે વીરાય નિત્ય નમ:; વીરાત્તીર્થમિક પ્રવૃત્તમતુલ, વીરસ્ય ધાર તપા, વીરે શ્રીધૃતિકીર્તિકાંતિનિચય:, શ્રીવીર ! ભદ્ર' દિશ. 26

સુરાઽસુરનરાધીશ—મયૂરનવવારિક્રમ ; કર્મ ક્રૃન્મૂલને હસ્તિ,—મક્ષ' મક્ષિમભિષ્ડ્રમ:. ૨૧ જગન્મહામાહનિદ્રા,—પ્રત્યૂષસમયાપમમ ;

મુનિસુવ્રતનાથસ્ય, દેશનાવચન સ્તુમ:.

લુક'તા નમતાં મૂર્દિન, નિમલ્લીકારકારણુમ;

સુરાસુરનનાથાના–મકનાથાઽસ્તુ વ: ાશ્રચ, ૧૯ અરનાથસ્તુ ભગવાં—શ્વતુર્થારનભાેરવિ:; ચતુથ°પુરુષાથ°શ્રી—વિલાસ વિતનાતુ વ:, ૨૦

શ્રી કુ'શુનાથા ભગવાન , સનાથાઽતિશયર્દ્ધભિ:; સુરાસરન્ટનાથાના-મેકનાથાઽસ્તુ વ: શ્રિયે. ૧૯

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

ચ્યવનિતલગતાનાં, કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં, કિબ્યવૈમાનિકાનામ : વરભવનગતાનાં મનુજ-કુતાનાં દેવરાજર્ચિતાનાં, ER જિનવરભવનાનાં ભાવતાે હે નમામિ. ૩૦ *સવે પાં વેધસામાઘ-માદિમ' પરમેષ્ઠિનામ : દેવાધિદેવ' સર્વ'જ્ઞ', શ્રીવીર' પ્રણિદધ્મહે. ૩૧ દેવાડનેકભવાજિતાર્જિતમહાપાયપ્રદીપાનલા, દેવ: સિન્દિવધૂવિશાલહુદયા લ'કારહારો૫મ:; દેવાઽષ્ટાદશદાષસિન્ધુરઘટાનિભે દપ ચાનના, ભવ્યાનાં વિદ્વધાતુ વાંછિતફલ શ્રીવીતરાગા જિન:. ૩ર ખ્યાતાડષ્ટાપદ્મપવ⁶તા ગજપદ: સમ્મેતશૈલાભિધ:. શ્રીમાન રૈવતક: પ્રસિદ્ધમહિમા શત્રુજયાે મ'ડપ:; વૈભાર: કનકાચલાેઽહી દગિરિ: શ્રીચિત્રકૂટાદય– સ્તત્ર શ્રીૠષભાદ્યો જિનવરા:, કુર્વ'તુ વાે મંગલમ. ૩૩

જ કિંચિ

(ત્રિલેાકવર્તા જિનબિ બાને વ દના)

જ કિંચિ નામતિત્થ', સગ્ગે પાયાલિ માથ્યુસે લાેએ; જાઈ જિણુબિંબાઈ, તાઈ સબ્વાઇ વ'ક્રામિ. ૧ સૂચના:—ઉપરનું સત્ર પૂરૂં થતાં, અહીંઆ ચૈત્યવ દન બાલનાર ગુરુ શ્રી સ્વય' પ્રતિક્રમણુ ભણાવવા માગતા હાેય તાે તેઓ પાેતે જ ભણાવી શકે. નહીંતર શિષ્યાે આદેશ માગે અને ગુરુ જેને આજ્ઞા આપે તે 'તહત્તિ' કહીને બાેલે, ગુરુની ગેરહાજરી હાેય અને શ્રાવક

* ઘણીવાર ૩૧ મી ગાથા સુધી પણ આ સ્તુતિ બાેલી, 'જ'કિ ચિ' બાેલાય છે. સ્તાત્રમાં સંધિના નિયમ જાળવ્યાે નથી.

TO A CONTRACT OF CONTRACT. CONTRACT OF CONTRACT OF CONTRACT OF CONTRACT OF CONTRACT

શ્રાવિકા જ માત્ર હેાય તા ત્યાં પણ તે રીતે સમજવું. એટલે કે મુખ્ય વ્યક્તિ હાેય તા તે બાેલે કાં અન્ય વ્યક્તિ રજા લઇને બાેલે. જેના ઉચ્ચાર શુદ્ધ હાેય, સારા–મ્હાેટા અવાજ હાેય, સૂત્રા શુદ્ધ આવકતાં હાેય અને ક્રિયાના થાેડા અનુભવી પણ હાેય, તેવા મહાનુભાવાએ આદેશ માગવા યાેગ્ય છે. આપનારે પણ સમજીને આજ્ઞા કરવી યાેગ્ય છે.

^હનસુત્થુણું સૂત્ર

(અરિહંતાની પ્રાર્થના)

નમુત્યુષ્ઠુ અસ્હિ'તાષુ ભગવ'તાષુ (૧) આઇગરાષુ, તિત્થયરાષ્ઠુ, સય'સ'બુદ્ધાષ્ઠુ (૨) પુરિસત્તમાષ્ઠુ, પુરિસ-સીહાષ્ઠુ, પુરિસવરપુ ડરિઆષ્ઠુ, પુરિસવરગંધહત્થીષ્ઠું (૩) લાગતનાષ્ઠુ, લાગનાહાષ્ઠુ, લાગહિઆષ્ઠુ, લાગપઈવાષ્ઠું, લાગપન્નેમગરાષ્ઠું (૪), અભયદયાષ્ઠુ, ચક્પુદયાષ્ઠુ, મગ્ગદયાષ્ઠુ, સરપ્રદયાષ્ઠુ, બાહિદયાષ્ઠુ (૫), ધમ્મદયાષ્ઠુ, મગ્ગદયાષ્ઠુ, સરપ્રદયાષ્ઠુ, બાહિદયાષ્ઠુ (૫), ધમ્મદયાષ્ઠુ, ધમ્મદેસયાષ્ઠુ, ધમ્મનાયગાષ્ઠુ ધમ્મસારહીષ્ઠુ, ધમ્મવર– ચાઉર'તચ#વદ્દીષ્ઠુ (૬), અપ્પડિહયવર–નાષ્ઠુ–દ'સબ્રુધરાષ્ઠુ વિષ્યદ્દછઉમાર્બ્ર (૭), જિષ્ઠુાષ્ઠુ જાવયાષ્ઠુ, તિન્નાષ્ઠુ તાર-યાષ્ઠુ; બુદ્ધાષ્ઠુ બાહયાષ્ઠુ, સત્તપુક્ર તાર્શ્વ વાષ્ઠુ; બુદ્ધાષ્ઠુ બાહયાષ્ઠુ, સત્તાષ્ઠુ તાર-મક્ખય–મવ્વાબાહ–મપુષ્ઠુરાવિત્તિ–સિદ્ધિગઈનામધેય ડાષ્ઠુ સ'પત્તાષ્ઠુ, નમા જિષ્ઠાષ્ઠુ જિઅભયાષ્ઠુ (૯), જે અ અઈઆ સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સ'તિ ષ્ઠાગઐ કાલે; સ'પઈ અ વર્ટમાષ્ઠ્રા, સવ્વે તિવિદ્દેષ્ઠુ વ'દામિ (૧૦).

૭. આનું બીજી' નામ 'શક્રસ્તવ' છે. ઇન્દ્ર દ્વારા કરાતી અરિહેતની પ્રાર્થનાના કારણે આ નામ પ્રસિદ્ધિને પામ્યું છે.

CARE CAR CAR CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR

સૂચના:—અનુકૂળતા હેાય તાે ચરવળાવાળાઓએ ઊભા થઈ જવું. અને બધી ક્રિયા બને ત્યાં સુધી ઊભા ઊભા કરવા ઉપયાગ રાખવા. ચરવળા વિનાના હાેય તેઓએ ડાબા પગ પ્રથમ હતા તે રીતે કરી નાંખવા. અર્થાત્ પલાંડી વાળવી. ઊભા થયા બાદ નીચેનાં સત્રા બાેલીને એક નવકારના કાઉસ્સગ્ગ કરવા (જુઓ ચિત્રનં.૩).

આરહ તચેઇયાણું સૂત્ર (ચૈત્યસ્તવ) (જિનપ્રતિમાં સ્તુતિ)

અસ્હિ'તચેઈઆછુ', કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં (૧). વંદ્રણુ-વત્તિઆએ, પૂઅણવત્તિઆએ, સક્રારવત્તિઆએ, સમ્માણુ-વત્તિઆએ, બાહિલાભવત્તિઆએ, નિરુવસગ્ગવત્તિઆએ (૨). સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઇએ, ધારણુાએ, અણુપ્પેહાએ, વર્જુમાણીએ; ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં (૩).

અન્નત્થ સુત્ર

(કાયાત્સર્ગ સત્ર)

અન્નત્થ ઊસસિએછું, નીસસિએછું, ખાસિએછું, છીએછું, જ'ભાઈએછું, ઉડ્કુએછું, વાય–નિસએછું ભમ-લીએ, પિત્તમુચ્છાએ (૧). સુહુમેહિં અ'ગસ'થાલેહિં, સુહુ-મેહિં ખેલસ'થાલેહિં, સુહુમેહિં દિદ્ધિસ'થાલેહિં (૨). એવ-માઇએહિં આગારેહિં, અભગ્ગા અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા (૩). જાવ અહિહંતાછું ભગવંતાછું નસુક્રારેછું ન પારેમિ (૪). તાવ કાર્ય ઠાણેછું, માણેછું, ઝાણેછું, અપ્પાછું વાસિરામિ (૫).

સૂચના:—અહીંઆ મનમાં, હાલ્યા ચાલ્યા વિના, આડું અવળું જોયા વિના શાંતિથી એકાબ્ર મને એક નવકારના કાઉસ્સગ્ગ કરવા. તે નીચે મુજબ—

નમાે અસ્હિંતાજીં, નમાે સિદ્ધાર્જીં, નમાે આયસ્યિાર્જીં, નમાે ઉવજ્ઝાયાર્જીં, નમાે લાેએ સવ્વસાહ્યુજીં, એસાે પ'ચ નમુક્રારાે, સવ્વપાવપ્પછ્યાસહ્યાે, મંગલાર્જીં ચ સવ્વેસિં, પઢમ હવઈ મંગલ.

અહીંઆ કાઉસ્સગ્ગ, થાય સાંભળીને પારવાના હાેવાથી જે વ્યક્તિને 'સ્નાતસ્યા–'ની સ્તુતિ બાલવાની હાેય તે પારે. બાકીના કાેઇએ પારવા નહીં. થાય બાલનાર વ્યક્તિ નીચે મુજબ 'નમાે ઽહે'ત્૦' બાલી, બે હાથ જોડી થાય બાલે. અને બીજાઓ કાને સાંભળે. તે સાંભજ્યા બાદ સહુએ પારવા.

નમાેઽહઉત્૦ સૂવ્ર (૫[.]ચ પરમેજિને નમસ્કારરૂપ) નમાઽહઉત્સિદ્ધાચાર્થોપાધ્યાય–સવ^૬સાધુલ્ચ: ાા

સ્નાતસ્યાની પ્રથમ સ્તુતિ

(શ્રી મહાવીર^૮ સ્તુતિ) (શાર્દ લવિક્રીહિત)

રનાતસ્યાપ્રતિમસ્ય મેરુશિખરે, શચ્યા વિભાેઃ શૈશવે, રૂપાલાેકનવિસ્મયાહૃતરસ—બ્રાંત્યા બ્રમચ્ચક્ષુષા;

૮. કાઈ પણ થાય-જોડા (સ્તુતિ-ચતુષ્ક્ર)-માં સામાન્ય રીતે એવા નિયમ નક્કી થયેલા છે કે પહેલી સ્તુતિ કાેઇ પણ એક તીર્થ કરને કે કાઈ એક વસ્તુને ઉદ્દેશાને રચવામાં આવે છે. બીજ સ્તુતિ એકથી અનેક તીર્થ કરોને કે એકથી અનેક વસ્તુઓને ઉદ્દેશાને હાેય છે. ત્રીજી સ્તુતિ ઝુતગ્રાનને લગતી હાેય છે. અને ચાેથી સગ્યગ્દષ્ટિ દેવ દેવીને લગતી હાેય છે. બહુધા આ નિયમનું પાલન થતું આવ્યું છે.

oxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

8-75.

અરિહ'ત ચેઇઆણુ' સવ્વલાેએ અરિહ'ત ચેઇઆણુ', કરેમિ કાઉરસગ્ગ'

(२४ तीर्थं डरेानी स्तुति) ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; લાગસ્સ કિત્તર્ઘરસં, ચઉવીસંપિ કેવલી ૧ અરિહ'તે ઉસભમજિઅ' ચ વ'દે, સ'ભવમભિણુંદણું ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહ સુપાસ, જિણું ચ ચંદ્રપ્પહ વ'દે. ર સુવિહિંચ પુષ્કદ'તં, સીઅલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણુ'ત' ચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિં ચ વ'ક્રામિ. ૩ કું ચુ અર ચ મક્લિં, વ'દે મુણિસુવ્વય' નમિજિણુ' ચ; વ'કામિ સ્ટ્રિનેમિં, પાસ' તહ વહ્રમાણું ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહ્યરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસ'પિ જિણ્વરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. પ કિત્તિયવ'દિયમહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગબાહિલાભ', સમાહિવર મુત્તમ' દિંતુ. ૬ ચ'દ્રસુ નિગ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ લીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ તુ. ૭

વક્ત્ર ચસ્ય પુનઃ પુનઃ સ જયતિ શ્રીવર્દ્ધમાના જિનઃ ૧ સૂચના:—સ્તુતિ બાલનાર સ્તુતિ પૂરી કરે એટલે કાઉસ્સગ્ગ કરનાર સદ્દ ધીમા અવાજે 'નમાે અરિહ'તાણું' બાલીને પારી લે એટલે બે હાથ ઉંચા કરી બે હાથ જોડી આગળનાં સૂત્રાનું ભાવ-પૂર્વક શ્રવણ કરે. પછી—

લાગસ્સ

નચનપ્રભાધવલિત

ાગ્રેજી • વિધિ સહિત

ક્ષીરાેદકાશ કયા,

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 👫

વ'ઢણુવત્તિઆએ, પૂઅણુવત્તિઆએ, સક્રારવત્તિઆએ, સમ્માણુવત્તિઆએ, બાહિલાભવત્તિઆએ, નિરુવસગ્ગ-વત્તિઆએ. (૨) સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઇએ, ધારણુાએ, અણુપ્પેહાએ, વર્ડૂમાણીએ ઠામિ કાઉરસગ્ગ' (૩)

અન્નય

(કાયોત્સર્ગ સૂત્ર, અપવાદા)

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું જંભાઈ એણું ઉડ્ડુએણું, વાયનિસગેણું, ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ (૧). સુહુુમેહિં અ'ગસ'ચાલેહિં, સુહુુમેહિં ખેલસ'ચાલેહિં, સુહુુમેહિં દિ૪્સિ'ચાલેહિં (૨). એવમાઇએહિં આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિઓ હુજજ મે કાઉસ્સગ્ગા (૩). જાવ અસ્હિ'તાણું ભગવ'તાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ (૪). તાવ કાય' ઠાણુણું માણુણું ઝાણુણું અપ્પાણું વાસિરામિ. (૫).

પૂર્વવત્ એક નવકારને৷ કાઉસ્સગ્ગ કરવેા· થાય ભાેલનારે કાઉસ્સગ્ગ પારીને સ્નાતસ્યાની ખીજી થાય ભાેલવા.

સ્તુતિ બીજી [સર્વ તીથ°કરાેની સ્તુતિ] (શાઈલવિક્રીડિત)

હ'સાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્ષીરાર્ણુવાંભાભૃતૈઃ, કુ'ભૈરપ્સરસાં પચાધરભરપ્રસ્પર્દ્ધિભિઃ કાંચનૈઃ; ચેષાં મંદરરત્નશૈલશિખરે જન્માભિષેકઃ કૃતઃ, સર્વૈઃ સર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈસ્તેષાં નતાેઽહ' ક્રમાન્. ર

િ આદિવ

થેાય પૂરી થયે 'નમા અરિહ'તાણ'' બાેલીને કાઉસ્સગ્ગ પારી લેવા.

પુકુખરવરદીવડ્ઢે સૂત્ર

(श्रतज्ञाननी स्तूति) પુકુખરવરદીવડ્ઢ, ધાયઈસ'ડે અ જ'ဟૂદીવે અ; ભરહેરવયવિ દેહે, ધમ્માઈગરે નમ સામિ. 9 તમતિમિરપડલવિદ્ધ-સણુસ્સ, સુરગણુનરિંદમહિયસ્સ; સીમાધરસ્સ વ'દે પપ્દેાહિઅમાહજાલસ્સ. Ş જઇજરામરણસાગપણાસણસ્સ, કદ્વાષ્ટ્રપુકખલવિસાલસહાવહસ્સ; કા દેવકાણવનરિંદગણચ્ચિચ્યસ્સ, ધમ્મસ્સ સારસુવલખ્ભ કરે પમાય ? З સિદ્ધ ભાે પયએા ઘુમા જિઘુમએ, ન'દી સયા સ'જમે, દ્વ' નાગસવન્નકિન્નરગણ-સબ્ભૂઅભાવચ્ચિએ; લાગા જત્થ પઇક્રિઓ જગમિણું, તેલુક્રમચ્ચાસુરં, ધમ્મા વર્ફઉ સાસઓ વિજયઓ, ધમ્મુત્તર વર્ફઉ. X

સુઅસ્સ ભગવએા કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ' (૧), વ'દ્રણવત્તિ-આએ, પૂઅણવત્તિઆએ, સક્રારવત્તિઆએ, સગ્માણવત્તિ-આએ, બાહિલાભવત્તિઆએ, નિરુવસગ્ગવત્તિઆએ, (૨), સબ્રાએ, મેહાએ, ધિઇએ, ધારણાએ, અણુપ્પેહાએ, વર્ટ્ટ-માણીએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ' (૩),

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું, જ'ભાષ્ઠએણું, ઉડ્ડુએણું, વાર્યનિસએણું, ભમ-લીએ, પિત્તમુચ્છાએ (૧). સુહુમેહિં અંગસ'ચાલેહિં સુહુ-

સિદ્ધાર્થ પુદ્ધાર્થું, પારગયાર્થ પરપરગયાર્થ; લાેગ્યગ્ગમુવગયાણું, નમાે સયા સવ્વસિદ્ધાર્ણ, ૧ જો દેવાણાવિ દેવા, જ' દેવા પંજલી નમ'સ'તિ; ત' દેવદેવમહિચ્ય', સિરસા વ'દે મહાવીર. ર ઇક્રો વિ નમુક્રારા, જિણ્વરંવસહસ્સ વહ્રમાણુસ્સ; સ સારસાગરાઓ, તારેઈ નર' વ નારિંવા. 3 ઉજ્જિ'તસેલસિહરે, દિક્ષ્પા નાથુ' નિસીહિચ્યા જસ્સ; ત' ધમ્મચક્રવર્દિ, અર્રિટ્રેનેમિં નમ સામિ. X

(સિદ્ધાત્માઓ વગેરેની સ્તુતિ)

સિદ્ધાર્ણું સુદ્ધાર્ણું સૂત્ર

અહ[િ]દ્વક્ત્ર-પ્રસૂત' ગણધરરચિત' દાદશાર્જી' વિશાલ',-ચિત્ર' અહૂવર્થ'-યુક્ત' મુનિગછુવૃષભૈર્ધારિત' સુદ્ધિમદ્ભિઃ; માક્ષાગ્રદારભૂત' વ્રતચરણુકલ' ગ્રેયભાવપ્રદીપ', ભક્ત્યા નિત્ય' પ્રપદ્ય ઝુતમહમખિલ' સવઉલાકૈકસારમ, ૩

(સ્ત્રગ્ધરા)

[શ્રતજ્ઞાનની]

ત્રીજી સ્તુતિ

•સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ

શાય સાંભળીને પાળવા.

પૂર્વવત એક નવકારના કાઉસ્સગ્ગ કરવા. અને તે નીચેની

મેહિ ખેલસ ચાલેહિ, સુહુમહિં દિર્દ્વિસ ચાલેહિં (૨). એવ-માઇએહિં આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિએા હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા (૩). જાવ અસ્હિ'તાથુ' ભગવ'તાથુ' નમુક્રારેથુ' ન પારેમિ (૪). તાવ કાય ઠાણેણું માણેણું ઝાણેણું અપ્પાણું વાેસિરામિ. (૫).

ારા પ્રારક્ષીય મુસ્લિય છે. આ ગામ આ

ચત્તારિ અકું કસ દાય, વ'ક્રિયા જિપ્લુવરા ચઉલ્વીસ'; પરમકુંનિક્રિઅકૂા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ'તુ. ૫

વેયાવચ્ચગરાણું સૂત્ર

વેયાવચ્ચગરાષ્ટ્ર', સ'તિગરાષ્ટ્ર', સમ્મદ્દિક્સિમાહિ-ગરાષ્ટ્ર' કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ'.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું, જ`ભાઇએણું, ઉડ્ક્રુએણું, વાયનિસગ્ગેણું, ભમ-લીએ, પિત્તમુચ્છાએ (૧). સુહુુમેહિં અ'ગસ ચાલેહિં, સુહુ-મેહિં ખેલસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં ક્રિફિસ ચાલેહિં (૨). એવમા-ઇએહિં આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉ-રસગ્ગા (૩). જાવ અરિહ તાણું ભગવ'તાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ (૪). તાવ કાય ઠાણુણું, માણુણું, ઝાણુણું અપ્પાણું વાસિરામિ (૫).

પૂર્વવત્ એક નવકારતાે કાઉસ્સગ્ગ કરવાે. નીચે સુજબ થાય સાંભળવી પહેલી અને છેલ્લી થાય 'નમાેડઈત્∘' બાેલીને બાેલવાની હાેય છે. તેથી—

નમાહ^૬ત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય–સવ^૬સાધુભ્યઃ ા

થાય ચાથી

[સર્વાનુભૂતિયક્ષની સ્તુતિ]

(સ્નગ્ધરા)

નિષ્પ કર્ગ્યામનીલઘુતિમલસદ્દશ', બાલચ'લાભદ'બ્દ્ર', મત્ત ઘ'ટારવેછુ પ્રસૃતમદજલ' પૂર્ચ'ત' સમન્તાત;

EXELEXCE ALEXANDER AND THE AND

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

આરઢા દિવ્યનાગ' વિચરતિ ગગને કામદા કામરૂપી, યક્ષા સર્વાનુભૂતિર્દિશતુ મમ સદા સવ^રકાર્ય[ા]ષ્ઠ્ર સિદ્ધિમ ૪

ચરવળાવાળા ઊભા હેાય તે કટાસણા ઉપર, શક્રસ્તવ–નસુ-ત્યુણુંની મુદ્રા કરવા બે પગ ઉધા રાખી, બે એડી ઉપર શરીરને ટેકવીને વ્યથવા ન કાવે તાે નીચે પલાંડી વાળીને બેસે, પછી નીચેનું સૂત્ર એક જણુ બાેલે અને બીજા સાંભળે.

નસુત્શુણું સૂત્ર

નમુત્થુણુ' અસ્દિ'તાણુ', ભગવ'તાણુ' (૧). આઇગરા**ણ**' તિત્થયરાષ્ટ્ર', સય'સ'બુદ્ધાષ્ટ્ર' (૨). પુરિસુત્તમાષ્ટ્ર', પુરિસસી-હાણું, પુરિસવરપું ડરીઆણું, પુરિસવરગ ધહત્થીણું (૩). લાગુત્તમાણું, લાગનાહાણું, લાગહિત્યાણું, લાગપઈવાણું, લાગપજ્જોઆગરાષ્ટ્ર' (૪). અભયદયાર્ણ્યું, ચક્પ્પુદ્ધયાર્ણ્યું, મગ્ગ-કયાણું, સરણકયાણું, બાહિકયાણું (૫). ધમ્મકયાણું, ધમ્મદેસ-યાછું, ધરમનાયગાણું, ધરમસારહીણું, ધરમવરચાઉર'તચક્ર-વક્રીણુ (૬),અપ્પડિહયવરનાણ-ક્ર સણધરાણ ,વિઅક્ષ્ઝઉમાણ (૭).જિણાણું જાવયાણું; તિન્નાણું તારયાણું; ઝુક્રાણું, ખાહ-યાણું; મુત્તાણું માચ્યગાણું (૮). સબ્વન્નૂણું સબ્વકરિસીષું, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણુ'ત-મકુખય-મવ્વાબાહ-મપુણુરાવિત્તિ-સિદ્ધિગઈનામધેય કાછું સપત્તાછું, નમા જિછ્યાછું, જિચ્પ-ભયાણું (૯). જે અ અમુઆ સિક્રા, જે અ ભવિસ્સ'તિ છ્યાગએ કાલે; સપઇ અ વક્ષ્માણા, સબ્વે તિવિદેષ વ'દામિ (૧૦).

પછી સહુએ એકી સાથે વ્યવસ્થિત રીતે, ચાર ખમાસ-

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

શ્ય આદિતાર્થી આદિત

મણા દેવાનાં છે. એક એક ખમાસમણે વંદનસૂત્રનું એક એક ^હપદ બાેલવાનું છે. તે નીચે મુજબ—

ખમાસણુપૂર્વ ક તીર્થ કરાદિકને નમસ્કાર કરવાનું 'ભગવાન્ હ'' સૂત્ર

(१)

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વ'દામિ

ભગવાન્–હં

(२)

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વ'ક્રામિ.

આચાર્ય'–હં

(3)

_ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ, મત્થએણ વ'ક્રામિ

ઉપાધ્યાય-હ

૯. ભગવાન હું આદિ ચાર સૂત્રા માેટા ભાગના લાેકોને આવ-ડતા નથી હાેતા, તા જો સમુદાયની મુખ્ય વ્યક્તિ પાતાના વિધિ કરી લઈને, પછી સભા પાસે ખમાસમણુ દેવરાવીને, પાતે એક એક પદ બાેલે, તે સાંભળીને સભા તેના પુનઃ ઉચ્ચાર કરે. એ રીતે ચારે વાક્યાને ઝીલાવે તા સભાજનાને બદુ આન'દ થશે ને સમજપૂર્વક કંઈક કરી રહ્યા છીએ તેના આછા સ'તાેષ થશે. અથવા સહુ સાથે ઉચ્ચારીને વ્યવસ્થિત રીતે એક તાલથી બાેલે તા પણુ ચાલે.

KAKAKKIKAKA KABIAKAKA MANISI MANA

(8)

⊌ચ્છામિ ખમાસમહેુા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્પાએ, મત્થએહ્ય વ'કામિ.

સવ^સાધુ–હ

પછી વડીલ નીચે મુજબ આદેશ માગે—

[પ્રતિક્રમણ સ્થાપના]

ઇચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન ! દેવસિઅપડિક્રમણે ઠાઉ ? 'ઇચ્છ'' બાેલી સ્થાપના સત્ર બાેલે.

પછી બધાય લાેકાએ (મુઠ્ઠી વાળ્યા સિવાય) જમણાે હાથ ચરવલા કે કટાસણા ઉપર થાપવાે. અને માશું ઠેઠ સુધી નમાવવું નીચેનું સત્ર મુખ્ય વ્યક્તિ બાેલે અને બીજા તે સાંભળે. અને વડીલ અન્તમાં 'મિચ્છામિ દુક્કડં' બાેલે ત્યારે સહુ ધીમા અવાજે 'મિચ્છામિ દુક્કડ'' બાેલી શકે છે.

પ્રતિક્રમણુ સ્થાપના સૂત્ર

સબ્વસ્સવિ દેવસિય દુમ્ચિંતિય દુખ્ઞાસિય દુમ્ચિર્દ્રિય મિચ્છામિ દુક્રડ.

પછી ચરવળાવાળાઓ જેમને ઉભા થવાની અનુકૂળતા હાેય તે ઊભા થઈ જાય ને પછી પ્રતિક્રમણ ભણાવનાર નીચેનાં સૂત્રા શરુ કરે અને સહુ બે હાથ જોડી ભાવપૂર્વ'ક સાંભળે.

[પહેલું સામાયિક અને બીજીું ચઉવીસત્યાં આવશ્યક]

કરેમિ ભાંતે સૂત્ર

ा ३० आहिस्सार्थ्य सिंहित है। विधि सहित

વાયાએ, કાએછું, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભ'તે ! પડિક્રમામિ, નિંદ્યામિ, ગરિહામિ અપ્પાછું વાસિરામિ.

ઇચ્છામિ ઠામિ સૂત્ર

ધચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ', જો મે કેવસિએા અધઆરો કએા, કાઇઓ, વાઇઓ, માણુસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગે, અકપ્પા, અકરણિજ્જો,દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિંતિઓ, અણુાયારો, અણુચ્છિઅવ્વો, અસાવગપાઉગ્ગા, નાણુ, ક'સણુ, ચરિત્તા-ચરિત્તે, સુએ, સામાઇએ, તિષ્ઠ્હ' ગુત્તીણુ', ચઉષ્ઠ કસાયાણુ' પ'ચષ્ઠ્હમણુવ્વયાણુ', તિષ્ઠ્હ' ગુણુવ્વયાણુ', ચઉષ્ઠ કસાયાણુ' પ'ચાર્હ્હમણુવ્વયાણુ', તિષ્ઠ્હ' ગુણુવ્વયાણુ', ચઉષ્ઠ સિક્પા-વયાણુ', બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ, જ' ખ'ડિઅ' જ' વિરાહિઅ', તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્ષડ'.

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું સૂત્ર

તસ્સ ઉત્તરીકરહ્યુણું પાયચ્છિતકરહ્યુણું, વિસાેહીકરહ્યુણું, વિસલ્લીકરહ્યુણું, પાવાણું કગ્માણું નિગ્લાયણુદ્દાએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં (૧)

અન્નત્થ સૂત્ર

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,જ`ભાઇએણું,ઉર્ડુએણું,વાયનિસએણું,ભમલીએ-પિત્તસુચ્છાએ. ૧. સુહુુમેહિં અંગસ ચાલેહિં સુહુુમેહિં ખેલ-સ ચાલેહિં, સુહુમેહિં દિફિસ ચાલેહિં. ૨. એવમાઇએહિં, આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિએા હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા. ૩. જાવ અસ્હિતાણું, ભગવ'તાણું, નસુક્રારેણું ન પારેમિ. ૪. તાવ કાર્ય ઠાણુણું, માણુણું, ઝાણુણું, અપ્પાણું વાસિરામિ ૫.

એમ કહી અતિચારની આઠ ગાથાનાે નીચે મુજબ કાઉ-સ્સગ્ગ કરવાે.

CARACTER CARACTER CONTRACTOR CONTRACTOR

અતિચારની આઠ ગાથા સૂત્ર

નાણુમ્મિ ક્ર'સણુમ્મિ અ ચરણુમ્મિ તવમ્મિ તહ ય વીરિયમ્મિ; આયરણું આયારા, કચ્મ એસાે પંચહા ભષ્ટ્રિઓ. કાલે વિષ્યુએ ખહુમાથેુ, ઉવહાથેુ તહ અનિષ્હવથેુ; વ'જણઅત્થતદુભએ, અદ્વવિહા નાણમાયારા. ર નિસ્સ'કિઅ નિ#'ખિઅ, નિબ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિર્દ્ધિ અ; ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છક્ષપભાવણે અર્દ, З પશ્ચિહાણજોગજીત્તો, પંચહિં સમિકહિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાયારા, અદ્વવિદ્ધા દ્વાંઇ નાયવ્વા. 8 બારસવિહમ્મિ વિ તવે, સબ્ભિ તરબાહિરે કુસલદિટ્ઠે; અગિલાઇ અણાજવી, નાયવ્વા સા તવાયારા. ų અણુસણુમૂણુાઅરિયા, વિત્તીસ'ખેવણુ' રસચ્ચાઓ; કાયકિલેસા સ'લી-ણયા ય ખજ્ઝા તવા હાેછ. ę પાયચ્છિત્ત' વિણુઓ, વેયાવગ્ચ' તહેવ સજ્ઝાઓ; ઝાણ' ઉસ્સગ્ગા વિ અ, અભિભ'તરએા તવા હ્યાઈ. 9 અષ્ટ્રિગૃહિઅબલવીરિયા, પરક્રમઇ જો જહુત્તમાઉત્તો; જી જઇ અ જહાશામં, નાયવ્વાે વીરિયાયારા. 1 અહીંઆ મનમાં અતિચાર (આચાર ?)ની આઠ ગાથા ભાેલવારપ (અને તે ગાથાએ ન આવડે તા આઠ નવકારના) કાઉસ્સગ્ગ કરે. તે પૂરાે થાય એટલે સભાના વડીલે પાર્યા પછી ધીમા અવાજે 'નમા અરિહ તાહા' બાેલીને પારે. પછી ત્રીજા 'ચ9્વીસત્થા'

લાેગસ્સ સૂત્ર

• બિધિ સહિત

લાેગસ્સ ઉજ્જોગ્યગરે. ધમ્મતિત્થયરે **જિ**છે: કિત્તઇસ્સ', ચઉવીસ' પિ અરિહ'તે કેવલી. ૧ ઉસભમજિમ્મ ચ વ દે, સ ભવમભિષ્કું કૃષું ચ સુમઈ ચ; પઉમય્પહં સુપાસં, જિર્ણ ચ ચંદ્રપ્પહં વ'દે. ર સુવિહિં ચ પુપ્કદંતં, સીચ્પલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણું તંચ જિણું, ધમ્મં સંતિંચ વંદામિ. ૩ કું શું અરં ચ મલિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણું ચ; રિક્રેનેમિં, પાસં તહ વહ્રમાણું ચ, ૪ વંદ્વામિ એવ મએ અભિશુઆ,વિહુયરયમલા, પહીણજરમરણા; ચઉવીસં પિ જિષ્ણવરા, તિત્થયરા મે પસીય તુ. પ કિત્તિય વંદ્રિય મહિયા, જે એ લેાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગબાહિલાભં, સમાહિવરમુત્તમ Eq. 5 ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવરગ ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દ્વિસંતુ. ૭

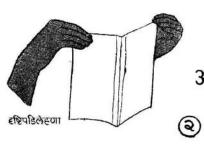
ત્યાર ખાદ ત્રીજા 'વંદણ આવશ્યક'ની આરાધના પહેલાં મુહપત્તીનું પડિલેહણ કરે, એટલે સભામાંથી એક વ્યક્તિ બાલે છે કે 'ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તી પડિલેહાે'. મુહપત્તીનું પડિલેહણ કેમ કરવું તે અગાઉથી શીખી લેવું જોઈએ. ન શિખ્યા હાેય તેઓએ બાજીના જાણકાર ભાઈ જેમ કરે તે રીતે કરવું જોઈએ. પાંચેય પ્રતિક્રમણેમાં ત્રીજા અને છઠા બે આવશ્યક પછી અને પક્ષ્મી વગેરેમા મુહપત્તી પડિલેહવાના અધિકાર બે વાર વધારે આવે છે. અહીં યા એવું છે કે મુહપત્તી પડિલેહણ પછી તરત જ સુગુરુ વાંદણા–જે ગુરુવંદનરપે કહેવાય છે તે કહેવાના છે. એ વંદન चि. १०-११

मुहपत्ती अने शरीरनी ५०, पडिलेहणा अने ५०, बोल.

सूचनाः- चरवलावालानेज उभडक बेसीने पडिलेहण करबाने अधिकार छे. न होय तेने बेसीने पडिलेहण करवी.

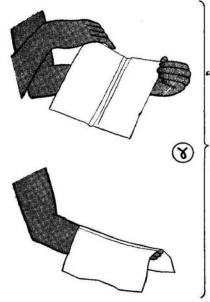
> 3भडक बेसो,
> ३ हाथ बे पगनी अंदर राखो,
> ३ मुहपत्तीने खोलो,
> ४ पछी अवलोकन करो-ते साथे 'सूत्र' आ बोलने मनमां बोलो.

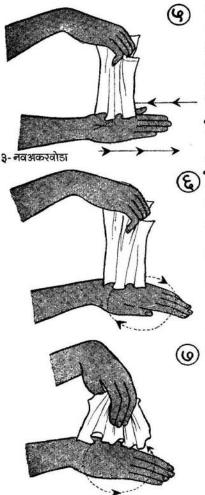
हवे मुहपत्तीने बीजी बाजुओ फेरवी,प्रमार्जना करवानी साथे अर्थतत्त्वकरीसद्दहुं 'बोलो. चि. १२-१३

"काम राग, स्नेह राग, दृष्टि राग परिहरू"

आ बोल बोलीने मुहपतीना बीजा छेडाने त्रणवार रवंखेखो.पछी चित्र मुजब डाबा हाथना कांडाउपर नांखवी. चि. १४-१५-१६

 मुहपत्तीने चित्रमा बताव्या मुजब आंगलीओमां भरावो. पछी आंगळाथी कांडा तरफ अने फरी कांडाथी आंगळा तरफ मुहपत्ती वडे त्रण त्रणवार प्रमार्जना करो, साथे नीचेना बोल बोलो-"सुदेव, सुगुरू, सुधर्म आदरू" "कुदेव, कुगुरू, कुधर्म परिहरू", ज्ञान दर्ज्ञान चारित्र आदरूं, ज्ञान विराधना, दर्ज्ञान विराधना, चारित्र विराधना, दर्ज्ञान विराधना, चारित्र विराधना परिहरूं." "मनो गुप्ति, वचन गुप्ति, काय गुप्ति, आदरूं, मनोदंड, वचन दंड, कायदंड परिहरूं."

> पछी जमणा हाथना पृष्ठभागे मुहपती (छहा चित्र मुजब) फेरवतां "हास्य, रति, अरति परिहरू" बोलो.

पछी डाबा हाथमां मुहपत्ती भरावीने जमणा हाथना पृष्ठभागे फेरवतां "भय, ज्ञोक, जुगुप्सा परिहरू" बोलो.

चि. १७-१८-१९

इरिश्नी २५,पडिलेहणामां मस्तकादिनी पडिलेहणा.

 $(\mathcal{L})$

पछी मुहपत्तीना बे छेडाने बे हाथथी पकडीने मस्तकनी वच्चोवच अने तेनी बंने बाजुओ पडिलेहणा करतां अनुक्रमे-"कृष्ण लेञ्या, नील लेञ्या, कापोत लेञ्या, परिहरू, "बोलो, 8 मुरव पछी मुखनी प्रमार्जना करतां-"रसगारव,रिद्धिगारव, सातागारव परिहरूं," बोलो (90) ह्यती पछी छातीनी पडिलेहणा करतां-मायाञाल्य, नियाणञाल्य, मिथ्यात्वञल्य परिहरू"

मस्तक

आ बोलने मनमां बोलो.

च. २०-२१-२२

रवभा अने पठानी पडिलेहणा. ते पछी मनमां नीचेना बोल बोलवा पूर्वक जमणा खभानी पडिलेहणा करो-"क्रोधमान परिहरूं" डाबा खभे करतां-"मायालोभ परिहरूं" बोलो

चरवलाथी अथवा मुहपतीथी जमणा पगनी (३,वार) प्रमार्जना करतां "पृथ्वी काय, अप्काय, तेऊकायनी रक्षा करू," अने डाबा पगे करतां वायुकाय, वनस्पतिकाय, त्रसकायनी रक्षा करू." बोलो.

। साध्वीजीने नं १० अने ११ नी अने श्राविकाओने । ८,१०,११ नंबरनी पडिलेल्णा होती नथी.

खंने रवभा

बंने पञो

अवनतवन्दन [प्रारंभनुं शीर्षनमन]

સચનાઃ-પ્રતિક્રમણમાં ઊભા ઊભા કરવાની ક્રિયા ઊભા ઊભા જ કરવાની હેાય છે. પણ આજની પરિસ્થિતિ એવી કમનસીબી ભરી છે કે સે કડો, એ સી થી નેવુ ટકા લાેકા ઊભા થવા માટેના સીબ્નલ જેવાે ચરવલાે લાવતા નથી. એટલે બેઠા બેઠા બધુ કરે છે.

અહીં આ ઊભા ઊભા વાંદણા શરૂ કરાે ત્યારે પ્રારંભમાં આ મુદ્રા કરવાની છે. भि २४

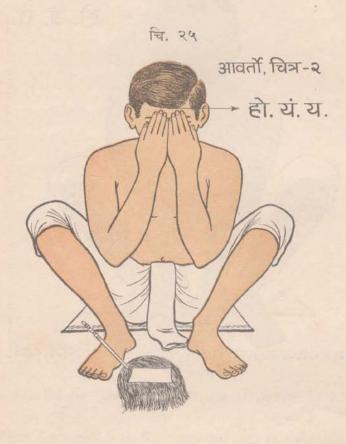

વાંદણાં વખતે મુહપત્તી, બે હાથ અને ચરવલાે કયાં અને કેવી રીતે રાખવા તે ચિત્રમાં જુઓ.

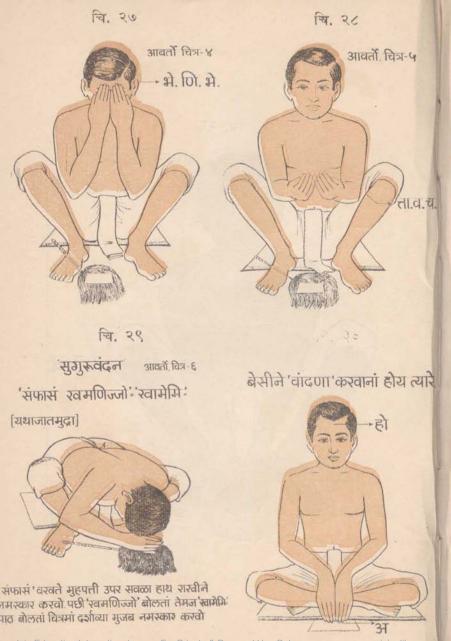
अ બાેલતી વખતે બે હાથ કયાં મૂકવા અને हो બાેલતી વખતે કયાં મૂકવા, બીજા અક્ષરો શરીરના કયા સ્થાન પાસે બાેલવા તે તથા ્યથાજાત મુદ્રા સૂચિત શીર્ષનમન વગેરે ક્રેમ કરવું તે અહીંથી શરૂ થતા ૬ ચિત્રામાં બતાવ્યું છે. વાંદણાની વધુ સમજ માટે પ્રાર'ભના પ'દરમા પાનાં ઉપરનું લખાણુ વાંચા, જેથી વિધિપૂર્વ'ક વંદણુ કરી શંકા.

Jain Education International

For Private & Personal Use Only

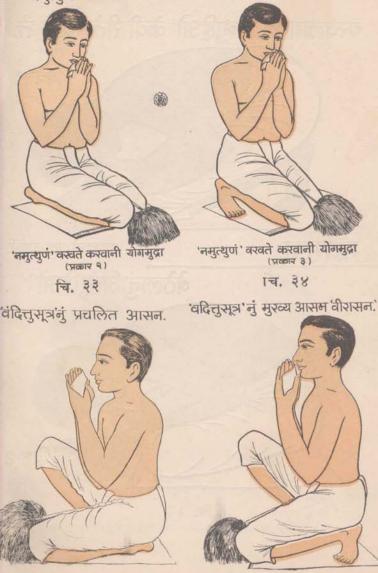

Jain Education Internationa

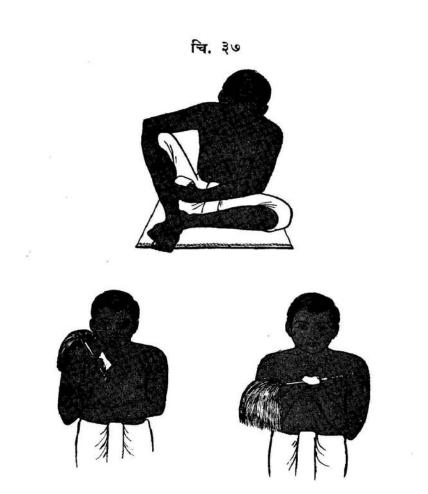
For Private & Personal Use Only

www.jainelibrary.o

'नमुत्थुणं' वरवते अन्य प्रकारे कराती बीजी बे योगमुद्राओ.

अञुद्ध रीते करातुं आसन अने मुद्राओनो एक नमूनो. આવા અશુદ્ધિનાં તાે અનેક ચિત્રા આપી શકાય.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

વખતે શરીરના ભાગાને ઉંચા નીચા કરવાના હેાવાથી હવામાં ઉડતા અતિસૂક્ષ્મ જ તુઓ કદાચ શરીર ઉપર બેઠેલા હેાય અને કદાચ તેની હિંસા ન થઇ જાય એટલા માટે શરીરને જયણાપૂર્વક હળવેથી પ્રમાજવું –સાક કરવું જોઇએ એટલા માટે મુહપત્તીનું પડિ-લેહણ કરવાનું છે. આ પડિલેહણ એટલે મુહપત્તીના કપડા દ્વારા ધીરેથી પૂંછીને શરીર ઉપરના સૂક્ષ્મ જ તુઓને દૂર કરવાના છે. એ કરી લીધા પછી ચરવલાવાળા ઉભા થઇ જાય. પછી ગુરવ દનનાે પાઠ ભાેલે; ખાલનાર આ પાઠમાં 'મે મિઉગ્ગહ' નિસીહિ' સધીના પાઠ ઉભા ઉભા જરાક નમીને બેાલે. પછી આગળ–પાછળ શરીર પૂંજી ગુરૂ-આત્રાપૂર્વક અવગ્રહમાં આવે. ગુરૂ કે સ્થાપનાચાર્યની નજીક આવીને પછી નીચે ઉભડક પગે બેસે, બે હાથ બે પગની વચ્ચે રાખે, ગૃહસ્થ મુહપત્તી ચરવલા ઉપર તેના છેડા ડાળા હાથ તરક રહે એ રીતે રાખે. <mark>ને બી</mark>જાએો કટાસણા ઉપર રાખે. આ મુહપતી ગુરૂચરણની સ્થાપના-રપે સમજવાની છે પછી 'અન-હા, કા-ય', કા-ય'ના પાઠ બાેલે ત્યારે સહ્એ 'અ' અક્ષર બાેલાય ત્યારે બે હાથના પંજા ઉંધા, ગુરચરણરૂપ મહપત્તી ઉપર મુક્રીને ચરણસ્પર્શ કરી રહ્યો છુ તેવાે ભાવ ચિંતવી. તરત જ 'હાે' અક્ષર બાેલાય ત્યારે લલાટે અડાડે, પછી '' કાય', કાય '' આ બે શબ્દાના પ્રત્યેક અક્ષરે પણ એ જ રીતે ચેષ્ટા કરવી.

પછી 'સ'ફાસં' શબ્દ બાેલાય ત્યારે બે હાથ લલાટે અડાડી મસ્તક નમેલું રાખી આગળનું વાકય પૂરું કરે.

પછી 'જ-તા-લે,જ-વ-ણિજ,-જ'-ચ-લે' આ ત્રણ ત્રણ

૧. અનુદાત એટલે ધીમા અવાજે, ૨. સ્વરિત એટલે મધ્યમ અવાજે અને ૩. ઉદાત્ત એટલે વજનપૂર્વ કના ઉંચા અવાજે બાલાય છે.

CAREAR CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR

અક્ષરોના વિધિ 'અહેા'ની જેમ જ છે, કકત વચલાે અક્ષર અંજલિ-મુદ્રાપૂર્વ ક અધવચ્ચે બાલવાનાે છે. (જીઓ ચિત્ર ૨૫). એ બાલી લીધા પછી ' ખામેમિ ખમાસમણાે દેવસિઅં વઇક્કમ ' આ પાઠ બાલીને પછી પાછળના ભાગે શરીર પૂંજી ઊભા થઇ 'આવસ્સિઆએ' બાલી અવગ્રહમાંથી બહાર આવે અને બાકીનું સૂત્ર બે હાથ જોડી વિનય અને નમ્રતાપૂર્વ ક પૂર્ણ કરે.

વાંદણાં

(પહેલી વાર)

ઇચ્છામિ ખમાસમણે! વ'ક્રિઉ જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. ૧. અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ. અહેા-કાય' કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો ભે ! કિલામા, અપ્પકિલ'તાણ્ બહુસુભેણ ભે દિવસા વઇક્ર'તા ? ૩. જત્તા ભે ? ૪. જવણિજ્જ' ચ ભે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણાણ ' દેવસિઆ વઇક્રમ' ૬.'આવ-સ્સિઆએ પડિક્રમામિ ખમાસમણાણ ' દેવસિઆએ આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લેાભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વ-ધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઈઆરા કએા, તસ્સ ખમાસમણા! પડિક્રમામિ, નિ'ઢામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ ' વાસિરામિ ૭.

વાંદણાં

(ખીજી વાર)

^{ડા} ^{કા} આલેાએમિ જો મે દેવસિએા અઈયારો ડેએા કાઇઓ, વાઈઓ, માણસિએા, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગા, અકપ્પા, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાએા, દુબ્વિચિંતિઓ, **અણ્વાયારા, અણ્વિચ્છઅ**બ્વા, અસાવગ-પાઉઓ, નાણે, **ક'સ**ણે, ચરિત્તાચરિત્તે, સુએ, સામાઇએ, તિષ્હ્હ' ગુજ્ઞુવ્વયાણુ', ચઉષ્ઠહ'કસાયાણુ', પ'ચષ્ઠહ્રમણુવ્વયાણુ', તિષ્ઠહ' ગુજ્ઞુવ્વયાણુ',

(अतिथार आक्षेयना)

ઈચ્છામિ ઠામિ

પછી વડીલ આદેશ માગે-ઇચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન ! દેવસિઅ' આલેાઉ' ? આ પ્રમાણે આદેશ માગીને ભણાવનાર નીચેનું સૂત્ર ખાેલે.

(અહીંચી ચાેશું 'પ્રતિક્રમણ આવસ્યક' શરૂ થાય છે)

પ કનસૂત્ર બાલ્યા પછા જ ક્રિયા આવ છે તે મહત્ત્વના હાવાર તમામ ચરવળાવાળાઓએ લેભા થઈ જવું જોઇએ.

વ'દનસત્ર બાલ્યા પછા જે ક્રિયા આવે છે તે મહત્ત્વની હાેવાથી

ખહુસુભેષ્ય ભે ! દિવસાે વઇક્ર તાે ! ૩. જત્તા ભે ? ૪. જવષ્યિજ્જ ચ ભે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણેા ! દેવસિઅ વઇક્રમ ં, ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણુ દેવસિઆએ આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જ કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાેહાએ માણાએ માયાએ લેાભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વ-ધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઇઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણા ! પડિક્રમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણ વાસિરામિ. ૭. (અહીં ત્રીજ 'વ'દનક' આવશ્યક પૂર્ણ થયું)

ાગ્રેય સાથવાય કે આ ગામ આ ગામ

ચઉષ્હ' સિક્રૂખાવયાણું, બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ જ' ખ'ડિઅ' જ' વિરાહિઅ' તસ્સ મિચ્છા મિ ×દુક્રડ',

આ સૂત્ર પૂરું થયે પૌષધ વ્રતવાળા (પાસાતી) ભાઇએા હાેય તેમાંથી એક જણુ ગુરુના આદેશ મેળવવાપૂર્વક, સહુ બે હાથ જોડીને 'ગમણુાગમણું' સૂત્ર દ્વારા આલાેચના કરે. ગમણુાગમણુેના પાઠ નીચે ટીપ્પણુમાં આપ્યા છે.∗

સૂચના:—સહુને જીવવું અને સુખ બ⁻ને પ્રિય છે. મૃત્**યુ** કે દુઃખ અપ્રિય છે. માટે અખિલ વિશ્વ (ચૌદરાજ લાેક)ના ^{૧૦}૮૪

× સાધુ મહારાજ હેાય તા તેઓ સાધુધર્મના અતિચાર બાેલે છે. * (પ્રશ્ન) ઇચ્છાકારેણુ સ'દિસહ ભગવન્ ! ગમણાગમણે આલાે®ં? (ગુર–વડીલ જવાબ આપે) 'આલાેએહ' પછી બીજાઓ 'ઈચ્છ'' બાેલે. પછી આલાેચના કરે—

ઇર્યાસમિતિ, ભાષાસમિતિ, ઍષણાસમિતિ, આદાનભ'ડમત્ત– નિક્ષેવણા સમિતિ, પારિષ્ઠાપનિકા સમિતિ, મનાગ્રુપ્તિ, વચન-ગુપ્તિ, કાયગ્રુપ્તિ, એ પાંચ સમિતિ ત્રણ ગ્રુપ્તિ, એ અષ્ટ પ્રવચન માતા શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક પૌષધ લીધે રુડી પેરે પાલી નહી, જે ક'ઇ ખ'ડના–વિરાધના થઈ હાેય તે સવિ હુ મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્ષડ:

૧૦. આમ તા જીવાનાં ઉત્પત્તિ સ્થાન અસ'ખ્ય છે. પર'તુ અહિંયા માત્ર ૮૪ લાખ જ જે કહ્યાં તે સરખાં ર'ગ, ગ'ધ, સ્વાદ, સ્પર્શવાળી અને સમાન આકારવાળી જેટલી જેટલી યોનિઓ હતી તેને એક એક ગણીને કહ્યાં છે. એ રીતે ગણતાં ત્રિકાળ જ્ઞાનીઓએ પાતાના જ્ઞાનથી સમાન વર્ણાદિ ચતુષ્ક તથા આકારની અપેક્ષાવાળી ૮૪, લાખ જ યાનિઓ જોઈ તેથી ઉપરોક્ત સ'ખ્યાને વ્યવહાર ચાલે છે.

CALLER CALLER

• સંવર્ચ્છરી પ્રતિક્રમણ સાનિ

લાખ જીવાયોનિવતી જીવા જોડે મૈત્રીભાવ રાખવા જોઈએ. જેથી બીજાની મનથી, વચનથી કે કાયાથી પાપરૂપ હિંસા ન થઇ જાય. એમ છતાં તેવા ભાવ રહી શકયા ન હાેય, રહ્યો હાેય અને ક્ષતિઓ આવી ગઈ હાેય તાે, એકાગ્ર ચિત્તથા બે હાથ જોડી પાઠ સાંભળી, અન્તમાં સહુએ મસ્તક નમાવી, હાર્દિક ભાવપૂર્વક 'મિચ્છામિ દુક્કડ'' દ્વારા ક્ષમા માગવી જોઇએ. જેની સાથે હિંસાના પ્રસંગ બન્યા હાેય તેઓને તાે મનમાં ખાસ યાદ કરીને તેમની ક્ષમા માંગવી.

સાત લાખ (જીવહિંસા આલાેયણા)

સાત લાખ પૃથિવીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દ્રસ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેઈ દિય, બે લાખ તેઈ દિય, બે લાખ ચઉરિન્દ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિય^૧. પ ચેન્દ્રિય, ચૌદ લાખ મનુષ્ય, પ એવ કારે ચારાશી લાખ જીવયાનિમાંહિ મારે જીવે જે કાઇ જીવ હુણ્યા હાય, હુણાવ્યા હાય, હુણુતાં પ્રત્યે અનુમાથો હાય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ.

સૂચના:—ઝેનું સેવન કરવાથી અથવા જે પરિણામમાં રહેવાથી પાપા બ ધાય તેને ' પાપસ્થાનક ' કહેવામાં આવે છે. આવાં પાપ-સ્થાનકા અનેક હાેવા છતાં તે બધાયનું વર્ગીકરણ કરીને ફક્ત ૧૮ માં જ સમાવેશ કરવામાં આવ્યા છે. ગૃહસ્થજીવનમાં આ બધાં પાપા ઓછેન્વત્તે અ શે રાજેરાજ કે અવર-નવર થતાં જ હાેય છે. એ પાપાને યાદ કરી નીચેના ગુજરાતી ભાષાના પાઠ ભાવનાપૂર્વ ક બાેલી મસ્તક નમાવી, સેવેલાં–સેવાતાં પાપાની ક્ષમા માગવી.

 આજ કાલ 'એવ કારે 'થી લઈને શેષ પાઠ સહુ ધીમા સ્વરે સમૃહરપે બોલે છે.

અઢાર પાપસ્થાનક

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તા-દાન, ચાથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લાભ, દશમે રાગ, અગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અલ્યાખ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પ'દરમે રતિ અરતિ, સાલમે પરપરિવાદ, સત્તરમે માયા– મૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય; અ અઢાર પાપસ્થાનક-માંહિ મારે જીવે જે કાેઈ પાપ સેવ્યુ' હાેય, સેવરાવ્યુ' હાેય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમાહું હાેય, તે સવિ હુ' મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્લડ'.

તે પછી વડીલ નીચેનું સૂત્ર બાેલે---

સવ્વસવિ સૂત્ર (પ્રતિક્રમણ સ્થાપના)

સવ્વસ્સવિ, દેવસિઅ, દુચ્ચિતિઅ, દુબ્ભાસિઅ,દુચ્ચિ-ફિઅ ઇચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન ! ' ઇચ્છ' ' તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડ'.

આટલું ખાેલી હવે પછી 'વંદિત્તુ સૂત્ર' ખાેલવાનું હાેવાથી તેની સાથે સ'બ'ધ ધરાવતી શાસ્ત્રમાં કહેલી શાર્રારિક મુદ્રાપૂર્વ'ક બાેલવાનું કે સાંભળવાનું છે, તેથી ક્રક્ત ચરવળાવાળાઓએ કટોસણા ઉપર ધનુર્ધાર્ટીની જેમ ^{૧૨}'વીરાસને' ખેસવાનું છે. એ આવડતું ન હાેય ંક એ રીતે ખેસવાનું મન ન હાેય તાે પછી, જમણા ઢીંચણ ઊભાે કરી ડાબાે પગ ઉંધાે વાળી તેને કુલા (થાપા) નીચે રાખા

૧૨. જેમ ધનુર્ધારી ધનુષ્યદ્વારા શત્રુનેા નાશ કરે છે તેમ આરાધક ક્રિયાકાર આ સૂત્રદ્વારા દેાષ–પાપાેરૂપી શત્રુઓના ક્ષય કરે છે. આ હેતુ આ આસન કરવા પાછળ રહેલાે છે (જીઓ ચિત્ર નં.૩૩).

MANYAKAKAKAKAKAKAKAKARI

•સંવર્ચ્છરી પ્રતિક્રમણ તેને વિશેષ સાથે તેને સ્ટેટ છે.

મુહપત્તી બે હાથમાં મુખ આગળ રાખી ઉપયેાગપૂર્વ કશુદ્ધ ભાવ**થા** 'પડિક્રકમણા' નામનું ચાેથા આવશ્યકના મધ્યબિ'દુ સમું ' વ'દિત્તુ સૂત્ર ' બાેલે. (જીુઓ ચિત્ર)

આ સત્ર શ્રાવકનું સૂત્ર છે. આમાં મુખ્યત્વે બાર વ્રતધારી તથા વ્રત વિનાના શ્રાવક-શ્રાવિકાના જીવનવહેવારા કેવા હાેવા જોઇએ, જીવનમાં કયા કયા અતિચારા-પાપ-દાષા લાગે છે તે, પંચાચારના આચરણમાં લાગેલી ક્ષતિઓ, આ બધાયનું નિંદા-ગર્હા દારા પ્રતિ-ક્રમણ કરવાનું બતાવ્યું છે. જાતજાતના દાષોથી આત્મા વિરામ પામે અને આધ્યાત્મિક વિકાસમાં આગળ વધી શકે એ માટે આરા-ધંકાએ સૂત્રના અર્થનું ગંભીરપણે વાંચન અગાઉથી કરી લેવું જોઇએ.

નવકાર

નમાે અરિહ તાણું, નમાે સિદ્ધાણું, નમાે આયરિયાણું, નમાે ઉવજ્ઝાયાણું, નમાે લાેએ સબ્વસાહૂણું, એસાે પ'ચ-નમુક્રારા, સબ્વપાવપ્પણાસણા, મ'ગલાણું ચ સબ્વેસિં, પઢમ' હવઈ મ'ગલ'.

કરેમિ ભંતે!

¹³કરેમિ ભ'તે ! સામાઈય', સાવજ્જ' જોગ' પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમ' પજ્જીવાસામિ, દુવિહ' તિવિહેણુ', મણેણુ' વાયાએ કાએણુ', ન કરેમિ, ન કારવેમિ તસ્સ ભ'તે ? પડિક્રમામિ, નિ'દ્વામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણુ' વાસિરામિ.

૧૩. ખાેલનાર પાેષાતી હાેય તાે 'જાવનિયમ''ના જગ્યાએ 'જાવ પાેસહ'' ખાેલે. પાેષાતી હાેય પણ શુદ્ધ આવડતું હાેય, સહુ સાંભળી શકે તેવું ગળું હાેય તે જ ખાેલે.

- સ'કા ક'ખ વિગિચ્છા, પસ'સ તહ સ'થવા કુલિંગીસુ; સમ્મત્તસ્સઈઆરે, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ' ૬
- આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે ચ'કમણે અણાભાગે; અભિઓગે અ નિઓગે, પડિક્રમે દેસિઅ સબ્વ પ
- જ' ખદ્ધમિ'દિએહિં', ચઉહિં' કસાએહિં' અપ્પસત્થહિં'; રાગેણ વ દાસેણ વ, ત' નિંદ ત' ચ ગરિહામિ. ૪
- દુવિહે પરિગ્ગહમ્મી, સાવજ્જે બહુવિહે અ આર'ભે; કારાવણે અ કરણે, પડિક્રમે દેસિઅ' સવ્વ' ૩
- જો મે વયાઈઆરો, નાણે તહ કંસણે ચરિત્તે અ; સુહુમા અ બાયરાે વા, ત' નિ'કે ત' ચ ગરિહામિ. ર
- વ'ક્રિત્ત સવ્વસિદ્ધ, ધમ્માયરિએ અ સવ્વસાહ અ; યડિ#મિઉ. સાવગધમ્માઇશ્પારસ્સ, ૧ પ્રચ્છામિ

શ્રાહ-શ્રાવક પ્રતિક્રમણ અથવા વંદિત્ત સુત્ર

વિરાહિઅ', તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડ'.

ઇચ્છામિ પડિક્રમિઉ, જો મે દેવસિઓ આઇઆરો કએા, કાઈઓ, વાઈઓ, માણસિએા, ઉસ્સુત્તો, ઉગ્મગ્ગા, અકપ્પા, અકરણિજજો, દુજઝાઓ, દુબ્વિચિતિઓ, અણાયારા, અણિચ્છિઅવ્વા, અસાવગપાઉગ્ગા, નાણે, દ'સણે, ચરિત્તા-ચરિત્તે, સુએ, સામાઈએ, તિષ્હુ ગુત્તીષુ , ચઉષ્હું કસાયાથું, પ ચષ્ડહમાચુવ્વયાણું, તિષ્ડહું ગુણુવ્વયાણું, ચઉષ્ડહું સિકૃખા-વયાણું; આરસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ, જ' ખ'ડિચ્ય' જ'

કચ્છિણિ પ્રામિ

ગગ્રાષ્ટ્ર ગ્રીગ • ગ્રિટ્સ

ઇત્તો અહ્યુવ્વએ પ'ચ–મમ્મી,આયરિઅમપ્પસત્થમ્મિ; પરિમાણુ–પરિચ્છેએ, ઇત્થ પમાયપ્પસ'ગેણુ'. ૧૭

અપરિગ્ગહિઅા ઈત્તર, અષ્ણુ'ગવીવાહતિવ્વઅહુરાગે; ચઉત્થવયસ્સઈઆરે, પડિક્રમે દેસિઅ' સવ્વ' ૧૬

ચઉત્થે અહુવ્વયમ્મી, નિચ્ચ પરકારગમણવિરઇઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, ઈત્થ પમાયપ્પસંગેણું ૧૫

તેનાહડપ્પઆંગે, તપ્પડિરૂવે વિરુદ્ધગમણે અ; કૂડતુલક્રુડમાણે, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ'. ૧૪

તઇએ અહુવ્વયમ્મી, થૂલગ-પરકવ્વહરણવિરઈઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસ'ગેણુ' ૧૩

સહસા રહસ્સ કારે, માેસુવએસે અ ક્રૂડલેહે અ; બીઅવયસ્સઈઆરે, પડિક્રમે દેસિઅ સબ્બ. ૧૨

બીએ અહુવ્વયમ્મી, પરિથૂલગઅલિયવયછુવિરઈ એા, આયરિઅમપ્પસત્થે, કત્થ પમાયપ્પસ'ગે**છુ**ં ૧૧

વહ બ'ધ છવિચ્છેએ, અઇભારે ભત્તપાછ્યુલુચ્છેએ; પઢમવયસ્સઇઆરે, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ'. ૧૦

પઢમે અણુવ્વચમ્મી, થૂલગપાછા઼ાઈવાયવિરિઈએક્ષ; આયરિઅમપ્પસત્થે, કત્થ પમાયપ્પસ'ગેણ્ર'. ૯

અત્તકૃા ય પરકૃા, ઉભયકૃા ચેવ ત' નિંદ્રે. ૭ પંચષ્ઠહમાહુવ્વયાછું, ગુણુવ્વયાછું ચ તિષ્ઠહમઈયારે; સિફખાછું ચ ચઉષ્ઠહં, પડિક્રમે દેસિઅં સવ્વં, ૮

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

છક્રાયસમાર લે, પયણે અ પયાવણે અ જે દાસા;

ન્હાણ્રવદ્રણવન્નગ–વિલેવણે

ZZZZZYZZYZZYZZYZZYZ

- કંદ્રપ્પે કુફ્ફુઇએ, માહરિ અહિગરણ ભાેગઅઇ રિત્તે; દંડગ્મિ અણુદ્દાએ, તઇઅમ્મિ ગુણુવ્વએ નિંદે ર૬ તિવિહિ દુપ્પણિહાણે, અણુવદ્દાણે તહા સઘવિહુણે; સામાઇઅ વિતહકએ, પઢમે સિક્રખાવએ નિંદે ર૭ આણુવણે પેસવણે, સદ્દે રૂવે અ પુગ્ગલક્ષ્પેવે; દેસાવગાસિઅમ્મી, બીએ સિક્ષ્પાવએ નિંદે ર૮
- વત્થાસણુઆભરણુ, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ' ૨૫

સદ્દરવરસગ'ધે:

- સત્થગ્ગિમુસલજ'તગ–તણુકટ્રે મ'તમૂલભેસજ્જે; ક્રિન્ને ક્રવાવિએ વા, પડિક્રમે દેસિઅ' સવ્વ' ૨૪
- એવ' `ખુ જ'તપિક્ષણ–કમ્મ' નિક્ષ'છણું ચ કવકાણું; સરકહતલાયસાસ', અસઇપાસ' ચ વજ્જિજ્જા ૨૩
- ઇંગાલી–વણુ–સાડી–ભાડી–ેફાડીસુ વજ્જએ કમ્મ'; વાણ્વિજ્જ' ચેવ ઢ'ત–લકુખરસકેસવિસવિસચ' ૨૨
- સચ્ચિત્ત પડિબહે, અપાલિ દુપ્પાલિઅ ચ આહારે; તુચ્છાસહિભક્ષ્બછ્યા, પડિક્રમે દેસિઅ સબ્વ રવ્ય ૨૧
- મજ્જ ગ્મિઅ મ'સગ્મિ અ, પુપ્કે અ ફલે અ ગ'ધમલ્લે અ; ઉવલેોગે પરિલોગ, બીયગ્મિ ગુષ્ણવ્વએ નિંકે. ૨૦
- ગમણુસ્સ ઉપરિમાણે, દ્વિસાસુ ઉઠ્ઠ' અહે અ તિરિઅ' ચ; લુડ્ઢી સઇઅ'તરદ્ધા, પઢમમ્મિ ગુણુવ્વએ નિંદ્દે ૧૯
- ધણુધન્નખિત્તવત્શુ, રૂપ્પસુવન્ને અ કુવિઅપરિમાણુ; ૬પએ ∞ચઉપ્પયમ્મી, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ' ૧૮

- ખિપ્પ ઉવસામેઈ, વાહિ વ્વ સુસિફ્રિખએા વિજ્જો. ૩૭ જહા વિસ કુદ્રંગય, મ'તમૂલવિસારયા; વિજ્જા હણુ'તિ મ'તેહિં, તા તં હવઈ નિવ્વિસ, ૩૮ એવ અદ્વેવિહ કમ્મ, રાગદાસસમજ્જિઅ; આલાઅ'તા અ નિંદ'તા, ખિપ્પ હણુઈ સુસાવએા. ૩૯
- ત' પિ હુ સપડિક્રમણુ', સપ્પરિચ્માવ' સઉત્તરગુણુ' ચ; ભિષ્ણ' ઉલસાગ્રેષ્ઠ વાલ કલ ગાંગિકિપ્રાર્ગેષ વિજ્જે ગાં
- સમ્મદ્દિઠી જીવા, જઇ વિ હુ પાવ' સમાયરે કિંચિ; અપ્પા સિ હાેઈ અ'ધા, જેથ્યુ ન નિદ્ધ'ધસ' કુથ્યુઈ. ૩૬
- વ'ક્રણ્-વય-સિક્પા-ગારવેસુ, સન્નાકસાયક' ડેસુ; ગુત્તીસ અ સમિઇસુ અ, જો અઇઆરો અ ત' નિંદે. ૩૫
- કાએણુ કાઇઅસ્સ, પડિક્રિમે વાઇઅસ્સ વાયાએ; મણુસા માણુસિઅસ્સ, સવ્વસ્સ વયાઈઆરસ્સ. ૩૪
- ઇહલાેએ પરલાેએ, જીવિઅ–મરણે અ આસ'સપઓગે; પ'ચવિહેા અઇઆરાે, મા મજ્ઝ હુજ્જ મરણુ'તે. ૩૩
- સાહુસુ સ'વિભાગા, ન કએા તવચરણકરણજીત્તેસુ; સ'તે ફાસુઅદ્વાણુ, ત' નિંદ્વ ત' ચ ગરિહામિ ૩૨
- સુહિએસુ અ દુહિએસુ અ, જા મે અસ્સ'જએસુ અછુક'૫ા; રાગેછુ વ દાસેછુ વ, ત' નિંદે ત' ચ ગરિહામિ. ૩૧
- સચ્ચિત્તે નિફ્રિખવણે, પિહિણે વવએસ મચ્છરે ચેવ; કાલાઇક્રમકાણે, ચઉત્થે સિફખાવએ નિંદે. ૩૦
- સ'થારુચ્ચારવિહી–પમાય તહ ચેવ ભાેયણાભાેએ; પાેસહવિહિ વિવરીએ, તઇએ સિક્રુખાવએ નિંદ્વે ૨૯

PRIMARIAN ANALAN ANA

સમ્મદ્દિડી દેવા, કિંતુ સમાહિંચ બાહિંચ. ૪૭ ષડિસિદ્ધાણુ કરણુ, કિચ્ચાણુમકરણુ પડિક્રમણુ; અસદ્દહણુ અ તહા, વિવરીઅપરૂવણાએ અ. ૪૮

મમ મ'ગલમસ્હિ'તા, સિદ્ધા સાહુ સુઅ' ચ ધમ્મા અ; ગાગ્ય દિન સમાહિ ચ બ્રાહિ ચ, ૪૧

ચિરસ ચિયષાવષણા સહીઇ, ભવસયસહસ્સમહણીએ; ચઉવીસજિણવિણિગ્ગય-કહાઈ વાલ તુ મે ક્રિઅહા. ૪૬

જાવ'ત કે વિ સાહ્યુ, ભરહેરવયમહાવિદ્વહે અ; સબ્વેસિંતેસિં પષ્પુઓ, તિવિહેણ તિક'ડવિરયાથુ' ૪૫

જાવ'તિ ચેઇઆઈ, ઉદ્દે અ અહે અ તિરિઅલેાએ અ; સબ્વાઈ તાઈ વ'કે, ઇહ સ'તાે તત્થ સ'તાઈ. ૪૪

અબ્ભુદ્ધિએા મિ આરાહણાએ, વિરએા મિ વિરાહણાએ; તિવિહેણ પડિક્ર'તા, વ'ક્રામિ જિણે ચઉબ્વીસ' ૪૩

તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ,

(પછી ઊભા થઇને અથવા તેા જમણેા પગ નીચેા રાખી નીચેની આઠ ગાથાએા બાલવી.)

આલેાઅણા બહુવિહા, નય સ'ભરિચ્યા પહિક્રમણકાલે; મૂલગુણુઉત્તરગુણુ, ત' નિંદ્વ ત' ચ ગરિહામિ, ૪ર

આવસ્સએણ એએણ, સાવએા જઇવિ બહુરએા હાૈઇ; દુકુખાણુમ'તકિરિઅ', કાહી અચિરેણુ કાલેણુ ૪૧

કયપાવાે વિ મહુસ્સાે, આલાેઇઅ નિંદિઅ ગુરુસગાસે; હાેઇ અઈ રેગલહુઓ, ઓહરિઅભરુ વ્વ ભારવહાે. ૪૦

જ પ્રાદ્ધનાય માર્ચિક મુદ્દિત

ખામેમિ સવ્વજીવે, સવ્વે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ, વેર' મજ્ઝ' ન કેથ્યુઈ ૪૯ એવમહ'આલાઈઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગ'છિઅ' સમ્મ'; તિવિહેણ પડિક્ર'તા, વ'કામિ જિણે ચઉ૦વીસ' ૫૦

સૂચના :— દિવસ દરમિયાન થતાં પાપાનાં પ્રાયશ્ચિત્તરપે હંમેશા સાંજનું દૈવસિક પ્રતિક્રમણ કરવું જ જોઈએ, એક પણ દિવસ તે વિધિ જતા કરી નથી શકાતા એટલે વચમાં પાખી, ચઉગ્માસી કે સંવચ્છરીનું પ્રતિક્રમણ આવે તા તે પર્વ સંબ'ધી જે ક્રિયા તે ભલે જુદી થાય પણ દૈવસિક પ્રતિક્રમણની ક્રિયા તા નિત્ય નિયમાનુસાર સાથે થવી જ જોઈએ.

એટલે અહીંઆ અસાર સુધી દૈવસિક (–દિવસ સંબ'ધી) પ્રતિક્રમણની કિયા સહુએ કરી અને હજુ એ ક્રિયા બાક્ય રહી છે જે આગળ ઉપર શરુ થવાની છે. એ દરમિયાન વચગાળામાં, દેવસીની ક્રિયા સુલતવી રાખીને સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણની ક્રિયા કરી લેવાની છે. તેથી બાર મહિનામાં આડાં અવળાં, અનેક જાતનાં લાગેલાં પાપાના ક્ષય કરવા અને આત્મિક શુદ્ધિ મેળવવા અહીંથી આ ક્રિયાના પ્રારંભ થાય છે.

આમ તાે આ મહાન દિવસે પ્રાર'ભથી જ છીંકનાે ઉપયોગ રાખવાનાે છે. આ દિવસની છીંક સહુને માટે ભારે જોખમરૂપ બનતી હાેય છે, માટે તેનાે ખૂબ જ ઉપયોગ રાખવાનાે છે.

ચરવળાવાળાઓએ ઊભા થઈ જવું. ગુરુમહારાજ કે વડીલ ખમાસમર્ણું આપીને નીચે મુજબ અનુત્રા માગે—

બાેલવું, પછી અ`ગા પૂ`જીને, ઉસડક બેસીને, બે હાથ બે ઘુ'ટણ વચ્ચે રાખી, અગાઉની જેમ મુહપત્તીનું પડિલેહણ કરવું. તે કર્યા બાદ બે વખત 'વાંદણા' લે.

^{૧૪}વાંદણા

(પહેલી વાર)

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. નિસીહિ. અહેા કાય', કાય-સ'ફાસ', ખમણિજ્જો ભે ! કિલામા, અપ્પક્લિ'તાણં બહુસુભેષ્ણ ભે સ'વચ્છરા વઇક્રંતા ? જત્તા ભે ? જવણિજ્જ' ચ ભે ? ખામેમિ ખમાસમણેા, સ'વચ્છરિઅ' વઈક્રમ', આવસ્સિઆએ, પડિક્રમામિ. ખમાસમણાણ સ'વચ્છરિયાં ગ, આવસ્સિઆએ, પડિક્રમામિ. ખમાસમણાણ સ'વચ્છરિયાં, મણ-દુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ સબ્વકાલિઆએ સબ્વમિચ્છાવયારાએ સબ્વધમ્માઇક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઈઆરા, કઓ, તસ્સ ખમાસમણા! પડિક્રમામિ, નિ'દામિ, ગરિહામિ, અપપાણ ' વાસિરામિ

વાંદણા

(ખીજી વાર)

⊎ચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણ્વિજ્જાએ નિસી-

૧૪. અહીં આ વાંદણાના પાઠમાં ત્રણ જગ્યાએ પાઠ બદલાશે. 'દિવસેા'ની જગ્યાએ 'સંવચ્છરેા', 'દેવસિઅ''ની જગ્યાએ 'સંવચ્છરિઅ'' અને 'દેવસિઆએે'ની જગ્યાએ 'સ'વચ્છરીઆએ' બાલવાનું છે. આ કેરકારના ખાસ ઉપયોગ રાખવા.

હિઆએ. (૧). અણુજાણુહ મે મિઉગ્ગહ (૨). નિસીહિ અહા કાયં કાય-સંફાસં ખમણિજ્જો ભે ! કિલામા અપ્પ-કિલ તાણુ બહુ-સુભેણુ ભે ? સ'વચ્છરા વઇક્રંતા ? (૩). જત્તા ભે ? (૪). જવણિજ્જ ચ ભે ? (૫). ખામેમિ ખમાસમણા ! સ'વચ્છરિઅ' વઇક્રમ'. (૬). પઠિક્રમામિ ખમાસમણાણું, સ'વચ્છરિયાએ, આસાયણુાએ, તિત્તીસન્ન-યરાએ જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણુદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ, સવ્વ-કાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વધમ્માઈક્રમણુાએ, આસાયણુાએ જો મે અઇયારા કએા, તસ્સ ખમાસમણુો ! પડિક્રમામિ નિ'દ્દામિ ગરિહામિ અપ્પાણ વાસિરામિ. (૭).

સૂચના:—પછી ગુરુદેવ સાથે જે કંઈ અવિનય, અવિવેક, અપરાધ, આશાતનાદિ થયું હોય તેની ક્ષમા માગવા માટે ગુરુ ક્ષમાપનારૂપ 'અબ્ભુદ્રિઓે' સૂત્ર ખામવાનું હોવાથી ચરવળાવાળા સહુ ઊભા થઇ જાય. (ગુરુદેવ હોય તેા પ્રથમ તેઓ સ્વયં એકલા અબ્ભુદ્રિઓ ખામે, તે પછી સાથેના શિષ્ય જ્યારે ગુરુને ખમાવવા ઊભા થાય ત્યારે સકલ સંઘને તેની સાથે ગુરુને ખમાવવાનું છે. અત્માં સકલ સંઘ 'મિચ્છા મિ દુક્કડ' ધીમે સ્વરે બાેલી શકે છે.) અબ્ભુદ્રિઓ ખામવાની ક્રિયા ચરવળાવાળાઓએ પ્રથમ ઊભા હાય તા નમુત્થુણુંની જેમ પગ રાખી, ચરવળા ઉપર જમણા હાથ મુખ આડા રાખી સૂત્રને સાંભળે.

બેસી રહેલા ચરવળાવાળા કે ચરવલા વગરના, કટાસણા ઉપર જમણાે હાથ થાપી મુહપત્તીવાળા઼ ડાબાે હાથ મુખ વ્યાડા રાખીને સૂત્ર સાંભળે. અબ્લુઠિઓ સૂત્ર એક જણ સહુ સાંભળે તેમ ઉચે સ્વરે બાેલે અને બીજા સાંભળે.

X CZERTANIA KANANA K

અબ્ભુદ્રિએા સૂત્ર (ગુરુ ક્ષમાપનરૂપ) ઊભા થઇને ક્ષમાપના માટે તીચેનેા આદેશ માગે.

અબ્ભુદ્રિકેએા સૂત્ર

ઈચ્છાકારેણ સ'દ્વિસહ ભગવન ! ^{૧૫}સ'ભુદ્ધા ખામણેણુ' અબ્ભુદ્વિઞોમિ અબ્લિતર સ'વચ્છરિઅ' ખામેઉ' ? ઈચ્છ' ખામેમિ સ'વચ્છરિઅ'.

પછી નીચે ખમાસમણુની મુદ્રાની જેમ માથું નમાવી, ચરવળા ઉપર કે કટાસણા ઉપર જમણાે હાથ સ્થાપી માથું નમાવીને—

આરમાસાણું,ચાવીશ પક્ઞાણું,ત્રણુસા સાઠ રાઈ દિઆણું (દિવસાણું) જ કિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણુે, વિણુએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણુે, સમાસણુે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જ કિંચિ મજ્ઝ વિણુય-પરિહીણું, સુહુુમં વા, બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડં.

પછી ઊભા થઇને પક્ષ્પીની જેમ બારમાસી–સ'વચ્છરી આલેાચના કરે. એ માટે,તીચેનેા આદેશ માગી ' અતિચાર આલેા-ચના'થી ઓળખાવું સૂત્ર બાેલે.

ઇચ્છામિ ઠામિ

ઇચ્છાકારે**ણ** સ'દિસહ ભગવન ! સંવચ્છરિઅ' આલેાઉ'? ઇચ્છ' આલેાએમિ જો મે સ'વચ્છરિઓ અઈઆરો

૧૫. અબ્ભુદ્રિએાના આદેશના શબ્દાનાં કાલવાચી શબ્દામાં વિકલ્પા છે. પણ અહીંઆ તાે અમે જે બાેલીએ છીએ તેને ન્યાય આપ્યા છે.

રસંવરછરી પ્રતિક્રમણ જીજી શાળા છે.

કએા, કાઇઓ, વાઇઓ, માણુસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉગ્મઓ, અકપ્પા, અકરણુિજ્જો,દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિતિએા, અણુાયારા, અણુચ્છિઅવ્વા, અસાવગપાઉઓ, નાણુ, દ'સણુ, ચરિત્તા-ચરિત્તે, સુએ, સામાઇએ, તિષ્ઠ્હ ગુત્તીણું, ચઉષ્ઠહ કસાયાળું, પ'ચષ્ઠ્ઠમાણુવ્વયાણું, તિષ્ઠહ ગુણુવ્વયાણું, ચઉષ્ઠહ સિફખા-વયાણું, બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ, જં ખંડિઆં જં વિરાહિઆં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડ.

[સૂચના:-અહીંઆ ગ્રુરુમહારાજ જોડે જો પ્રતિક્રમણ કરતા હાેઈએ તા પ્રથમ ગ્રુરુદેવ આદેશ ખાલે અને પછી નિયમ મુજબ શિષ્ય આદેશ માગે અને ગ્રુરુ રજા આપે એટલે જે સાધુ અતિચાર બાલવાના હાેય તે 'સાધુધર્મ' ને લગતા અતિચારા ખાલે. એ પૂરા થયા બાદ શ્રાવકને તેના પાતાના અતિચાર ખાલવાના હાેય છે.

એક બાબત એ સમજવી ઘટે કે સાધુમહારાજ શરુઆતના ચારિત્રાચાર સુધીના જે અતિચારા બાેલે છે એમાં સાધુ ભેગા શ્રાવકના પણ અતિચારાના પાઠ આવી જતા હાેવાથી, ત્યાં સુધી સ'યુક્ત આલાવા થાય છે અને એથી જ શરુઆતમાં અતિચારના એક આલાવા પૂરા થતાં અન્તમાં "સંવચ્છરી દિવસમાંહી સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં"–પાઠથી શરુ થતાં અને " મિચ્છામિ દુક્કડ'" શબ્દથી પૂરા થતા પ્રસ્તુત પાઠને સાધુ–શ્રાવક ભેગા થઈને બાેલે છે અને બે હાથ જોડી મસ્તક નમાવી, અતિચારાના દાેધોની ક્ષમા માગે છે. એથી શરુઆતના ચારેય અતિચારની આલોચના ભેગી થાય છે.

ચારિત્રાચારના આલાવા=પાઠ પછી માત્ર સાધુના જ શેષ ચાર આલાવા બાલાય છે. એમાં માત્ર ^{૧૮}સાધુ મહારાજાઓએ જ ૧૮. એ જ પ્રમાણુ સાધ્વીજી સાથે સ્ત્રીઓ કરતી હાેય તા તે રીતે સમજી લેવું.

HERE EXERCISES EXERCISES

પo Martin VILLAVENT • વિધિ સહિત

મસ્તક નમાવી દુષ્કૃતની ક્ષમા માગવાની છે. એ વખતે શ્રાવદેાને 'મિચ્છામિ દુક્ષ્ઠડ' માગવાનું નથી, માત્ર અતિચાર શ્રવણ કરી સાધુ 'મિચ્છામિ દુક્ષડ' બાેલે ત્યારે શ્રાવદેાએ માટે અવાજે 'धन्न मुनिवरा' કે 'ધન્ય મુનિવરા' બાેલી ઉત્તમ શ્રમણ ધર્મ પાલનાર મુનિવરોને ધન્યવાદ આપવાનું કર્ત્તવ્ય બજાવવાનું છે.

સાધુના અતિચાર પૂરા થતાં આદેશ લેનાર શ્રાવક ઊભા ઊભા જ શ્રાવકધર્મના અતિચાર સ્પષ્ટ રીતે, જરા ધીમે, સહુ સાંભળે, સમંજે, તે રીતે ખાેલે. શક્તિ હાેય તા ચરવળાવાળાઓએ ઊભા થઇને સાંભળવા યોગ્ય છે.

અતિચારમાં વ્રતધારી શ્રાવકને વ્રતાના પાલનમાં અતિચારા લાગ્યાં હાય તેને યાદ કરીને અને અવતી શ્રાવદાને ગૃહસ્થાશ્રમનું પાલન કરતાં પૈસા, સ્વપરિવાર, કુટું બ, મિત્રા, ધંધા, ઘર, પ્રવાસ, માજશ્લાખ, વૈભવ વગેરે અંગે, હિંસા, જીઠ, ચારી, દુરાચાર, સંગ્રહ-વૃત્તિ વગેરે જાતજાતનાં કેવાં કવાં પાપમય વિચારા, વાણી અને વર્તના કરવામાં આવે છે, તેને યાદ કરી, તેની ક્ષમાપના માગી, કરી તેવાં પાપા ન કરવાં માટે આત્મા જાગૃત રહે, તેવી બધી વાતા જુની ગુજરાતી ભાષામાં કહેલી છે. અને લગભગ સમજાય તેવી છે. તેથી અતિચારા બરાબર સાવધાન થઈને કાનથી સાંભળવા જોઈએ અને અન્તમાં બાલાતું 'મિચ્છામિ દુક્કડ' સહુએ બે હાથ જોડી મસ્તક નમાવી બાલવું જોઈએ. આ અતિચારના સમય, પ્રમાદીઓ, ક્રિયા-રચ્ચ ન ધરાવનારાઓ કે અણુસમજી જીવા માટે લાંબી રિસેસ– છૂટી જેવા બની જાય છે.

તેઓ આડા-અવળા વિચારતર ગામાં દાખલ થઈને શ્રન્ય બનીને બેસી રહે છે. આરાધનાના ઉદ્દેશને જાળવતા નથી. ઉંધવા માંડે છે. પણ આરાધક આત્માઓએ તા તેવા પ્રમાદ કદિ ન સેવવા. વાતા કરવી નહીં અને ખૂબજ શાંતિ જાળવવી.

•સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ જીજી શાક્ષા છે. માટે માટે પ્રતિક્રમણ

અતિચાર ન આવડે તાે સીધે સીધું 'વ'દિત્તુ સૂત્ર' એક જણુ ઊભા ઊભાખોલે અને ખીજા સાંભળે. ('વ'દિતુ ' માટે જુઓ પાનુ ૪૦.)

સૂચના:–અહીંઆ સપ્રહ્યું અતિચાર આપ્યા છે. જે લાધુ મહારાજ હેાય તેા શ્રાવક ' વિશેષતઃ ચારિત્રાચારે ' થી બાેલે.

ઈચ્છાકા**રેણ સ'દિસહ ભ**ગવ**ન ! સંવચ્છરી અતિચાર** આલાઉ ? 'ઈચ્છં' એમ કહી નીચે છાપેલા અતિચારા ખાલવા. અહીં ગ્હાેટા અતિચાર આપ્યા છે.

સાંવત્સરિક અતિચાર

નાછુમ્મિક્ર'સણમ્મિઅ, ચરણમ્મિ તવમ્મિ તહ ય વીરિ-યમ્મિ, આયરણ આયારા, ઇઅ એસા પ'ચહા ભાછુઓ (૧). જ્ઞાનાચાર, દર્શાનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર એ પ'ચવિધ આચારમાંહિ અનેરા જે કાઇ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર, જાણુતાં–અજાણતાં હુઓ હાેય, તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્ષડ (૧).

[ज्ञानायारना अतियारे।]

તત્ર જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર-

કાલે વિણએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ અનિષ્હવણે; વ'જણ અત્થ તદુભએ, અદ્વવિહાે નાણમાયારા ારાા

જ્ઞાન કાળવેળાએ ભષ્ટ્યા ગ્રષ્ટ્યા નહીં, અકાળે ભષ્ટ્યા. વિનયહીન, અહુમાનહીન, યાગ ઉપધાનહીન, અનેરા કન્હે ભષ્ટી અનેરા ગુરુ કહ્યો. દેવ–ગુરુ–વાંકછે, પડિક્રમણે સજ્ઝાય કરતાં, ભષ્ટતાં, ગુષ્ટ્રતાં ફૂડા અક્ષર કાને માત્રાએ અધિકા ઓછા ભષ્ટ્યા, સૂત્ર ફૂડું કહ્યું, અર્થ ફૂડા કહ્યો, તદુભય

કૂડાં કહ્યા, ભણીને વિસાર્યાં. સાધુતણે ધર્મે કાજો અણ-ઉદ્ધર્યે, કાંડા અણપડિલેહે, વસતિ અણુશાધે, અણપવેસે, અસજ્ઝાય અણાજ્ઝાયમાંહે શ્રી દરાવૈકાલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભહ્યા ગુહ્યા; શ્રાવકતણે ધમે સ્થવિરાવલિ, પડિક્રમણ, ઉપદેશમાળા પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભર્ણ્યા ગુરૂયા. કાળવેળાએ કાજો અણુઉદ્ધર્ય પઢચો. જ્ઞાનાપગરણ, પાટી, પાથી, ઠવણી, કવલી, નાકારવાલી, સાપડા, સાપડી, દસ્તરી, વહી, ઓળિયા પ્રમુખ પ્રત્યે પગ લાગ્યા, થૂંક લાગ્યું, થૂં કે કરી અક્ષર માંજ્યા, આશીસે ધર્યા, કન્હે છતાં આહાર-નીહાર કીધા. જ્ઞાનકવ્ય ભક્ષતાં ઉપેક્ષા કીધી. પ્રજ્ઞાપરાધે વિષ્ણુસ્યા, વિષ્ણુસતાે ઉવેખ્યા, છતી શક્તિએ સારસ ભાળ ન કીધી. જ્ઞાનવ'ત પ્રત્યે દ્રેષ-મત્સર ચિંતવ્યા, અવજ્ઞા આશાતના કીધી. કાઇ પ્રત્યે ભણતાં ગણતાં અતરાય કીધા, આપણા જાણપણાતણા ગવ^૬ ચિંતવ્યા. મતિજ્ઞાન, ગ્રતજ્ઞાન, અવધિ-જ્ઞાન, મન:પર્યવજ્ઞાન, કેવળજ્ઞાન, એ પ'ચવિધ જ્ઞાનતણી અસદહણા કીધી. કાેઈ તાતરા બાખરા દેખી હસ્યા, વિતકર્યા, અન્યથા પ્રરૂપણા કીધી.

જ્ઞાનાચારવિષઇએા અનેરાે જે કાેઇ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ ખાક્રર જાણતાં-અજાણતાં હુએા હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્ષડાં.

[દર્શનાચારના અતિચારા]

કરા⁶નાચારે આઠ અતિચાર—

નિસ્સ'ક્યિ નિક્ર'ખિય, નિબ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિડ્ડી અ; ઉવવૂહ-થિરીકરણે, વચ્છક્ષ પભાવણે અર્દ્ર ાગા

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

દેવગુરૂધમ^દતણે વિષે નિ:શંકપહ્ય ન કીધુ, તથા એકાંતનિશ્ચય ન કીધેા, ધર્મ સંબંધીયાં ફળતણે વિષે નિ:સ'દહ વ્યુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુ-સાધ્વીનાં મલમલિન ગાત્ર દેખી દુગ'ચ્છા નિપજાવી, કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રિયા ઉપર અભાવ હુઓ, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઠદષ્ટિપહ્યું કીધું, તથા સંઘમાંહે ગુણવ તતણી અનુપષ્યું હણા કીધી.અસ્થિરીકરણ,અવાત્સલ્ય, અપ્રીતિ, અભક્તિ નિપજાવી; અખહુમાન કીકું, તથા દેવલબ્ય, ગુરુલબ્ય, જ્ઞાનલબ્ય, સાધારણુલબ્ય ભક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિષ્ણાસ્યાં, વિષ્ણુસતાં ઉવેખ્યાં, છતી શક્તિએ સારસ ભાળ ન કીધી, તથા સાધમિંક સાથે કલહ કમંબ ધ કીધેા. અધેાતી, અષ્ટપડ મુખકાેશ પાખે દ્વપૂજા કીધી, બિંબપ્રત્યે વાસફ'પી ધૂપધાજી' કલશતણા ઠબકા લાગ્યા, બિંબ હાથથકી પાડયું,ઉસાસનીસાસ લાગ્યા, દેહરે-ઉપાશ્રયે મલશ્લેષ્માદિક લાહ્યું દેહરામાંહે હાસ્ય, ખેલ, કેલિ, કુતૂહલ, આહાર-નીહાર કીધાં, પાન, સાેપારી, નિવેદીયાં ખાધાં, ઠવણાયરિય હાથથકી પાડયા, પડિલેહવા વિસાર્યા;જિનભવને ચારાશી આશાતના, ગુરુ–ગુરુણી પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હેાય, ગુરુવચન તહત્તિ કરી પડિવજ્યુ' નહીં.

કર્શ નાચાર વિષર્ઇ ઓ અનેરાે જે કાેઈ અતિચાર સ'વ-ચ્છરી ક્વિસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાકરજાણતા અજાણતાં હુઓ હાેય, તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુ#ડ'. ૨.

[ચારિત્રાચારના અતિચાર]

ચારિત્રાંચારે આઠ અતિચાર—

પણિહાણુજોગજીત્તો, પ'ચહિં સમિઈ હિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાયારા, અકુવિહેા હાેઈ નાયવ્વા ાઝાા

CAREER CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR

Jain Education International

For Private & Personal Use Only

ઇર્ચાસમિતિ-તે અણુજોયે હિંક્યા, ભાષાસમિતિ તે સાવઘ વચન બાલ્યાં. એષણાસમિતિ-તે તણુ, ડગલ, અન્ન, પાણી અસૂઝતુ લીધું, આદ્દાનભ ડમત્તનિક્ ખેવણાસમિતિ-તે આસન, શયન, ઉપકરણ, માતરૂં પ્રમુખ અણુપુ છ છવાકુળ ભૂમિકાએ મૂકયું, લીધું, પારિષ્ઠાપનિકાસમિતિ-તે મળ, મૂત્ર, શ્લેષ્માદિક અણુપુ છ છવાકુળ ભૂમિકાએ પરઠવ્યું, મના-ગુપ્તિ-મનમાં આત્ત-રીદ્ધ ધ્યાન ધ્યાયાં, વચનગુપ્તિ-સાવઘ વચન બાલ્યાં. કાયગુપ્તિ-શરીર અણુપડિલેહ્યું હલાવ્યું, અણુ પું જે એઠા. એ અષ્ટ પ્રવચન માતા સાધુતણે ધર્મે સદૈવ અને શ્રાવક્તણે ધર્મ સામાયિક પાસહ લીધે રૂડી પેરે પાળ્યા નહીં, ખંડણા વિરાધના હુઈ.

ચારિત્રાચાર વિષઇએા અનેરાે જે કાંઇ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાેય, તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિદ્રક્ષડ' ૩.

• **સૂચના:—**સાધુ મહારાજ બેગું પ્રતિક્રમણ હેાય ત્યારે શ્રાવકને અહીંથી અતિચાર બાેલવાના હેાય છે.

[સમ્યક્ત્વના અતિચાર]

*વિશેષત: શ્રાવકતણે ધમે^૬ શ્રીસમ્યક્ત્વ મૂલ ખાર વ્રત સમ્યક્ત્વતણા પાંચ અતિચાર, સ'કા–ક'ખવિગિચ્છા૦ શ'કા– શ્રી અરિહ'તતણાં બળ, અતિશય, જ્ઞાનલક્ષ્મી, ગાંભીર્યાદિક ગુણુ, શાશ્વતીપ્રતિમા, ચારિત્રીયાનાં ચારિત્ર શ્રી જિનવચ-

* બારેવ્રતનાે અધિકાર ચારિત્રાચારમાં ગણાય છે. એટલે ચારિત્રા– ચારના અનિચારાે પૂરા થયા બાદ તપાચારના શરૂ થશે.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉 🖉

નતણા સ'દહ કીધા. આકાંક્ષા-પ્રહ્યા, વિષ્ણુ, મહેશ્વર, ક્ષેત્ર-પાળ, ગાંગા, આસપાલ, પાકરદેવતા, ગાંગદેવતા, ગ્રહપૂજા, વિનાયક, હનુમ'ત, સુચીવ, વાલીનાહ ઇત્યેવમાદિક દેશ, નગર, ગામ, ગાત્ર, નગરી, જીજીઆ દેવ-દેહરાનાં પ્રભાવ દેખી રાેગ−આંતક–કષ્ટ આવ્યે ઇહિલાેક–પરલાેકાથે પૂજ્યા માન્યા. સિદ્ધ વિનાયક જીરાઉલાને માન્યું, કચ્છ્યું. બોદ્ધ સાંખ્યાદિક,સ ન્યાસી,ભરડા,ભગત,લિંગિયા,જોગીયા,જોગી, કરવેશ અનેરા દર્શાનીયાતણા કષ્ટ મ'ત્ર ચમત્કાર દેખી પરમાથ° જાણ્યા વિના ભૂલાવ્યા, માહ્યા. કશાસ શીખ્યાં, સાંભળ્યાં. શ્રાહ, સ'વત્સરી, હાેળી, અળેવ, માહિ પૂનમ, અજાપડવા, ત્રેતથીજ, ગૌરીત્રીજ, વિનાયક ચાથ, નાગપ ચમી, ઝીલણા છદ્દી, શીલ સાતમી, ઘ્રુવ આઠમી, નોલી નવમી, અહવા કશમી, વ્રત અગ્યારશી, વૃત્સ ખારશી, ધનતેરશી, અન ત ચઉકરી, અમાવાસ્યા, આદિત્યવાર, ઉત્તરાયણુ, નૈવેઘ કીધાં. નવાદક, યાગ, ભાગ ઉતારણાં કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમાઘાં, પી પળે પાણી ઘાલ્યા, ઘલાવ્યા. ઘર બાહિર ક્ષેત્રે, ખલે, કુવે, તળાવે, નદીએ, કહે, વાવીએ, સમુકે, કું ડે, પુષ્યહેતુ સ્તાન કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમાઘાં. દાન દીધાં. ગહણ, શનૈશ્વર માહમાસે નવરાત્રિએ નાહ્યા, અજાણતાં થાપ્યાં, અનેરાઈ વ્રતવ્રતાલાં કીધાં, કરાવ્યાં. વિતિગિચ્છા-ધર્મસ અધીયાં ફળતણે વિષે સ'દેહ કીધા. જિન અસ્હિ'તધર્મના આગાર, વિશ્વોષકારસાગર, માક્ષમાર્ગના કાતાર, ઇસ્યા, ગુણભાણી ન માન્યા, ન પૂજ્યા. મહાસતી, મહાત્માની ઇહલાક પરલાક સ'બ'ધીયા ભાગવાંછિત પૂજા કીધી, રાગ આંતક કષ્ટ આવે ખીછ વચન ભાેગ માન્યાં, મહાત્માનાં ભાત, પાણી, મલ શાભાતણી નિંકા કીધી, કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રીયા ઉપર

કુભાવ હુઐા, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા-પ્રભાવના દેખી પ્રશ'સા કીધી, પ્રીતિ માંડી, દાક્ષિણ્ય લગે તેહના ધર્મ માન્યા, કીધા.

શ્રી સમ્યક્ત્વ વિષઈ એા અનેરાે જે કાેઈ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ-બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાૈય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુ#ડં. ૪

[પહેલા વ્રતના અતિચાર]

પહેલે સ્થૂલ પ્રાણાતિયાત વિરમણ વ્રતે પાંચ વ્યતિચાર-વહ-અ'ધછવિચ્છેએ૦ ક્રિપદ ચતુષ્પદ પ્રત્યે રીસવશે ગાઢા ઘાવ ઘાવ્યા, ગાઢ ખંધને ખાંધ્યા, અધિક ભાર ઘાલ્યા, નિર્લા-છન કમે કીધાં, ચારા-પાણીતણી વેળાએ સારસ ભાળ ન કીધી, લેહણુ-રહણુ કિણ્ણુહી પ્રત્યે લ લાવ્યા, તેણુ ભૂખ્ય આપણે જમ્યા. કન્હે રહી મરાવ્યા. બંદીખાને ઘલાવ્યા. સળ્યાં ધાન્ય તાવડે નાંખ્યાં, કળાવ્યાં, ભરડાવ્યાં, શાધી ન વાવર્યાં. ઇધણ-છાણાં અણશાધ્યાં બાળ્યાં; તે માંહિ સાપ, વિંછી, ખજારા, સરવળા, માંકડ, જાવ્યા, ગીંગાડા સાહતાં મુચ્યા, દુહવ્યા, રૂડે સ્થાનકે ન મૂક્યાં, કીડી-મ'કાેડીના ઈડા વિછાહ્યાં. લીખ ફાેડી, ઉદ્દહિ, કીડી, મ'કાેડી, ધીમેલ, કાતરા, ચૂરેલ, પત'ગીયાં, દેડકાં, અલસીયાં, ઇયલ, કુ'તા, ડાંસ, મસા, અગતરા, માખી, તીડ પ્રમુખ જીવ વિછ્યુદ્રા. માળા હલાવતાં-ચલાવતાં પ'ખી, ચકલાં, કાગતણાં ઈડાં ફાડયાં. અનેરા એકે'ર્લિયાદિક જીવ વિષ્ણુસ્યા, ચાંપ્યા, દુહવ્યા; કાંઈ હલાવતાં ચલાવતાં, પાણી છાંટતાં, અનેરાં કાંઈ કામકાજ કરતાં નિધ્વ 'સપજ્ર' કીધુ'. જીવરક્ષા રૂડી ન ક્રીધી,

સ'ખારાે સૂકબ્યા, રૂકુ' ગલાહુ' ન કીકુ', આણુગળ પાણી વાવશુ^{(*}, રૂડી જયણા ન કીધી. આહુગળ પાણીએ ઝીલ્યા, લૂગડાં ધાયાં, ખાટલા તાવડે નાખ્યા. ઝાટકયા, જીવાકુલ ભૂમિ લિંપી, વાશી ગાર રાખી. ઢળાણુ, ખાંડણુ, લિંપણુ રૂડી જયણુા ન કીધી, આઠમ–ચોક્રશના નિયમ ભાંગ્યા. ધૂણી કરાવી.

પહેલે સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત વિષઈઓ અનેરાે જે કાેઇ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ– બાકર જાણતાં આજાણતાં હુઓ હેાય, તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્લડ' ૪.

[भीजा वतना अतियार]

બીજે સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર– સહસા રહસ્સદારે૦

સહસાત્કારે કુણુહી પ્રત્યે અજીગતુ' આળ અભ્યાખ્યાન દીધું, સ્વદારા મ'ત્રભેદ કીધા, અનેરા કુણુહીના મ'ત્ર આલેાચ મર્મ પ્રકાશ્યા, કુણુહીને અનર્થ પાડવા કૂડી ભુદ્ધિ દીધી, કૂડા લેખ લખ્યા, કૂડી સાખ ભરી, થાપણુમાસા કીધા, કન્યા, ગો, ઢાર, ભૂમિ સ'બ'ધી લેહણુદ્દહણુ વ્યવસાયે વાદ-વઢવાડ કરતાં માટકું જૂઠું બાલ્યા, હાથ–પગ તણી ગાળ દીધી, કડકડા માડયા, મર્મ વચન ખાલ્યા.

બીજે સ્થૂલ મૃષાવાકવિરમણવત વિષઈઓ અનેરા જે કાેઇ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ-બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હેાય, તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ'. પ.

પ્રિયટ Millen Market Market Albert

[ત્રીજ્ય ત્રતના અતિયાર]

ત્રીજે સ્થૂલ અકત્તાદાન વિરમણ વતે પાંચ અતિચાર, તેનાહડપ્પઓગ૦ ઘર બાહિર ક્ષેત્રે ખલે પરાઈ વસ્તુ અણ-માકલી લીધી, વાવરી. ચારાઈ વસ્તુ વહાેરી, ચાર-ધાડ પ્રત્યે સ'કેત કીધા, તેહને સ'બલ દીધુ', તેહની વસ્તુ લીધી, વિરુદ્ધ રાજ્યાતિક્રમ કીધા, નવા, પુરાણા, સરસ, વિરસ, સજીવ નિર્જીવ વસ્તુના ભેળસ'ભેળ કીધાં. કૂડે કાટલે, તેાલે, માને, માપે વહાેર્યા. દાણુચારી કીધી, કુણુદ્ધીને લેખે વરાંસ્યા, સાટે લાંચ લીધી, કૂડા કરહાે કાઢચો, વિશ્વાસથાત કીધા, પર-વ'ચના કીધી, પાસ'ગ કૂડાં કીધાં, દાંડી ચડાવી, લહેકે-ત્રહકે કૂડાં કાટલાં માન માપાં કીધાં, માતા, પિતા, પુત્ર, મિત્ર, કલત્ર વ'ચી કુણુદ્ધીને દીધુ', જીદી ગાંડ કીધી, થાપણ આળવી, કુણુદ્ધીને લેખે-પલેખે ભૂલવ્યુ'. પડી વસ્તુ આળવી લીધી.

ત્રીજે સ્થૂલ અકત્તાદાનવિરમણ વ્રત વિષઈ એા અનેરાે જે કાેક અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ-બાદર જાણતાં-અજાણતાં હુઓ હાેય તે સવિ હુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્ષડ:. ૬.

[ચાેથા વ્રતના અતિચાર]

ચાથે સ્વદારા સ'તાષ, પરસ્તીગમન વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર, અપરિગ્ગહિયા ઇત્તર૦ અપરિગ્રહીતાગમન, ઇત્વર-પરિગ્રહીતાગમન કીધુ', વિધવા, વેશ્યા, પરસ્તી, કુલાંગના, સ્વદારા શાકતણે વિષે દષ્ટિવિપર્યાસ કીધા, સરાગ વચન બાલ્યાં. આઠમ, ચૌદ્ધરા અનેરી પવ⁶તિથિના નિયમ લઈ ભાંગ્યા. ઘરઘરણાં કીધાં, કરાવ્યાં, વર-વહુ વખાહ્યાં, કુવિકલ્પ ચિતવ્યા, અનગકીડા કીધી, સ્ત્રીનાં અ'ગાપાંગ નિરખ્યાં,

MAKKAKAKAKAKAKAKAKAKAKAKA

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

પરાયા વિવાહ જોડયા, ઢી ગલા-ઢી ગલી પરણાવ્યાં, કામ-ભાગતણે વિષે તીવ્ર અભિલાષ કીધા. અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર સુહણે-સ્વપ્નાંતરે હુઆ. કુસ્વપ્ન લાધ્યાં, નટ, વીટ, સ્રીશું હાંસું કીધું.

ચાર્ચે સ્વકારાસ તાેષ ધરસ્ત્રીગમન વિરમણવત વિષ-ઈએા અનેરા જે કાેઇ અતિચાર સ વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ-બાકર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ. ૭.

[પાંચમા વ્રતનાં અતિચાર]

પાંચમે પરિગ્રહ-પરિમાણ વતે પાંચ અતિચાર, ધણ-ધન્નખિત્ત વત્શુ૦,ધન, ધાન્ય, ક્ષેત્ર, વાસ્તુ, રૂપ્ય, સુવર્ણુ, કુપ્ય, ક્ષિપ્રદ્દ, ચતુષ્પદ્દ, એ નવવિધ પરિગ્રહતણા નિયમ ઉપરાંત વૃદ્ધિ દેખી મૂચ્છાં લગે સ'ક્ષેપ ન કીધો, માતા, પિતા, પુત્ર, સ્ત્રી તણે લેખે કીધા, પરિગ્રહ-પરિમાણ લીશુ નહી, લેઈ ને પઢયુ' નહીં, પઢવુ' વિસાર્યુ', અલીશુ' મેલ્યુ', નિયમ વિસાર્યા.

પાંચમે પરિગ્રહ-પરિમાણ વ્રત વિષઇએા અનેરાે જે કાેઇ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ'. ૮.

[હઠા વતના અતિચાર]

છદ્દે કિક્પરિમાણ વ્રતે પાંચ અતિચાર, ગમણુસ્સ ય પરિમાણે૦ ઊધ્વ°કિશિ, અધોકિશિ, તિય°ગ્રકિશિએ જવા– આવવાતણા નિયમ લઇ ભાંગ્યા, અનાભાગે વિસ્મૃતિ લગ અધિક ભૂમિ ગયા, પાઠવણી આધી–પાછી માકલી, વહાણુ-

10 Millen Allen . વિધિ સहित

વ્યવસાય કીધેા. વર્ષાકાળે ગામતરૂં કીધું, ભૂમિકા એક ગમા સંક્ષેપી, બીજી ગમા વધારી.

છરઠે દિક્પરિમાણુ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કાેઈ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હેાય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્ષડ હ.

[સાતમા વ્રતના અતિચાર]

સાતમે ભાેગાપભાેગ વિરમણવતે ભાેજન આશ્રી પાંચ અતિચાર અને કર્મ હુ'તી પ'કર અતિચાર; એવ' વીશ અતિચાર, સચ્ચિત્તે પડિબદ્ધે૦ સચિત્ત નિયમ લીધે અધિક સચિત્ત લીધુ', અપક્વાહાર, દુષ્પક્વાહાર, તુચ્છીષધિતાહુ' ભક્ષણુ કીધુ', આળા, ઉ'બી, પાંક, પાપડી ખાધાં.

સચ્ચિત્તકવ્વવિગઈ–વાછ્યહત'બાેલવત્થકુસુમેસુ; વાહછ્કસયછ્વિલેવછ્ર–અ'ભક્રિસિન્હાછ્યભત્તેસુ. ૧

એ ચૌદ નિયમ દિનગત રાત્રિગત લીધા નહીં, લેઈને ભાંગ્યા. બાવીશ અભસ્ય, બત્રીશ અન'તકાયમાંહિ આદુ, મૂલા, ગાજર, પિંડ, પિંડાલુ, કચૂરાે, સુરઘ, કુંળી આંબલી, ગળાે, વાઘરડાં ખાધાં, વાશી કઠાળ, પાળી, રાટલી, ત્રઘુ દિવસનુ ઓદન લીધું, મધુ, મહુડાં, માખઘુ, માટી, વેંગઘુ, પીલુ, પીચુ, પ'પાટા, વિષ, હિમ, કરહા, ઘાલવડાં અજા-હ્યાં ફળ, ટી'બરૂ, ગુ'દા, મહાર, બાળ અથાહું, આંબલ-બાર, કાચું મીઠું, તિલ, ખસખસ, કાઠિ'બડાં ખાધાં, રાત્રિભાજન કીધાં, લગભગ વેળાએ વાળુ કીધું, દિવસ વિષ્ણુઉગે શીરાવ્યા. તથા કમેત: પંદર કર્માદાન, ઇંગાલ-

• સંઘરછરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

કમ્મે, વધ્યુકમ્મે, સાડિકમ્મે, ભાડિકમ્મે, ફાડીકમ્મે એ પાંચ કમ્, ક'તવાધ્યુજજે, લક્ષ્પવાધ્યિજજે, રસવાધ્યિજજે, કેસ-વાધ્યિજજે, વિસવાધ્યુજજે, એ પાંચ વાધ્યુજ્ય, જ'તપિક્ષિધ્ય-કમ્મે,નિલ્લંછઘ્યુકમ્મે,કવગ્ગિકાવછ્યા, સર-કહ-તલાયસાસછ્યા, અસઇપાસછ્યા, એ પાંચ સામાન્ય, એવ' પ'કર કર્માદાન બહુ સાવઘ, મહાર'ભ, રાંગછ્યુ, લીહાલા કરાવ્યા. ઇટ, નિભાડા પચાવ્ચા. ધાણી, ચછ્યા, પક્વાન્ન કરી વેચ્યાં, વાશી માખછ્યુ તવાવ્યાં, તિલ વહાર્યાં. ફાગછ્યુ માસ ઉપરાંત રાખ્યા, કલીદા કીધા, અ'ગીઠા કરાવ્યા, શ્વાન, બીલાડા, સૂડા, સાલહી પાષ્યા, અનેરા જે કાંઈ બહુ સાવઘ ખરકર્માદિક સમાચર્યા, વાશી ગાર રાખી, લીપછ્યુગ્ર'પણ મહાર'ભ કીધા, અછ્યુશાધ્યા ચૂલા સ'ધ્રૂકયા. ઘી, તેલ, ગાળ, છાશતછ્યાં ભાજન ઉથાડાં મૂક્યાં, તે માંહિ માખી, કુ'તી, ઉ'દર, ગિરાળી પડી, કીડી ચડી, તેની જયણ્યા ન કીધી.

સાતમે ભાેગાપભાેગ વિરમણવત વિષઈ આ અનેરાે જે કાેઈ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્ષડ'. ૧૦

[આઠમા વ્રતના અતિચાર]

આઠમે અનથ^દક'ડ વિરમણુ વર્તે પાંચ અતિચાર, ક'દપ્પે કુફ્ફુઇએ૦, ક'દર્પ લગે વિટચેષ્ટા, હાસ્ય, ખેલ, કેલિ, કુતૂહલ કીધાં. પુરૂષ–સ્ત્રીના હાવભાવ, રૂપ, શૃંગાર, વિષય-રસ વખાષ્ટ્યા. રાજકથા, ભક્તકથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા કીધી, પરાઈ તાંત કીધી તથા પૈશુન્યપહ્રું કીધું, આત્ત⁶–રીદ્રધ્યાન

ધ્યાયાં, ખાંડા, કટાર, કાેશ, કુહાડા, રથ, ઊખલ, સુશલ, અગ્નિ, ઘર'ટી, નિસાહ, દાંતરડાં પ્રસુખ અધિકરણ મેલી દાક્ષિણ્ય લગે માગ્યાં આપ્યાં. પાપાપદેશ દીધા, અષ્ટમી ચતુદ^શીએ ખાંડવા દળવાતણા નિયમ ભાંગ્યા, સુખર-પણાલગે અસ'ખદ્ધ વાકચ બાલ્યાં, પ્રમાદાચરણ સેવ્યાં, અ'ધાળે, નાહણે, દાતણે, પગધાયણે, ખેલ, પાણી, તેલ છાંટયાં, ઝીલણે ઝીલ્યા, જીવટે રમ્યા, હિંચાળે હિંચ્યા, નાટક-પ્રેક્ષણક જોયાં, કણ, કુવસ્તુ, ઢાર લેવરાવ્યાં, કર્કશ વચન બાલ્યાં, આક્રોશ કીધા, અખાલા લીધા, કરક્શ વચન બાલ્યાં, આક્રોશ કીધા, આખાલા લીધા, કરકડા માડ્યા, મચ્છર ધર્ચા, સાપ દીધા. ભે'સા, સાંઢ, હુક્ર, કૂકડા, દ્યાનાદિક ઝુઝાર્યા, ગ્રુઝતાં જોયા, ખાદી લગે અદેખાઈ ચિંતવી, માટી, મીડુ', કણ, કપાશિયાં કાજવિદ્ય ચાંપ્યા, તે ઉપર બેઠા, આલી વનસ્પતિ ખુ'દી, સૂઈ શસ્તાદિક નિયજાવ્યાં, ઘણી નિદ્રા કીધી, રાગદ્વેષ લગે એકને ઋડિય પરિવાર વાંછી, અકને મૃત્યુહાનિ વાંછી.

આડમે અનર્થદાંડ વિરમણ વ્રત વિષર્ઇએા અનેરેા જે કાેઈ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહી સૂક્ષ્મ–બાદર જાણતાં અજાણતાં હુએા હેાય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્ષડ', ૧૧.

[નવમા વ્રતના અતિચાર]

નવમે સામાયિક વ્રતે પાંચ અતિચાર, તિવિહે દુષ્પ-ણિહાણે૦, સામાયિક લીધે મને આહક દાહક ચિંતવ્યું, સાવઘ વચન બાલ્યાં, શરીર અણપડિલેહ્યું હલાવ્યું, છતી વેળાએ સામાયિક ન લીધું, સામાયિક લઈ ઉથાડે મુખે બાલ્યા, ઉથ આવીં, વાત, વિકથા, થર તહી ચિંતા કીધી, વીજ-

CARACTER CARACTER CARACTER CARACTER CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACT

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 🦉 🖅

દીવાતણી ઉજ્જેહી હુઈ, કણ, કપાશીયા, માઠી, મીઠું, ખડી, ધાવડી, અરણેટા, પાષાણ પ્રમુખ ચાંપ્યા, પાણી, નીલ ફલ, સેવાલ, હરિયકાય, બીયકાય ઇત્યાદિક આભાજ્યાં, સી-તિર્ય[ે]ચ-તણા નિર'તર પર'પર સ'ઘટ્ટ હુઆ, મુહપત્તિઓ સંઘટી, સામાયિક આણપૂગ્યું પાયુ^{(*}, પારવું વિસાયુ^{(*}.

નવમે સામાયિક વ્રત વિષઈઓ અનેરાે જે કાેઈ અતિ-ચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડાં, ૧૨.

[દસમા વ્રતના અતિચાર]

કસમે દેશાવકાશિક વ્રતે પાંચ અતિચાર, આણુવણે પેસવણે૦, આણુવણુપ્પએાગે, પેસવણુપ્પએાગે, સદ્દાણુવાઈ, રૂવાણુવાઈ, બહિયાપુગ્ગલપક્ષેવે, નિયમિત ભૂમિકામાંહિ બાહેરથી કાંઈ અણુાવ્યું, આપણું કન્હે થકી બાહેર કાંઈ માકલ્યું, અથવા રૂપ દેખાડી, કાંકરાે નાખી, સાદ કરી, આપણુપણું છતું જણુાવ્યું.

કશમે દેશાવકાશિકવ્રત વિષઇએા અનેરાે જે કાેઈ અતિ-ચાર સવચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મબાદર જાણતાં અજાણતાં હુએા હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ', ૧૩.

[અગિયારમા વર્તના અતિચાર]

અગ્યારમે પૌષધાપવાસવતે પાંચ અતિચાર, સંધારુ-ચ્ચારવિહિ૦, અપ્પડિલેહિય, ૬પ્પડિલેહિય, સિજ્જા–સંધા-

જ Martin Martin - વિધિ સહિત

રએ, અપ્પડિલેહિય ૬પ્પડિલેહિય ઉચ્ચારપાસવ**ણભૂ**મિ, પાસહ લીધે સ'થારાતણી ભૂમિ ન પુ'છ. બાહિરલાં લહુડાં વડાં સ્થ'ડિલ દિવસે શાધ્યાં નહી', પડિલેદ્યાં નહી'. માતરું અણપુંજ્યું હલાવ્યું, અણપું છ છવાકુલ ભૂમિકાએ પરઠવ્યું, પરડવતાં "અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહાે" ન કદ્યો. પરડવ્યાં-પું ઠે વાર ત્રણ "વાસિરે વાસિરે" ન કદ્યો. પાસહશાલા-માંહિ પેસતાં "નિસીહિ" નિસરતાં "આવરસહિ" વાર ત્રણ ભણી નહીં, પુઢવી, અપ, તેઉ, વાઉ, વનસ્પતિ, ત્રસ-કાયતણા સંઘટ, પરિતાપ, ઉપદ્રવ હુવા. સંધારા પારિસી-તણા વિધિ ભણ્વેા વિસાર્યો, પારિસીમાંહે ઉધ્યા,અવિધિ-એ સ'થારા પાથર્યો, પાસ્ણાદિકતણી ચિંતા કીધી, કાળવેળાએ દેવ ન વાંઘા, પડિક્રમહ્યું ન કીધું, પાસહ અસુરા લીધા, સવેરા પાર્યા, પર્વ

અગ્યારમે પૌષધાેપવાસ વ્રત વિષઈ ઓ અનેરાે જે કાેઈ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ'. ૧૪.

[ખારમા વ્રતના અતિચાર]

ખારમે અતિથિસ વિભાગ વ્રતે પાંચ અતિચાર, સચ્ચિત્તે નિફ્ખિવણુ૦, સચિત્ત વસ્તુ હેઠ ઉપર છતાં મહા-ત્મા મહાસતી પ્રત્યે અસૂઝતુ દાન દીધું, દેવાની છુદ્ધિએ અસૂઝતુ ફેડી સૂઝતુ કીધું, પરાયું ફેડી આપણું કીધું. અણુદેવાની છુદ્ધિએ સૂઝતુ ફેડી અસૂઝતુ કીધું, આપણું ફેડી પરાયું કીધું. વહારવા વેળા ટળી રહ્યા, અસુર કરી મહાત્મા તેડ્યા, મત્સર ધરી દાન દીધું, ગુણવ તે આવ્યે

ભક્તિ ન સાચવી; છતી શક્તિએ સાહમ્મિવચ્છદ્વ ન કીકું, અનેરા ધર્મ ક્ષેત્ર સીદાતાં છતી શક્તિએ ઉદ્ધર્યાં નહીં, દીન–ક્ષીણ પ્રત્યે અનુકપાદાન ન દીધું.

ખારમે અતિથિસ'વિભાગ વ્રત વિષઈ એા અનેરાે જે કાેઇ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુએા હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ'. ૧૫.

[સંલેખણાના અતિચાર]

સ'લેખણાતણા પાંચ અતિચાર, ઇહલાએ પરલાએ૦, ઇહલાગાસ'સપ્પએાગે, પરલાગાસ'સપ્પઓગે, જીવિચ્માસ'સ-પ્પઓગે, મસ્ણાસ'સપ્પઓગે, કામભાગાસ'સપ્પઓગે, ઇહલાકે ધર્મના પ્રભાવ લગે રાજૠક્રિ સુખ, સૌભાગ્ય, પરિવાર વાંછ્યાં, પરલાકે દેવ, દેવેન્દ્ર, વિદ્યાધર, ચક્રવર્તીંતણી પદ્યી વાંછી, સુખ આવે જીવિતવ્ય વાંછર્ડું, દુ:ખ આવે મરણ્ વાંછરું, કામભાગતણી વાંછા કીધી,

સંલેખણા વ્રત વિષધ્ઓ અનેરાે જે કાેઈ અતિચાર સંવચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ', ૧૬,

[તપાચારના અતિચાર]

તપાચાર ખાર ભેક, છ ખાદ્ય, છ અભ્ય તર, અણુસણુ-મૂણુેાઅરિયા૦ અણુસણુભણી ઉપવાસ વિશેષ પવ[િ]તિથિએ છતી શક્તિએ કીધા નહીં, ઊણુેાકરી વ્રત તે કાેળીયા પ

ાગ્રેજ ચિધિ સહિત

પાંચ-સાત ઊદ્ધા રહ્યા નહિં, વૃત્તિસ ક્ષેપ તે દ્રબ્યભુ સવ[ે] વસ્તુના સ ક્ષેપ કીધા નહીં, રસત્યાગત્ર તે વિગયત્યાગ ન કીધા, કાયક્લેશ લાચાદ્ધિક કષ્ટ સહન કર્યા નહીં, સ લીનતા-અ ગાપાંગ સ કાચી રાખ્યાં નહીં, પચ્ચક્પાછ્યુ ભાંગ્યાં, પાટલા ડગમગતા કેડયા નહીં, ગ ંડસી, પારિસી, સાઢપારિસી, પુરિમર્ટ્ડ, એકાસહ્યું, બેઆસહ્યું, નીવિ, આંબિલ પ્રમુખ પચ્ચક્પાછ્ય પારવું વિસાયું, બેસતાં નવકાર ન ભહ્યા, ઉઠતાં પચ્ચક્પાછ્ય કરવું વિસાયું, ગ ંડસીઉં ભાંગ્યું. નીવિ, આંબિલ; ઉપવાસાદિક તપ કરી કાર્ચુ પાછી પીધું, વમન હુઓ.

આહ્ય તપ વિષઈઓ અનેરા જે કાેઇ અતિચાર સ'વ-ચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણ્કૃતાં અજાણ્કૃતાં હુઓ હાૈય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ', ૧૭,

અભ્ય'તર તપ–પાયચ્છિત્ત' વિષ્ઠુઓ૦, મનશુદ્ધ ગુરુ કન્હે આલેાયષ્ઠ્ર લીધી નહીં; ગુરુદ્વત્ત પ્રાયશ્ચિત્ત તપ લેખા-શુદ્ધ પહું ચાડયા નહીં; દ્વેવ, ગુરુ, સ'ઘ, સાહમ્મી પ્રત્યે વિનય સાચવ્યા નહીં; બાળ, વૃદ્ધ, ગ્લાન, તપસ્વી પ્રસુ-ખનું વેયાવચ્ચ ન કીધું; વાચના, પ્રચ્છના, પરાવર્તાના, અનું વેયાવચ્ચ ન કીધું; વાચના, પ્રચ્છના, પરાવર્તાના, અનું પ્રેક્ષા, ધર્મ કથા લક્ષણુ પંચવિધ સ્વાધ્યાય ન કીધા; ધર્મ ધ્યાન, શુક્લધ્યાન ન ધ્યાયાં; આતે ધ્યાન, રીદ્ધ ધ્યાન ધ્યાયાં, કર્મ બ્રથ નિમિત્તે લાગસ્સ દ્વરા–વીશના કાઉ-રસગ્ગ ન કીધા.

હુએા હેાય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ ૧૮.

[વીર્યાચારના અતિચાર]

વીર્યાચારના ત્રણુ અતિચાર, અણિગૂહિઅબલવીરિઓ૦ પઢવે, ગુણુવે, વિનય, વૈયાવચ્ચ, દેવપૂજા, સામાયિક; પાસહ, દાન, શીલ, તપ, ભાવનાદિક ધર્મ'કૃત્યને વિષે મન, વચન, કાયાતણું છતું બળ, છતું વીર્ય ગાપવ્યું. રૂડાં પંચાંગ ખમાસમણ ન દીધાં, વાંદ્રણાતણા આવત્ત⁵-વિધિ સાચવ્યા નહીં, અન્યચિત્ત નિરાદરપણુ બેઠા, ઉતાવળું દેવવ'દન–પડિક્રમણું કીધું.

વીર્યાચાર વિષઈઓ અનેરાે જે કાેઈ અતિચાર સ'વ-ચ્છરી દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ–બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ'. ૧૯.

નાજ્રાઈ-અર્દ્ર પઈવય, સમ્મ-સ લેહજ્ઞ-પજ્ઞ-પન્નરકમ્મેસુ; બારસતપ વીરિઅ-તિગ', ચઉવ્વીસ-સય' અઇયારા. ૧.

પડિસિદ્ધાર્થું કરણુંં, પ્રતિષેધ અભક્ષ્ય, અન'તકાય, બહુબીજભક્ષણ, મહાર'ભ, પરિગ્રહાદિક કીધાં, જીવાજીવા-દિક સૂક્ષ્મ વિચાર સદ્દશા નહીં; આપણી કુમતિ લગે ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા કીધી. તથા પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ, અદત્તાદાન, મૈશુન, પરિગ્રહ, કાધ, માન, માયા, લાભ, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન, પૈશુન્ય, રતિ અરતિ, પરપરિવાદ, માયામુષાવાદ, મિથ્યાત્વશલ્ય; એ અઢાર પાપ-સ્થાનક કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમાદ્યાં હાય, દિનકૃત્ય,

CARABICA CARACTERS CONTRACTOR CONTRACTOR

પ્રતિક્રમથ્યુ, વિનય, વેચાવચ્ચ ન કીધાં. અનેરું જે કાંઈ વીતરાગની આજ્ઞા વિરુદ્ધ કીધું, કરાવ્યું, અનુમાઘું હાેય.

એ ચિહું પ્રકાર માંહે અનેરાે જે કાેઈ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહી સૂક્ષ્મ–બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હાેય તે સવિહુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્રડ. ૨૦.

સૂચના:—અ અતિચાર પૂરા થતાં વડીલ શ્રાવક અને અન્ય સહુ મસ્તક નમાવીને રહે, વડીલ નીચેનાે પાઠ જે બાેલે તે સાંભળે અને અન્તમાં સહુ ' મિચ્છામિ દુક્ષડ'' આપે.

એવંકારે શ્રાવકતણે ધમે^૬ શ્રીસમ્યફ્ત્વ મૂલ ખાર વ્રત એક્સા ચાવીશ અત્તિચારમાંહી, અનેરા જે કાેઈ અતિચાર સ'વચ્છરી દિવસમાંહી સૂક્ષ્મ–બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુએા હાેય તે સવિહુ મને–વચને કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડ'.

પછી વડીસ શ્રાવક 'સબ્વસ્સવિ' સૂત્ર બાેલે---

સવ્વસ્સવિ સુવ

સબ્વરસવિ, કેવસિઅ, દુચ્ચિત્રિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિફિઅ ઇચ્છાકારેષ્ઠ્ર સ'દિસહ ભગવન્ ! 'ઇચ્છ'' તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડ'.

પછી ઊભા ઊભા જ નીચે મુજબ વડીલ પ્રતિ વિન'તિ કરે-

ઇચ્છકારી ભગવન ! પસાય કરી સ'વચ્છરી તપ પ્રસાદ કરશાજી.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમાગ સ્ટેટ્સિસ્ટ્રીસ્ટ્રિસ્ટ્ર

ત્યારે વડીલ શ્રાવક, કસ્વાયોગ્ય સ વચ્છરી એટલે કે વાર્ષિક તપની સભા સન્મુખ નીચે મુજબ જાહેરાત કરે.

'' સ'વચ્છરી લેખે એક અદ્રેમ અથવા ત્રણ ઉપવાસ, છ આય'બિલ, નવ નીવિ, બાર એકાસણું, ચાવીશ બે– આસણું, છ હજાર સજ્ઝાય–ધ્યાન કરી પદ્ધાંચાહશાજી.''

આ પ્રમાણે આત્રા કરે ત્યારે જે લેક્રાએ અઠમતપ કર્યો હાય (અથવા પૂરું કરવાને માટે તેના પ્રારંભ કરી દીધા હાય) તેઓ જવાબરપે મન્દસ્વરે 'વइટ્ટ્રિઓ' (-એટલે પ્રવેશ કર્યો છે) એમ બાેલે. અથવા હવે પછી વાળી આપવાની ભાવના હાય તા 'તદ્દત્તિ' (-આત્રા પ્રમાણે કરશું) એમ ઉચ્ચારે અને ક્રાઇ કારણસર ન કરવા હાય તેઓ મૌન રહે.

નાંધ:—વર્ષ દરમિયાન બધાતા ક્રમાંના ક્ષય માટે અથવા પ્રાયશ્વિત તરીકે તપાચારનું પાલન કરવું જોઈએ. અનિકાચિત કરતાં નિકાચિત કાટિનાં કર્માની નિર્જરા માટે તેમજ મગલ અને કલ્યાણ માટે એ અમેાધ ઉપાય છે. જૈનકુળમાં જન્મ લીધેલાં શક્તિશાલી આત્માએ વર્ષ દરમિયાન આ વાર્ષિક તપ જરૂર કરી આપવા જ જોઈએ. અઠમ કે ત્રણ ઉપવાસ ન કરી શકે તેના માટે ઉપરની આદ્યામાં જીદા જીદા સાન્દ્રકૂળ તપા પણ બતાવ્યા છે. રાબી, માંદા, અશક્તો માટે છ હજાર ગાથાના પાઠ બાેલી જવાનું કહ્યું છે. પાઠ કરતાં જ ન આવડતું હાેય તા છેવટે ૬૦ બાધી માળા પણ ગણીને 'શ્રાવક' તરીકેની નામનાને સફળ બનાવી શકાય છે. આ થઈ ગયા બાદ પહેલાંની માફક બે વખત સુગ્રુટુ વાંદ્રણા લેવા.

વાંદણાં

(પહેલી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણા! વ'દિઉ જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. ૧. અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ. અહેા-કાય' કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો લે ! કિલામા, અપ્પકિલ'તાણ્ અહુસુલેણ લે સ'વચ્છરા વઇક્ર'તા ? ૩. જત્તા લે? ૪. જવણિજ્જ' ચ લે? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! સ'વચ્છરિઅ' વઈક્રમ' ૬. આવ-રિસઆએપડિક્રમામિ ખમાસમણા શુ'સ'વચ્છરિઆએ આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વ-ધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઈઆરા કઓ, તસ્સ ખમાસમણા! પડિક્રમામિ, નિ'દામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ ' વાસિરામિ છ.

વાંદણાં

(ખીજી વાર)

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. ૧. અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ. અહેા-કાય' કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો લે ! કિલામા અપ્પકિલ'તા ણુ' અહુસુલેણુ લે ! સ'વચ્છરો વઇક્ર'તા ! ૩. જત્તા લે ? ૪. જવણિજ્જ' ચ લે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! સંવચ્છરિઅ' વઇક્રમ'. ૬.પડિક્રમામિ ખમાસમણાણુ' સંવચ્છરિઆએ આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ

• સંવર્ચ્છરી પ્રતિક્રમણ જીજી શાક્ષિ માટે છે?

લાેભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વ-ધમ્માઇક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઇઆરા કએા, તસ્સ ખમાસમણા ! પડિક્રમામિ નિંદ્વામિ ગરિહામિ અપ્પાણ વાસિરામિ. ૭.

સૂચના:—હવે સ'વચ્છરી ખામણાં કરવાનાં હેાવાથી પ્રથમ ગુરુદેવા સાથે અવિનય, આશાતના, વૈર, વિરાધ આદિ થયું હાેય તેની અને તે બાદ સમગ્ર વિશ્વના પ્રાણીમાત્ર પ્રત્યે ક્રોધાદિ કષાય થઈ ગયા હાેય, જે ક'ઇ તિરસ્કાર કે કડવાશા ઉત્પન્ન થઈ હાેય, મનદુઃખ થયાં હાેય, વૈર–વિરાધાદિ બન્યું હાેય તે બધાની ક્ષમાપના માગવાની છે. માટે ચરવળાવાળાઓએ ઊભા થઈ જવું. પ્રથમ ગુરુ સ્વય સ્વગુરુને અબ્ભુઠિઓ દ્વારા ક્ષમાપના કરે અને પછી શિષ્ય^{૧૮} ઉંચા અવાજે અબ્ભુઠિઓ ખામે, શ્રીસ'ઘ તેની સાથે સાથે જ ક્ષમાપના કરે.

(**સૂચના:**—ગૃહસ્થાનું જ પ્રતિક્રમણ હાેયતાે સહુએ ભેગા થઈને એક જ અબ્લુદ્રિઓ ખામવાનું છે.)

અબ્ભુદ્રિએ પૂરું થતાં આપણું જાણીતું અને માનીતું

" મિચ્છામિ દુક્કડ' "

પરસ્પર ચતુર્વિધ સંધે અંદરો અંદર માંગવાનું છે. અને તે નાટકીય ઢબે નહિં પણુ ગંભીરતા અને પ્રસન્નતાપૂર્વક હદયના ઉંડા ભાવથી, ઉદારતાથી વૈર–વિરાેધની ક્ષમા અન્ય જીવા પ્રત્યે

૧૮. સાધુઓ જો ચાર હેાય તેા એક્રજવાર અને પાંચ હેાય તેા (ગ્રુરુનું છેાડીને) ત્રણુ વખત અબ્ભુદ્ધિઓ ખામવામાં આવે અને સાધુ સાત હેાય તેા પાંચ વખત એમ ઉત્તરાઉત્તર સ'ખ્યા પ્રમાણે ખમાવાનું પ્રમાણુ વધે છે. ન્હાના સાધુઓએ મેહાટા સાધુઓને ખમાવાના હાેય છે.

nakkkkakakakakakkakakkkak

ા ગાય માર્ગ્યા માર્ગ્યા માર્ગ્યા છે. આ ગાય છે.

માગી લેવાની છે. ક્રાઈ મારાે દુશ્મન નથી, હું ક્રાઈનાે દુશ્મન નથી. સમગ્ર વિશ્વના પ્રાણીઓ પ્રત્યે મારે મિત્રતા છે. વગેરે ભાવ ભાવી નત મસ્તકે ક્ષમા માંગવી. કર્મના કે વિરાધનાં ભારથી હળવા કુલ જેવા બની જવું. અને વાતાવરણને પ્રેમમય બનાવી દેવું. આ રીતે વિધિ કરવાનાે છે. હવે પછી સ'વચ્છરીનું પ્રત્યેક ખામણું ખામવાનું છે જે નીચે મુજબ છે.

અબ્લુદ્રિએા સૂત્ર

ઈચ્છાકારેણ સ'ક્રિસહ ભગવન ! પત્તેમ્મખામણેણુ' અબ્ભુર્ફિસ્પીમિ અબિંભતર સ'વચ્છરિઅ' ખામેઉ' ? ઈચ્છ' ખામેમિ સ'વચ્છરિઅ'.

ચરવળા ઉપર કે કટાસણા ઉપર જમણા હાથ સ્થાપીને-

બાર માસાણું,ચાવીશ પક્ષ્પાણું,ત્રણુસા સાઠ રાઈ દિઆણું (દિવસાણું) જ કિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણુએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સ લાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જ કિંચિ મજ્ઝ વિણુય-પરિહીણું, સુહુમં વા, બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્ષડં.

ત્યારપછી સહુએ—બારમાસી ક્ષમાપના સૂત્ર **'મિચ્છામિ** દુક્કડ'' (મારા અનુચિત વર્ત'નની ક્ષમા આપેા) ગ'ભીરતાપૂર્વ'ક, અ'તરના સાચા ભાવથી આપવું અને લેવું.

પછી નીચે મુજબ બે વાંદણાં દેવાં.

સુગુરુવદન

(પહેલી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. નિસીહિ. અહાે કાય', કાય-સ'ફાસ', ખમણિજ્જો ભે ! કિલામા, અપ્પક્લિ'તાથુ' બહુસુભેષુ ભે ! સ'વચ્છરા વઇક્રંતા ? જત્તા ભે ? જવણિજ્જ' ચ ભે ? ખામેમિ ખમાસમણા, સ'વચ્છરિઅ' વઇક્રમ', આવસ્સિઆએ, પડિક્રમામિ ખમાસમણાથું, સ'વચ્છરિયાં બ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જ'કિચિ મિચ્છાએ, મણ-દુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ, સબ્વકાલિઆએ સબ્વમિચ્છાવયારાએ સબ્વધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે આઈઆરો, કઓ, તસ્સ ખમાસમણા! પડિક્રમામિ, નિ'દામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ ' વાસિરામિ.

સુગુરુવદન

(ખીજી વાર)

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'કિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિમ્માએ. ૧. અણુજાણુહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ અહેા કાયં કાય–સંફાસં ખમણિજ્જો ભે ! કિલામા અપ્પ-કિલ'તાણું બહુ–સુભેણુ ભે ! સ'વચ્છરેા વઇક્રંતા ? ૩. જત્તા ભે ? ૪. જવણિજ્જ' ચ ભે ! ૫. ખામેમિ ખમાસમણેા ! સ'વચ્છરિઅ' વઈક્રમ'. ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણું, સ'વચ્છરિયાએ, આસાયણાએ, તિત્તીસજ્ઞ-યરાએ જ'ર્કિચિ મિચ્છાએ, મણુદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ,

જ Miller Manuel Man . વિધિ સહિત

કાયદુક્રડાએ, કેાહાએ માણાએ માયાએ લેાભાએ, સવ્વ-કાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઇયારાે કએા, તરસ ખમાસમણો ! પડિક્રમામિ નિ'ક્રામિ ગશિહામિ અપ્પાણું વાેસિરામિ. ૭.

પછી નીચે મુજબ આદેશ માગે.

દેવસિચ્ય આલેાઈઅ પડિક્ર'તા ઈચ્છાકારેણ્ર સંદિસહ ભગવન ! સંવચ્છરિચ્ય' પડિક્રમામિ (અથવા પડિક્રમુ') ? 'ઈચ્છ'' સ્રમ્મ' પડિક્રમામિ,

એમ ખાલીને નીચેનાં સૂત્રા બાેલે.

કરેમિ લ'તે

કરેમિ ભ'તે ! સામાઇય', સાવજ્જ' જોગ' પચ્ચફખામિ, જાવ નિયમ' પજ્જીવાસામિ, દુવિહ' તિવિહેણુ', મણેણુ' વાયાએ કાએણુ', ન કરેમિ, ન કારવેમિ તસ્સ ભ'તે ! પડિક્રમામિ, નિ'ક્રામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણુ' વાસિરામિ.

ઈચ્છામિ ઠામિ

ઇચ્છામિ પડિક્રમિઉં, જો મે સ'વચ્છરીઓ અઈઆરો કઓ, કાઈઓ, વાઈઓ, માણુસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગે, અકપ્પા,અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુબ્વિચિંતિઓ,અણુાયારો, અણિચ્છિઅબ્વો, અસાવગપાઉગ્ગા, નાણુ, ક'સણુ, ચરિત્તા– ચરિત્તે, સુએ, સામાઈએ, તિષ્હા ગુત્તીછું, ચઉષ્હા કસાયાણું,

CHARTER STATES STATES

પ'ચષ્કહમાણુવ્વયાણુ', તિષ્કહ' ગુણવ્વયાણુ', ચઉષ્કહ' સિક્ખા-વયાણુ'; બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ, જ' ખ'ડિઅ' જ' વિરાહિઅ', તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડ'.

[સૂચના:—સાધુ સાધ્વીજી હેાય તેા જ, હવે પછીની ક્રિયામાં સંવચ્છરી સત્ર બાલવામાં આવે છે. આ સત્ર મહામંગલકારી છે. તાે શ્રમણુ સાધુઓનું સૂત્ર સમજીને બેદરકારી ન સેવવી પણુ આ સૂત્રને બે હાથ જોડીને બરાબર શ્રવણુ કરવું. અને શાંતિ^{૧૯} જાળવવી.

ગુરુ મહારાજ નીચે મુજબ આદેશ માગે પછી શિષ્ય માગે અને ઊભા ઊભા ત્રણુ નવકાર ખાલવા પૂર્વ ક સંવચ્છરી સૂત્ર^પ ભણે.

પ્રથમ ખમાસમણું દઈને ગુરુ—

Succe Re-

ઈચ્છામિ ખમાસમણાે ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્પાએ, મત્થએણ વ'ઢામિ.

ઈચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન! 'સ'વચ્છરી સૂત્ર' કહુ ?

પછી શિષ્ય એ જ શબ્દામાં ગુરુ પાસે આદેશ માગે ત્યારે ગુરુ કહે 'કઢા'. એટલે શિષ્ય 'ઇચ્છ'' બાેલી સ્વસ્થમને, સ્થિરતાથી, બહુમાનપૂર્વક હાથ જોડી, સુહપત્તીનાે ઉપયાગી રાખી, સંવચ્છરી સૂત્ર (પક્ષ્પી સૂત્ર) ભાવ પૂર્વ ક બાેલે. અન્ય સાધુઓ સાવધાન રહીને શ્રવણુ કરે.]

૧૯. સ વચ્છરી સૂત્ર, પફખી (પાક્ષિક) સૂત્ર, ચામાસી સૂત્ર એ એક જ સૂત્રનાં નામેષ છે. ક્રક્ત તે તે દિવસને અનુલક્ષી ભિન્ન ભિન્ન નામથી ખાલાય છે.

- સ કા ક'ખ વિગિચ્છા, પસ સ તહ સ થવા કુર્લિગીસુ; સગ્મત્ત સ્સઈઆરે, પડિક્રિમે દેસિઅ સબ્વ દ
- આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે ચ'કમણે અણાભોગે; અભિઓગ અ નિઓગ, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ'. પ
- જ' બહમિ'ક્રિએહિં', ચઉહિં કસાએહિં અપ્પસત્યહિં'; રાગેણ વ દાસેણ વ, ત' નિંદે ત' ચ ગરિહામિ. ૪
- દુવિહે પરિગ્ગહમ્મી, સાવજ્જે બહુવિહે અ આર'ભે; કારાવણે અ કરણે, પડિક્રમે દેસિઅં સવ્વં ૩
- જો મે વયાઈઆરો, નાણુ તહ ક સણુ ચરિત્તે અ; સુહુમા અ બાયરા વા, ત' નિ'દ્દ ત' ચ ગરિહામિ ર
- ઈચ્છામિ પડિક્રમિઉં, સાવગધરમાઇઆરસ્સ ૧
- વ'દિત્તુ સવ્વસિદ્ધે, ધમ્માયરિએ અ સવ્વસાહ્યુ અ;

શ્રાદ્ધ પ્રતિક્રમણુ અથવા વંદિત્તુ સૂત્ર

પઢમ' હવઈ મ'ગલ'.

નમાે અરિહ તાથું, નમાે સિદ્ધાથું, નમાે આયરિયાથું, નમાે ઉવજ્ઝાયાથું, નમાે લાેએ સબ્વસાહૂથું, એસાે પ'ચ-નમુક્રારાે, સબ્વપાવપ્પણાસણાે, મ'ગલાથું ચ સબ્વેસિં,

નવકાર-નમસ્કાર સત્ર

પ્રથમ ત્રણ વાર નવકાર ખાલવા.

સાધુ ન હેાયતા સ'વચ્છરી સૂત્રની જગ્યાએ શ્રાવક ઉભા થઇને ત્રણ નવકાર બાલવાપૂર્વ'ક 'વ'દિત્ત સૂત્ર' કહે અને બીજા સાંભળે.

ા ગાય માર્ગ માર

અષરિગ્ગહિઆ ઇત્તર, અણુ ગવીવાહતિવ્વસ્ત્ર હુ . ૧૫ ચઉત્થવયસ્સઈઆરે, પડિક્રિમે દેસિઅ સબ્વ . ૧૬

ચઉત્થે અષ્ણવ્વયગ્મી, નિચ્ચ પરકારગમણવિરઈઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, ઈત્થ પમાયપ્પસ'ગણ'. ૧૫

તેનાહડપ્પઓગે, તપ્પડિરૂવે વિરુદ્ધગમણે અ; કુડતુલકુડમાણે, પડિક્રમે દેસિઅ' સવ્વ'. ૧૪

તઇએ અહિવ્વયમ્મી, થૂલગ–ષરદવ્વહરણવિરઈઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસ'ગેણ'. ૧૩

સહસા રહસ્સ કારે, માેસુવએસે અ કૂડલેહે અ; બીઅવયસ્સઈઆરે, પડિક્રમે દેસિઅ સબ્વ. ૧૨

બીએ અહુવ્વયમ્સી, પરિથૂલગઅલિયવયછુવિરઈ એા; આયરિઅમય્પસત્થે, ઇત્થ પસાયપ્પસ ગેણ. ૧૧

વહ ખ'ધ છવિચ્છેએ, અઇભારે ભત્તપાણવુચ્છેએ; પઢમવયસ્સઇમ્પારે, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ'. ૧૦

પઢમે અષ્ણુવ્વયમ્મી, થૂલગપાણાઈવાયવિરઈઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, કહ્ય પમાયપ્પસ'ગેણ. ૯

પ'ચષ્ઠહમાણુવ્વયાણું, ગુણુવ્વયાણું ચ તિષ્ઠહેમઈયારે; સિક્ખાણું ચ ચઉષ્ઠહું, પડિક્રિમે દ્વેસિઅં સવ્વ'. ૮

છક્રાયસમાર ભે, પયણે અ પયાવણે અ જે દાસા; અત્તર્દ્રા ય પરદ્રા, ઉભયદ્રા ચેવ ત' નિંદ્ર. ૭

- તિવિહે દુપ્પણિહાણે, અણવદ્દાણે તહા સઘવિહૂણે; સામાઈઅ વિતહકએ, પઢમે સિફખાવએ નિંદે ૨૭
- ક'ઢપ્પે કુક્કુક્ઇએ, માહરિ અહિગરણ ભાેગઅઈ રિત્તે; ઢ'ડમ્મિ અણુક્રાએ, તઈઅમ્પિ ગુણુબ્વએ નિ'દે. ૨૬
- ન્હાહ્યુવ**ક્રહ્યુવન્નગ**–વિલેવહ્યુ સદ્દરૂવરસગ'ધે; વત્થાસહ્યુઆભરહ્યુ, પડિક્રિમે દેસિઅ' સવ્વ' ૨૫
- સત્થગ્ગિમુસલજ'તગ–તણુકર્ઢે મ'તમૂલભેસજ્જે; દિન્ને દ્વાવિએ વા, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ' ૨૪
- એવ' ખુ જ'તપિક્ષણ-કમ્મ' નિક્ષ'છણું ચ કવકાણું; સરકહેતલાયસાસ, અસઈપાસ' ચ વજ્જિજ્જા. ૨૩
- ઇંગાલી-વર્ણ-સાડી-ભાડી-ફાેડીસુ વજ્જએ કમ્મ'; વાણ્જિજ' ચેવ ક'ત-લક્પરસંકેસવિસવિસય' ૨૨
- સચ્ચિત્તે પડિબર્ક્ર, અપાેલિ ૬પ્પાેલિઅ' ચ આહારે; તુચ્છાસહિભક્રુખણુયા, પડિક્રમે દેસિઅ' સબ્વ' ૨૧
- મજ્જમ્મિઅ મ'સમ્મિઅ, પુપ્દેઅ કલેઅ ગ'ધમલ્લેઅ; ઉવલોગ પરિલોગ, બીયમ્મિ ગુણવ્વએ નિંદે. ૨૦
- ગમણસ્સ ઉપરિમાણે, દિસાસુ ઉર્ઢ અહે અ તિરિઅ' ચ; લુડ્રઢી સઈઅ'તરહા, પઢમમ્મિ ગુણુવ્વએ નિંદ્દે. ૧૯
- ધણધન્નખિત્તવત્શુ, રૂપ્પસુવન્ને અ કુવિઅપરિમાણે; દુપએ ચઉપ્પયમ્મી, પડિક્રમે દેસિઅ' સવ્વ' ૧૮

ાવેલી સહિત

KAKKAKAKAKAKAKAKAKAKAKAKA

સ થારુચ્ચારવિહી-પમાય તહ ચેવ ભાેયણાભાેએ; પાસહવિહિ વિવરીએ, તઇએ સિક્પાવએ નિંદે. ૨૯ સચ્ચિત્તે નિક્રિખવણે, પિદ્ધિણે વવએસ મચ્છરે ચેવ; કાલાઇક્રમદાશે. ચઉત્થે સિકુખાવએ નિંદે. ૩૦ સુહિએસ અ દુહિએસ અ, જા મે અસ્સ જએસ અણક પા; રાંગે ઘવે દાસે ઘવ, તે નિંદે તે ચગરિહા મિ. ૩૧ સાહસ સ'વિભાગા, ન કએા તવચરણકરણજીત્તેસુ; સ'તે કાસુઆકાણે, ત' નિંદે ત' ચ ગરિહામિ, ૩૨ ઇહલાેએ પરલાેએ, જીવિઅ–મરણે અ આસ'સપએાગે; પ'ચવિહેા અઇઆરો, મા મજ્ઝ હુજ્જ મરણ'તે. ૩૩ કાએષ કાઇઅસ્સ, પડિક્રમે વાઇઅસ્સ વાયાએ; મણસા માણસિઅસ્સ, સબ્વસ્સ વયાઈઆરસ્સ. ૩૪ વ'દણ-વય-સિક્પા-ગારવેસુ, સન્નાકસાયદ' ડેસુ; ગુત્તીસ અ સમિઇસ અ, જો અઇઆરો અ ત' નિંદે. ૩૫ સમ્મદ્દિઠી જવા, જઇ વિ હુ પાવ સમાયરે કિંચિ; અપ્પા સિ હાેઈ બ'ધા, જેણ ન નિક્ર'ધસ' કુણાઈ. ૩૬ ત' પિંહુ સપડિક્રમણું, સપ્પરિચ્પાવ' સઉત્તરગુણું ચ; ખિપ્પ' ઉવસામેઈ, વાહિ વ્વ સુસિફિખિઓ વિજ્જો. ૩૭ કુદ્રગય', મ'તમૂલવિસારયા; વિસ' OVEL વિજ્જા હણું તિ મંત્રેહિં, તાે ત' હવઈ નિબ્વિસ'. ૩૮ એવ' અદ્વવિહ' કમ્મ', રાગદાસસમજિજઅ'; આલાેઆ તાં આ નિંદ્ર તા, ખિપ્પ હણઇ સુસાવઓ. ૩૯ કયપાવેા વિ મહ્રસ્સાે, આલાેઇઅ નિંદિઅ ગુરુસગાસે; હ્યાઇ અર્પ રેગલહઓ, આહરિઅભરુવ્વ ભારવહાે. ૪૦

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ

એવમહ આલાેઈઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅ સમ્મ; તિવિદ્ધેષ્ પડિક્ર'તા, વ'દામિ જિણે ચઉવ્વીસ' ૫૦

તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ, અબ્ભુદ્દિકઓ મિ આરાહણાએ, વિરએા મિ વિરાહણાએ; તિવિદ્ધેષ્ણુ પડિક્ર તા, વ'દામિ જિણે ચઉબ્વીસ' ૪૩ જાવ'તિ ચેઇઆઇ, ઉડ્રઢે અ અહે અ તિરિઅલેાએ અ; સવ્વાઈ તાઈ વ'દે, કહ સ'તા તત્થ સ'તાઈ. ૪૪ જાવ'ત કે વિ સાહુ, ભરહેરવયમહાવિદેહે અ; સબ્વેસિં તેસિં પણુઓ, તિવિહેણ તિક'ડવિરયાણું, ૪૫ ચિરસ ચિયપાવપણા સણીઇ, ભવસયસહસ્સમહણીએ; ચઉવીસજિષ્ટ્રવિષ્ટ્રિગ્ગય-કહાઈ વાેલ'તુ મે દિગ્મહા. ૪૬ મમ મંગલમરિહ'તા, સિદ્ધા સાહુ સુઅ' ચ ધમ્મા અ; સમ્મદ્દિદ્ઠી દેવા, દિંતુ સમાહિં ચ બાહિં ચ. ૪૭ પડિસિન્દ્રાણું કરણું, કિચ્ચાણુમકરણું પડિક્રમણું; અસદ્દહો અ તહા, વિવરીઅપરૂવણાએ અ. ૪૮ ખામેમિ સબ્વજીવે, સબ્વે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ, વેર' મજ્ઝ' ન કેષ્ણુઈ. ૪૯

આલેાઅછા બહુવિહા, નયસ ભરિઆ પડિક્રમણકાલે; મૂલગુણાઉત્તરગુણો, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ, ૪૨ (પછી ઊભા થઇને અથવા તાે જમણા પગ નીચા રાખી નીચેની આઠ ગાથાઓ બાલવી.)

આવસ્સએણ એએણ, સાવએા જઇવિ બહરઓ હાેઈ; દુકુ ખાણુમ તકિરિચ્ય, કાહી અચિરેણ કાલેણ, ૪૧

ં વિધિ સહિત

સંવર્ચ્છરો પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

વ'દિત્તુ પુરૂં થયા પછી સમગ્રસ ઘ એકી સાથે વ્યવસ્થિત રીતે નીચેની થાય બાેલે,

સુઅદેવયા ભગવઈ, નાહ્યાવરહ્યીય-કમ્મસ થાય'; તેસિંખવેઉ સયય', જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી. ૧

પછી નીચે બેસી જમણેા ઢીંચણ ઉભેા રાખી નીચે મુજબ એક નવકાર, કરેમિલ'તે, ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉ' કહીને વ'દિત્તુ કહેવું.

નવકાર

નમાે અરિહ'તાણું, નમાે સિદ્ધાણું, નમાે આયરિયાણું, નમાે ઉવજ્ઝાયાણું, નમાે લાેએ સબ્વસાહૂજું, એસાે પ'ચ-નમુક્રારાે, સબ્વપાવપ્પણાસણાે, મ'ગલાણું ચ સબ્વેસિં પઢમં હવઈ મ'ગલ.

કરેમિ ભંતે

કરેમિ ભ'તે ! સામાધ્ય', સાવજ્જ' જોગ' પચ્ચફખામિ, જાવ નિયમ' પજ્જીવાસામિ, દુવિહ' તિવિહેણુ', મણેણુ', વાયાએ, કાએણુ', ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભ'તે ! પડિક્રમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ અપ્પાણુ' વાસિરામિ.

ઈચ્છામિ પડિક્રમિઉ

ઈચ્છામિ પડિક્રમિઉં, જો મે સ'વચ્છરિઓ, અઇઆરો કઓ, કાઈઓ, વાઈઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગા, અકપ્પા, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવ્વચિતિઓ, અણા-યારા, અણિચ્છિઅવ્વા, અસાવગપાઉગ્ગા, નાણે, દ'સણે, ચરિત્તાચરિત્તે, સુએ, સમાઈએ, તિષ્ઠ્હ' ગુત્તીણું, ચઉષ્ઠહ' કસાયાણું, પ'ચષ્ઠહમાચુવ્વયાણું, તિષ્ઠહ' ગુણુવ્વયાણું,

છક્રાયસમાર ભે, પયણે અ પયાવણે અ જે દાસા; અત્તદ્દા ય પરદ્દા, ઉભયદ્દા ચેવ ત' નિંદે. ૭ પ'ચણ્હમણ્રવ્વયાણ', ગુણ્વ્વયાણું ચ તિષ્હમઇયારે;

સ'કા ક'ખ વિગિચ્છા, પસ'સ તહ સ'થવા કુલિંગીસુ; સમ્મત્તસ્સઈઆરે, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સવ્વ'. ૬

આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે ચ'કમણે અણાભાેગે; અભિઆગે અ નિઓગે, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સવ્વ'. પ

જ' બહ્રમિંદ્રિએહિં, ચઉહિં કસાએહિં અપ્પસત્થહિં; રાગેથ વ દાસેથ વ, ત' નિંદ્વે ત' ચ ગરિહામિ. ૪

૬વિ**હે** પરિગ્ગહમ્મી, સાવજજે બહુવિ<mark>હે</mark> અ આર'ભે; કારાવણે અ કરણે, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સવ્વ' ૩

જો મે વયાઈઆરો, નાણે તહ દ સણે ચરિત્તે અ; સહુમા અ બાયરા વા, ત' નિ'દે ત' ચ ગરિહામિ ર

વ'ક્રિતું સબ્વસિદ્ધે, ધમ્માયરિએ અ સબ્વસાહ્યૂ અ; ઈચ્છામિ પડિક્રમિઉ', સાવગધમ્માઇઆરસ્સ, ૧

વ'દિત્તુ સૂત્ર

ચઉ૬હ' સિક્રુખાવયાજી, બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મરસ, જ' ખ'ડિઅ' જ' વિરાહિઅ', તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડ'.

લ જાર્શના ગાય છે. વિધિ સહિત

- ગમણસ્સઉપરિમાણે, ક્રિસાસુ ઉર્ટુ અહે અ તિરિઅ ચ; . લુડ્ડી સઈઅ તરક્રા, પઢમમ્મિ ગુણુબ્વએ નિંદે. ૧૯
- ધણ્રધન્નખિત્તવત્શુ, રૂપ્પસુવન્ને અ કુવિઅપરિમાણુ; દુપએ ચઉપ્પયમ્મી, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સવ્વ' ૧૮
- ઇત્તો અહ્યુવ્વએ પ'ચ–મમ્મી,આયરિઅમપ્પસત્થમ્મિ; પરિમાણ–પરિચ્છેએ, ઇત્થ પમાયપ્પસ'ગેણુ'. ૧૭
- અપરિગ્ગહિઆ ઈત્તર, અણુ`ગવીવાહતિવ્વઅણુરાગે; ચઉત્થવયસ્સઈઆરે, પડિક્રમે સંવચ્છરિઅ' સવ્વ', ૧૬
- ચઉત્થે અહ્યુવ્વયમ્મી, નિચ્ચ પરકારગમણવિરઇએા; આયરિઅમપ્પસત્થે, ઈત્થ પમાયપ્પસ'ગેણ', ૧૫
- તેનાહડપ્પઓગે, તપ્પડિરૂવે વિરુદ્ધગમણે અ; કૂડતુલકૂડમાણે, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅં સવ્વ' ૧૪
- તકએ અહુવ્વય≁મી, થૂલગ−પરદ્દવ્વહરણવિરઈઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, કહ્થ પમાયપ્પસ'ગેહ્યુ' ૧૩
- સહસા રહરસ કારે, માસુવએસે અ ક્રૂડલેહે અ; બીઅવયસ્સઈઆરે, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સવ્વ' ૧૨
- બીએ અહુવ્વયમ્મી, પરિથૂલગઅલિયવયછુવિરઈ ઓ; આયરિઅમપ્પસત્થે, કત્થ પમાયપ્પસ ગેહુ '. ૧૧
- વહ બધ છવિચ્છેએ, અઇભારે ભત્તપાછ્યુલચ્છેએ; પઢમવયસ્સઇઆરે, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સબ્વ' ૧૦

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

તિવિદ્ધે ૬પ્પણિહાણે, અણુવક્ષણે તહા સઇવિદ્ધણે; સામાઇઅ વિતહકએ, પઢમે સિક્રખાવએ નિંદે. ર૭ આણુવણે પેસવણે, સંદે રૂવે અ પુગ્ગલક્ષ્પેવે; દેસાવગાસિઅમ્મી, બીએ સિક્ષ્પાવએ નિંદે. ર૮ સ'થારુચ્ચારવિહી-પમાય તહ ચેવ ભાેયણાભાેએ; પાસહવિહિ વિવરીએ, તઇએ સિક્ષ્પાવએ નિંદે. ર૯ સચ્ચિત્તે નિક્ષ્પિવણે, પિહિણે વવએસ મચ્છરે ચેવ; કાલાઇક્રમદાણે, ચઉત્થે સિક્ષ્પાવએ નિંદે. ૩૦ સુહિએસ અદુહિએસ અ, જા મે અસ્સ'જ એસ અણુક'પા; રાગેણ વ દાસેણ, વ, ત' નિંદે ત' ચ ગરિહામિ. ૩૧

ક'કપ્પે કુક્રુકઇએ, માહરિ અહિગરણ ભાેગઅઈ રિત્તે; ક'ડમ્મિ અણુદ્રાએ, તઇઅમ્મિ ગુણુવ્વએ નિ'ટે. ૨૬

ન્હાચ્રુવક્રઘ્યુવન્નગ–વિલેવહ્યુ∙ સદ્દરૂવરસગ'ઘે; વત્થાસઘ્યુઆભરહ્યુ, પડિક્રિમે સ'વચ્છરિઅપ' સવ્વ'. ૨૫

સત્થગ્ગિમુસલજ'તગ-તણુકટ્ઠે મ'તમૂલભેસજ્જે; ક્રિન્ને ક્રવાવિએ વા, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સવ્વ'. ૨૪

એવ' પ્યુ જ'તપિક્ષણ–કમ્મ' નિક્ષ'છણુ' ચ દ્રવદ્દાણું; સરદહતલાયસાસ', અસઈ પાસ' ચ વજિજજ્જા, ૨૩

ઇંગાલી–વણ્ર–સાડી–ભાડી–ફાેડીસુ વજ્જએ કમ્મ'; વાણ્ડ્જિજ' ચેવ ઢ'ત–લક્ખરસકેસવિસવિસય' ૨૨

સચ્ચિત્ત પડિંબક્રે, અપાલિ ૬પ્પાલિઅ ચ આહારે; તુચ્છાસહિભક્ ખણ્વ્યા, પડિક્રમે સ'વચ્છરિઅ' સવ્વ'. ૨૧

ા ગાહિત ગાંધી સાંગળા છે. આ ગાળવા છે.

Jain Education International

આલાેઅણા બહુવિહા, નય સ'ભરિઆ પડિક્રમણકાલે; મૂલગુણ્રુઉત્તરગુણે, ત' નિંદ્વ ત' ચ ગરિહામિ. ૪૨

આવસ્સએણ એએણ, સાવએા જઇવિ અહુરએા હાેઈ; દક્રખાણ્રમ'તકિરિઅ', કાહી અચિરેણુ કાલેણુ, ૪૧

- કયપાવાે વિ મહુસ્સાે, આલાેઈઅ નિંદિઅ ગુરુસગાસે; હાેઇ અઈ રેગલહુઓ, આહેરિઅભરુવ્વ ભારવહાે. ૪૦
- એવ' અકુવિહ' કમ્મ', રાગદાસસમજ્જિઅ'; આલાેઅ'તા અ નિંદ'તા, ખિપ્પ' હણઇ સુસાવએા. ૩૯
- જહા વિસ' કુરંગય', મ'તમૂલવિસારયા; વિજ્જા હથુ'તિ મ'તેહિં, તાે ત' હવઈ નિબ્વિસ'. ૩૮
- ત' પિ હુ સપડિ#મણુ', સપ્પરિઆવ' સઉત્તરગુણુ' થ; ખિપ્પ' ઉવસામેઈ, વાહિ વ્વ સુસિફિખિઓ વિજ્જો. ૩૭
- સમ્મદ્દિઠી જીવા, જઇ વિ હુ પાવ' સમાયરે કિંચિ; અપ્પા સિ હાેઈ અ'ધા, જેથુ ન નિદ્ધ'ધસ' કુથુઈ. ૩૬
- વ'દાણ-વય-સિક્પા-ગારવેસુ, સન્નાકસાયદ'ડેસુ; ગુત્તીસુ અ સમિઈસુ અ, જો અઈઆરો અ ત' નિંદ્દે. ૩૫
- કાએણુ કાઈઅસ્સ, પડિક્રમે વાઇઅસ્સ વાયાએ; મણુસા માણુસિઅસ્સ, સવ્વસ્સ વયાઈઆરસ્સ. ૩૪
- ઇહલાેએ પરલાેએ, જીવિઅ–મરણે અ આસ'સપએાગે; પ'ચવિહાે અક્ષઆરાે, મા મજ્ઝ હુજ્જ મરણુ'તે. ૩૩
- સાહૂસુ સ'વિભાગા, ન કએા તવથરણકરણજીત્તેસુ; સ'તે ફાસુઅક્રાણુ, ત' નિંદે ત' ચ ગરિહામિ. ૩૨

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

ચિરસ'ચિયપાવપણાસણીઇ, ભવસચસહસ્સમહણીએ; ચઉવીસજિણવિણિગ્ગય-કહાઈ વાલ'તુ મે દિગ્પહા. ૪૬ મમ મ'ગલમરિહ'તા, સિદ્ધા સાહુ સુઅ' ચ ધમ્મા અ; સમ્મદિદ્દઠી 'દેવા, દિંતુ સમાહિં ચ બાહિં ચ. ૪૭ પડિસિદ્ધાણ' કરણે, કિચ્ચાણમકરણે પડિક્રમણુ'; અસદ્દહેણે અ તહા, વિવરીઅપરૂવણાએ અ. ૪૮ ખામેમિ સબ્વજીવે, સબ્વે છવા ખમ'તુ મે; મિત્તી મે સબ્વભૂએસુ, વેર' મજ્ઝ ન કેણ્ફઈ. ૪૯ એવમહ' આલાઈઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગ'છિઅ' સમ્મ'; તિવિહેણ પડિક્ર'તા, વ'દામિ જિણે ચઉબ્વીસ'. ૫૦

જાવ'ત કે વિ સાહ્યુ, ભરહેરવયમહાવિદ્દહે અ; સબ્વેસિંતેસિં પણુઓ, તિવિદિણ તિક'ડવિરયાણુ' ૪૫

જાવ'તિ ચેઇઆઇ, ઉડ્ઢે અ અહે અ તિરિઅલેાએ અ; સબ્વાઈ તાઇ વ`દે, ઇહ સ'તેા તત્થ સ'તાઇ. ૪૪

અબ્ભુદ્ધિએંગ મિ આરાહણાએ, વિરઆ મિ વિરાહણાએ; તિવિહેણ પડિક્ર'તા, વ'દામિ જિણે ચઉવ્વીસ' ૪૩

તરસ ધમ્મરસ કેવલિયન્નત્તરસ,

(પછી ઊભા થઇને અથવા તા જમણે। પગ નીચા રાખી નીચેની આઠ ગાથાએા બાેલવી.)

ા ગાય રાજ્ય સાથ રાજ્ય

ચાલીસ લાગરસના કાઉરસગ્ગ અંગે-

સૂચના:—હવે સહુના જાણીતા અને પ્રતિક્રમણમાં જેની રાહ જોવાતી હોય છે તે ૪૦ લાેગરસના કાઉરસગ્ગ આવી રહ્યો છે. એટલે પેશાબ કરવા જવું હાેય તેમણે તે ક્રિયા પતાવી દેવી. કાઉરસગ્ગની વચ્ચે જવાય નહીં અને બીજાના આકું ઉતરાય નહિ માટે સહુએ સ્વસ્થ બની જવું. છીંકના પૂરા ઉપયાગ રાખવા. જેની શક્તિ હાેય તે આ મહાન કાઉરસગ્ગને ઊભા ઊભા જ કરે, ન શક્તિ હાેય તે બેઠા બેઠા કરે. હાલ્યા–ચાલ્યા સિવાય, હાેઠ ક્ષકડાવ્યા સિવાય, આકું અવળું જોયા વિના ટટાર બેસી, એકાગ્રચિત્ત રાખી કાઉરસગ્ગ કરવાના હાેય છે. આ મહાન ગંભીર ક્રિયા છે. ખરી રીતે લાેગસ્સ કે નવકારના અર્થ શિખી લેવાય તા કાઉરસગ્ગ કરતાં અનેરા આનંદ પ્રાપ્ત થાય.

હવે કાઉસ્સગ્ગ એવી ચીજ છે કે તે ખરી રીતે તા ઊભા ઊભા જ કરવાથી તેનું યથાર્થ કૂળ મળે છે. તા ચરવળા સાથે ઊભા થઇ જવું. બે પગનાં તળીયાં નજીક રાખવાં. બન્ને વચ્ચે આંગળા પાસે ચાર આંગળ અને એડી પાસે તેથી જરાક ઓછું અ તર રાખી ઊભા રહેવાનું છે, ચરવળા ડાબા હાથમાં દાંડી આગળ અને દશીના ગુચ્છા પાછળ રહે એ રીતે રાખવા અને સુહપત્તી જમણા હાથમાં બન્ને હાથા જ ધાની લગભગ રાખવા. દષ્ટિ સ્થાપનાચાર્યજી કે નાસિકાગ્ર પર રાખવી. (જુઓ ચિત્ર અને કાઉસ્સગ્ગની સમજણ આપતું લખાણ.)

કાઉસ્સગ્ગ ગણત્રી વેઢાથી કરી ન શકાય. માટે નવપાંખડીના કમલાકારવાળું નવપદજીનું નવ ખાનાનું ય'ત્ર હૃદયકમળમાં કલ્પવું, એક એક ખાને એક એક નવકાર ગણવા. ચાર વખત ગણવાથી ૩૬ થાય, ઉપર ચાર ગણી આપે એટલે ૪૦ ગણાય જાય.

આજી • વિધિ સહિત

જેને લાગસ્સ ન આવડે તેને અપવાદે નવકાર ગણી આપવાના છે.

કરેમિ ભ'તે ! સામાઇય', સાવજ્જ' જોગ' પચ્ચકુખામિ, જાવનિયમ પજ્જીવાસામિ, દુવિહ તિવિહેછું, મણેછું વાયાએ કાએણ, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભ'તે ! પડિ-

આટલી સૂચનાએા ધ્યાન પર લઈને કાઉસ્સગ્ગની ક્રિયા કરવી.

ક્રમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાછુ' વાસિરામિ.

કરેમિ ભંતે

ઇચ્છામિ ઠામિ

ઈચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ', જો મે સ'વચ્છરિએા અઈઆરો કએા, કાઇએા, વાઇઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગા, અકપ્પા, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિતિઓ, અણાયારા, અણિચ્છિઅવ્વા, અસાવગપાઉગ્ગા, નાણે, ક'સણે, ચરિત્તા-ચરિત્તે, સુએ, સામાઇએ, તિષ્હુ 'ગુત્તિણુ', ચઉષ્હ કસાયાણું, પંચષ્ઠહ્રમાચુવ્વયાણું, તિષ્દું ગુણવ્વયાણું, ચઉષ્દું સિકખા-

For Private & Personal Use Only

વયાણું; ખારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ, વિરાહિચ્ય, તસ્સ મિચ્છા મિ દુ#ડ.

www.jainelibrary.org

જ' ખંડિઆં જ'

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું પાયચ્છિત્તકરણેણું, વિસાહીકરણેણું, વિસદ્વીકરણેણું, પાવાણું કમ્માણું નિગ્વાયણુક્રાએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ' (૧).

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,જ ભાઇએણું, ઉડ્ડુએણું,વાયનિસગ્ગેણું, ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અ ગસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલ-

ANALARA CALLER CALL

સંચાલેહિ, સુહુમેહિં દિક્તિિયાથાલેહિં. ર. એવમાઈએહિં, આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિએા હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા. ૩ જાવ અરિહ'તાણુ', ભગવ'તાણુ', નમુક્રારેણુ' ન પારેમિ. ૪ તાવકાય' ઠાણુણુ', માણુણુ', ઝાણુણુ', અપ્પાણુ' વાસિરામિ. પ

સહુએ કાઉસ્સગ્ગ કરવા. લાેગસ્સ આવડતા હાેય તેઓએ ૪૦ લાેગસ્સ 'ચ'દેસુ નિમ્મલયરા'^{૨૦} સુધી ગણવા. ઉપર એક નવકાર. લાેગસ્સ જેમને ન આવડતા હાેય તેમણે ૧૬૧^{૨૧} નવકાર ગણવા.

ગુરુ પાર્યા બાદ પારવા. બેસવું હાેય તાે પ્રગટ લાેગસ્સ બાેલી બેસવું. બેઠા પછી મૌન રાખવું. જેથી બીજાના ચાલુ કાઉસ્સગ્ગમાં વિક્ષેપ ન પડે. બધા પારી લે એટલે પ્રતિક્રમણુ ભણાવનાર પ્રગટ લાેગસ્સ બાેલે.

લાેગસ્સ

લાેગસ્સ ઉજ્જાેઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહ તે કિત્તઈસ્સ', ચઉવીસ' પિ કેવલી. ૧ ઉસભમજિઅ ચવ'દે, સ'ભવમભિણ દણું ચસુમઇં ચ; પઉમપ્પહ સુપાસ', જિણ ચ ચ'દપ્પહ વ'દે. ર સુવિહિંચ પુષ્ફદ'ત', સીઅલ સિજ્જ સ વાસુપુજ્જ ચ; વિમલમણુ'તંચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિંચ વ'દામિ. ૩

- ૨૦. ૧૦૦૮ શ્વાસોચ્છ્વાસ પ્રમાણ જાળવવાનું હેાવાથી.
- ૨૧. ૧૬૧ નવકાર ગણવાનું વિધાન વધુ યાંગ્ય છે કેમકે લાેગસ્સ ગણવાવાળા ૪૦ લાેગસ્સ અને નવકાર ગણે છે. તા ૪૦ લાેગસ્સના ૧૬૦ નવકાર અને ઉપરના એક નવકાર ઉમેરતાં નવકાર ગણનારે ૧૬૧ ગણવા જોઈએ.

કાય કાય-સ ફાસ ખમણિજ્જો લે કિલામા, અપ્પક્લિ તાણુ બહુસુલેણ લે ! સ વચ્છરા વઈક્ર તા ? ૩. જત્તા લે ? ૪. જવણિજ્જ ચ લે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! સ વચ્છરિઅ વઈક્રમ . ૬. આવસ્સિઆએ પડિક્રમામિ ખમાસમણાણું, સ વચ્છરિઆએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નચરાએ જ કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ વયદુક્રડાએ કાયદુક્રડાએ, કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છા-વયારાએ સવ્વધમ્માઈક્રમણાએ આસાયણાએ, જો મે અઈઆરા કેઓ, તસ્સ ખમાસમણા, પડિક્રમામિ, નિંદ્રામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ વાસિરામિ.

ચ'દેસુ નિમ્મલયરા, આઇચ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ'તુ ૭ પછી સુહપત્તીનું પડિલેહણુ અગાઉ બતાવ્યું તે સુજબ ઉભડક કે બેસીને કરે. પછી નીચે સુજબ બે વાંદણું આપવા—

કું અર' ચ મલિં, વ'દે મુણિસુવ્વયં નમિજિણ્રુ' ચ; વ'દામિ રિદુનેમિં, પાસં તહ વહ્રમાણું ચ ૪ એવં મએ અભિશુઆ,હુવિયરયમલા,પહીણજરમરણા; ચઉવીસં પિ જિણ્વરા, તિત્થવરા મે પસીયંતુ. પ કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' દિંતુ. ૬ ચ'દ્વસુ નિમ્મલયરા, આઈગ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસંતુ. ૭

ા છે. આ છે. આ ગામ આ ગ

વાંદણુાં

(પહેલી વાર)

હિઆએ. ૧. અહુજાણહ મે મિઉગ્ગહ . ૨. નિસીહિ. અહૈા

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-

વાંદણુાં

(બીજી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિસાએ. ૧. અહુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ, અદ્ધા કાય'કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો લે કિલામા, અપ્પકિલ'-તાણુ' બહુસુલેણુ લે ! સ'વચ્છરા વઈક્રંતા ? ૩. જત્તા લે ? ૪. જવણિજ્જ' ચ લે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! સ'વચ્છરિઅ' વઈક્રમ', ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણું, સ'વચ્છરિઆ વઇક્રમ', ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણું, સ'વચ્છરિઆ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ વયદુક્રડાએ કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ, સબ્વકાલિઆએ સબ્વમિચ્છા-વયરાએ સબ્વધમ્માઇક્રમણાએ આસાયણાએ, જો મે અઇ-યારા કઓ તરસ ખમાસમણા, પડિક્રમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણુ' વાસિરામિ.

પછી અબ્લુદિએા સૂત્ર ખામે.

અબ્લુદ્દિકએા

ઈચ્છાકારેણ સ'ક્રિસહ ભગવન ! ^{૨૨}સમાપ્તખામણેણ અબ્ભુક્રિઓમિ અબ્ભિ'તર સ'વચ્છરિઅ' ખામેઉં ? 'ઈચ્છ' ખામેમિ સ'વચ્છરિઅ'.

ચરવળા ઉપર કે કટાસણા ઉપર જમણા હાથ સ્થાપી--

∗બાર માસાણુ' ચાવીસ પક્ષ્પાણુ' ત્રણુસાે સાઠ રાઈ દિચ્માણુ' જ'કિંચિ અપત્તિઅ', પરપત્તિઅ', ભત્તે, પાણે, વિછુએ,

રર. 'અબ્ભુદ્રિએા' હં 'સમત્ત ખામણેણું' આ રીતે પણ બાેલાય છે. ∗ આ પાઠમાં પણ વિકલ્પ આવે છે.

CALLER CALLER CONTRACTOR CONTRACTOR

ાલ ગાયના ગાય

વેઆવચ્ચે, આલાવે, સ'લાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અ'તરભાસાએ, ઊવરિભાસાએ, જ' કિંચિ મજ્ઝ વિણ્ય-પરિહીણ', સુહુમ' વા, ખાયર' વા, તુબ્ભે જાણહ અહ' ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્રડ'.

ત્યાર બાદ સકલ સ'ઘમાંથી વડીલ શ્રાવક નીચે પ્રમાણે શ્રાવક યેાગ્ય ચાર ખામણુંને ખામે, ખમાસમર્ણુ સહુ એક સાથે ઉચ્ચ સ્વરે બાેલી શકે છે.

*સાંવત્સારક ખામણુાં

(૧) ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'કિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વ'ક્રામિ.

ઇચ્છાકારેણુ સ'દિસહ ભગવન ! સ'વચ્છરી ખામણાં ખામું ? ઇચ્છ`.

કહી જમણેા હાથ ચરવળા ઉપર કે કટાસણા ઉપર મૂકીને ચાર ખામણાં ખામવા. તે આ રીતે—

નવકાર

નમાે અસ્હિ'તાણું, નમાે સિદ્ધાણું, નમાે આયસ્થિાણું, નમાે ઉવજ્ઝાયાણું, નમાે લાેએ સબ્વસાહૂણું, એસાે પંચ-નમુક્રારાે, સબ્વપાવપ્પણાસણુા, મંગલાણું ચ સબ્વેર્સિ, પઢમ હવઈ મંગલ.

સિરસા મણુસા મત્થએણ વંદામિ.

(૨) ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વ'દામિ

* સાધુમહારાજની નિશ્રામાં ખામવાના ખામણાં જીદાં હેાય છે.

નમાે અસ્હિ'તાણુ', નમાે સિદ્ધાણું, નમાે આયરિયાણું, નમાે ઉવજ્ઝાયાણું, નમાે લાેએ સવ્વસાહૂણું, એસાે પ'ચ– નમુક્રારાે, સવ્વપાવપ્પણાસણાે, મ'ગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઢમ' હવઈ મ'ગલ'.

સિરસા મણુસા મત્થએણ વ'દામિ.

(૩) ઇચ્છામિ ખમાસમહ્યા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએછુ વ'કામિ.

નમાે અસ્હિ'તાણુ', નમાે સિક્રાણુ', નમાે આયસ્યિાણુ', નમાે ઉવજ્ઝાયાણુ', નમાે લાેએ સબ્વસાહૂણુ', એસાે પ'ચ– નમુક્રારાે, સબ્વપાવપ્પણાસણાે, મ'ગલાણુ' ચ સબ્વેસિં, પઢમ' હવઈ મ'ગલ'.

તરસ મિચ્છા મિ દુક્રડ.

ઇચ્છામિ ખમાસમણાે ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્માએ, મત્થએણુ વ'દામિ.

નમાે અરિહ'તાછુ', નમાે સિન્દ્રાછુ', નમાે આયરિયાછુ', નમાે ઉવજ્ઝાયાછુ', નમાે લાેએ સવ્વસાહુછુ', એસાે પ'ચ– નમુક્રારાે, સવ્વપાવપ્પછ્યાસણાે, મ'ગલાછુ' ચ સવ્વેસિં, પઢમ' હવઇ મ'ગલ'.

સિરસા મણસા મત્થએણ વ'દામિ.

ઈચ્છામા અહ્યુસર્ટ્રિ', સ'વચ્છરિય' સમ્મત્ત', દેવસિય' ભષ્ટ્રિજ્જાહિ.

Jain Education International For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

ા સ્ટ્રાયો સાથવા સાથવ

હવે અહીં આ સ'વચ્છરી પ્રતિક્રમણ પહેલા દૈવસિક વ'દિત્તુ બાલ્યા બાદ જે ક્રિયા શરુ કરી હતી તે અહીં આ પરિપૂર્ણ થાય છે. એ થતાં સ'વચ્છરી-સાંવત્સરિક પાપના પ્રતિક્રમણની-આંલાેચનાની મ'ગલ વિધિ પૂરી થાય છે. જો ભાવની શુદ્ધિ અને વિધિની શુદ્ધિ આ બન્ને પ્રકારની શુદ્ધિ જાળવીને આત્મા ઉત્તમ રીતે ક્રિયા કરે તા કર્મના ભારથી આત્મા હળવા બની અસાધારણ કાેટિના કાેઈ અનેરા આનંદના આસ્વાદ મેળવે છે.

હવે બાક'ા રહેલું દૈવસિક-દેવસિ પ્રતિક્રમણ અહીં થી શરૂ થાય છે.

પ્રથમ એ વખત સુગુરુ વાંદણા આપવાના-

સુગુરુવદન

(પહેલી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'ક્રિઉં જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. ૧. અષ્ણુજાણહ મે મિઉગ્ગહ`. ર. નિસીહિ. અહેા-કાય'કાય–સ'ફાસ', ખમણિજ્જો ભે ! કિલામા, અપ્પક્લિ'તાથુ બહુસુભેષ્ણુ ભે ! દિવસા વધક્રતા ? ૩. જત્તા ભે ? ૪. જવ-ણિજ્જ' ચ ભે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! દેવસિઅ' વઈક્રમ', ૬. આવસ્સિઆએ, પડિક્રમામિ ખમાસમણાથું, દેવસિઆએ,આસાયથુાએતિત્તીસજ્ઞયરાએ,જંકિંચિમિચ્છાએ, માથુદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માથ્રાએ માયાએ લાેભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ

CALLER CALLER

સવ્વધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઈઆરેા, કએા, તસ્સ ખમાસમણેા ! પડિક્રમામિ, નિ'દામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ' વાસિરામિ.

સુગુરુવંદન

(ખીજી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણા ! વ'દિઉં જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. ૧. અષ્ણુજાણુહ મે મિઉગ્ગહ . ર. નિસીહિ, અહાૈ કાર્ય કાય-સંફાસં ખમણિજ્જો એ ! કિલામા અપ્પ-કિલ'તાણુ બહુ-સુલેણુ એ ! દિવસાે વઇક્રંતા ? ૩. જત્તા બે ? ૪. જવણિજ્જ ચ બે ! ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! દ્વ-સિઅ વઈક્રમ . ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણું, દ્વેવસિઆએ આસાયણાએ, તિત્તીસન્નયરાએ જ કિંચિ મિચ્છાએ, મણુદ-ક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ, કાહાએ, માણાએ, માયાએ, લાભાએ, સવ્વકાલિઆએ જ કિંચિ મિચ્છાએ, માથાએ, લાભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વ-ધમ્માઈક્રમણાંએ, આસાયણાએ જો મે અઈઆરાે કઓ, તસ્સ ખમાસમણા ! પડિક્રમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણ વાસિરામિ.

પછી ચરવળાવાળા બધા ઊભા થઇ અબ્ભુફિઓ ખામે. એ માટે નીચેના પાઠ બાેલે---

અબ્ભુટ્રિઓ

ઈચ્છાકારેણ સ'ક્રિસહ ભગવન ! અબ્ભુર્ફિઓમિ અબ્ભિ'તર દેવસિઅ' ખામેઉ ? ઈચ્છ'. ખામેમિ દેવસિઅ'.

જ'કિંચિ અપત્તિઅ', પરપત્તિઅ', ભત્તે પાણે, વિષ્ઠુએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સ'લાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અ'તરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જ'કિંચિ મજ્ઝ વિણુય-પરિહીણુ' સુહુમ' વા, ખાયર' વા, તુબ્ભે જાણુહ અહ' ન જાણામિ તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્ષડ'.

પછી તીચે મુજબ બે વાંદણાં આપવા-

વાંદણાં

(પહેલી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણા! વ'દિઉં જાવણિજ્જાએ નિસી-

હિઆએ. ૧. અહુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ. અહેંા-કાય કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો લે ! કિલામા, અપ્પક્લિ'તાણ્ બહુસુલેણ લે ! દિવસાે વઇક્ર'તા? ૩. જત્તા લે? ૪. જવણિજ્જ' ચલે? ૫. ખામેમિ ખમાસમણાણ ' દેવસિઆએ, જાલા-રિસઆએ પડિક્રમામિ ખમાસમણાણ ' દેવસિઆએ, આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વ-ધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઈઆરા કએા, તસ્સ ખમાસમણા! પડિક્રમામિ, નિ'દ્દામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ ' વાસિરામિ છ.

વાંદણાં

(ખીજી વાર)

કાઉસગ્ગ કરતાં પહેલાં આ વાંચા

વરસમાં એકાદ બે દિવસ પ્રતિદ્વમણ કરનારા મહાનુભાવાને ૪૦ લાેગસ્સ કે ૧૬૧ નવકારની ગણવી યાદ રાખવી ભારે સમસ્યા ૨૫ છે. પરિણામે સેંકડા વ્યક્તિએા પૂરી સંખ્યામાં કાઉસગ કરતી નથી, કેટલાક એવા પણ છે કે મગજને જરાય શ્રમ આપવા તૈયાર નથી, જ્યારે યાદ રહે તેમ નથી તાે કરીને શું કરવું છે ! એટલે ગણે જ નહીં.

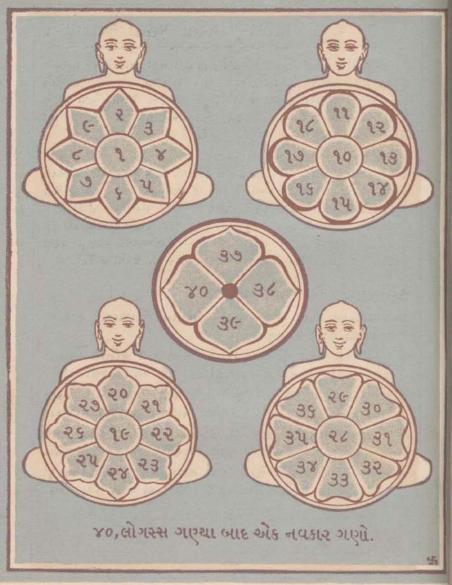
આ માટે નવ ખાનાંના નવપદજીની ધારણા રાખવાનું ગણત્રીની સરલતા માટે કહેવામાં આવે છે પણ તે બધાથી શક્ય નથી હોતું. એટલે તેઓ માળા લઇને આવે છે અને તેનાથી સંખ્યા પૂરી કરે છે કેટલાક વેઢાં ગણે છે. પણ આ પદ્ધતિ નિયમથી વિરુદ્ધ છે એટલે વાસ્તવિક પરિસ્થિતિને લક્ષમાં લઈને લાભાલાભના કારણે આ તદ્દન નવીન પદ્ધતિ દાખલ કરી છે. આકાર્ડ ખાળામાં રાખવાનું અને વચ્ચે વચ્ચે સંખ્યાની ધારણા કરતા જવાની. આ પદ્ધતિ બિડા બેઠા કાઉસ્સગ્ગ કરનાર માટે ઉપયોગી શેય.

હવે સૂચનાએા વાંચા :

- ૧. કાઉસ્સગ્ગ કરતી વખતે કાર્ડને પાતાના ખાળામાં અથવા ચરવળા ઉપર રાખવું.
- ર. પછી દરેક ખાનામાં જાપ કરતાં અરિહ'તની મૂર્તિની કલ્પના કરવા સાથે ખાનામાં નજર કેન્દ્રિત કરી જાપ કરવા.
- 3. જાપ કરતાં અરિહંતની મૂર્તિની કલ્પના કરા અને નવકાર પૂરા બાલાય ત્યાં સુધી ખાનાંની ધારણા બરાબર રાખા.
- ૪. લેાગસ્સ આવડતા હાય તા તેઓએ (ચ'દેસુનિગ્મલયરા૦ સુધી) એજ ગણવા. ન આવડતા હાય તા જ નવકાર ગણવા.
- પ. ટટાર બેસા, ટેકા ન લા, ઉચા નીચા થાવ નહિ. આડુ અવળું જુઓ નહિં, બીજા સાથે જરા પણુ વાત કરા નહિ. ૬. મનની શુદ્ધિ અને એકાચતા જાળવા.

४० लोगरूसना काउरूसग्ग गणवामाटेनुं साधन (नं.१)

Jain Education International

For Private & Personal Use Only

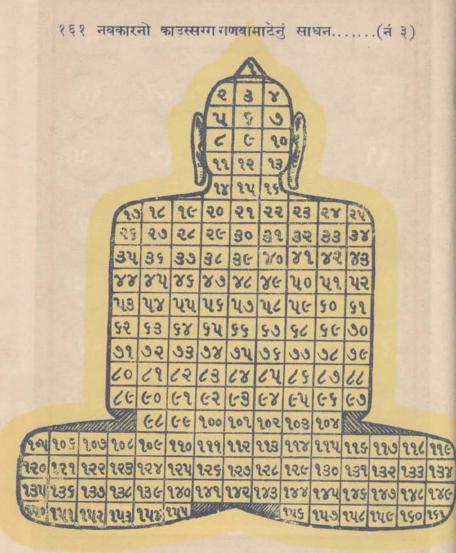
www.jainelibrary.org

४० लोगरसना काउरन्सगगगणवामाटेनुं साधन (नं.२)

આ ચિત્રમાં અ'કા પૃથ્વી, જલ વગેરે પાંચ તત્વાના Jain Education Internatioસ્થા કારો સાંગ જ્લા બિલ્લાન કે રેલા ગાંછે. ww

www.jainelibrary.org

Jain Education International

www.jainelibrary.org

કરેમિ ભ'તે સામાઈય', સાવજ્જ' જોગ' પચ્ચક્પામિ, જાવ નિયમ' પજ્જીવાસામિ, દુવિહ' તિવિહેણુ', મણુણુ'

કરેમિલ તે

સૂચના:—હવે અહિંથી દૈવસિક પ્રતિક્રમણુના 'કાઉસ્સગ્ગ'– કાયોત્સર્ગ નામના પાંચમા આવશ્યકની આરાધના શરુ થાય છે.

આયરિય-ઉવજ્ઝાએ, સીસે સાહમ્મિએ કુલગણે અ; જે મે કેઇ કસાયા, સબ્વે તિવિહેણ ખામામિ ૧. સબ્વસ્સ સમણસ'ઘસ્સ, ભગવએા અ'જલિં કરિઅ સીસે; સબ્વ' ખમાવઇત્તા, ખમામિ સબ્વસ્સ અહય'પિ ૨. સબ્વસ્સ જીવરાસિસ્સ, ભાવએા ધમ્મનિહિઅનિઅચિત્તો; સબ્વ' ખમાવઈત્તા, ખમામિ સબ્વસ્સ અહય'પિ ૩.

આયરિય ઉવજ્ઝાએ

વાંદણા પછી ઊભા થઇ જવું અને બે હાથ લલાટે રાખી જરા મસ્તક નમાવી શ્રમણુસ ધના વિભિન્ન અ ગોને તથા સર્વ જીવરાશિ વગેરેને ખમાવવાના ભાવાર્થવાળું નીચેનું સૂત્ર બાેલવું.

કિલ તાણ બહુ-સુભેણ ભે ! ાદવસાે વઈક્ર તાે ? ૩. જત્તા ભે ? ૪. જવણિજ્જ ચ ભે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! દેવસિઅ વઈક્રમ ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણ, દેવસિઆએ, આસાયણાએ, તિત્તીસન્ન-યરાએ જ કિંચિ મિચ્છાએ, મણુદુક્રડાએ વયદુક્રડાએ કાયદુક્રડાએ, કાહાએ માણાએ માથાએ લાેભાએ, સવ્વ-કાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઈયારા કઓ, તરસ ખમાસમણા ! પડિક્રમામિ નિંદામિ ગરિહામિ, અપ્પાણ વાેસિરામિ. ૭.

• સંવચ્દકરો પ્રતિક્રમણ 💥 🖉 🖉

અહાૈ કાર્ય કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો ભે! કિલામા અપ્પ-

વાયાએ કાએણું, ન કરેમિ ન કારવેમિ, તસ્સ ભ'તે પડિ-ક્રમામિ, નિંદ્રામિ, ગરિહામિ અપ્પાણું વાસિરામિ.

ઈચ્છામિ ઠામિ

ઈચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ', જો મે દેવસિઓ અઈચારો કઓ, કાઈ ઓ, વાઈ ઓ, માથુસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉગ્મગ્ગે, અકપ્પા, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિંતિઓ અથુાયારા અષ્ટુચ્છિઅવ્વા, અસાવગપાઉગ્ગે,નાથુ ક'સથુ ચરિત્તાચરિત્તે સુએ સામાઈ એ તિષ્દુ 'ગુત્તીથુ' ચઉષ્દુ ' કસાયાથુ', પ'ચષ્દુ માથુવ્વયાથુ', તિષ્દુ ' ગુણુવ્વયાથુ', ચઉષ્દુ ' સિક્ખાવયાથુ', બારસવિહસ્સ સાવગધગ્મસ્સ, જ' ખ'ડિઅ' જ' વિરાદિઅ', તરસ મિચ્છા મિ દુક્ષડ'.

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું, પાયચ્છિત્તકરણેણું, વિસાેહીકર-થેણું, વિસદ્વીકરણેણું, પાવાણું કમ્માણું નિગ્થાયણુદ્દાએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ ૧.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણ, નીસસિએણ, ખાસિએણ, છીએણ, જંભાઈએણ, ઉડ્કુએણ વાયનિસએણ, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ ૧. સુહુમેહિં અગ્ગસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં દિદ્દિસ ચાલેહિં ૨. એવમાઇ-એહિ આગારેહિં અભએા અવિરાહિએા હુજ્જ મે કાઉ-રસઓ ૩. જાવ અરિહ તાણું ભગવ તાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ ૪. તાવ કાર્ય ઠાણેણું માણેણું ઝાણેણું અપ્પાણું વાસિરામિ. પ.

લેાગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે: અરિહ'તે કિત્તઈસ્સ', ચઉલીસ' (u કેવલી. ૧

લોગસ્સ

લાેગસ્સ ન આવડે તેને આઠ નવકાર પૂરા થઈ જાય એટલે મુખ્ય વ્યક્તિ–વડિલના પાર્યા બાદ 'નમાે અરિહ'તાણું' બાેલી કાઉ-સ્સગ્ગ પારી લેવા, પછી બે હાથ જોડી પ્રગટ 'લાેગસ્સ' બાલવા.

ચ'દેસ નિમ્મલયરા.

લાેગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે Q0 **ચ્પરિહ'તે કિત્તઇસ્સ', ચઉવીસ' પિ** કેવલી. ૧ ઉસભમજિઅ ચવ દે, સ ભવમભિષ્કું દધું ચ સુમઇ ચ; ષઉમપ્પહ સુપાસ, જિર્ણ ચ ચંદ્રપ્પહ વ'દે. ૨ સુવિહિંચ પુપ્કદ'ત', સીયલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણુંત' ચ જિણું, ધમ્મ સ'તિંચ વ'દામિ. ૩ કુંયું અર' ચ મક્રિં, વ'દે મુણિસુવ્વય' નમિજિણું ચ; વ'ક્રામિ રિટ્રેનેમિં, પાસ' તહ વન્દ્રમાણું ચ, ૪ એવ મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસં પિ જિણ્વરા, તિત્થયરા મે પસીય તુ. પ કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ—બાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' Ed. 4

નીચેના 'લાેગસ્સ' બે વાર બાલવાના.

કાઉસ્સગ્ગમાં બોલવાનું લાેગસ્સ સુવ્ર

અહીંઆ 'ચંદેસ નિમ્મલયરા' સુધી બે લેાગસ્સના અથવા લેાગસ્સ ન આવડતા હાેય તાે આઠ નવકારનાે કાઉસ્સગ્ગ કરવાે.

• સંવર્ચ્છરો પ્રતિક્રમણ 🖉

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું, જ'ભાઈએણું, ઉડ્ડુએણું, વાયનિસગ્ગેણું, ભમ-

લીએ, પિત્તમુચ્છાએ ૧. સુહુમેહિં અ'ગસ'ચાલેહિં સુહુ-

મેહિં ખેલસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં ક્રિફિસ ચાલેહિં ર, એવ-માઈ એહિં આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિઓ હુજ્જ મે

અન્નત્ય

સવ્વલાેએ અરિંહ તચેઈઆણં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ' ૧. વ'ક્ષ્ણુવત્તિઆએ,પૂઅણુવત્તિઆએ,સક્રારવત્તિઆએ,સમ્મા-ણુવત્તિઆએ,બાહિલાભવત્તિઆએ,નિરુવસગ્ગવત્તિઆએ. ર. સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઈએ, ધારણાએ, અહ્યુપ્પેહાએ, વર્દ્દમાણીએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ' ૩.

અરિહ ત ચેઇઆણ

ઉસભમજિઅ ચ વ'દે, સંભવમભિષ્ણ દર્ણ ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં, જિષ્ણું ચ ચ'દપ્પહં વ'દે. ર સુવિહિંચ પુપ્ફદ'ત', સીઅલ સિજ્જ સ વાસુપુજ્જ ચ; વિમલમષ્ણ ત' ચ જિષ્ણું, ધમ્મ' સંતિંચ વ'દામિ. ૩ ક'શું અરંચ મલિ, વ`દે મુણિસુવ્વય નમિજિષ્ણું ચ; વ'દામિ રિટ્રેનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણું ચ, ૪ એવ મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પહીણ જરમરણા; ચઉવીસ પિ જિષ્ણવરા, તિત્થયરા મે પસીય તુ. પ કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાભં, સમાહિવરમુત્તમં દિતુ. ૬ ચ'દેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિય પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ત્ર કાર્ય ગાય ને જાર કાર્ય જાય જાય જાય છે.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 📶 🖉

કાઉસ્સગ્ગા ૩. જાવ અસિહ'તાછુ' ભગવ'તાછુ' નમુક્રારેછુ' ન પારેમિ ૪. તાવ કાય' ઠાણેછુ' માણેછુ' ઝાણેછુ' અપ્પાછુ' વાસિરામિ. પ.

અહિં એક લેાગસ્સનાે કાઉસ્સગ્ગ 'ચ'દેસુ નિમ્મલયરા' સુધી નીચે મુજબ કરવાે. ન આવડે તાે ચાર નવકારનાે કાઉસ્સગ્ગ કરવાે.

લાેગસ્સ

લેાગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહ'તે ક્તિઈસ્સ', ચઉવીસ' પિ કેવલી. ૧ ઉસભમજિઅ ચ વ'દે, સ'ભવમભિણ ંકણુ ચ સુમઇ ચ; પઉમપ્પહ' સુપાસ', જિણુ' ચ ચંદ્રપ્પહ' વ'દે. ર સુવિહિ' ચ પુપ્દ્રક'ત', સીઅલ સિજ્જ સ વાસુ પુજ્જ ચ; વિમલમણ ત' ચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિ' ચ વ'દામિ. ૩ ક'શુ' અર' ચ મશ્લિ', વ'દે સુણિ સુવ્વય' નમિજિણ ચ; વંદામિ રિટ્રેનેમિં, પાસ' તહ વન્દ્રમાણુ' ચ, ૪ એવ' મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પહીણ જરમરણા; ચઉવીસ' પિ જિણ વરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. પ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિન્દા; આ રુગ્ગ બાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' દિંતુ. ૬ ચ'દેસ નિમ્મલયરા.

Jain Education International

9

પુક્રખરવરદીવડ્ઢે, ધાયઈસ'ડે અ જ'બૂદીવે અ; ભરહેરવયવિદ્દહે, ધમ્માઈગરે નમ'સામિ.

પુક્ખરવરદીવડ્ઢે

પૂરા થયે પૂર્વ વત્ 'નમા અરિહ તાણું' બાેલી પારી લીધા પછી—

માણીએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ ૩.

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું, જ`ભાઈ એણું, ઉડ્ડુએણું, વાયનિસએણું, ભમ-લીએ, પિત્તમુચ્છાએ ૧. સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુ-મેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિદ્દિસંચાલેહિં, ૨. એવ-માઇએહિં આગારેહિં, અભગ્ગા અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉરસગ્ગા ૩. જાવ અસ્હિતાણું ભગવતાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ ૪. તાવ કાર્ય ઠાણેણું, માણેણું, ઝાણેણું, અપ્પાણું વાસિરામિ પ.

સુઅસ્સ ભગવએા સુઅસ્સ ભગવએા કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ' ૧. વ'ક્રણવત્તિ-આએ, પૂઅણવત્તિઆએ, સક્રારવત્તિઆએ, સમ્માણવત્તિ-આએ, બાહિલાભવત્તિઆએ, નિરુવસગ્ગવત્તિઆએ ર. સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઈએ, ધારણાએ, અણ્રપ્પેહાએ, વર્ઠ-

અન્નત્થ

કા દેવકાણવનરિંકગણચ્ચિઅસ્સ, ધમ્મસ્સ સારમુવલબ્ભ કરે પમાય' ? 3 સિંહે ભાે પયએા ણમા જિણમએ, ન'દી સયા સ'જમે, દેવ' નાગસુવન્નક્તિરગણ-સબ્ભૂઅભાવચ્ચિએ; લાેગા જત્થ પર્કાર્ટુઓ જગમિણુ', તેલુક્રમચ્ચાસુર', ધમ્મા વર્ટ્ટલ સાસએા વિજયએા, ધમ્મુત્તર' વર્ટ્ટલ. ૪

તમતિમિરપડલવિહ્ર'–સણસ્સ, સુરગણનરિંકમહિયસ્સ; સીમાધરસ્સ વ'દે, પપ્દેાડિઅમાહજાલસ્સ. ર જાઇજરામરણુસાગપણાસણસ્સ, કદ્વાણુપુક્ખલવિસાલસુહાવહસ્સ; કા દેવકાણુવનરિંકગણચ્ચિઅસ્સ,

ાભ્ય આ ગામ આ ગ

CONSTRUCTION OF THE CONSTRUCT OF THE CONST

સિદ્ધાર્ણ ' સુદ્ધાર્ણ', પારગયાર્ણ' પર'પરગયાર્ણ'; લાેઅગ્ગસુવગયાર્ણ', નમા સયા સબ્વસિદ્ધાર્ણ' ૧ જો દેવાર્ણવિ દેવા, જ'દેવા પ'જલી નમ'સ'તિ; ત' દેવદેવમહિઅ', સિરસા વ'દે મહાવીર' ર

સિદ્ધાર્ણું બુદ્ધાર્ણું

નીચેનું સૂત્ર ખાેલવું.

પછી 'નમા અરિહ'તાણું' કહી કાઉસ્સગ્ગ પાર્થા બાદ

ચ`દેસુ નિમ્મલયરા.

લેાગસ્સ ઉજ્જોઅ્ગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહ'તે ક્તિઈસ્સ', ચઉવીસ'પિ કેવલી. ૧ ઉસભમજિઅ' ચ વ'દે, સ'ભવમભિણ દેશ ચ સુમઇ ચ; પઉમમ્પહ' સુપાસ', જિણ' ચ ચ'દપ્પહ' વ'દે. ર સુવિહિંચ પુપ્દદ'ત', સીઅલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણ'ત' ચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિ' ચ વ'દામિ. ૩ ક'શુ' અર' ચ મલ્લિ', વ'દે મુણિસુવ્વય' નમિજિણુ' ચ; વ'દામિ રિટ્ટેનેમિ', પાસ' તહ વદ્ધમાણુ' ચ. ૪ એવ' મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પદ્ધીણ જરમરણા; ચઉવીસ'પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. ૫ કિત્તિયવ'દિયમહિયા, જે એ લાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુ ગ્ગોહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' દિતુ. ૬

લાેગસ્સ

એક લેાગસ્સનેા 'ચ'દેસુ નિમ્મલયરા ' સુધી નીચે મુજબ ક્રાઉરસગ્ગ કરવા. ન આવડે તા ચાર નવકારના કાઉસ્સગ્ગ કરવા.

ાજાય રાજ્ય સાથ રાજ્ય

કક્કો વિ નમુક્રારો, જિણવરવસહસ્સ વહ્રમાણસ્સ; સંસારસાગરાઓ, તારેઈ નર' વ નારિ' વા. ૩ ઉજ્જિ'તસેલસિહરે દિકખા, નાણુ' નિસીહિઆ જસ્સ; ત' ધમ્મચક્રવર્ટિ', અરિંદ્રેનેમિ' નમ'સામિ. ૪ ચત્તારિ અર્દ્ર દસ દાય, વ'દિયા જિણવરા ચઉવ્વીસ; 'પરમર્દ્રનિર્ફિઅર્દ્રા, સિદ્ધા સિદ્ધિ' મમ દિસંતુ, ૫

સૂચના:—અહીં આ જે ભવન કહેતાં મુકામમાં સાધુ રહેતા હાેય તે મુકામની અધિષ્ઠાયિકા દેવી તથા એ મુકામ જે ક્ષેત્રમાં હાેય તે ક્ષેત્રના દેવતા-દેવી આ બંનેની સહાય માટે બે કાઉસ્સગ્ગ કરવાના છે. ચરવળાવાળાએએ બને ત્યાં સુધી ઊભા થઈને કરવા. અહીં આ થાેય વડીલને જ બાેલવાની છે. બીજાઓએ સાંભળવાની છે. ઉપરનું સૂત્ર બાેલ્યા બાદ દુરત જ—

ભુવણુદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ'.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,જ`ભાઈએણું,ઉડ્કુએણું,વાયનિસગ્ગેણું,ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અગ્ગસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં ક્રિટ્સિ ચાલેહિં. ર. એવમાઈએહિં આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા. ૩. જાવ અરિહ'તાણું ભગવ'તાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ. ૪. તાવ કાર્ય ઠાણુણું માણુણું ઝાણુણું અપ્પાણું વાસિરામિ ૫.

એક નવકારનાે કાઉસ્સગ્ગ નીચે મુજબ કરવાે.

નમા અરિહ'તાણું, નમા સિદ્ધાણું, નમા આયારયાણું,

નમાં ઉવજ્ઝાયા^{છુ}, નમા લાએ સબ્વસાહૂણું, એસાે પંચ-

Jain Education International

૧. પર પરાથી 'ભુવન' પાઠ ચાલ્યાે આવે છે. એટલે મે' પણ ખંતે સ્થળે એ જ પાઠ રાખ્યાે છે, બાકી અર્થસંગતિના દર્ષિએ 'ભવન' પાઠ સંયોગ્ય લાગે છે.

www.jainelibrary.org

છીએણું, જ'ભાઇએણું, ઉડ્ડુએણું, વાય–નિસગ્ગેણું, ભમ-લીએ, પિત્તમુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અ'ગસ'ચાલેહિં, સુહુમેહિ' ખેલસ'ચાલેહિ', સુહુમેહિ' દિક્સિ'ચાલેહિ'. ર. એવમાઇએહિં આગારેહિં, અભગ્ગા, અવિરાહિએા, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા. ૩. જાવ અસ્હિ'તાણુ' ભગવ'તાણુ' નમુક્રારેણુ' ન પારેમિ. ૪. તાવ કાર્ય ઠાણેણાં, માણેણાં, ઝાણેણું, અપ્પાર્થ વાેસિરામિ. ય.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું,

સહુએ કાઉસગ પારી લેવા.

ખિત્તદ્રવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ'.

જ્ઞાનાદિગુણ્યુતાનાં, નિત્ય' સ્વાધ્યાયસ'યમરતાનામ; વિદ્વધાતુ °ભુવનદેવી, શિવ' સદા સવ°સાધૂનામ્ ૧.

ેભવનદેવતાની શાય

નમાેડહેત્વ૦ નમાડહ તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય-સવ સાધ્રભ્ય:

પછી 'નમા અરિહ'તાણ" કહી વડીલે કાઉસ્સગ્ગ પારી નીચે મુજબ નમાં ઽહેત કહી નીચ જણાવેલી ચાય કહેવી-

નમુક્રારાે, સવ્બપાવપ્પણાસણાે, મંગલાણ' ચ સવ્વેસિ, પઢમ હવઇ મંગલ.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💯 🎇

राजा आहर्षकार्था स्थापित सहित

એક નવકારનાે કાઉસ્સગ્ગ નીચે મુજબ કરવાે.

નમાે અરિહ'તાહાં, નમાસિદ્ધાહાં, નમાે આયરિયાહાં, નમાે ઉવજ્ઝાયાહાં, નમાે લાેએ સવ્વસાહુહાં, એસાે પ'ચ-નમુક્રારાે, સવ્વપાવપ્પહાસહાે, મ'ગલાહાં ચ સવ્વેસિ', પઢમ' હવઈ મ'ગલ'.

પછી વડીલે 'નમાે અરિહ તાણું' કહી કાઉસ્સગ્ગ પારીને નીચે મુજળ નમાટર્હ ત્૦ કહી થાય કહેવી.

નમાેડહેત્૦

નમાેડહ[િ]ત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય-સવ^૯સાધુભ્ય:.

ક્ષેત્રદેવતાની થાય

યસ્યા: ક્ષેત્ર' સમાશ્રિત્ય, સાધુભિ: સાધ્યતે ક્રિયા; સા ક્ષેત્રદેવતા નિત્ય', ભૂયાન્ન: સુખકાયિની. ૧

પછી ભણાવનાર કે વડીલ બે હાથ જોડી મસ્તક નમાવી ઊભા ઊભા 'નવકાર' બાેલે. સહુ સાંભળે કે સહુ મનમાં બાેલે.

નવકાર

નમા અસ્હિ'તાશં, નમા સિદ્ધાશં, નમા આયસ્યિાશં, નમા ઉવજ્ઝાયાશં, નમા લાેએ સવ્વસાહુશં, એસા પ'ચ-નમુક્રારાે, સવ્વપાવપ્પણાસણાે, મ'ગલાશં ચ સવ્વેસિં, પઢમ' હવઇ મ'ગલ'.

છડ્ઠું આવશ્યક

મે પગ વચ્ચે રાખી પડિલેહી પછી ઊભા થઇ બે વખત અગાઉની જેમ 'સુગુરુ વાંદહ્યા' આપવા, તે નીચે મુજળ—

વાંદણાં

(પહેલી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણા! વ'દિઉં જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. ૧, અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨, નિસીહિ. અહેા-કાય' કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો લે ! કિલાસા, અપ્પકિલ'તાણ્ બહુસુલેણ લે ! દિવસાે વઇ#'તા ? ૩. જત્તા લે ? ૪. જવણિજ્જ' ચ લે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા! દેવસિઅ' વઈ#મ' ૬. આવ-સ્સિઆએ પડિ#મામિ ખમાસમણાણુ' દેવસિઆએ, આસા-યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જ'કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાહાએ માણાએ માયાએ લાભાએ, સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ સવ્વ-ધમ્માઈક્રમણાએ, આસાયણાએ જો મે અઈઆરા કઓ, તસ્સ ખમાસમણા! પડિક્રમામિ, નિ'ક્રામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ ' વાસિરામિ છ.

વાંદર્ણા

(ખીજી વાર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ. ૧. અહુજાણહ મે મિઉગ્ગહ'. ૨. નિસીહિ. અહેા-કાય' કાય-સ'ફાસ' ખમણિજ્જો લે ! કિલામા અપ્પકિલ'તાણુ' બહુસુલેણુ લે ! દિવસા વઇક્ર'તા ! ૩. જત્તા લે ? ૪. જવણિજ્જ' ચ લે ? ૫. ખામેમિ ખમાસમણા ! દેવસિઆ વઇક્રમ'. ૬. પડિક્રમામિ ખમાસમણાણુ' દેવસિઆએ આસા-

ાવ્ય ગાય રાજ્ય રાજ્ય રાજ્ય સાથ રાજ્ય સા

યણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જ'ર્કિચિ મિચ્છાએ, મણુદુક્રડાએ, વયદુક્રડાએ, કાયદુક્રડાએ. કાેહાએ માણાએ માયાએ લેાભાએ, સબ્વકાલિઆએ સબ્વમિચ્છાવયારાએ, સબ્વ-ધમ્માઈક્રમણુાએ, આસાયણુાએ જો મે અઇયારા કએા, તસ્સ ખમાસમણુા! પડિક્રમામિ નિ'દ્વામિ ગરિહામિ અપ્પાર્ણ વાસિરામિ. ૭.

ગભા ગભા જ નીચે મુજબ બાેલીને પલાંડી વાળી બેસવું.

સામાયિક, ચઉવીસત્થા, વ'ઢક, પડિક્રમાચુ', કાઉસ્સગ્ગ, પચ્ચક્ ખાચુ કર્યુ' છે છ.

''ઇચ્છામા અહ્યુસર્ટ્રિં '' '' નમા ખમાસમહાણુ' '' નમાડહઉત્ સિદ્ધાચાર્યાપાધ્યાય–સવઉસાધુભ્ય :

સૂચના:—આટલું બાેલી રહ્યા ત્યારે છ આવશ્યકની આરાધના આનંદપૂર્વ કે થઇ કહેવાય. અહીં આત્મા કર્મના બાેજાથી હળવાે થયાે તેના આનંદ વ્યક્ત કરવા મુહપત્તી હાથમાં રાખી, બે હાથ જોડીને ઉચ્ચ સ્વરે 'नमोSस्तु वर्द्धमानाय'ની સ્તુતિ એક* સાથે બધા ય મધુર સ્વરે બાેલે.

ગમે તે માટા અવાજે ન ખાલવું, ગમે તેમ આગળ પાછળ રહીને ન ખાલવું. સહુની સાથે ખાલવાના ઉપયાગ રાખા ખાલવું.

પછી પુરુષવર્ગે 'નમાેડસ્તુ વર્હમાનાય' નીચે મુજબ કહેવું.

* ગુરુ મહારાજની સાથે પ્રતિક્રમણ થતું હાેય ત્યારે પ્રથમ ગુરુ મહારાજ પાતે સંપૂર્ણ સ્તુતિ ખાેલી જાય અને તે પછી સમગ્ર સમુદાય ખાેલે.

NAMANYANYANYANYANYANYANYANYANYANYA

નમાેડસ્તુ વર્દ્ધમાનાય

(વર્ધમાન સ્તુતિ)

નમાેડસ્તુ વર્જ્રમાનાય, સ્પર્જ્રમાનાય કમ્મ[િ]ણા; તજ્જયાવાપ્તમાક્ષાય, પરાક્ષાય કુતીર્થિનામ, ૧ ચેષાં વિકચારવિંદ્વરાજ્યા, જ્યાય: ક્રમકમલાવલિં દધત્યા; સદશૈરિતિ સ'ગત' પ્રશસ્ય', કથિત'સ'તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રા: ૨ કષાયતાપાર્દ્વિજ'તુનિવ્દિતિં, કરાતિ ચા જૈનમુખાંથ્યુદ્દાદ્દગત:; સ શુક્રમાસાદ્દભવ–વૃષ્ટિસનિભા, દધાતુ તુષ્ટિ' મયિ વિસ્તરા ગિરામ, ૩

* 'નમાસ્ત્'ની જગ્યાએ સીઓએ સ સારદાવાનલની ત્રણ ગાથાઓ

'નમાસ્તુ'ની જગ્યાએ સીઓએ સ સારદાવાનલની ત્રણુ ગાથાઆ નીચે મુજબ બાલવાની છે, તે આ પ્રમાણે—

(સંસારદાવા સ્તુતિ)

સ'સારદાવાનલદાહનીર', સ'માહધૂલીહરણે સમીર'; માયારસાદારણુસારસીર', નમામિ વીર' ગિરિસારધીર'. ૧ ભાવાવનામસુરદાનવમાનવેન, ચૂલાવિલાલક મલાવલિમાલિ-તાનિ; સ'પૂરિતાભિનતલાક્સમીહિતાનિ,કામ' નમામિ જિન-રાજપદાનિ તાનિ. ૨. એાધાગાધ' સુપદપદવી-નીરપૂરાભિ-રામ', જીવાહિ'સા-વિરલલહરી-સ'ગમાગાહદેહ'; ચૂલાવેલ' ગુરુગમમણિસ'કુલ'દૂરપાર', સાર' વીરાગમજલનિધિ' સાદર' સાધુ સેવે. ૩.

તે પછી નીચેનું સૂત્ર ખાલવાનું —

નસુત્શુણું સૂત્ર

નસુત્શુણુ' અસિંહ'તાણું', ભગવ'તાણું ૧. આઈગરાણું તિત્થયરાણું', સય'સ'બુદ્ધાણું' ૨. પુરિસુત્તમાણું, પુરિસ-

CARACTER CARACTER CARACTER CONTRACTOR

ારાજ્યારે સાથવાય સાથ

સીહાણુ', પુરિસવરપુ'ડરિઆણુ', પુરિસવરગ'ધહત્થીણુ'. ૩. લાગુત્તમાણુ', લાગનાહાણુ', લાગહિઆણુ', લાગપઈવાણુ', લાગપજ્જોઅગરાણુ' ૪. અભયકયાણુ', ચક્પ્પુકયાણુ', મગ્ગકયાણુ', સરણુકયાણુ', બાહિકયાણુ', ૫ ધમ્મકયાણુ', ધમ્મદેસયાણુ', ધમ્મનાયગાણુ', ધમ્મસારહીણુ', ધમ્મવર– ચાઉર'તચક્રવટીણુ'. ૬. અપ્પડિહયવર–નાણુ–ક'સણધરાણ', વિઅટછઉમાણાં. ૭. જિણાણાં જાવયાણાં; તિન્નાણાં તાર-યાણાં; સુદ્ધાણાં બાહયાણાં; સુત્તાણાં માઅગાણાં. ૮. સવ્વન્નૂર્ણ, સવ્વકરિસીણાં, સિવ–મયલ–મરુઅ–મણંત– મક્પ્પય–મવ્વાબાહ–મપુણરાવિત્તિ–સિદ્ધિગઇનામધેય' ઠાણાં સ'પત્તાણાં નમા જિણાણાં, જિઅભયાણાં. ૯. જે આ અઈઆ સિદ્ધા, જે આ ભવિસ્સ'તિ ણાગએ કાલે; સ'પઈ આ વટમાણા, સવ્વે તિવિહિણા વ'દામિ. ૧૦.

સૂચના:—નમુત્શુણું પૂરુ થયે જેને શુદ્ધ અને સુંદર રીતે બાેલતા આવડે તેમણું 'અજિય-સંતિ'સ્તવ=અજિત શાંતિનું સ્તવન બાેલવાનું છે. આ 'અજિય-સ'તિ'માં અજિતનાથ અને શાંતિનાથ ભગવાનની ગંભીરાર્થક અને પ્રભાવક સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. પ્રાકૃત ભાષાનું આ એક શ્રેષ્ઠ કાવ્ય છે. બે હાથ જોડી ભાવથી સાંભળવી. આ સાંભળવાથી ઉપસર્ગો કે ઉપદ્રવા થતા નથી. થયા હાેય તાે નષ્ટ થઈ જાય છે. અજિત શાંતિના સમય એ ઉંધવા માટેની મ્હાેટી તક છે માટે પ્રમાદ ન સેવવા. જાગ્રતિ રાખવી.

અહીં 'અજિત શાંતિ સ્તવન' શરૂ કરવા પહેલાં, બેઠા બેઠા 'ખમાસમણ' દઈને ઈચ્છાકારેણ સંક્રિસહ ભગવન ! અજિત શાંતિ સ્તવન ભાણુ' ? એવા આદેશ માગી, 'ઈચ્છ' કહીને નમાડહે ત્સિદ્ધાચાર્યા પાધ્યાય-સર્વસાધુ ભ્ય: બાલવું. તે પછી 'અજિત શાંતિ' સ્તવન શરૂ કરવું. બે હાથ જોડીને બાલવું અને સાંભળવું.

CALLER CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR

અજિય' સ'તિ ચ ભાવએા, અભયકરે સરણં પવજ્જહા. ૬. માગહિત્મા. ' સોઅગ્વો સગ્વેદ્વિં' આ પાઠ જોતાં એક જણ બાલે અને 23

પુરિસા જઈ દુકુખવારણં, જઇ ય વિમગ્ગહ સુકુખકારણં,

કિરિઆ વિહિસ'ચિઅકમ્મકિલેસવિમુક્ખયર', અજિઅ' નિચિય' ચ ગુણેહિં મહામુણિસિદ્ધિગય'; અજિઅસ્સ ય સંતિ મહામુણિણા વિ અ સંતિકરં, સયય' મમ નિવ્લુઇકારણય' ચ નમ'સણય' પ. આલિંગણય.

અજિયજિણ ! સુહપ્પવત્તણું, તવ પુરિસત્તમ ! નામકિત્તણું; તહ ય ધિઈમઈપ્પવત્તણં, તવ ય જિહ્યત્તમ ! સ'તિક્તિણં. ૪. માગહિયા.

સવ્વદુકૂખપ્પસ તીછુ , સવ્વપાવપ્પસ તીછુ ; સયા અજિયસ તીણું, નમા અજિઅસ તિણં ૩. સિલાગા.

વવગયમ'ગુલભાવે, તે હ' વિઉલતવનિમ્મલસહાવે: નિરુવમમહપ્પભાવે, થાસામિ સુદિક્સિબ્ભાવે ર. ગાહા.

અજિઅ જિઅસવ્વભય, સ'તિંચ પસ'તસવ્વગયપાવ'; જયગુરૂ સ'તિગુણુકરે, દાવિ જિણુવરે પણિવયામિ. ૧. ગાહા.

અજિતશાંતિ સ્તવ

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ "

કુરુજણ્વયહત્થિણાઉરનરીસરાે, ષઢમ' તએા મહાચક્રવટિભાેએ મહપ્પભાવાે; જો બાવત્તરિ–પુરવર–સહસ્સ–વરનગર–નિગમ–જણ્વયવઇ અત્તિસારાયવરસહસ્સાણુયાયમગ્ગાે,

અજિઅ' જિઆરિંગણં, જિઅ–સવ્વભય' ભવેાહરિઉ'; પણુમામિ અહ' પયએા, પાવ' પસમેઉ મે ભયવ'. ૧૦. રાસાલુહએા.

થિરસરિચ્છવચ્છ', મયગલલીલાયમાણુ–વરગંધહત્થિપત્થાણુપત્થિયં સ'થવારિહ'; હત્થિહત્થબાહું ધ'તકણુગરુઅગ–નિરુવહય-પિ'જર' પવર–લક્પણાવચિયસામચારુરૂવ', સુઈસુહમણાભિરામપરમરમણિજ્જ-વરદ્દવદુ`દુહિ નિનાય મહરયરસુહગિર' ૯. વેડ્રેઓ.

સાવત્થિપુવ્વપત્થિવં ચ,વરહત્થિમત્થયપસત્થ-વિત્થિન્નસંથિયં,

ત' ચ જિષ્ણુત્તમમુત્તમનિત્તમસત્તધર', અજ્જવમદ્દવખ'તિવિમુત્તિસમાહિનિહિ'; સ'તિકર' પણુમામિ ક્રમુત્તમતિત્થયર', સ'તિમુણી મમ સ'તિસમાહિવર' દિસઉ ૮. સાેવાણુય'.

અરઈરઈ તિમિરવિરહિઅમુવરયજરમરહાં, સુરઅસુરગરુલભુયગવઇ-પયયપણિવઇઅ'; અજિઅમહમવિ અ સુનયનયનિઉણમભયકર', સરણમુવસરિઅ ભુવિ-દિવિજમહિઅ' સયયમુવષ્ડ્રમે. ૭. સરણમુવસરિઅ ભુવિ-દિવિજમહિઅ' સયયમુવષ્ડ્રમે. ૭.

ાપ્ય ગામના ગામન

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

ચઉદ્રસવરરયણુ–નવમહાનિહિ–ચઉસર્ફિ– સહસ્સ–પવરજીવઇણ સુંદ્રરવઈ, ચુલસી હયગયરહસયસહસ્સ–સામી–છન્નવઇ– ગામકાેડિસામી આસી જો ભારહ`મિ ભયવ`. ૧૧. વેકૄંએા.

ત' સ'તિં સ'તિકર', સ'તિષ્ણુ' સબ્વભયા; સ'તિં થુણામિ જિણુ', સ'તિં વિહેઉ મે. ૧૨. રાસાન'દિચ્યય'.

સાંત શુણામિ જિણું, સાંતે વિહેઉ મે. ૧૨. રાસાન'દિચ્યય.

ઈક્ખાગ ! વિદ્વહ–નરીસર ! નરવસહા ! મુણિવસહા ! નવસારયસસિસકલાણુણુ ! વિગયતમા ! વિહુયરયા ! અજિઉત્તમ-તેઅગુણેહિંમહામુણિ-અમિઅખલા!વિઉલકુલા! પણુમામિ તે ભવભયમૂરણુ ! જગસરણા ! મમ સરણુ ૧૩. ચિત્તલેહા.

કેવકાણવિંકચ'ક્સૂરવ'ક ! હડું–તુડું–જિડું–પરમ– લડું–રૂવ ! ધ'ત–રુપ્પ–પટ્ટ-સેય–સુદ્ધ–નિદ્ય–ધવલ– ક'તપ'તિ ! સ'તિ–સત્તિ ! કિત્તિ–સુત્તિ–જીત્તિ–ગુત્તિપવર ! દિત્તતેઅ ! વ'ક ! ઘેઅ ! સવ્વલેાઅ–ભાવિઅપ્પભાવ ! હુઅ ! પઇસ મે સમાહિં. ૧૪. નારાયએા.

વિમલસસિકલાઇરેઅસાેમ', વિતિમિરસૂરકરાઇરેઅતેઅ'; તિઅસવઈગણાઈરેઅરૂવ', ધરણિધરપ્પવરાઇરેઅસાર'. ૧૫. કુસુમલયા.

સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ ખલે અજિઅં; તવ સંજમે અ અજિઅં, એસ શુષ્ટ્રામિ જિષ્ટું અજિઅં, ૧૬. ભુઅગપરિરિંગિઅં.

સાેમગુણેહિં પાવઈ ન ત' નવસરયસસી, તેમ્મગુણેહિં પાવઈ ન ત' નવસરયરવી;

જ' સુરસ'થા સાસુરસ'થા, વેરવિઉત્તા ભત્તિસુજીત્તા, આયરભૂસિઅસ'ભમપિંડિઅ,સુદ્રુદુસુવિમ્હિઅ-સબ્વબલાેઘા; ઉત્તમ–ક'ચણુ–રયણુ–પરૂવિઅ,–ભાસુરભૂસણુભાસુરિઅ'ગા, ગાયસમાણુય-ભત્તિવસાગય–પ'જલિ-પેસિયસીસપણુામા,ર૩,

રહતુરય-પહકર-સએહિં હુલિઅં, સસ'ભમાઅરથુપ્યુભિઅલુલિઅચલ-કુંડલ'ગય-તિરીડ-સાહ'ત-મઉલિમાલા. ૨૨. વેકૂંએા.

અજિઅ' અજિઅં પયએા પશુમેન ૨૧ન વિજ્જીવિલસિઅ'. આયગા વર-વિમાણ-દિવ્વક્ષગ-

'દેવકોડિસયસ'થુઅ', સંમણસ'ઘપરિવ'દિઅ'. ૨૦. સુમુહ'. અભય' અણહ' અરય' અરુય';

અઇરુગ્ગયસરયદ્વિાયર–સમહિઅ–સપ્પભ' તવસા, ગયણુંગણવિયરણ–સમુઇઅ–ચારણવ'દિઅ' સિરસા. ૧૯. કિસલયમાલા. અસુરગરુલપરિવ'દિઅ', કિન્નરેારગનમ'સિઅ';

વિષ્ડુઓષ્ડ્રય-સિર-રઈ-અ'જલિરિસિગષ્ડ્ર-સંશુઅ' થિમિઅ', વિષ્યુહાહિવધષ્ડ્રવઈ-નરવઈ-શુઅ-મહિઅચ્ચિઅ' બહુસાે; અઈરુગ્ગયસરયદિવાયર-સમહિઅ-સપ્પભ' તવસા,

તિત્થવરપવત્તય તમરયરહિઅ', ધીરજણ્ર્યુઅચ્ચિઅ ચુઅકલિકલુસ'; સ'તિ–સુહપ્પવત્તય તિગરણપયઍા, સ'તિમહ મહાસુણિ સરણુસુવણુમે ૧૮. લલિઅય'.

રૂવગુણ્રેહિં પાવર્ઠન ત' તિઅસગણ્રવર્ઠ, સારગુણ્રેહિં પાવર્ઠન ત' ધરણ્રિધરવર્ઠ. ૧૭. ખિનિજઅય'.

ગામ માહિત ગાંધી સાંગળ છે. આ ગાંધી સાંગળ છે.

ં સંવચ્છરો પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

વ'દિઊણ થાેઊણ તેા જિણ', તિગુણુમેવ ય પુણા પયાહિણુ'; પણમિઊણ ય જિણુ' સુરાસુરા, પમુઈઆ સભવણાઇ તાે ગયા. ૨૪. ખિત્તય'.

ત' મહામુણિમહ' પિ પ'જલિ, રાગદાસભયમાહવજ્જિઅ'; દેવદાણવનસ્દિવ'દિઅ', સ'તિમુત્તમ' મહાતવ' નમે. ૨૫. ખિત્તય'.

અ'બર'તરવિઆરણિઆહિં, લલિઅહ'સવહુગામિણિઆહિં; પીણસાેણિથણસાલિણિઆહિં, સકલકમલદ્દલલાેઅણિઆહિ. ૨૬. દીવય'.

પીછુનિર તરથણુભરવિણમિયગાયલયાહિ , મણિક ચણપસિઢિલમેહલસાહિઅસાણિતડાહિ ; વરખિંખિણિ-નેઉરસતિલયવલયવિભૂસણિઆહિ ; રઈકરચઉરમણાહરસુ દરદ સણિઆહિ .૨૭. ચિત્તક્ ખરા.

કેવસુંદરીહિં પાયવંદિઆહિ',વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્રમા કમા, અપ્પણેા નિડાલએહિ' મ'ડણેાક્ષુપ્પગારએહિ' કેહિ' કેહિ' વિ; અવ'ગતિલયપત્તલેહનામએહિ' ચિક્ષએહિ' સ'ગય'ગયાહિ', ભત્તિસ'નિવિટ્રેવ'દણાગયાહિ' હુ'તિ તે વ'દિઆ પુણેા પુણેા. ૨૮. નાશાયએા.

ન'દિચ્પય'.

તમહ' જિણ્ચ'ડ', અજિઅ' જિઅમાહ'; કુય–સવ્વકિલેસ', પયએા પણમામિ. ર૯. શુઅવ'દિઅયસ્સા, રિસિગણદેવગણેહિં, તા દેવવહુહિં' પયએા પણમિઅસ્સા; જસ્સ જગુત્તમ-સાસણુઅસ્સા, ભત્તિવસાગયપિ'ડિઅયાહિ';

વયગયકમ્મરયમલં, ગઈ ગયં સાસયં વિઉલં. ૩૫. ગાહા.

એવ તવબલવિઉલ , યુઅ મએ અજિઅસંતિજિષ્બજીઅલ ;

તે તવેશ્વ ધુઅસવ્વપાવયા, સવ્વલેાઅહિઅમૂલપાવયા; સ'શુઆ અજિઅસ'તિપાયયા, હુંતુ મે સિવસુહાણ દાયયા.૩૪. અપરાંતિકા.

સહાવલક્રા સમપ્પઇક્રા, અદેાસદુક્રા ગુણેહિ' જિક્રા; પસાયસિદ્દા તવેણ પુદ્દા, સીરિહિં ઈદ્દા રિસીહિં જીદ્દા. ૩૩. વાણવાસિયા.

ઝયવરમગરતુરયસિરિવચ્છસુલ છણા; દીવસસુદ્ધમ કરકિસાગયસાહિત્મા, સત્થિચ્યવસહ–સીહરહચક્રવર'કિયા. ૩૨. લલિઅય'.

્ છત્તચામરપડાગજાઅજવમ ડિઆ,

Jain Education International

દેવવરચ્છરસા–ઍહુઆહિં,

સુરવરરઈગુણપ'ડિઅયાહિ'. ૩૦. ભાસરય. વ'સસદ્દત'તિતાલમેલિએ. તિઉક્ખરાભિરામ–સદ્દમીસએ કએ અ; સુઈસમાણુણુેઅ સુદ્ધસજ્જગીઅષાયજાલઘ'ડિઆહિ', વલય-મેહલા-કલાવનેઉરાભિરામસદ્દમીસએ કએ અ; દેવનકિચ્પાહિં હાવભાવવિબ્ભમપ્યગારએહિં, નચ્ચિઊણ અ'ગહારએહિં, વ'દિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્રમા કમા, તય' તિલાયસબ્વસત્તસ'તિકારય': પસ તસવ્વપાવદાસમેસહ, નમામિ સ તિમુત્તમ જિણુ, ૩૧. નારાયઓ.

વિધિ સહિત

ઈચ્છામિ ખમાસમણે ! વ'ક્રિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિચ્યાએ, મત્થએણ વંદામિ. ભગવાન હ'.

ભગવાનાદિ વ'દન

પછી ચાર નમસ્કાર ખમાસમણપૂર્વ ક પ્રાર ભમાં (જુઓ પાનુ ૨૮) જેમ આપ્યા હતાં તે રીતે જ સહુએ અહીં આપવાનાં છે.

વરકનકશ'ખવિકુમ,-મરકતઘનસન્નિભ' વિગતમાહ'; સપ્તતિશત' જિનાનાં, સર્વામરપૂજિત' વ'દે. ૧.

વરકનક સ્તુતિ

ષક્રિખઅ ચાઉમ્માસિઅ,-સ'વચ્છરિએ અવસ્સ ભષ્ટ્રિઅવ્વેા; સાેઅવ્વા સવ્વેહિં, ઉવસગ્ગનિવારણા એસાે. ૩૮. જો પઢઈ જો અ નિસુણુઈ, ઉભએા કાલ પિ અજિઅસ તિથય; ન હુ હુંતિ તસ્સ રાેગા, પુવ્વુપ્પન્ના વિ નાસ'તિ. ૩૯. જઈ ઈચ્છહ પરમપય', અહવા કિત્તિ' સુવિત્થડ' ભુવણુ; તા તેલુક્કુદ્ધરણે, જિણવયણે આયર' કુણહ 80. અજિતશાંતિ પુરું થયે સહુએ એકી સાથે નીચેની સ્તુતિ બાલવી.

ત' માએઉ અ ન'કિં, પાવેઉ અ ન'કિસેણુમભિન'કિં; પરિસા વિ ય સુહન દિં, મમ ય દિસઉ સંજમે ન દિં. ૩૭. 31161.

ત' બહુગુહ્યુપ્પસાય', મુક્પ્પસુંહેણુ પરમેણુ અવિસાય'; નાસેઉ મે વિસાય', કુણુઉ અપરિસાવિઅ-પસાય'. ૩૬. JUNI.

• સંવ ચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥

ઇચ્છામિ ખમાસમણે ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વ'દામિ. આચાર્ય હ'. ઇચ્છામિ ખમાસમણે ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વ'દામિ. ઉપાધ્યાય હ'. ઇચ્છામિ ખમાસમણે ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વ'દામિ. સવ^cસાધુ હ'.

આટલું થઈ રહ્યા બાદ બ્રાવક-શ્રાવિકાઓએ જમણે હાથ કટાસણા ઉપર થાપી, માશું નમાવી, સંઘમાં જે વડીલ હેાય અને સૂત્ર શુદ્ધ આવડતું હેાય તે, નીચેનું સૂત્ર મુહપત્તી મુખ આગળ રાખીને બેાલે, બીજા બધા સાંભળે.

અદ્વાઈજજેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પનરસસુ કમ્મભૂમીસુ, અર્જ્વાઈજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પનરસસુ કમ્મભૂમીસુ, જાવ'ત કેવિ સાહૂ , રયહરણુગુચ્છપડિગ્ગહધારા; પ'ચમહવ્વયધારા, અદ્વારસ-સહસ્સ-સીલ'ગધારા; અક્'પુયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થઐણ વ'દામિ. ૧.

પછી વડીલ આદેશ માગે---

ઈચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન ! દેવસિઅ પાયચ્છિત્ત વિસાહણત્ય' કાઉસ્સગ્ગ' કરુ' ? 'ઈચ્છ'' દેવસિઅ પાય-ચ્છિત્ત વિસાહણુત્થ' કરેમિ; કાઉસ્સગ્ગ'.

અન્નય

અન્નત્ય ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,જ'ભાઇએણું,ઉડ્ડુએણું,વાયનિસએણું,ભમલીએ,

Ed. 5

જિણે;

કેવલી. ૧

લાગસ્સ કહેવા.

કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લેાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાેહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ'

પછી 'નમાે અરિહ તાણું' કહી કાઉસ્સગ્ગ પારી પ્રગટ

સંવરછરી પ્રતિક્રમાંગ

પિત્તમુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અ'ગસ'ચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલ-સ ચાલેહિં, સુહુમેહિં દિદ્વિસ ચાલેહિં. ૨. એવમાઈ એહિં, આગારેહિં, અભગ્ગા, અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા. ૩ જાવ અરિંહ તાણ, ભગવ તાણુ, નમુકારેણ ન પારેમિ. ૪ તાવ કાર્ય ઠાશેણું, માશેણું, ઝાશેણું, અપ્પાણું વાસિરામિ. પ

તે પછી ચાર લાગસ્સના કાઉરસગ્ગ 'ચ'દેસ નિમ્મલયરા'

ચઉવીસ'પિ

જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. પ

સુધી કરવા. ન આવડે તેણે સાળ નવકારના કાઉસ્સગ્ગ કરવા.

લાેગસ્સ ઉજ્જોચ્પગરે. ધમ્મતિત્થયરે

કિત્તઇસ્સ.

અશિહ તે

ચઉવીસ'પિ

ચ'દેસુ નિમ્મલયરા.

ચાર લાેગસ્સના કાઉસ્સગ્ગ માટેનું લાેગસ્સ સૂત્ર

ઉસભમજિઅ' ચ વ'દે, સ'ભવમભિણ દેણું ચ સુમઇ ચ; પઉમય્પહ સુપાસ, જિહ્ય ચ ચંદ્રપ્પહ વદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્દદ'ત', સીઅલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણ'તં ચ જિણું, ધમ્મ સ'તિ ચ વ'દામિ. ૩ કંશું અર ચ મલિં, વ'દે મુણિસુવ્વય' નમિજિણુ' ચ; વ'કામિ રિટ્રેનેમિં, પાસ' તહ વહ્રમાણું ચ. ૪ એવં મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા;

જાણીતા 'ઝંકારા ' આવે છે ત્યારે આરાધકાનાં હૈયામાં આનંદની ભરતી વધી જાય છે ને ગુરુ મહારાજ કે વડીલ શ્રાવક સંસારદાવાની ચાથી ગાથા ખાલવા માંડે ત્યાં તા લાેકા તે ગાથા સાથે જ ખાલવા માંડે છે. અથવા તાે ઉતાવળા થઈ 'ઝંકારા ' ઉપાડી લે. છે. પરન્તુ આથી અવિધિ–અવિનયનાે દાષ લાગે છે. માટે ધીરતા રાખી પૂરુ

સૂચના:---નીચેની સૂચના ખરાબર ધ્યાનમાં લાે.

ત્યાર પછી 'સજઝાય' (સ્વાધ્યાય) ખાેલે.

અશિહ'તે કિત્તઈસ્સ', ચઉવીસ' પિ કેવલી. ૧ ઉસભમજિઅ' ચ વંદે, સ'ભવમભિણ દેશુ' ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહ' સુપાસ', જિશુ' ચ ચ'દપ્પહ' વ'દે. ર સુવિહિ' ચ પુપ્દદ'ત', સીઅલ સિજ્જ' સ વાસુ પુજ્જ' ચ; વિમલમણ 'ત' ચ જિશુ', ધમ્મ' સ'તિ' ચ વ'દામિ. ૩ ક'શુ' અર' ચ મલ્લિ', વ'દે સુણિ સુવ્વય' નમિજિ છુ' ચ; વ'દામિ રિટ્ટુનેમિં, પાસ' તહ વન્દ્રમાણ ચ, ૪ એવ' મએ અભિશુઆ, વિહુ યરયમલા પહી છુજરમરણા; ચઉવીસ' પિ જિશુવરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ, પ કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિન્દા; આ રું આ બાહિલાભ', સમાહિવરસુત્તમ' દિંતુ. ૬ ચ'દેસુ નિમ્મલયરા, આઈ સ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિન્દા સિન્દિં મમ દિસ'તુ. ૭

લાેગસ્સ

લાેગસ્સ ઉજ્જોચ્યગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણુ;

ઉવસગ્ગહર' પાસ', પાસ' વ'ક્રામિ કમ્મથણુમુક્ર'; વિસહરવિસનિન્નાસ', મ'ગલકક્ષાણુઆવાસ'. ૧ વિસહરકુલિ'ગમ'ત', ક'ઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ–રાેગમારિ, દુકું–જરા જ'તિ ઉવસામ'. ર

ANALANANA MANANA MAN

ઉવસગ્ગહર

નમાે અસિહ'તાણુ', નમાે સિદ્ધાણુ', નમાે આયરિયાણુ', નમાે ઉવજ્ઝાયાણુ', નમાે લાેએ સવ્વસાહૂણુ', એસાે પ'ચ-નમુક્રારા, સવ્વપાવપ્પણાસણા, મ'ગલાણુ' ચ સવ્વેસિં, પઢમ' હવઈ મ'ગલ'.

નવકાર

કચ્છાકારેણુ સ'દિસહ ભગવન્! સજ્ઝાય કરું ? કચ્છ. પછા અહીં નીચેની સજ્ઝાય કરે.

કચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ મત્થએણ વ'દામિ.

ાહચ્યાઅ મત્યઅણ વદ્યામ. ઇચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવન ! સજ્ઝાય સ'દિસાહુ' ? ઇચ્છ.

બમાસમણુપૂર ક ન્યાટરા ઇચ્છામિ ખમાસમણાે ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્યાએ મત્થએથ વ'દામિ.

ખમાસમણપ્રવધ્ક આદેશ

પછી તીચે મુજળ બે ખમાસમણાપૂર્વક બે આદેશા માગે.

સાંભળી સહુએ એક સાથે 'ઝંકારા ' પદથી સ્તુતિ ઉપાડવી અને સાથે જ પૂરી કરવી. કાઇએ આગળ–પાછળ પૂરી ન કરવી.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 📶

ર

з

૧. અહીં થી સહુ સાથે ઉચ્ચ સ્વરે ખાેલે.

પછી વડીલ સહુ સાંભળે તેમ એક નવકાર-ખાેલે.

આમૂલાલાેલધૂલીઅહુલપરિમલાલીઢલાેલાલિમાલા,-^૧ઝ'કારારાવસારામલદલકમલાગારભૂમિનિવાસે ! છાયાસ'ભારસારે ! વરકમલકરે ! તારહારાભિરામે ! વાણીસ' દાહદાહે ! ભવવિરહવર' દેહિ મે દેવિ ! સાર'. ૪

એાધાગાધ' સુપક્ષ્યકવીનીરપૂરાભિરામ', જીવાહિંસા-વિરલલહરી-સ'ગમાગાહકહ'; ચૂલાવેલ' ગુરુગમમણ્ડિસ'કલ' દૂરપાર', સાર' વીરાગમજલનિધિ' સાકર' સાધુ સેવે.

ભાવાવનામસુરક્ષાનવમાનવેન,− ચૂલાવિલાેલકમલાવલિમાલિતાનિ; સ'પૂરિતાભિનતલાેકસમીહિતાનિ, કામ' નમામિ જિનરાજ–પદ્માનિ તાનિ.

સ'સારકાવાનલકાહનીર', સ'માહધૂલીહરણે સમીર'; માયારસાકારણસારસીર', નમામિ વીર' ગિરિસારધીર'. ૧

સ સારદાવાનલ

ચિટ્ટું દૂરે મ'તા, તુજ્ઝ પણામા વિ બહુફલા હાૈઇ; નરતિસ્એિસ વિ જીવા, પાવ'તિ ન દુક્ખદાગચ્ચઃ ૩ તુહ સમ્મત્તે લંસે, ચિંતામણિ–કપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવ'તિ અવિગ્ધેણું, જીવા અયરામર' ઠાણું. ૪ ઈઅ સ'યુઓ મહાયસ ! ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણુ હિયએણુ; તા દ્વ દિજ્જ બાહિ, ભવે ભવે પાસ ! જિણુચ'દ્ર !. પ

ારરા પ્રાથમિક માર્ગ માર્ગ માર્ગ માર્ગ સાથે સાહત

નવકાર

નમાે અરિહ'તાણું, નમાે સિદ્ધાણું, નમાે આયરિયાણું, નમાે ઉવજ્ઝાયાણું, નમાે લાેએ સબ્વસાહૂણું, એસાે પંચ-નમુક્રારા, સબ્વપાવપ્પણાંસણાે, મંગલાણું ચ સબ્વેસિં, પઢમ હવઈ મંગલ.

સૂચના:—હવે ગ્હોટી શાંતિના કાઉરસગ્ગ કરવાનાે છે. આ પ્રતિક્રમણના અંતિમ કાઉરસગ્ગ છે, જે શાંતિ માટેનાે છે. માટે ચરવળાવાળાઓએ ઊભા થઈને કરવાે ઉત્તમ છે. શાંતિ સાંભળીને પારવાનાે છે. છીંકનાે ખાસ ઉપયાેગ રાખવાે અતિ જરૂરી છે. આ શાંતિમાં તીર્થ કરદેવાની સ્તુતિ, પ્રાર્થના ઉપરાંત બેદભાવ વિના સહુ કાેઈ પ્રાણીની શાંતિ ઈચ્છવામાં આવી છે.

નીચે મુજબ આદેશ માગીને કાઉસ્સગ્ગ કરવાના છે.

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વૅંક્રિઉં જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્પાએ મત્થએણ વંક્રામિ.

ઈચ્છાકારેણુ સ'દિસહ ભગવન ! દુક્ખક્રખય કમ્મક્રખય નિમિત્ત' કાઉસ્સગ્ગ કરુ' ! ઈચ્છ', દુક્ખક્રખય કમ્મક્રખય નિમિત્ત' કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ'.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,જ`ભાઈએણું,ઉદ્દુએણું,વાયનિસએણું,ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અ'ગસ'ચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસ'ચાલેહિં, સુહુમેહિં ક્રિફિસ'ચાલેહિં. ૨. એવમાઈએહિં આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગા.

૩. જાવ અરિહ'તાણુ' ભગવ'તાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ. ૪ તાવ કાય' ઠાણુણું માણુણુ' ઝાણુણુ' અપ્પાણુ' વાસિરામિ પ

ચાર લેાગસ્સ સંપૂર્ણુ ગણવાના ન આવડે તાે ૧૬ નવકાર ગણવા. (ગ્રુરુ પાર્યા બાદ) શાંતિ બાેલનાર ધાેમેથા શુદ્ધ રીતે માેટી શાંતિ બાેલે, તે પૂરી થયે સહુ ધાેમેથા 'નમાે અરિહતાણું' પદ બાેલીને પારે.

ં કાઉસ્સગ્ગમાં ગણુવાનું લોગસ્સ સૂત્ર ઉજ્જોચ્પગરે, ધમ્મતિત્થયરે લાેગસ્સ m @: **ચ્પરિહ**'તે કિત્તઈસ્સ', ચઉવીસ' પિ કેવલી. ૧ ઉસભમજિઅ ચ વ`દે, સંભવમભિણ દેણું ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણું ચ ચંદ્રપ્પહં વ'દે. ર સુવિહિંચ પુપ્કદ'તં, સીઅલ સિજ્જ સ વાસુપુજ્જ ચ; વિમલમણુ'ત' ચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિ ચ વ'ક્રામિ. ૩ કું શું અરં ચ મધ્રિં, વંદે મુણિસુવ્વય નમિજિણું ચ; રિદ્રેનેમિં, પાસ' તહ વહ્રમાણું ચ, ૪ વ'દામિ એવ' મએ અભિશ્રુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસ પિ જિણ્વરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. પ કિત્તિય વ'ક્રિય મહિયા, જે એ લેાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાભં, સમાહિવરમુત્તમં દિવુ. ૬ ચ`દેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ'તુ. ૭

એ પ્રમાણે સંપૂર્ણ ચાર લાેગસ્સનાે કાઉસ્સગ્ગ કરવાે. પછી આદેશ માગેલી વ્યંક્તિ 'નમાે અરિહ તાણુ' બાેલવા પૂર્વ કાઉ-સ્સગ્ગ પારીને **નમાે ઽહ[િ]તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસવ[િ]સાધુભ્ય:** કહી માેટી શાંતિ બાેલે, બીજા સાંભળે.

બૃહદ્દ શાંતિ સ્તવ-માેટી શાંતિ

ભાે ભાે ભવ્યા:! શૃષ્ણત વચન પ્રસ્તુત સવધ્મેતદ, ચે ચાત્રાયાં ત્રિભુવનગુરારાહ[િ]તા ભક્તિભાજ:, તેષાં શાંતિભ^cવતુ ભવતામહ^cક્રાદિ-પ્રભાવા– દારાગ્ય–શ્રીધૃતિમતિકરી ફ્લેશવિધ્વ સહેતુ:.

ભેા ભેા ભવ્યલાકા: !ઈહ હિ ભરતૈરાવતવિદેહસ ભવાનાં સમસ્તતીર્થ કૃતાં જન્મન્યાસનપ્રકમ્પાન તરમવધિના વિજ્ઞાય, સોધર્માધિપતિ: સુધાષાથ ટાચાલનાન તર સકલસુરાસુરેન્દ્રૈ: સહ સમાગત્ય, સવિનયમહ દ્લાકારક ગૃહીત્વા,ગત્વા કનકાદિ-શુંગે, વિહિતજન્માભિષેક: શાંતિસુદ્ધાષયતિ યથા, તતા ડહ કૃતાનુકારમિતિ કૃત્વા ' મહાજના ચેન ગત: સ પ'થા;' ઇતિ ભવ્યજને: સહ સમેત્ય સ્નાત્રપી કે સ્નાત્ર વિધાય, શાંતિસુદ્ ધાષયામિ તત્પૂજાયાત્રાસ્નાત્રાદિમહાત્સવાન તરમિતિ કૃત્વા, કર્ણુ કત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા.

ૐ પુષ્ટ્યાહ પુષ્ટ્યાહ પ્રીય તાં પ્રીય તાં ભગવ તા ઽહ^૧ત: સર્વજ્ઞા:,સવ^{વ્}દર્શિનસ્નિલાકનાથા-સ્નિલાક મહિતાસ્નિલાક પૂજ્યા સ્નિલાક ધ્વરા–સ્નિલાકાદ્યોતકરા:.

ૐ ઋષભ-અજિત-સ'ભવ-અભિન'દન-સુમતિ-પદ્મ-પ્રભ-સુપા^{શ્વ}-ચ'કપ્રભ-સુવિધિ-શીતલ-શ્રેયાંસ-વાસુપૂજ્ય-વિમલ-અનંત-ધર્મ-શાંતિ-કુ'શુ-અર-મક્ષિ-સુનિસુવ્રત-નમિ-નેમિ-પા^શ્-વર્જ્રમાનાંતા જિના: શાંતા: શાંતિકરા ભવ'તુ સ્વાહા.

ૐ મુનયાે મુનિપ્રવરા રિપુવિજયદુર્ભિક્ષકાંતારેષુ દુર્ગ-માગે⁽ષુ રક્ષ'તુ વાે નિત્ય' સ્વાહા.

ૐ શ્રી હ્રી ઘૃતિ–મતિ-કીર્તિ–કાંતિ-યુદ્ધિ-લક્ષ્મી-મેધા-વિદ્યાસાધન–પ્રવેશ–નિવેશનેષ્ઠુ, સુગ્રહીતનામાના જય'તુ તે જિનેન્દ્રા:.

ૐ રાેહિબ્રી–પ્રજ્ઞપ્તિ–વજશૃંખલા–વજ્ર'કુશી-અપ્રતિ-ચકા–પુરુષક્રત્તા–કાલી–મહાકાલી–ગોરી–ગાંધારી–સર્વાસ્ના-મહાજવાલા-માનવી-વૈરાેડ્ર્યા-અચ્છ્રપ્તા-માનસી-મહામાનસી ષાેડશ વિદ્યાદેવ્યાે રક્ષ'તુ વાે નિત્ય' સ્વાહા

ૐ આચાર્યાપાધ્યાયપ્રભૃતિચાતુર્વ'ર્ણુ'સ્ય શ્રી શ્રમણ– સંઘસ્ય શાંતિભ'વતુ તુષ્ટિભ'વતુ પુષ્ટિભ'વતુ,

ુૐચહાશ્ચન્દ્રસૂર્યાંગારકસુધબૃહસ્પતિશુક્રશનેશ્વરરાહુકેતુ-સહિતા:સલાેકપાલા: સાેમ–યમ–વરુણ–કૃષ્ણર–વાસવાદિત્ય– સ્ક'દ્વિનાયકાેપેતા યે ચાન્યેપિ ગ્રામનગરક્ષેત્રદેવતાદ્વયસ્તે– સવે^૬ પ્રીય'તાં પ્રીય'તાં અક્ષીછુકાેશકાેષ્ઠાગારા નરપતયશ્ચ ભવ'તુ સ્વાહા.

ૐ પુત્ર-મિત્ર-ભ્રાત્ટ-કલત્ર-સુહુત્-સ્વજન-સ'અ'ધિ-અ'ધુ-વર્ગ'સહિતા: નિંત્ય' ચામાદપ્રમાદકારિષ્ણુ: અસ્મિ'શ્ર ભૂમ'ડલા-યતનનિવાસિ-સાધુ–સાધ્વી–શ્રાવક–શ્રાવિકાર્ણુાં રાગાપસર્ગ'– વ્યાધિદુ:ખદુર્ભિક્ષદીમ'નસ્યાપશમનાય શાંતિભ'વતુ,

ૐ તુષ્ટિ-પુષ્ટિ-ઋદ્ધિ-વૃદ્ધિ-માંગલ્યાત્સવા: સઢા પ્રાદુ-ભૂ°તાનિ પાપાનિ શામ્ય'તુ દુસ્તિાનિ, શત્રવ: પરાઙ્મુખા ભવ'તુ સ્વાહા.

શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમ: શાંતિવિધાયિને; ત્રૈલેાક્ચસ્યામરાધીશ,-મુકુઠાભ્યર્ચિતાંધયે. ૧

anananan maanan manananan anananan

www.jainelibrary.org

શિવમસ્ત સર્વ-જગત:, પરહિતનિરતા ભવ'તુ ભ્રતગણા:; દાષા: પ્રયાન્તુ નાશં, સવ^દત્ર સુખી ભવતુ લાેક:.

નત્ય તિ નત્ય મહિપુષ્પવધ. સજ'તિ ગાય'તિ ચ મ'ગલાનિ; સ્તાત્રાણિ ગાત્રાણિ પડ'તિ મ'ત્રાન, કલ્યાણભાજો હિ જિનાભિષેકે.

એષા શાંતિ: પ્રતિષ્ઠાયાત્રાસ્નાત્રાઘવસાનેષુ, શાંતિકલશ' કું કુમચ કનક પૂરિાગુરુ ધૂપવાસકુસુમાંજલિસમેત: ગૃહીત્વા સ્નાત્રચતુષ્કિકાયાં શ્રીસ ઘસમેત: શુચિશુચિવપુ: પુષ્પવસ્ત્રચ ક-નાભરણાલ કૃત., પુષ્પમાલાં ક'ઠે કૃત્વા, શાંતિમુદ્ધાષયિત્વા શાંતિપાનીય' મસ્તંકે દાતવ્યમિતિ.

ૐ સ્વાહા ૐ સ્વાહા ૐ શ્રી પાર્શ્વનાથાય સ્વાહા.

શ્રીરાજાધિયાનાં શાંતિભ°વત. શ્રીરાજસન્નિવેશાનાં શાંતિભ⁶વત. શ્રીગાષ્ઠિકાનાં શાંતિભ^{લ્}વતુ, શ્રીપૌરમુખ્યાણું શાંતિભ^{લ્}વતુ, શ્રીપોરજનસ્ય શાંતિભ^cવતુ, શ્રીબ્રહ્મલાકસ્ય શાંતિભ^cવતુ.

શ્રીશ્રમણસ ઘસ્ય શાંતિભ^cવતુ, શ્રીજનપદ્યાનાં શાંતિભ^cવતુ;

શ્રી સ'ઘજગજ્જનપદ્રરાજાધિપરાજસન્નિવેશાનામ ; ગાષ્ઠિકપુરસુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈવ્યાંહરેચ્છાંતિમ્ . 8

ઉન્મૃષ્ટરિષ્ટદુષ્ટ્રગ્રહગતિદુ:સ્વપ્નદુર્નિમિત્તાદિ: સ'પાદિતહિતસ'પન્નામગ્રહણ' જયતિ શાન્તે: 3

શાંતિ: શાંતિકર: શ્રીમાન, શાંતિં દિશતુ મે ગુરુ:; શાંતિરેવ સદા તેષાં, ચેષાં શાંતિગ્ઉંહેગહે.

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 🞇

જિશે:

જણુ બાેલે અને ખીજા સાંભળે.

સુવિહિ ચ પુપ્કદ'ત', સીઅલ સિજ્જ સ વાસુપુજ્જ ચ; વિમલમણુ'ત' ચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિં ચ વ'દામિ. ૩, કુ'શુ' અર' ચ મલિં, વ'દે મુણિસુવ્વય' નમિજિણુ' ચ; વ'દામિ રિટ્ટ્રેનેમિં, પાસ' તહ વદ્ધમાણુ' ચ. ૪ એવ'મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પહીણુંજરમરણા; ચઉવીસ' પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. પ કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' દિંતુ. ૬ ચ'દેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ'તુ. ૭ પછી તીચે આપેલ 'સ'તિકર' સ્તવ' બે હાથ જોડીને એક

અરિહ'તે કિત્તઈસ્સ' ચઉવીસ' પિ કેવલી ૧ ઉસભમજિઅ'ચ વ'દે,સ'ભવમભિણ'દણું ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહં સપાસ', જિર્ણ ચ ચ'દપ્પહં વ'દે ૨

લેાગસ્સ લેાગસ્સ ઉજ્જોવ્યગરે, ધમ્મતિત્થયરે

અહ' તિત્થયરમાયા, સિવાદ્વી તુમ્હ નયરનિવાસિની; અમ્હ સિવ'તુમ્હ સિવ',અસિવેાવસમ' સિવ' ભવતુ સ્વાહા.૩ ઉપસર્ગા: ક્ષય' યાંતિ, છિઘ'તે વિધ્નવક્ષય:; મન: પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૪ સવ°મ'ગલમાંગલ્ય', સવ°કલ્યાછ્રકારછ્રમ; પ્રધાન' સવ°ધર્માછ્રાં, જૈન' જયતિ શાસનમ્ . ૫ સહ્રએ કાઉસ્સગ્ગ પારી લેવા અને ભણાવનારે પ્રગટ લાગસ્સ બાલવા.

સમરામિ ભત્તપાલગ,-નિવ્વાણી-ગરૂડક્યસેવ'. 9 🕉 સનમાે વિપ્પાેસહિ-પત્તાણ' સ'તિસામિ-પાયાણ'; ઝ્રી' સ્વાહા મ'તેણુ', સબ્વાસિવદુરિઅહરણાણુ'. R 🕉 સ'તિનમુક્રારા, ખેલાેસહિમાઈલબ્રિ-પત્તાણું; સો' હ્રી નમા સબ્વા,-સહિપત્તાણ' ચ દેઈ સિરિં. 3 વાણીતિહુઅખ્યામિ**ણિ**,–સિરિદેવીજક્ખરાય–ગણિપિડગા; ગહદિસિપાલ-સુરિંદા, સયાવિ રક્ખ'તુ જિણભત્તે. 8 રક્ખાતુ મમ (મમં) રાહિણિ, પન્નત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા; વજ્જ કુસિ-ચક્રેસરિ-નરદત્તા-કાલી-મહાકાલી. u ગારી તહ ગંધારી, મહજાલા માણવી અ વઇરુટા; અચ્છુત્તા માણુસિઆ, મહામાણુસિઆ ઉ દેવીઓ. Ę જક્ષા ગામુહ-મહજક્ષ, તિમુહ-જક્ખેસ-તુંભરૂ કુસુમા; માય ગ-વિજય-અજિયા, ખ ભાે મહ્ઓ સુરકુમારા. 9 છમ્મુહ પયાલ કિન્નર, ગરૂલા(-ડા) ગ'ધવ્વ તહ ય જફિખ'દા; કૂબર વરુણા ભિઉડી, ગામેહાે પાસ–માય'ગા. L દેવીઓ ચક્રેસરી-અજિઆ-દુરિઆરિ-કાલિ-મહાકાલિ; અચ્ચુય-સ'તા-જાલા, સુતારયા-સાેય-સિરિવચ્છા. e ચંડા વિજય કુસિ,-પન્નગ્રત્તિનિવ્વાણિ અચ્ચુઆ ધરણી; વધરુક-છુત્ત-ગ'ધારી, અ'બ પઉમાવઈ-સિદ્ધા. 0 CONTRACTOR CONTRA

સ'તિકર' સ્તવ

સ'તિકર' સ'તિજિણ, જગસરણ' જયસિરીઈ દાયાર';

ારા માહિતા છે. આ ગામ આ

ઇઅ તિત્થરક્પષ્ણુરયા, અન્નેવિ સુરાસુરી ય ચઉહા વિ; વ'તર–જોઈષ્ણુપસુહા, કુષ્ણુ'તુ રક્ષ્ખ' સયા અમહ'. ૧૧ . એવ' સુદિર્દ્વિસુરગણ–સહિએા સ'ઘરસ સ'તિજિણુચ'દા; મજ્ઝવિ કરેઉ રક્ષ્ખ', સુષ્ણુિસુ'દરસૂરિ–થુઅમહિમા. ૧ર

ઈઅ 'સ'તિનાહસમ્મ-દિદ્વિ,-રકખ' સરઈ તિકાલ' જો; સબ્વાેવદ્દવ-રહિઓ, સ લહઈ સહ-સ'પય' પરમ'. ૧૩

*

અહીં સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ તથા તે દિવસનું દૈવસિક પ્રતિ-ક્રમણ આ બ'ને પ્રતિક્રમણાના વિધિ પૂરા થાય છે.

સાધુ–સાધ્વીજી મહારાજાઓ પ્રતિક્રમણ દરમિયાન અવિધિની ક'ઇ પણ આલાેચના રહી ગઇ હાેય તેથી પુનઃ 'વિધિ કરતાં જે ક'ઇ અવિધિ થયાે હાેય તે સવિ હુ મન–વચન–કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્ષડ.' આ પાઠ બાેલી વિધિની સમાપ્તિ કરે છે.

હવે શ્રાવક શ્રાવિકા સભાસ્થિત ગુરુદેવ હેાય તા તેની ચ્યનુત્રા માગીને, તે ન હોય તાે સમુદાયની વડીલ વ્યક્તિ હોય તેની રજા માગીને 'સામાયિક પારવાનો વિધિ ' શરૂ કરે છે તે આ પ્રમાણે—

સામાયિક પારવાનાે વિધિ

ખમાસમણુ

ં કચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'ક્રિઉ' જાવષ્ઠ્રિજ્જાએ નિસી-હિચ્પાએ મત્થએષ્ઠુ વ'કામિ.

ઇરિયાવહિયં

ઘચ્છાકારેષ્ઠ્ર સ'દિસહ ભગવન ! ઇરિયાવહિય' પડિ-ક્રમામિ ! ઇચ્છ', ઇચ્છામિ પડિક્રમિઉ. ૧. ઇરિયાવહિયાએ, વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્રમણે, બીયક્રમણે, હરિયક્રમણે, આસા-ઉત્તિંગ-પણગઢગ-મટ્ટી-મક્રડાસ'તાણા-સ'કમણે, ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, મંકમણે, ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇદિયા, તેઇદિયા, ચઉરિંદિયા, પ'ચિંદિયા. ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સ'બ્રાઇયા, સ'ભ્રટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણ' સ'કામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા, તરસ મિચ્છા મિ દુક્રડ'. ૬.

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું, પાયચ્છિત્તકરણેણું, વિસાહીકર-શુણું, વિસક્ષીકરણેણું, પાવાણું કમ્માણું નિગ્લાયણુદ્દાએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ ૧.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,જંભાઈએણું,ઉડ્કુએણુંવાયનિસગ્ગેણું,ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ ૧. સુહુુમેહિં અંગસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં દિદ્દિસ ચાલેહિં ૨. એવમાઇ-એહિં આગારેહિં અભગ્ગા અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉ-રસગ્ગા ૩. જાવ અરિહેતાણું ભગવતાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ ૪. તાવ કાર્ય ઠાણુણું માણુણું ઝાણુણું અપ્પાણું વાસિરામિ. પ.

અહિં એક લાેગસ્સનાે કાઉસ્સગ્ગ 'ચ`દેસુ નિમ્મલયરા ' સુધા નાચે મુજબ કરવા.

CALLER CONTRACTOR C

લાેગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિહ્યુ; અરિંહ'તે ક્તિઇસ્સ'; ચઉવીસ પિ કેવલી. ૧

લાેગસ્સ

કાઉસ્સગ્ગ પારીને પુનઃ પ્રગટ લેાગસ્સ બાેલવા.

ચ'દેસુ નિમ્મલયરા.

લાેગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે: અરિહ'તે કિત્તાઈરસ. ચઉવીસ પિ કેવલી. ૧ ઉસ્તભમજિસ્ય ચવ`દે, સ'ભવમભિણ દેણું ચસુમઈ ચ; પઉમપ્પહ સુપાસ, જિણુ ચ ચ'દપ્પહ વ'દે. ર સુવિહિં ચ પુપ્કદ'ત', સીઅલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણ તે ચ જિણું, ધમ્મ સંતિ ચ વદામિ. ૩ કં'શું અર' ચ મલ્લિં, વ'દ્દે મુણિસુવ્વય' નમિજિણુ' ચ; વંક્રામિ રિકુનેમિં, પાસ તહ વહ્રમાણું ચ, ૪ એવ' મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસ' પિ જિણ્વરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ. પ કિત્તિયવ'દિયમહિયા, 'જે એ લેાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; **આરુગ્ગ**ણેાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' Ed. 5

લાેગસ્સ

ારમાં વિધિ સહિત

જસુ તહ્યુક તિકડપ્પ સિણિન્દિક,સાેહઇ ફણિમણિકિરણાલિન્દ્રઉ; ન' નવજલહરતડિક્ષયલ છિઉ, સાેજિહ્યુપાસુ પયચ્છઉવ છિઉ.ર

ચઉક્રસાયપડિમલ્લુલ્લૂરષ્ટુ, દુજ્ઝયમયષ્ટ્રબાષ્ટ્રસુસુમૂરષ્ટુ; સરસપિઅ'ગુવન્તુ ગયગામિઉ,જયઉ પાસુ ભુવષ્ટુત્તયસામિઉ ૧

ચઉક્રસાય

ઈચ્છામિ ખમાસમણાે ! વ'ક્રિઉં જાવણિજ્જાએ, નિસી-હિઆએ મત્થએણ વ'કામિ.

ખમાસમણ

એવ મએ અભિશ્રુઆ, વિહુયરયમલા પહીછુજરમરણા; ચઉવીસ પિ જિછુવરા, તિત્થયરા મે પસીય તુ. પ કિત્તિયવ દિયમહિયા, જે એ લેાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગબાહિલાભ , સમાહિવરમુત્તમ દિંતુ. ૬ ચ દેશુ નિમ્મલયરા, આઇચ્ચેસુ અહિય પયાસયરા; સાગરવરગ ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ તુ. ૭ ઊભા રહીને 'ઈરિયાવહી ' કરનારાઓએ બેસી જવાનું છે.

કું શું અરંચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણું ચ; વંદામિ રિદ્રેનેમિં, પાસં તહ વહ્રમાણું ચ. ૪

સુવિહિંચ પુપ્ફક'ત', સીઅલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણુ'ત' ચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિ' ચ વ'કામિ. ૩

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉 સામે 👘 👘 👘

નસુત્થુણું

નસુત્યુષ્ડ અસ્હિ'તાષ્ડ્, ભગવ'તાષ્ડ ૧. આઇગરાષ્ડ તિત્થયરાષ્ડ, સય'સ'બ્રુદ્ધાષ્ડ ૨. પુરિસત્તમાષ્ડ, પુરિસ-સીહાષ્ડ, પુરિસવરપુ'ડરિઆષ્ડ, પુરિસવરગ'ધહત્થીષ્ડ. ૩. લાગત્માષ્ડ, લાગનાહાષ્ડ, લાગહિઆષ્ડ, લાગપઈવાષ્ડ, લાગપજ્જોઅગરાષ્ડ ૪. અભયદયાષ્ડ, ચક્પક્રયાષ્ડ, મગ્ગદયાષ્ડ, સરષ્ડદયાષ્ડ, બાહિદયાષ્ડ, ચક્પક્રયાષ્ડ, મગ્ગદયાષ્ડ, સરષ્ડદયાષ્ડ, બાહિદયાષ્ડ, ચક્પક્રયાષ્ડ, ધમ્મદ્દસયાષ્ડ, ધમ્મનાયગાષ્ડ, ધમ્મસારહીષ્ડ, ધમ્મદ્દયા ધાઉર'તચક્રવટીષ્ડ. ૬. અપપડિહયવરનાષ્ડદ્દ'સ્હાધરાષ્ડ, વિઅટ્ઇ ઉમાર્ણ, ક. જાપપડિહયવરનાષ્ડદ્દ'સ્હાધરાષ્ડ, વિઅટ્ઇ ઉમાર્ણ, ક. જાપપડિહયવરનાષ્ડદ્ધ' સ્પ્લાધરાષ્ડ, વિઅટ્ઇ ઉમાર્ણ, ક. જાપપડિહયવરનાષ્ડદ્ધ' સ્ટાધરાષ્ડ, વિઅટ્ઇ ઉમાર્ણ, ક. જાપપડિહયવરનાષ્ટ્રદ'સ્ટાધરાષ્ટ, વિચ્નટ છે સાણં, છે. જિણાર્ણ જાવયાર્ણ, તિન્નાર્ણ તાર-યાણં; બુદ્ધાર્ણ બાહયાર્ણ; સત્તાર્ણ માર્ગ્યાર્ણ. ૮. સવ્વન્તૂર્ણ, સવ્વદ્ધરિસીર્ણ, સિવ-મયલ-મરુઅ-મર્ણત-મક્પ્ય-મવ્વાબાહ-મપુણરાવિત્તિ-સિદ્ધિગ્ઇનામધેય ઠાર્ણ સ'પત્તાર્ણ નમા જિણાર્ણ, જિઅભયાર્ણ. ૯. જે અ અઈઆ સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સ'તિષ્ઠાગએ કાલે; સ'પઈ આ વર્ટમાણા, સવ્વે તિવિદ્ધેણ વ'દામિ. ૧૦.

જાવ'તિ ચેઇઆઈ

જાવ'તિ ચેઈઆઈ, ઉડ્ઢે અ અહે અ તિરિઅ-લાેએ અ; સબ્વાઈ તાઈ વ'દે, ઈહ સ'તાે તત્થ સ'તાઈ. ૧

ખમાસમણ

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'ક્રિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિઆએ મત્થએણુ વ'કામિ.

જાવંત કે વિ સાહ્

જાવ'ત કે વિ સાહૂ, ભરહેરવયમહાવિદેહે અ; સબ્વેસિ તેસિ' પણુઓ, તિવિહેણુ તિક્ર'ડવિરયાણું. 🕓 ૧

(હવે ખંને હાથ લલાટથી નીચે ઉંતારી નાસિકા પાસે લાવા.)

લાેગવિરુ.હ્રચ્ચાએા, ગુરુજ**છ્**પૂઆ પરત્થકર**છ્**' ચ; સુહગુરુજોગા તવ્વયછ્–સેવછ્રા આભવમખ'ડા. ર

જય વીયરાય ! જગગુરુ ! હેાઉ મમ' તુહ પભાવઆ ભયવ'; ભવનિવ્વેઓ મગ્ગા–હ્યુસારિઆ ઇટ્ફેફ્લસિદ્ધી. ૧

જય વીયરાય

ત્યાર પછી જોડેલા ખે હાથ લલાટે સ્થાપીને નીચેનું સૂત્ર ખાલવું.

ઉવસગ્ગહર' પાસ', પાસ' વ'ક્ષમિ કમ્મથણમુક્ર'; વિસહરવિસનિન્નાસ', મ'ગલકલ્લાણુઆવાસ'. ૧ વિસહરકુલિ'ગમ'ત' ક'ઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ-રાગમારી, દુકૂ-જરા જતિ ઉવસામ'. ૨ થિકૂઉ દૂરે મ'તા, તુજ્ઝ પણામા વિ ખહુક્લા હાંગ; નરતિસ્ઝિંસુ વિ જીવા, પાવ'તિ ન દુક્ખદાગચ્ચ'. ૩ તુહ સમ્મત્તે લગ્કે ચિંતામણિ-કપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવ'તિ અવિગ્ધેણું, જીવા અયરામર' ઠાણું. ૪ ઈઆ સ'શુઓ મહાયસ ! ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણુ હિઅએણુ; તા દેવ દિજ્જ બાહિં, ભવે ભવે પાસ ! જિણુચ'દ્ર !. પ

ઉવસગ્ગહરં

નમાેઽહ^૯ત્સિદ્રાચાર્યોષાધ્યાય-સવ^૯સાધુભ્ય:

નમાેડહેત્૦

સવ°મંગલમાંગલ્ય', સવ°કલ્યાણુકારણુમ; પ્રધાન' સવ°-ધર્માણુ, જૈન' જયતિ શાસનમ. પ ત્યાર પછી ખમાસમણુ દેવું.

વારિજ્જઈ જઇવિ નિયાણ-બ'ધણુ' વીયરાય ! તુહ સમએ; તહ વિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણું. ૩

દુકુખખાઓ કમ્મખાઓ, સમાહિમરણં ચ બાહિલાભા અ:

સ'પજજઉ મહ એચ્ય', તુહ નાહ ! પણામકરણેણ'.

ાર્ગ્ય નાય મુખ્ય મ

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્પાએ મત્થએણ વ'દામિ.

ઇચ્છાકારે**ણ સ'દિસહ ભગવન** ! મુહપત્તી પડિલેહુ ? ઇચ્છ', કહીને મુહપત્તી પડિલેહવી.

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્માએ મત્થએણ વ'દામિ.

ઈચ્છાકારેણ સ**ં**ક્રિસહ ભગવન ! સામાયિક પારુ^{•૨૪} ? યથાશક્તિ

ઇચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'ક્રિઉ' જાવણિજ્જાએ નિસી-હિચ્માએ મત્થએણ વ'ક્રામિ.

૨૪. જો ગુરુ મહારાજની નિશ્રામાં પ્રતિક્રમણ કર્યું હાેય ત્યારે ગુરુદેવ પ્રશ્નના જવાબમાં 'પુણેવિ કાયવ્વં' બાેલે, એટલે હજી ક્રરીથી કરવું જોઇએ એમ કહે, ત્યારે શ્રાવક જવાબમાં 'યથાશક્તિ' બાેલે.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉 🖉

ઈચ્છાકારેણ સ'દિસહ ભગવત! સામાયિક પાર્યુ',^{૨૫} તહત્તિ

પછી જમણેા હાથ ઉંધા ચરવલા કે કટાસણા ઉપર સ્થાપીને—

નવકાર

નમા અરિહ'તાણું, નમા સિદ્ધાણું, નમા આયરિયાણું, નમા ઉવજ્ઝાયાણું, નમા લાેએ સબ્વસાહૂણું, એસા પંચ– નમુક્રારા, સબ્વપાવપ્પણાસણુા, મંગલાણું ચ સબ્વેસિ, પઢમ હવઈ મંગલ.

સામાઇય વયજીત્તો

સામાઈય વય-જીત્તો, જાવ મણે હેોઇ નિયમ-સંજીત્તો; છિન્નઇ અસુહ કમ્મ', સામાઈય જત્તિઆ વારા. ૧

સામાઇઅ'મિ ઉ કએ, સમણેા ઇવ સાવએા હવઇ જમ્હા; એએણ કારણેણું, બહુસા સામાઇઅ' કુજ્જા. ૨

સામાયિક વિધિએ લીધુ', વિધિએ પાર્યુ', વિધિ કરતાં જે કેાઇ અવિધિ હુંએા હાેય તે સવિ હુ મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્ષડ'.

રપ. ખીજી વાર પારવાની રજા માગી ત્યારે ગુરુદ્દેવને નક્કી લાગ્યું કે કરી સામાયિક કરવાની અનુકૂળતા નથી, ઘરે જ જવા ઇચ્છે છે, એટલે પછી ગુરુદ્દેવ 'આયારા ન માત્તવ્વા ' ખાલે, અર્થાત આ સામાયિકના આચારને તું છેાડતા નહિ ' એમ જણાવે. ત્યારે શ્રાવક 'તહત્તિ' ખાલે અર્થાત્ આપના આદેશને માન આપીશ, અર્થાત્ કરી પાછું કરીશ એમ જણાવે.

ાઝ્લ ગાર મહત

ક્રશ મનના, ક્રશ વચનના, ખાર કાયાના એવ' ખત્રીશ કાષમાંહે જે કાેઈ દાષ લાગ્યા હેાય, તે સવિ હુ મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્રડ'

ત્યારબાદ પુસ્તકની સ્થાપના સામે ઉત્થાન મુદ્રા એટલે કે સવળા હાથ રાખી એક નવકાર બાલવા.

નમા અસ્હિ'તાછુ', નમા સિદ્ધાછુ', નમા આયસ્યિાછુ', નમા ઉવજ્ઝાયાછુ', નમા લાેએ સવ્વસાહુ્છું, એસા પ'ચ– નમુક્રારા, સવ્વપાવપ્પછુાસણા, મ'ગલાછુ' ચ સવ્વેસિં, પઢમ' હવઈ મ'ગલ'.

અહીંઆ પ્રારંભમાં લીધેલું સામાયિક નામનું 'આવશ્યક' પૂર્ંથયું. હવે પુસ્તકાદિકની કરેલી સ્થાપના ઉઠાવી લેવાની.

ગૃહસ્થ હવે પાતાનાં વ્રત વખતનાં વસ્ત્રોને બદલી શકે છે.

શ્રી સ;યચ્છરી પ્રતિક્રમણની સરળ-સળ'ગ વિધિ સ'પૂર્ણ,

जेनं जयति शासनम् ।

વિ. સં. ૨૦૨૯ વાલકેક્ષર, **મંભઈ**.

મનિ યશાવિજય.

监

PRANK KAKKAKKAKAKAKAKAKAKAKA

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

પાક્ષિક, ચાેમાસી કે સંવ પ્રતિક્રમણમાં છીંક^રે આવે ત્યારે તેના દાેષ દૂર કરવાના વિધિ

સૂચના:—પાક્ષિક, ચૌમાસી કે સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણ કરતાં પાક્ષિક અતિચાર પહેલાં જો છીંક આવે તેા કરેલું પ્રતિક્રમણ નકામું થાય છે અને ફરીને પહેલેથી પાછું શરૂ કરવું પડે છે. અતિચાર બાેલા લીધા પછીની થતી વિધિમાં જો છીંક આવે તેા ગ્હોટી શાંતિના કાઉસ્સગ્ગ પહેલાં તેના અનિષ્ટ દોષના નિવારણ માટે સકલ સ'ઘે નીચે મુજળનો વિધિ અવસ્ય કરવા જોઈએ. તે આ પ્રમાણે—

પ્રથમ ખમાસમણુ દઇને 'ઇરિયાવહી' કરવાની.

ઇરિયાવહિય

ઈચ્છાકારેષ્ઠ્ર સ'દિસહ ભગવન ! ઇરિયાવહિય' પડિક્ર-મામિ ? ઇચ્છ', ઈચ્છામિ પડિક્રમિઉ' ૧. ઇરિયાવહિયાએ, વિરાહણાએ ૨. ગમણાગમણે ૩. પાણક્રમણે, બીયક્રમણે, હરિયક્રમણે, આસા ઉત્તિ'ગ, પણગ ઠગ મટી મક્કડા સ'તાણા સ'કમણે ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા ૫. એગિ'ક્રિયા, બેઇ'ક્રિયા, તેઇંક્રિયા, ચઉરિ'ક્રિયા, ૫'ચિ'ક્રિયા ૬. અભિહયા, વત્તિયા, તેઇંક્રિયા, સ'ઘાઇયા, સ'ઘટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણ' સ'કામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્રડ'. ૭.

૨૬. પ્રતિક્રમણમાં 'નાસિકા ચિંતામણી સાવધાન'ની ધેાયણા થાય છે પણ 'નાસિકા ચેતવણી, સાવધાન' આ વાકય બાેલવુ જોઈએ.

BEBERERE CONTRACTOR CONT

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું પાયચ્છિત્તકરણેણું, વિસાેહીકરણેણું, વિસલ્લીકરણેણુ', પાવાણુ' કમ્માણુ' નિગ્લાયણુદ્દાએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ' ૧.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું, જ`ભાઈએણું, ઉડ્ડુએણું, વાયનિસએણું, ભમ-લીએ, પિત્તમુચ્છાએ ૧. સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુ-મેહિં ખેલસ ચાલેહિં, સુહુમેહિં દિફિસ ચાલેહિં, ર. એવ-માઇએહિં આગારેહિં, અભગ્ગા અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉરસગ્ગા ૩. જાવ અસ્હિતાણું ભગવતાણું નમુક્રારેણું ન પારેમિ ૪. તાવ કાર્ય ઠાણેણું, માણેણું, ઝાણેણું, અપ્પાણું વાસિરામિ પ.

અહિ' એક લાેગસ્સનાે કાઉરસગ્ગ 'ચ'દેસુ નિમ્મલયરા ' સુધા નીચે મુજબ કરવા.

લાેગસ્સ

લાેગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહ'તે કિત્તઈસ્સ', ચઉવીસ' પિ કેવ**લી** ૧ ઉસભમજિઅ' ચ વ'દે, સ'ભવમભિણ દર્ણ ચ સુમઇ ચ; પઉમપ્પહ સુપાસ', જિણુ' ચ ચ'દપ્પહ' વ'દે ર સુવિહિંચ પુપ્ફદ'ત', સીઅલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમણુ'ત' ચ જિણુ', ધમ્મ' સ'તિ' ચ વ'દામિ ૩

BKAMAMAMAKAMAMAKAMAKAMAKAMAKAMA

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉 🖉

કું ચુ અર ચ મક્ષિ, વ'દે મુણિમુબ્વય નમિજિણુ ચ; વ'કામિ રિટ્રેનેમિ, પાસ તહ વદ્ધમાણ ચ. ૪ એવ મએ અભિથુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસ પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીય તુ. ૫ કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાભ, સમાહિવરમુત્તમ દિંતુ, ૬ ચ'દેસ નિમ્મલયરા.

પછી 'નમેા અરિહ તાણું ' કહી કાઉસ્સગ્ગ પાર્યા બાદ નીચેનુ' સૂત્ર બાેલવુ'.

લોગસ્સ

લેાગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે: અરિહ'તે કિત્તઇસ્સ', ચઉવીસ' પિ કેવલી. ૧ ઉસભમજિઅ ચવ દે, સ ભવમભિષ્ઠું દેણું ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહ સુપાસ, જિણું ચ ચંદ્રપ્પહ વંદે. ર સુવિહિંચ પુપ્કદ'ત', સીયલ સિજ્જ'સ વાસપુજ્જ' ચ: વિમલમણું તે ચ જિણું, ધમ્મ સંતિંચ વંદામિ. ૩ કું શું અર ચ મક્રિં, વ દે મુણિસુવ્વય નમિજિણ ચ: વ'દામિ રિટ્રેનેમિં, પાસ' તહ વહ્રમાણું ચ. ૪ એવ મએ અભિશ્રુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસં પિ જિણ્વરા, તિત્થયરા મે પસીય. ત. પ કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લાેગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; **અારુ**ગ્ગ—બાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' Eq. 5

ાજારા જાય માર્ગ જ વિધિ સહિત

ચ'દેસું નિગ્મલયરા, આઇચ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ' મમ દિસ'તુ. ૭ પછી ખમાસમણ દેવું.

ઈચ્છામિ ખમાસમણેા ! વ'દ્રિઉ' જાવણ્ફિજ્જાએ, નિસી-હિચ્માએ મત્થએણ, વ'દામિ.

ઈચ્છાકારેષ્ણ સ'ક્રિસહ ભગવન '' ક્યુકોપકવઓહકાવ-**થ્રાથ^{(· ,}' કાઉસ્સગ્ગ કરુ** ' ઈચ્છ', ક્યુકોપકવ ઓહકાવણાથ^{(·} કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ'.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએષ્યું, નીસસિએષ્યું, ખાસિએષ્યું, છીએષ્યું, જ'ભાઇએષ્યું, ઉડ્ડુએપ્યું, વાયનિસએપ્યું, ભમ-લીએ, પિત્તસુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અ'ગસ'ચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસ'ચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ટ્રિસ'ચાલેહિં. ર. એવમાઇએહિં આગારેહિં, અભગ્ગા, અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સઓ. ૩. જાવ અસ્હિંતાપ્યું ભગવ'તાપ્યું નસુક્રારેપ્યું ન પારેમિ. ૪. તાવ કાર્ય ઠાથે્પ્યું, માથે્પ્યું, ઝાથે્પ્યું, અપ્પા**થ્યું** વાસિરામિ. પ.

અહિ ચાર લાેગસ્સનાે કાઉસ્સગ્ગ 'સાગરવરગ'ભીરા ' સુધા નાચે મુજબ કરવાે.

લાેગસ્સ સૂત્ર

(ચારવાર મનમાં ગણવાનું)

લાેગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિહ્યુ; અરિહ'તે કિત્તઈસ્સ', ચઉવીસ' પિ કેવલી. ૧

લાેગસ્સ ઉજ્જોઆગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહ'તે કિત્તઈસ્સ ચઉવીસ પિ કેવલી. ૧

લાેગસ્સ

કાઉરસગ્ગ પારી નીચે મુજબ પ્રગટ લેાગસ્સ બાેલવા.

સવે^૬ યક્ષાંબિકાદ્યા ચે, વૈયાવૃત્યકરા જિને; ક્ષુદ્રોપદ્રવસ ઘાત', તે ક્રત' દાવય'તુ ન:.

પછી **'નમેા અરિહ'તાથ્યુ**'' કહી કાઉસ્સગ્ગ પારી નીચે મુજબ થાેય કહેવી. કાેઇ આ થાેય પાંચ વાર બાેલવાનું કહે છે.

ઉસભમજિમ્મ' ચ વ'દે, સ'ભવમભિણ 'દેશું' ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહ' સુપાસ', જિશું' ચ ચ'દપ્પહ' વ'દે. ર સુવિહિ' ચ પુપ્કદ'ત', સીમ્મલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ' ચ; વિમલમ**છુ**'ત' ચ જિશું', ધમ્મ' સ'તિ' ચ વ'દામિ. ૩ ક'શું' અર' ચ મલિં, વ'દે મુશિસુવ્વય' નમિજિશું' ચ; વ'દામિ રિટ્ટ્રેનેમિં, પાસ' તહ વદ્ધમા**છુ**ં ચ, ૪ એવ' મએ અભિશુઆ, વિંહુ યરયમલા પહીણ જરમરણા; ચઉવીસ'પિ જિશુવરા, તિત્થયરા મે પસીય'ત. પ કિત્તિયવ'દિયમહિયા, જે એ લાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગબાહિલાભ', સમાહિવરમુત્તમ' દિંત. ૬ ચ'દેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા.

• સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 🖉

* છીંક બાબતના વિશેષ ખુલાસા ગુરુગમથી જાણવા.

ચ'દેસુ નિમ્મલયરા, આઇચ્ચેસુ અહિય' પયાસયરા; સાગરવરગ'ભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસ'તુ, ૭

- કિત્તિય વ'દિય મહિયા, જે એ લેાગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બાહિલાબ', સમાહિવરમુત્તમ' દિંતુ, ૬
- એવ મએ અભિશુઆ, વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા; ચઉવીસ પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીય'તુ, પ
- કું ચુ' અર' ચ મર્લિ, વ' દે મુણિસુબ્વય' નમિજિણુ' ચ; વ'કામિ રિદ્રેનેમિં, પાસ' તહ વદ્ધમાણું ચ, ૪
- સુવિહિ' ચ પુપ્કદ'ત', સીઅલ સિજ્જ'સ વાસુપુજ્જ ચ; વિમલમણુ'ત' ચ જિણું, ધમ્મ' સ'તિ ચ વ'દામિ. ૩
- ઉસભમજિઅ ચવ'દે,સ'ભવમભિણુ'દણુ' ચસુમઇં ચ; પઉમપ્પહું સુપાસ, જિર્ણ ચ ચ'દપ્પહું વ'દે, ર

ાજાજારી સાથવા છે. વિધિ સહિત

સુહપત્તીના પચાસ બાલ

'પડિલેહણ ' એ પ્રાકૃત શબ્દ છે. તેનુ' સ'સ્કૃત રૂપાંતર 'પ્રતિલેખના ' છે. એનેા અર્થ 'વ્યાનપૂર્વ'ક નિરીક્ષણ કરવું એ થાય છે. અહીં આ વસ્ત્રની પડિલેહણામાં આદ્ય પડિલેહણા મુહપત્તીની હાય છે. પછી બીજા વસ્ત્રોની કરવાની હાય છે. મુહપત્તીના બીજા લેાક પ્રચલિત નામામાં મ્હાેપત્તી, માપત્તી, મામતી વગેરે છે. આ મુહપત્તી માક્ષમાર્ગ નું એક સાધન અને સાધુ જીવનનું પ્રતીક છે, આ ધર્માપકરણ છે અને તે ક્રિયામાં અપ્રમત્ત થવા અને અહિં'સા ધર્મ નું પાલન કરવા ઉપયોગી છે. મુહપત્તીના પ્રહણથી ઉત્તમ માર્ગ ને હું અનુસરી રહ્યો છું, એવા ભાવ પ્રગટે છે. અને ધર્માનુષ્ઠાનમાં જોડાયા છું. એવું લક્ષ્ય રહેતાં લક્ષ્ય પ્રત્યેની જાગૃતિ વધે છે. ચારિત્રના ઘડતર માટે જ્ઞાની મહર્ષિઓએ બહુ દીર્ઘ વિચાર કરી તે તે ઉપકરણા–સાધના બતાવ્યાં છે. માટે આને એક ટૂકડા 'કે રમાલ જેવું બીન જરૂરી સાધન માની તેની પ્રત્યે ઉપેક્ષા 'કે અનાદર ભાવ ન રાખતાં શ્રહા રાખી શાસ્ત્રકથિત માર્ગ અને પર'પરાને અનુસરવુ' એ જ મુમુક્ષ જીવાનું કર્તવ્ય છે.

પ્રથમ મુહપત્તીની ૨૫, તેમજ તે દ્વારા શરીરની ૨૫, પડિ-લેહણા–પ્રમાર્જના કરવાની છે, એ કરતી વખતે અર્થ વિચારણા-પૂર્વક પચાસ બાેલા મનમાં બાેલવાના છે તે નીચે મુજળ છે. તેને પ્રથમ કંઠસ્થ કરી લેવા.

પચાસ બાલ

(માત્ર મુહપત્તીની ૨૫ પડિલેહણાના બાેલ) સૂત્ર, અર્થ, તત્ત્વ કરી સદ્દહું ૧ સમ્યક્ત્વમાહનીય, મિશ્રમાહનીય, મિથ્યાત્વમાહનીય, પરિહરું ૩ ક્રામરાગ, સ્નેહરાગ, દ્રષ્ટિરાગ પરિહરું ૩ સુદેવ, સુગ્રુરુ સુધર્મ આદરું ૩

TANKAKAKAKAKAKAKAKAKAKAKAKAKA

જારાય માર્ચિંગ માર્ચિંગ સાહત

કુદેવ, કુગુરુ, કુધર્મ પરિહરું 3 ગ્રાન, દર્શન, ચારિત્ર, આદરું 3 ગ્રાન વિરાધના, દર્શન વિરાધના ચારિત્ર વિરાધના પરિહરું 3 મના ગુપ્તિ, વચન ગુપ્તિ, કાય ગુપ્તિ આદરું 3 મનાદ'ડ, વચનદ'ડ, કાયદ'ડ પરિહરું 3 રપ

(હવે મહપત્તીદ્વારા શરીરની ૨૫ પડિલેહણાના ખાલ) હાસ્ય, १ति, અરતિ પરિહરં 3 ભય, શાક, જીગુપ્સા પરિહર્ 3 કષ્ણ લેશ્યા, નીલ લેશ્યા, કાપાત લેશ્યા પરિહર્ 3 રસગારવ, રિદ્ધિગારવ, સાતાગારવ પરિહરં 3 માયા શલ્ય, નિયાણ શલ્ય, મિથ્યાત્વશલ્ય પરિહરં 3 ક્રાધ, માન પરિહરં 2 માય. લાેભ પરિહર 2 પૃથ્વી કાય, અપ કાય, તેઉ કાયની રક્ષા કર્ з વાય કાય, વનસ્પતિ કાય, ત્રસ કાયની જયણા કરું з 40

મુહપત્તી પડિલેહણુ સાથે મનમાં ચિંતન કરવા માટે જે બાેલાે ગાેઠવ્યા તે એટલા માટે છે કે જિનેશ્વરના શાસનમાં ઉપાદેય અને હેય (મેળવવા જેવુ. અને ત્યાગ કરવા જેવુ.) શું છે ! વળી કઇ વસ્તુ પરિહરવા જેવી, આદરવા જેવી કે યતના કરવા જેવી છે ? વગેરે ખાખતાેના ખ્યાલ રહે, એ માટે વિચારની એક સુંદર તક પ્રાપ્ત થાય અને એમાંથી આરાધક આત્માઓમાં ત્યાગભાવ અને આરાધક ભાવની માત્રામાં વૃદ્ધિ થતી રહે.

— બીજાં એ કે મુહપત્તીનું પડિલેહણુ એ એવી બાબત છે કે તે જાણકાર પાસેથી શીખી લેવાય તાે જ જલદી તેની રીત ખ્યાલમાં આવી જાય છે.

સંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 💥 📶

સુહપત્તીનું ખાલ સાથે ક્રમશ: પડિલેહણુ કેમ કરવું તે. (૧) પ્રથમ ઉભડક બેસા, બે હાથ બે પગતી વચ્ચે રાખા પછી સુહપતીની ઘડીને પૂરી ઉઢેલી નાંખા, ઊભી રાખા, અસલીધાર ઉપર રહેવી જોઈએ. આ ધારના બંને છેડાને બે હાથની આંગળીઓથી પકડી રાખા પછી, દ્રષ્ટિ પડિલેહણા કરા એટલે સુહપત્તી તરફ નજર નાંખા, સૂક્ષ્મ જ તુ કાઇ છે કે નહિંતે જોઈલા, હાય તા ઉપયાગ પૂર્વ ક બાજીમાં સૂકા, આ સુહપત્તી ઉપર નજર કરા ત્યારે મનમાં નીચેના કાળા અક્ષરથી છાપેલા શબ્દા બાેલો.

'સત્ર'

શબ્દ બાેલ્યાની સાથે મુહપત્તીની એક બાજુની પડિલેહણા થઈ ગઈ. (૨) હવે મુહપત્તીની બીજી બાજુએની પડિલેહણા કરવાની છે એટલે મુહપત્તીના પડને ફેરવીને ડાબા હાથે પકડેલા છેડાને જમણા હાથમાં પકડાે અને જમણા હાથે પકડાયેલા છેડા ડાબા હાથે પકડાે અને મુહપત્તી સામે નજર રાખી મનમાં-

અર્થ તત્ત્વ કરી સદ્દું,

શબ્દાને બાેલા

(આ વખતે મુહપત્તી પાતાની સામે સવળી રહેશે)

(3) પછી મુહપત્તીના ડાબી બાજીના છેડાને જરા ઉંચા કરા અને તે છેડાને ઉંચા નીચા કરવા દ્વારા ત્રણવાર ખંખેરા અને ખંખેરતાં

સમ્યક્ત્વ માહનીય, મિશ્ર માહનીય, મિથ્યાત્વમાહનીય પરિહરુ

(૪) પછી જમણા છેડાવાળા ભાગ ડાળા હાથ ઉપર મૂંકા, અને ડાળા હાથમાં રહેલા છેડાને જમણા હાથે પકડાે એટલે નં. ૧ જેવી વખતે અવળી મુહપત્તી હતી તેવી સવળી થઇ જશે. પછી જમણા હાથ જરા ઉંચા કરી જમણા છેડાને ત્રણવાર ખંખેરા અને ખંખેરતાં કામ રાગ, સ્નેહ રાગ, ક્રચિ રાગ પરિહરુ, બોલા.

ાઝાજારાજારાજારાજ્ય નાર્વિય સહિત

(પ) પછી જમણા હાથના છેડાને પકડી ડાળા હાથ ઉપર એવી રીતે નાંખા કે (જુઓ ચિત્ર તં. ૪ની નીચેનું) મુહપત્તી ડાળા હાથને ઢાંકી દે, પછી જમણા હાથથી મુહપત્તીને ડાળા હાથ ઉપરથી બહાર ખેંચા ને ડાબા હાથ બહાર કાઢા અને સાથે સાથે અડધી વાળેલી મુહપત્તીના બે છેડાને બે હાથથી પકડી રાખા.

(૬) પછી જમણા હાથની ટચલી અને અનામિકા વચ્ચે મુહપત્તીને ભરાવેા, ટચલી અંદરના ભાગે રહે, તેની જોડેની અનામિકા એ ઉપરના ભાગે રહે, અંગુઠા અંદરના ભાગે જ ટચલી આંગળીની બાજીમાં રહે અને બાકીની બે આંગળીએા મધ્યમાં અને તર્જની ઉપરના ભાગે અનામિકાની બાજીમાં રહે. આ રીતે રહ્યા પછી આંગળીએા દારા મુહપત્તીની કરચલી પાડેા એટલે ચાર આંગળાના ત્રણ આંતરામાં મુહપત્તીને ભરાવા. (ચિત્ર પ).

(૭) તે કર્યા બાદ ડાબા હાથની હથેલીને મુહપત્તી ન સ્પર્શ એ રીતે ત્રહ્ય ટપ્પે (એક આંગળીઓ ઉપર, બીજી હથેલી ઉપર અને ત્રીજી કાંડા ઉપર) કાંડા સુધી પાતાના તરફ લઈ જાવ, અને લઈ જતી વખતે ત્રહ્ય ટપ્પા અનુક્રમે

સુદ્દવ, સુગુરુ, સુધર્મ આચરું, ઍમ બાેલા. (૮) હવે ઉલટી રીતે એટલે કાંડાથી આંગળીઓના ટેરવા સુધી ત્રણ ટપ્પે પ્રમાર્જના કરતા હાય તેવા ભાવ વ્યક્ત કરવા સુહપત્તી હાથને અડાડતા જવું અને પ્રથમની જેમ દરેક ટપ્પે અનુક્રમે કટવ. કગરુ. કઘર્મ પરિહર. બાલવં.

કુદેવ, કુગુરુ, કુધમ[િ] પ**રિહરુ'**, બેાલવું. (૯) તે પછી સુદેવ૦ વખતે જેમ કર્યું હતું તેજ પ્રમાણે આંગળી-આેથી કાંડાસુધી ત્રણ ટપ્પે-

જ્ઞાન, દર્શાન, ચારિત્ર આકરું, બેાલેા. (૧૦) તે પછી કુદેવ૦ વખતે કર્યું હતું તે રીતે કાંડાથી આંગળીએ તરફ મુહપત્તી હાથને અડાડતાં જઇ ક્રમશઃ-

ાંવચ્છરી પ્રતિક્રમણ 🚟 🖉

ગ્રાનવિશધના, દર્શનવિરાધના, ચારિત્રવિરાધના પરિહરું, (૧૧) પુન: મુહપત્તીને સુદેવની માધ્ક પૂર્વવત્ નીચેની ત્રણ બાબતા હૈયામાં દાખલ કરતા હાય તેવા ભાવ ધારણ કરવા પૂર્વક આંગળીઓથી કાંડા સુધી ત્રણ ટપ્પે અંદર લા અને કમશઃ-મનાગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ આદરું, બાેલા. (૧૨) હવે નીચેની ત્રણ વસ્તુઓ બહાર કાઢવાની હાેવાથી મુહપત્તીને કાંડાથી આંગળીઓ તરક ત્રણ ટપ્પે લઈ જતાં મનાદ'ડ, વચનદ'ડ, કાયદ'ડ પરિહરું, એમ બાેલા. (અહીં ૨૫ બાલ સુહપત્તી પડિલેહણાના થયા.)

શરીર પડિલેહતી વખતે વિચારવાના ૨૫ ભાલ. આ બાલા દારા આભ્યન્તર પ્રમાર્જના કરવાની છે.

(૧૩) હવે આંગળામાં ભરાવેલી મુહપત્તીને એજ ડાબા હાથના પંજા ઉપર પ્રદક્ષિણાકારે (ચિત્ર નં. ૭) પ્રમાર્જતાં મનમાં બાલે કે-

હાસ્ય, રતિ, અરતિ પરિહરુ,

(૧૪) પછી મુહપત્તીને જેવી રીતે જમણા હાથના આંગળાઓના આંતરામાં રાખી હતી તે જ રીતે ડાબા હાથના આંગળાઓના આંતરામાં ભરાવીને હવે જમણા હાથના પંજા ઉપર, પ્રદક્ષિણાકારે વચ્ચે અને બાંને બાજીએ પ્રમાર્જના કરાે અને મનમાં બાેલા કે–

ભય, શાક, દુગ છા પરિહરું,

(૧૫) પછી મુહપત્તીને આંતરામાંથી કાઢી લઈ બેવડીને બેવડી જ બ'ને છેડાને બ'ને હાથથી પકડી રાખી, માથા ઉપર વચ્ચે અને પછી ક્રમશ: જમણી અને ડાખી બાજુએ પ્રમાર્જના કરતાં અતુક્રમે મનમાં બાેલા કે–

કૃષ્ણુલેશ્યા, નીલલેશ્યા, કાપાતલેશ્યા પરિંહર,

(૧૬) પછી એ જ મુહપત્તી મુખ પાસે લાવા, વચ્ચે અને જમણી ડાબી બ'ને બાજીએ પ્રમાર્જના કરા અને બાેલા કે-

ામગાર રાશિયાયયાય છે. આદિત

રસગારવ, રિન્દ્રિગારવ, સાતાગારવ પરિહરુ,

(૧૭) પછી મુહપત્તીને છાતી ઉપર લાવી, વચ્ચે અને બંને બાજુએ ત્રણ વાર પ્રમાજવા કરા અને બાેલા કે-

માયાશલ્ય, નિયાણશલ્ય, મિથ્યાત્વશલ્ય પરિહરુ,

(૧૮) હવે મુહપત્તીથી જમણા ખભાને પ્રમાજતાં બાેલા કે-

કાઘ, માન પરિહરું,

(૧૯) અને એ જ પ્રમાણે ડાળા ખભાને પ્રમાર્જના કરતાં બાેલાે કે માયા, લાેભ પરિહરુ:,

(૨૦) પછી જમણા પગની જધા અને આજીબાજીના ભાગ ઉપર ચરવલાથી આજુબાજુએ પ્રમાર્જના કરતાં ખાેલા કે–

પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાયની રક્ષા કરું.

(૨૧) પછી ડાબા પગની જ ઘા–પગ અને તેના આજીબાજીના ભાગની પૂર્વાક્ત રીતે પ્રમાર્જના કરતાં બાેલાે કે–

વાયુકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાયની જયણા કરું,

નાંધ : ૨૦–૨૧ નંબરની પડિલેહણા મુહપત્તીથી પણ કરવામાં આવે છે. સાધ્વીજીની ૧૮ અને શ્રાવિકાઍાની પ'દર પડિલેહણા હેાય છે.

પૂ. સુનિરાજ સાથે પ્રતિક્રમણ થતું હાેય ત્યારે સુનિરાજોને શ્રીસ'ઘસહિત ખામવાનાં ચાર ખામણાં

સૂચના:—આ પુસ્તકમાં આ ' ખામણાં ' આપવાની જરૂર ન હતી. પણ કયારેક નવદીક્ષિત મુનિરાજને શ્રી સંઘને પ્રતિક્રમણ કરાવાનું હાય ત્યારે તેઓને આની જરૂરિયાત અવશ્ય પડે છે તેથી અહીં આપ્યાં છે.

આ ંખામણાના વિધિ બીજી વખતના 'વંદિતુ' સૂત્ર પછી 'સમાપ્તખામણાં' ના વિધિ થયા બાદ તરતજ આવે છે.

CARACTER CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR

સૂચના:--ગુરુદ્વેવ ચાર વખત ખામણાં ખામે ત્યારે ગુરુ કે વડીલે સભાને સ્ચના કરવી કે મહાનુભાવા! ખમાસમર્ણુ સહુએ સાથે બાેલીને દેવાનું છે અને અન્તના શબ્દ 'મત્થએણ વ'દામિ' અને 'મિચ્છામિ દુક્ષડ'' આ બે શબ્દા સહુએ ઉદાત્તનાદે એટલે કે માટા અવાજે એક સરખી રીતે બાેલવાના છે. આમ કરવાથી ઉધણુસીની ઉધ ઉડી જશે, જાગૃતિ આવશે અને સહુને આનંદ થશે.

ચાર ખામણુંની ક્રિયા

પ્રથમ ખમાસમણું દેવું. ઈ**ચ્છામિ ખમાસમણેા વ`દ્રિઉં૦** અહીંઆ પ્રથમ આદેશ માગવા–

ઈચ્છાકારેથુ સ'દિસહ ભગવન ! સ'વચ્છરી ખામણાં ખામુ' ?

પછી શિષ્ય સકલ સંધ સાથે ખમાસમહ્યું દઈ એ જ આદેશ માગે, ગુરુ 'ખામેહ' કહે એટલે શિષ્ય 'ઈચ્છ'' બેાલે.

પ્રથમ ખમાસમણુ સૂત્ર

ઇચ્છામિ ખમાસમણે! પિ અ' ચ મે જ' ભે, હઠ્ઠાશં વુઠ્ઠાણું, અપ્પાય કાણું, અભગ્ગ જોગાણું, સુસીલાણું, સુવ્વયાણું, સાયરિય ઉવજઝાયાણું, નાણેણું, દુંસણેણું, ચરિત્તેણું, તવસા અપ્પાણું ભાવે માણાણું, બહુ સુભેણુ ભે દિવસા પાસહા સ'વચ્છરિઓ વઈક્ર'તા; અન્ના ય ભે દિલ્સાણેણું પજજીવઠિઓ, સિરસા મણસા મત્થએણ વ'દામિ. પાઠ પૂરા થાય એટલે ગુરુ કે વડિલ જો હોય તા તે 'તુબ્ભે હિંસમ' (અથવા તુબ્લહં સગ્મ') વાક્ય ઉચ્ચાર.

બીજીં ખામર્શ

શારા માર્ટ્સ ના વિધિ સહિત

રાઈણિયા વ'ક'તિ, અજ્જયા વ'ક'તિ, અજ્જિયાએ વ'ક'તિ, સાવિયા વ'ક'તિ, સાવિયાએા વ'ક'તિ, અહ' પિ નિસ્સ્લો નિક્ષસાએા ત્તિ ક^{ક્}ર, સિરસા મણસા મત્થએણ વ્યયમિ ર પાઠ પૂરા થયે ગુરુ 'અહમવિ વ'કાવેમિ ચેઈઆઈ' માલે

ત્રીજીં ખામણું

ઈચ્છામિ ખમાસમણા ! ઉવર્દુઓહ', (અબ્ભુર્દુિઓ-હ') તુબ્ભષ્ડહ', સ'તિઅ', મ્બહાકપ્પ' વા, વત્થ' વા, પડિ-ગ્ગહ' વા, ક'બલ' વા, પાયપુચ્છણ્ ' વા, (રયહરણ્' વા) અકખર' વા, પય' વા ગાહ' વા સિલાેગ' વા (સિલાેગર્ક્ર વા) અકુ' વા, હેઉ' વા, પસિણ્ ' વા, વાગરણ્' વા, તુબ્લેહિં ચિઅત્તેણ્ સમ્મ' દિન્ન', મએ અવિણ્રેબ્રેણ્ પડિચ્છિઅ', તસ્સ મિચ્છામિ દુક્રડ'.

પાઠ પૂરા થયે ગુરુ 'આયારિય સ'તિઅ'' બાલે.

ચાશું ખામણું

ઇચ્છામિ ખમાસમર્ણા ! અહમપુવ્વાઈ, કયાંઈ ચ મે, કિઈ કમ્માઇ, આયારમ'તરે, વિણ્યમ'તરે, સેહિઓ, સેહા-વિઆ, સ'ગહિએા, ઉવગ્ગહીઓ, સારિએા વારિઓ, ચાઇઓ, પડિચાઇઓ, ચિઅત્તા મે પડિચાયણા, (અબ્લુ-ક્રિઓહ') ઉવક્રિઓહ', તુબ્ભાષ્ટ્હ' તવતેય સિરિએ, ઈમાઓ ચાઉર'ત સ'સારક'તારાઓ, સાહદ્ધુ નિત્થરિસ્સામિ ત્તિ કદ્દુ, સિરસા મણુસા મત્થએણુ વ'દામિ.

પાઠ પૂરાે થયે ગુરુ–વડીલ 'નિત્થારગ પારગા હેાહ' બાેલે. એટલે શિષ્યા 'ઇચ્છામા અાહ્યસફિ' બાેલે. પછી ગુરુ 'સ'વચ્છરિઅ' સમ્મત્ત', દેવસિઅ' ભણિજ્જા ' બાેલે શિષ્યા ' તહત્તી ' કહે.

BARARARA CONTRACTOR CONTRACTOR CONTRACTOR

